Kaija

Krigsvärterak.

סידור

שפה ברורה

מסודר בשלימות הסידור ומדויק בתכלית הדיוק

מאתי

רעדלהיים

שנת תק״סו לפ״ק

בדפוס ובהוצאת המשותפים וואלף היידנהיים וברוך בשוויץ.

Rödelheim 1806.

Verlegt und gedruckt von Heidenheim und Baschwitz.

איינלייטונג

דער גענצליכע מאנגעל אן פאללקאממנען אונד קורעקטן, זאָן אונטרריכט אונד בילדונג אונזערער יוגענד טויגליכען ספרים, וואר שאָן לענגסט איין געגנשטאנד דער ערנסטהאפטעסטען בעטראכטונג איינעס יעדען גוטדענקענדען אונד וואהלוואללענדען מבני עמנו, אונד ער מוסטע עס אויך בייא יעדעם זיין, דער זיך איינמאהל פאן דער וואהרהייט איבערצייגט

1 וועלכען מאכטיגען איינפלוס אונזרע שפראכאיבונג, אויף אונזרע דענקאיבונג האט; דאס וויר נור דורך דיזע איבונג, ריין, בעשטיממט אונד פערטיג צו שפרעכען, אויך ריין, בעשטיממט אונד פערטיג דענקען לערנען;

2 דאס דער גרונד צור ערלאנגונג דיזער פערטיגקייט נאטהווענדיג אין אונזרער פריהעסטען יוגענד געלעגט ווערדן מוס; אין איינעם אלטער וואָ אונזרע איינבילדונגסקראפט, פרייא פאן צערשטרייאונג אונד בעשעפטיגונג, פיר אללע איינדריקע עמפפענגליך איזט, דיזעלבען מיט אייפער אונד מעכטיגער לעבהאפטיגקייט אויפפאסט, אונד פערמעגע דיזער לעבהאפטיגקייט, אללען וואָס געפאסטען געגענשטענדען איינע עוויגע דויאער אין אונזערער גע־מאכטניסע פערשאפפט.

3 דאס אונזר טיקסאל אין דיזר הינזיכט וועניגער פאן דען מלמדים חדר לעהרערן אלז פאן דען ספרים וואָראוס וויר לערנן אונד בעטען אבהאנגט. דיזע זינד עז מיט וועלכען וויר איממר אומגעהן; דורך זיא פעררינגערן וויר אונזר טעגליכעס געבעט, פערמיטטעלסט דעסן וויר אונס דער גאטטהייט נאהען. זיא זינד עז מיט דענען וויר אונס בעשטענדיג בעשעפטיגען אונד איינע פערטרויליכקייט ערווערבן דיא זיך אונזערן גאנצען דענקגייסטען, אונד דער האנדלונגסווייזע אונזערס גאנצען לעבענס איינפערלייבט, פאן וועלכען דאך אונשטרייטיג אונזרע גאנצע גליקזעליגקייט אין דיזען אונד יענעם לעבען אבהאנגט.

האבן וויר אונז נון פאן דיזען מעהרהייטען איין אללגעמיינען איבערלייגט, אונד בעדענקען דאבייא דאס אונזרע חומשים אונד סידורים אדר תפלות דיא וועזענטליכסטען ספרים זינד וועלכע דען ערסטען אונד הויפטאונטר־ריכט אונזרער יוגענד אויזמאכען, זא קאננען וויר פיר אויזגעמאכט אננעהמען, דאס פאן דער קורעקטהייט אדר אונקורעקטהייט ערוועהנטער ספרים, דיא בעשטיממונג אונזערס לעבענסלאנגליכען דענקענס אונד האנד־לענס אבהאנגט. איינע פעהלפטונג דיא פרייאליך פילען מבני עמנו, דיא לבען דורך זאלכע פעהלערהאפטען ספרים אין איהרער בילדונג פערנאכ־לעסיגט ווארדען, איברטפאננט אדר גאר אונגערייאט טיינען מאג, דיא אבר געוויס יעדען העלדענקענדען זעהר איינלייכטענד זיין ווירד; אונד יעדער זעלבסטפארטער ווירד עז וואהל מיט מיר ערפאהרן וועלכעס אונגיי־לענע ספרים משובשים, דיא אונטר אונס בינהער גאנג אונד געבעזינד, אין דער איניכט אנגעריכטעט האבן, אונד ער ווירד איינזעהן דאס אללע אונזרע שולאנטטאלטען, בייא דען גראסטען אויפוואנד, אונד אונטר אויפזיכט דער געשיקטעסטען לעהרער אונמאגליך אונזערן ווינטען יע ענטשפרעכען ווערדען קאננען נאך זא לאנגע וויר ניכט יענע אונריכטיגען אונד פעהלרפאללען תפלות אונד חומשים דען טולען אונד דער יוגענד ענטרייסען, אונד זארגע טראגען איהנען ריכטיגע אונד קורעקטע דאפיר אין האנדן צו געבן.

דיא וואהרהייט דער ערוועהנטען בעמערקונגן, ווירד אויך מדברי רז"ל זעהר בעשטיממט אונד מיט נאכדרוק בעשטעטיגט, באמרם (עירובין נ"ג א') בני יהודה דדייקא בלישנא ומתנחי להו סימנא נתקיימה תורתן בידן, בני גליל דלא דייקא בלישנא לא נתקיימה תורתן בידן. ואמרו עוד (כתובות י"ט ב') ספר שאינו מוגה עד ל' יום מותר להשהותו מכאן ואילך אסור להשהותו משום שנאמר אל תשכן באוהליך עולה. ומאוד מאוד הזהירו בגירסא דינקותא שלא ללמוד עם התינוקות מתוך ספר שאינו מוגה באמרם שבשתא כיון דעל על (ב"ב כ"א).

אונטר דען פילען אויפפאדרער צור הערויזגאבע געגענווערטיגר תפלה פערדיענט בעזאנדערס מיט רוהם גענעננט צו ווערדן ידידי הו"ה התורני הקכם השלם הר"ר אהרן א"ב מתושבי ק"ק קאסל. דיזר פריינד, אנגעטפארנט פאן דער גוטן זאכע, נאהם זיך דיא מיהע מיר איינען בעזאנדערן פאן איהם איינגעריכטעטונג אונד פאללשטענדיגקייט איינער תפלה פארצולעגן, נאך וועלכען איך מיט נוצען געארבייטעט, אונד וואפיר איך איהם היר עפפענטליך דאנקע.

זיינע בעמערקונגן איבר דיזן פלאן זינד טפרעכענדע צייגען זיינעס דיענסט־אייפרס לתועלת בני עמנו; ער זאגט אונטר אנדערן: "כל מגמותי בסדר התפלה הזאת להיותה כשמה, ר"ל שיבוא הכל על סדר נכון מבלי שיצטרך לא הש"ץ ולא היחיד לקפץ אחר הדברים ולדלג אנה ואנה ולפנות כה וכה, ואין צריך

דעת יותר מזה אף לזקן ולרגיל ומכש"כ לקטנים שאינם יודעים מאומה ומבלבלים בשאלותיהם בביה"כ דעת הגדולים וירהבו הנער בזקן וכשלו איש באחיו.

ומה שמגיע אל עיקר הדברים והיינו נוסחי התפלות והבקשות ודקדוקי המלות בן חסר בן יתיר דגש ורפה ומלעיל ומלרע ופסקי טעמים והפסק הפסוקים וכיוצא בזה, אין אדוני צריך למעיר כי קטנו עבה וכו', ובפרט שידעתי נאמנה שהוא בעצמו מגיה את ספריו וכותב וסופר ומונה ושוקל הכל במאזני הדקדוק ואינו סומך על דעת אחרים אשר מרפין ידיהם ירפו המלאכה ועליהם נאמר עושי מלאכת ה' רמיה. ומה יועיל למחבר ספ' אף אם הוא חכם גדול בדקדוק הלשון ויודע לדרוש על כל קוץ וקוץ תילי תילים אם בדבר ההגהה ישגה וישימה לחרבה ולתל עולם; ראו הביא לנו איש עברי סידור ויעתר יצחק, אזן וחקר ותקן בו דברים הרבה אך תפלתו היתה לחטאה להיותה בלתי מסכמת לדבריו ונתם תפלתו בכמה שיבושים מן הניקוד אשר לא עלה על דעתו ולא ציוה, כאשר העיד על עצמו בקונטרס שיח יצחק שלו; שאג למטה בקרב ביאורו להסיר קוץ מבין התיבות ולא שם אותיותיו אותות ולא יודע כמביא למעלה סנך בסדר התפלה עצמו, ומי פעל כל זאת? ודאי עצלות ההגהה וכו' עכ"ל"

זעהר וואַהר! נור וועלטע איך'ס ניכט גערנע **עצלות ההגהה** זאָנדערן פֿילמעהר, מאַנגעל אַן אַנהאַלטענדער אויפֿמערקזאַמקייט אונד בעהאַררליכקייט נעננען; זאָוויא אייגענשאַפֿטען דיא דער בעל ההגהה, נעבסט דער זאַכקענטניס, אין אייגעם האָהען גראַדע בעזיצען מוס. ווער כמה גדלה מלאכת ההגהה בעווייזען דיא ביזהער ערשיענענען תיקון סופרים קומשים אונד דקדוק תפלות, דיא, טראָץ אַללער מיהע דיא איהרע פֿערפֿאַססער דאַראַן געוועענדעט האַבען, דעננאָך ניכט פֿעהלערפֿרייא אויסגעפֿאַללען; איך רעדע היר בלאָס פֿאָן דען אָריגינאַל אויסגאַבען דיא פֿאָן דען מחברים זעלבסט העראויסגעגעבען וואָרדען, אַלז: תיקון סופרים לרא"פ, וסידור ר"ע ור"א, ורז"ס ורמ"ד ורא"ם כל אחד ואחד לפי מעלתו, אף שהם יותר מנוקים מחבריהם מ"מ נשארו בהם סיגים לא ראי זה כראי זה (וכמוהו בסידור זה דף כ"ו ב' בכסא שנ"ל בכסה). דיא נאַכדריקע דיא שפּעטערהין אויס איהנען אונד נאַך איהנען געמאַכט וואָרדען, ווימעלן פֿאָן פֿעהלערן אַללער אַרט כיתר קבריהם, אונד האַבען מיט איהרען אָריגינאַלע ווייטער ניכטס אַלז דען נאַמען. אונד דיא פֿאָרם געמיין, קיינעס וועגס אַבער דען אינגערליכען ווערטה; זיא זינד, וויא אַללע דערגלייכען נאַכדריקע, פֿאַלשע מינצען דיא נור דען נאַמען אונד דאַז געפּרעגע דער עכטען ניא אַבער דערען געהאַלט האַבען, ושומר נפשו ירחק מהם.

איך שווייגע מיר דער בעשיידענהייט ניכט צו נאַהע צו טרעטען ווען איך זאַגע דאַס דיזע תפלה, אין ריקזיכט איהרער פֿאָללקאָממענהייט, אָרדנונג אונד קאָררעקטהייט אַללע איהרע געשוויסטער איבערטריפֿט אונד ווייט הינטער זיך צוריק

אסט. איהרע פֿארציגע היר אויפֿצוצעהלן, וועהרע פֿערגעבליכע מיהע; יעדר קעננר אונד זאכקונדיגע ווירד זיך וואהל זעלבסט דאפֿאן איבערצייגען. ער ווירד ניכט זעלטן מאנכע נייליכע אונד אינטערעססאנטע אנמערקונג ערבליקען; ער ווירד מאנכעס פֿאן ווארט אונד שטעללע געהאריג אונד ריכטיג בעמערקט, אונד יעדעס ווארט נאך דען פּרינציפּיען בחכמת הלשון בדייקות רב אבגעדרוקט פֿינדען.

אף גם זאת ידוע יהיה למעיין כי לא הלכתי בשיטת קצת מדקדקים בעלי סדורים אשר בדו משקלים ובנינים לא שערום אבותינו וקבעום בתפלה וישן מפני חדש הוציאו, ואנכי לא כן עמדי, אבל אחזתי בנוסחאות קדמוניות המקובלת אצלינו והנמצאות בספרים ישנים וכ"י מדויקים, כי אותן מצאתי נאמנים עם העיון האמתי והסברה הישרה, וכבר העירותי על זה בפתיחתי לכל נדרי ואין כאן מקום בירורם. ואולם במזמורים והפסוקים הלקוחים מספרי אמ"ת הגהתי ע"פ מקרא כתב יד ישן ועל פיו נקדתי והטעמתי כי אותו מצאתי מדויק מאוד ובפרט בניקוד וטעמים, שרוב גירסת ספרינו בלתי מסכימים בענינים האלה עם עדות הקדמונים גאוני הלשון ה"ה ר"א בן אשר ור"י בן בלעם וזולתם, אשר לזאת נבוכו כל מדקדקי זמנינו בענינו טעמי אמ"ת, ואולם המקרא הזה מסכים עם המסרת וכללי ועדות הקדמונים ועם גירסת ס"פ המדויקים הנמצאים הנה והנה בספר הקנס בעל מ"ש, וכמה מסורות מצאתי בו הנוגעים בפרט אל הטעמים והנקודות, לזאת סמכתי עליו יותר מעל זולתו לנקד ולהטעים על פיו, וסמכתי עליו אפילו בדברים הנראים זרים כגון במזמור ל"ג פסוק ה' אהב צדקה שנתמתג הה"א אחר הדחי, וכן במזמור ל"ד פסוק ג' בי"י תתהלל נפשי נדחי וב' מתגים וכאלה רבות, והוצרכתי להעיר המעיין על זה שלא ינקש גם בהגיעו אליהם.

דיזן סידור אשר קראתי בשם שפה ברורה אונד דען איך לנער וזקן ולכל איש אשר ישאנו לבו לשפוך שיחו לפני ה' בעשטיממט האבע, מאכט איך בעזאנדערס דער אנמאך אונפֿערדארבענן אונד דעם בעסערן שפּראכגעפֿיהלערן יוגענד אנצואמפּפֿעהלן האבען, דאמיט דערען אהרעם געהירן ניכט, וויא ביזהער געשעהן, שאן פֿריהצייטיג מיט זא מאנכען פֿעהלערהאפֿטען אויסדריקן, פֿערבונדן מיט פֿאלשען בעגריפֿען, אנגעפֿילט ווערדע, דיא איהן ערוואכסענן אלטער, נאכדעם זיא איינמאל וואורצעל געפֿאסט האבען, ניממערמעהר אויסצורעטטן זינד.

יעדע שפּראכע האט איהר אייגנעס אין הינזיכט דער ריכטיגן אויסשפּראכע אונד בעטאנונג דער זילבען נור נאהערן בעשטיממונג דעם ווארטבעגריפֿעס; ניכט זעלטן האנגט זעלבסט דער הויפּטבעגריף פֿאן דער ריכטיגן אויסשפּראכע אב.

בלה"ק בעקאַננט געוויינליך יעדעס וואָרט איין טאָנצייכן (נגינה, אַקצענט)
דיזעס צייכען ערהאָלט עכטוועדר דיא לעצטע זילבע (תנועה) אַלז בְּרֵאשִׁית
בָּרָא אֱלֹהִים, אָדר דיא פֿאָרלעצטע זילבע אַלז אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ;
אים ערשטן פֿאַלל זאָגען וויר דאַז וואָרט קאָממט מלרע, דאַז הייסט, דער
הויפטטאָן דעס וואָרטעס רוהעט אויף דער לעצטען זילבע; אים צווייטען פֿאַלל נעננן
וויר עז מלעיל, דאַז הייסט דער הויפטטאָן רוהעט אויף דער פֿאָרלעצטען זילבע.
אָב נון דיא נגינה איבר אָדר אונטר דעם בוכשטאַבען שטעהט, היראויף קאָממט עז
ניכט אַן, זאָנדערן לעדיגליך אָב זיא בייא דער לעצטען אָדר פֿאָרלעצטען תנועה
שטעהט. אין הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה האַט יעדעס וואָרט זיינע נגינה
אונטר דעם בוכשטאַבען בעלייגנעט, דעננאָך נעננן וויר אַללע דרייא ווערטר מלעיל,
זאָ וויא וויר וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם מלרע נעננען, אָבשאָן דיא נגינה
אָבען אויף דעם בוכשטאַבען בעלייגנעט איזט. דיזר אונטרשייד פֿאָן מלעיל אונד מלרע
איזט בלה"ק פֿאָן דער גרעסטען וויכטיגקייט, וויל דאַדורך ניכט נור עטוואַ איין
נעבענבעגריף זאָנדערן דער הויפטבעגריף דעס וואָרטעס בעשטיממט ווירד; אַלז
צום עקסעמפל: שָׁתוּ (דען אַקצענט אויף דער לעצטען זילבע אָדר מלרע) הייסט:
זיא האַבען געטרונקען; הינגעגען שָׁתוּ (מלעיל) הייסט: זיא האַבען געטהאַן אָדר
אַנגעלעגט חר"ג. רָצָה (מלרע) ער האַט געוואָללט; רָצָה (מלעיל) זיא איזט
געלויפֿן. עבען זאָ שָׁבוּ (מלרע) זיא האַבען געפֿאַנגן אָדר ערבייטעט; שָׁבוּ (מלעיל)
זיא זינד צוריק געקעהרט. זאָללטע נון יעמאַנד שטאַטט וְשָׁבוּ ושחרו אל (תילי'
ע"ח ל"ד) וְשָׁבוּ לעזען, זאָ ווירד ער איינען פֿאָלשען, זעהר ווידרזיננינגען אונד
לעכערליכען בעגריף אײַנגעדריקט האַבען וואָראַן ער געוויס ניא געדאַכט, ועל זה הוכיח
הנביא באמרו שפתותיכם דברו שקר לשונכם עולה תהגה, והחכם אמר תועבת ה'
שפתי שקר, ואמר אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים.

אויך גלויבע דיזע עקסעמפל, וואָפֿאָן בלה"ק צו הונדרטן געפֿונדן ווערדן, מאָגן הינרייכענד זיין יעדען פֿאָן דער נאָטהווענדיגקייט דער ריכטיגען אַקצענטואַציאָן בלשון עברי צו איבערצייגען, אונד איהן צו בעוועגן זיך דיזער לעהרע צו בעאייפֿערן, אום ניכט דער געפֿאַהר אויסגעזעצט צו זיין בשפכו שיחו לפני ה', שטאַטט שבחות ותהלות, זנות והוללות, אונד אַנשטאַטט קדושות ובקשות, כתות ומעקשות אויסצושפרעכן.

דאַמיט אַבער נימאַנד דערגלייכען געפֿאַהר בתפלתו אויסגעזעצט זיין מאָג, האַט מאַן אין געגענוואַרטיגער תפלה בעאָבאַכטעט, אַללע וואָרטער דיא מלעיל געלעזען ווערדן מיסן, מיט איינעם מתג (איין פערפענדיקולאַר שטריכליין) צו בעצייכנען; דיא יעניגען אַבער וועלכע מלרע געלעזען ווערדן זאָללען, אונד בלה"ק דיא גרעסטע אַנצאַהל אויסמאַכען, זינד אונבעצייכנעט געבליבען. צום עקסעמפל אדון עולם אשר מלך, דיזע וואָרטער שטעהן אָהנע אַקצענטצייכען פֿאָלגליך ווערדן זיא אַללע מלרע געלעזען, הינגעגען **בטרם** וועלכעס מלעיל געלעזען ווערדן מוס, וואורדע מיט איינעם מתג [illegible] בעצייכנעט. דיזע רעגל איזט אין דער גאַנצען תפלה זאָ פֿיל וויא מעגליך בייאבעהאַלטען וואָרדן, וואָראויף יעדער בשעת תפלתו אַכט צו געבן האַט; בעזאָנדערס אַבער פֿערדיענט זיא דען מלמד אָדער לעהרער שטאַרק אַנעמפֿאָהלען צו ווערדן, דאַמיט ער בייא אונטערריכט בעשטענדיג זיין אויגענמערק דאַרויף האַבע, למען לא יהיו עוד לבית ישראל למבטח מזכיר עון, ויקויים מקרא שכתוב

כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה
לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד, אמן

כ"ע ענו נרצה למלאכת עבודת הקדש.

[illegible]

הקף הענינים הנקבצים בסידור זה

*

* * *

* * *

–|–◡–|––|–◡–

בֶּן אֲדָמָה יִזְכּוֹר בְּמוֹלַדְתּוֹ · כִּי לְעֵת קֵץ יָשׁוּב לְיוֹלַדְתּוֹ:
קוּם וְהַצְלַח אִמְרוּ לְבֶן חָמֵשׁ · מַעֲלוֹתָיו עוֹלִים עֲלוֹת שֶׁמֶשׁ ·
בֵּין שְׁדֵי אֵם יִשְׁכַּב וְלֹא יָמֵשׁ · צַוְּארֵי אָב יִקַּח לְמֶרְכַּבְתּוֹ: כי
מַה תְּאִיצוּן מוּסָר לְבֶן עֶשֶׂר · עוֹד מְעַט קָט יִגְדַּל וְיִוָּסֵר ·
דַּבְּרוּ לוֹ חֵן חֵן וְיִתְבַּשֵּׂר · שַׁעֲשׁוּעָיו יוֹלְדָיו וּמִשְׁפַּחְתּוֹ: כי
מַה נְּעִימִים יָמִים לְבֶן עֶשְׂרִים · קַל כְּעֹפֶר דּוֹלֵג עֲלֵי הָרִים ·
בָּז לְמוּסָר לוֹעֵג לְקוֹל מוֹרִים · יַעֲלַת חֵן חֶבְלוֹ וּמַלְכֻּדְתּוֹ: כי
בֶּן שְׁלֹשִׁים נָפַל בְּיַד אֵשֶׁת · קָם וְהִבִּיט הִנּוֹ בְּתוֹךְ רֶשֶׁת ·
יִלְחֲצוּהוּ סָבִיב בְּנֵי קֶשֶׁת · מִשְׁאֲלוֹת לֵב בָּנָיו וְלֵב אִשְׁתּוֹ: כי
נַע וְנִכְנַע מַשִּׂיג לְאַרְבָּעִים · שָׂשׂ בְּחֶלְקוֹ אִם רַע וְאִם נָעִים ·
רָץ לְדַרְכּוֹ וַיַּעֲזוֹב רֵעִים · עַל עֲמָלוֹ יַעֲמוֹד בְּמִשְׁמַרְתּוֹ: כי
בֶּן חֲמִשִּׁים יִזְכּוֹר יְמֵי הֶבֶל · יֶאֱבַל כִּי קָרְבוּ יְמֵי אֵבֶל ·
בָּז בְּעֵינָיו אֶת כָּל יְקַר תֵּבֵל · כִּי יְפַחֵד פֶּן קָרְבָה עִתּוֹ: כי
שַׁאֲלוּ מַה הָיָה לְבֶן שִׁשִּׁים · אֵין בְּמַעֲשָׂיו בַּדִּים וְשָׁרָשִׁים ·
כִּי שְׂרִידָיו דַּלִּים וְנֶחֱלָשִׁים · לֹא יְקוּמוּן אִתּוֹ בְּמִלְחַמְתּוֹ: כי
אִם שְׁנוֹתָיו נָגְעוּ אֱלֵי שִׁבְעִים · אֵין דְּבָרָיו נִרְאִים וְנִשְׁמָעִים
רַק לְמַשָּׂא יִהְיֶה עֲלֵי רֵעִים · מַעֲמָס עַל נַפְשׁוֹ וּמִשְׁעַנְתּוֹ: כי
בֶּן שְׁמוֹנִים טוֹרַח עֲלֵי בָנָיו · אֵין לְבָבוֹ אִתּוֹ וְלֹא עֵינָיו ·
בּוּז לְיוֹדְעָיו לַעַג לִשְׁכֵנָיו · רוֹשׁ בְּכוֹסוֹ גַּם לַעֲנָה פִּתּוֹ: כי
אַחֲרֵי זֹאת כְּמֵת יְהִי נֶחְשָׁב · אַשְׁרֵי אִישׁ נֶחְשַׁב לְגֵר תּוֹשָׁב ·
אֵין בְּלִבּוֹ רַעְיוֹן וְלֹא מַחֲשָׁב · רַק לְאַחֲרִית נַפְשׁוֹ וּמַשְׂכֻּרְתּוֹ

כי לעת קץ ישוב ליולדתו

סדר השחר

הנהגת אדם בהקיצו משנתו׃

שויתי יהוה לנגדי תמיד

הוא כלל גדול בתורה. שיתבונן האדם שמלך גדול ממ"ה הקב"ה מקיף על כל
כיו, ויירא ממנו ויבוש ויסתיר פניו, ויתן על דרכיו לבו ועיניו, בשבתו וכתו בשכנו
ומו ילטוש רעיוניו, כעבד כאמן הזריז לעבוד ולעמוד לפני אדוניו. ואם ישכב על מטתו
ערבה לו שנתו, רק לשמור בריאותו, כדי למהר לשוב אל משמרתו, ויצטער על אבדת
י היקר שאינו חוזר מחר, לכן יתגבר כארי שיהא מעיר השחר, וזמן תפלה לא יאחר.

ה"ל ס' המוסר וצריך האדם לקדש כלי צורו קודם התפלה ובהקיצו משנתו יירא מן
"ת ויזדעזע ויהיה כרתע וכפחד מאימת הבורא יתברך ויזכור חסדו ואמונתו אשר שמר
הקיצו משנתו לחיי' והחזיר לו נשמתו ואז יתברך הבורא בלבו שהגדיל לעשות עמו ע"כ.
והנה לזה תקנו חכמים ברכה מיוחדת כדגרסינן בהרואה כי מתער משנתיה לימא
י נשמ' שנפחת בי. והאידנא דלא זהירי מכניעת מקו' הטנופת נהגו לאמתוני עד לבתר
ו ידייהו וכת חסידי' מאחרונים ז"ל הוסיפו מדעת' התחילו לנהוג לומר בהקיצ' משנתם

מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ׃

אכן הגאון מוהר"ר יעב"ץ ז"ל כתב, כ"ל שאם אין ידיו נקיות לא יאמר נוסחא זה
פתיו, אע"פ שבסדה"י כתב שיכול לאומרו קודם שנטל ידיו, מ"מ שב ואל תעשה עדיף
בתי אם ידיו מטונפות וודאי יצא שכרו בהפסדו, ואפילו בסתם יש להחמיר בשוכב ערום
וודאי נגעי דמי וכו' עכ"ל, לכן כדי לצאת מכל ספק יותר טוב לאמרו בל"א׃

איך דאנקעדיר, זעלבסטשטענדיגער אונד זעלבסטשטענדיגער קעניג! דאז דוח
ויר איינע זעעלע נאך האלדרייך ווידר געגעבן; גראס איזט דיינע טרייע!

סדר נטילת ידים

תקנו חז"ל נט"י בבקר מפני ג' דברים, א' כדי להעביר רוח רעה, ועוד מחמת היותינו
ים בריה חדשה, וגם לדמיון כהן המקדש עצמו מהכיור לעבודה, ולכיכך צריך נטילה
ונה כתקנה, וראוי ליזהר בה בכל הדברים המעכבים בנט"י לאכילה, נוסף על
יזהר לערות מים על כל יד ג"פ, וכדי לצאת ידי כל ספק נכון לשפוך על כל יד ג"פ
וכין ועוד ג"פ לסירוגין, וכי משי ידי' מברך ענט"י, וכן נכון לסדר אחר ברכות השחר
אחת בשעת מעשה וכדאי' בגמרא. הניעור כל הלילה, אם לא נגע בטינופת אין לנו

סדר נטילת ידים

אלא כמ"ש בש"ע דספק הוי וממילא לא יברך דספק ברכות להקל, אבל בנגע במקום המטונפת צ"ל ברור שיברך או ברכ' ענט"י בבקר, אע"ג דכולא יומו לא עבדינן הכי מ"מ נט"י דשחרית חמירא טפי, וטעמי טובא אמרו בה כמ"ש בחבורי באורך, וכן עיקר (יעב"ץ).

אלו דברים צריכין נט"י, הקם מהמטה, והיוצא מבית הכסא או מבית המרחץ, והנוטל צפרניו, והחולץ מנעליו, והנוגע ברגליו, והחופף ראשו, וי"א אף ההולך בין המתים, ומי שנוגע במת, ומי שמפלה בגדיו אפילו לא נגע בכינה, והמשמש מטתו, הנוגע בכינה והנוגע בגופו במקום שדרכו להתכסות; ומי שעושה אחת מכל אלו ולא נטל ידיו, אם ת"ח הוא תלמודו משתכח, ואם אינו ת"ח יוצא מדעתו. הקיז דם ולא נטל ידיו מפחד ז' ימים, והמגלח ולא נטל ידיו מפחד ג' ימים, והנוטל צפרניו ולא נטל ידיו מפחד יום אחד ואינו יודע ממה מפחד. ג' חלוקי ברכות בענייני נט"י; בשחרית אע"פ שלא עשה צרכיו מברך ענט"י ואשר יצר, ובשאר כל היום אף אם עשה צרכיו אינו מברך ענט"י רק אשר יצר, ולאכילה אפילו הידים אינן מלוכלכות מברך ענט"י.

סדר לבישת בגדים ועניני צניעות ונקיות

יהא אדם צנוע אפילו בחדרי חדרים כי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו וכתיב והצנע לכת עם אלהיך, ע"כ לא ילבש חלוקו מיושב אלא יקח חלוקו ויכניס בו ראשו וזרועותיו בעודנו שוכב ונמצא כשיקום הוא מכוסה. יזהר שלא יטול חלוקו ולא שום דבר ממי שלא נטל ידיו שהוא סכנה, והמלבוש הראשון יהי' של מצו' דהיינו הטלית קטן, ולא ילך ד' אמות בלי ציצית, וכשהוא לובש מלבוש של ציצית יאמר: הריני מזמן את גופי להתלבש במלבוש מצוה:

וכשידיו נקיות יבדוק הציצית ויברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת צִיצִית:

לא ילבש ב' מלבושים כאחד כי הוא סכנה וקשה לשכחה, גם לא ינגב ידיו בחלוקו כי הוא קשה לשכחה, ולא יהפוך חלוקו פנימי לחיצון, וינעול מנעל ימין תחלה ואח"כ של שמאל, אבל בקשירה יקשור של שמאל תחלה. ולא ילך ד' אמות בגילוי ראש ובפרט תחת אויר הרקיע, גם אסור להזכיר שם שמים בגילוי ראש, וכיסוי הראש בידים אינו מועיל.

יזהר האדם שלא ישהה צרכיו וירגיל את עצמו לפנות ולעשות צרכיו בקר וערב שהוא זריזות ונקיות ובפרט קודם התפלה כדי שיתפלל בנקיות, ויהא צנוע אפילו בבית הכסא, ולא יגלה את עצמו יותר מדאי כ"א לאחוריו טפח ולפניו טפחיים, ויקנח את עצמו היטיב, ולא יקנח ביד ימין כ"א בשמאל אבל לא באצבע האמצעית לפי שהיא מרכבה לתפילין שכורכין עלי' הרצועות, ואין להרהר בבית הכסא בשום צורך מצוה, גם יזהר שלא להזכיר ש"ש בחדר שיש בו עביט של מי רגלים המוציא ריח רע. היוצא מבית הכסא קבוע העשוי בית מושב צריך ג"כ לערות מים על ידיו ג"פ, וכל היום כשעושה צרכיו בין קטנים בין גדולים מברך אשר יצר, ואין שיעור למשתין מים כי אפילו לטפה אחת חייב לברך. הטיל מים ולא שפשף אע"פ שצריך לברך אשר יצר אין צריך ליטול ידיו אלא משום נקיות.

סדר עטיפת טלית גדול

אחר הנקיון והלבישה כראוי ימהר לילך לביה"כ, והמדקדקים נהגו להתעטף בציצית ולהניח תפילין קודם שילכו מפתח ביתם לביה"כ, ומקום שאין ליהודים רחוב מיוחד ואין יכולין לילך לביה"כ מעוטף בטלית גדול ילבש הטלית בפרוזדור או בחצר ביה"כ, וימשמש בציצית לבודקן קודם הברכה, וקודם עטיפת הטלית יאמר:

לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ביחודא שלים בשם כל ישראל:

הֲרֵינִי מִתְעַטֵּף גּוּפִי בְּצִיצִית וְכֵן תִּתְעַטֵּף נִשְׁמָתִי רמ"ח אֵבָרֶיהָ ושס"ה גִּידֶיהָ בְּאוֹר הַצִּיצִית הָעוֹלֶה תרי"ג וּכְשֵׁם שֶׁאֲנִי מִתְכַּסֶּה בְּטַלִּית בָּעוֹלָם הַזֶּה כֵּן אֶזְכֶּה לַחֲלוּקָא דְרַבָּנָן וּלְטַלִּית נָאָה לָעוֹלָם הַבָּא וְעַל יְדֵי מִצְוַת צִיצִת יִנָּצְלוּ נַפְשִׁי רוּחִי וְנִשְׁמָתִי וּתְפִלָּתִי מִן הַחִיצוֹנִים וְהַטַּלִּית יִפְרוֹשׂ כְּנָפָיו עֲלֵיהֶם וְיַצִּילֵם כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף: אמן

ואח"כ יברך מעומד

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִת:

ואח"כ יניח הטלית על ראשו רחבו לקומתו ויטול שתי ציציות הימנית לאחוריו בכתף שמאלית ושתים האחרות ישארו לפניו, נמצאו כל ד' ציציות בצד שמאל, ויעמוד כך מעוטף כדי הילוך ד' אמות לפחות, אח"כ יסירנו מעל פניו, ומחזיר ציצית אחת שבצד ימין לאחוריו, וכן אחת שבצד שמאל לאחוריו, והטלית מב' צדדין מונחת מקופלת על כתפיו כמלאך מסובב במטות. ויאמר ד' פסוקים אלו ממזמור ל"ו:

מַה יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן:

יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם:

כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר:

מְשֹׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי לֵב:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת צִיצִת זוֹ כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ ותרי"ג מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ: אמ

סדר הנחת תפילין

אחר שלבש טלית מצוין יניח תפילין, וקודם הנחתן יאמר בכוונה זה:

הריני מזמן ראשי וזרועי למרכבת התפילין, לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל:

הִנְנִי מְכַוֵּן בַּהֲנָחַת תְּפִלִּין לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאִי שֶׁצִּוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ וְהֵם אַרְבַּע פָּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ, שְׁמַע, וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ, קַדֶּשׁ, וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִחוּדוֹ וְאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְשֶׁנִּזְכּוֹר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאוֹ אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם וַאֲשֶׁר לוֹ הַכֹּחַ וְהַמֶּמְשָׁלָה בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנוֹ, וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ עַל הַיָּד לְזִכְרוֹן זְרוֹעַ הַנְּטוּיָה, וְשֶׁהִיא נֶגֶד הַלֵּב לְשַׁעְבֵּד בָּזֶה תַּאֲוֹת וּמַחְשְׁבוֹת לִבֵּנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְעַל הָרֹאשׁ נֶגֶד הַמּוֹחַ שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁבְּמוֹחִי עִם חוּשַׁי וְכֹחוֹתַי כֻּלָּם יִהְיוּ מְשׁוּעְבָּדִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמִשֶּׁפַע מִצְוַת תְּפִלִּין יִתְמַשֵּׁךְ עָלַי לִהְיוֹת לִי חַיִּים אֲרוּכִים וְשֶׁפַע קוֹדֶשׁ וּמַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּלִי הִרְהוּר חֵטְא וְעָוֹן כְּלָל וְשֶׁלֹּא יְפַתֵּנוּ וְלֹא יִתְגָּרֶה בָנוּ יֵצֶר הָרָע וְיַנִּיחֵנוּ לַעֲבוֹד אֶת פִּי יְיָ כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֵנוּ: אמן.

ויקח תפלה של יד ויניח אותה על יד שמאל על בשר הגבוה שבזרוע, וקודם הקשיר' יברך:

בָּ"אַ"יְ אֱ"מֶ"הָ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין:

ומהדק וקושר הקלילה ברצועה משני צדדי' כעין ש' כדי שלא תזוז הקלילה מהקשר, וזה קשיר' האמור' בתור', ואח"כ כורך שבעה כריכות על קנה הזרוע, ולוקח של ראש ומברך:

בָּ"אַ"יְ אֱ"מֶ"הָ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת תְּפִלִּין:

ואחריה תיכף יאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: ומהדקה בראשו, ואח"כ כורך ג' כריכות על אצבע האמצעית, ובשעת כריכה יאמר:

וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם. וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים: וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת יְיָ:

ואח"כ יאמר **יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת הֲנָחַת תְּפִלִּין זוֹ כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ ותרי"ג מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ. אמן**

[illegible]ילת התפילין יזהר להסיר מקוד' ג' הכריכו' מן האצבע ויסיר של ראש תחל'. ואח"כ של יד

תפלת שחרית

קודם שיכנס לב"הכ ישהה מעט בעזרת ב"הכ ויאמר:

וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ׃

ואז ילך בנחת ולא בפתע פתאום ויאמר:

בְּבֵית אֱלֹהִים נְהַלֵּךְ בְּרָגֶשׁ׃

כשיכנס לבה"כ יאמר

מַה־טֹּבוּ אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲנִי בְּרֹב
חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ׃ יְיָ
אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ׃ וַאֲנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה
וְאֶכְרָעָה אֶבְרְכָה לִפְנֵי־יְיָ עֹשִׂי׃ וַאֲנִי תְפִלָּתִי לְךָ׀ יְיָ עֵת
רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב־חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃

בקשה לר' שלמה בן גבירול. ב' תנועות ויתד וב' תנועות.

שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ · צוּרִי וּמִשְׂגַּבִּי
אֶעֱרוֹךְ לְפָנֶיךָ · שַׁחְרִי וְגַם־עַרְבִּי׃
לִפְנֵי גְדוּלָּתְךָ · אֶעְמֹד וְאֶבָּהֵל
כִּי־עֵינְךָ תִרְאֶה · כָּל־מַחְשְׁבוֹת לִבִּי׃
מַה־זֶּה אֲשֶׁר יוּכַל · הַלֵּב וְהַלָּשׁוֹן
לַעֲשׂוֹת וּמַה־כֹּחִי · רוּחִי בְּתוֹךְ קִרְבִּי׃
הִנֵּה לְךָ תִיטַב · זִמְרַת אֱנוֹשׁ עַל־כֵּן
אוֹדְךָ בְּעוֹד תִּהְיֶה · נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ בִּי׃

אני קראתיך כי־תענני אל הט־אזנך לי שמע אמרתי: אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך: ואני עליך בטחתי יי אמרתי אלהי אתה: שמע קול תחנוני בשועי אליך בנשאי ידי אל־דביר קדשך: יי אלהי שועתי אליך ותרפאני: אליך יי אקרא ואל־אדני* אתחנן: האירה פניך על־עבדך הושיעני בחסדך: כי־לך יי הוחלתי אתה תענה אדני אלהי: שמעה תפלתי יי ושועתי האזינה אל דמעתי אל־תחרש: שמע־יי וחנני יי היה עוזר לי:

שיר המעלות לדוד שמחתי באומרים לי בית יי נלך: שש אנכי על־אמרתך כמוצא שלל רב: הקשיבה לקול שועי מלכי ואלהי כי אליך אתפלל: יי בקר תשמע קולי בקר אערך־לך ואצפה: אני קראתיך כי־תענני אל הט־אזנך לי שמע אמרתי: רגלי עמדה במישור במקהלים אברך יי:

שיר מן ב' תנועות ויתד וב' תנועות ויתד וב' תנועות בדלת וכן בסוגר, ובתוכו רצוף י"ג העיקרים על סדר י"ג כתובים הנרשמים.

יגדל אלהים חי וישתבח	נמצא ואין עת אל־מציאותו:
אחד ואין יחיד כיחודו	נעלם וגם אין סוף לאחדותו:
אין לו דמות הגוף ואינו גוף	לא נערוך אליו קדשתו:
קדמון לכל־דבר אשר נברא	ראשון ואין ראשית לראשיתו:
הנו אדון עולם לכל־נוצר	יורה גדלתו ומלכותו:
שפע נבואתו נתנו אל־	אנשי סגלתו ותפארתו:

לא

*) אדני, כ"ה בכל כ"י וגם במנהג נהדי קל"ד ווילנא, וכן העיד הגאון [illegible] וכן העיד המ"ש. שמעה המ"ס נק"ד.

לֹא קָם בְּיִשְׂרָאֵל כְּמשֶׁה עוֹד נָבִיא וּמַבִּיט אֶת־תְּמוּנָתוֹ:
תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לְעַמּוֹ אֵל עַל־יַד נְבִיאוֹ נֶאֱמַן בֵּיתוֹ:
לֹא יַחֲלִיף הָאֵל וְלֹא יָמִיר דָּתוֹ לְעוֹלָמִים לְזוּלָתוֹ:
צוֹפֶה וְיוֹדֵעַ סְתָרֵינוּ מַבִּיט לְסוֹף דָּבָר בְּקַדְמָתוֹ:
גּוֹמֵל לְאִישׁ חֶסֶד כְּמִפְעָלוֹ נוֹתֵן לְרָשָׁע רַע כְּרִשְׁעָתוֹ:
יִשְׁלַח לְקֵץ יָמִין מְשִׁיחֵנוּ לִפְדּוֹת מְחַכֵּי קֵץ יְשׁוּעָתוֹ:
מֵתִים יְחַיֶּה אֵל בְּרֹב־חַסְדּוֹ בָּרוּךְ עֲדֵי־עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:

שיר מורכב מיתד וב׳ תנועות ויתד וב׳ תנועות בדלת וכן בסוגר •

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ • בְּטֶרֶם כָּל־יְצִיר נִבְרָא:
לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל • אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל • לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא:
וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה • וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה:
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי • לְהַמְשִׁיל־לוֹ לְהַחְבִּירָה:
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית • וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה:
וְהוּא אֵלִי וְחַי גֹּאֲלִי • וְצוּר חֶבְלִי בְּעֵת צָרָה:
וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹס לִי • מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא:
בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי • בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה:
וְעִם־רוּחִי גְּוִיָּתִי • יְיָ לִי וְלֹא אִירָא:

בכל הברכות והתפלות צריך שיכוין פי׳ המלות מה שמוציא בשפתיו, ובהזכירו השם הוי׳ ב״ה יכוין פי׳ קריאתו באדנות שהוא אדון הכל וגם יכוין בכתיבתו שהוא היה הוה ויהיה, ובהזכירו שם אלהי׳ יכוין שהוא התקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם •

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּחָכְמָה וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ שֶׁאִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשַׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא כָל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

בהרבה קהלות אשכנז מתחילין מיד אלהי נשמה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה: וְהַעֲרֶב־נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר־בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן־לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרַאְיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לָעוֹלָם הַבָּא: וְאֵלּוּ הֵן כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת

חֲסָדִים וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה וְהַלְוָיַת הַמֵּת וְעִיּוּן תְּפִלָּה וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם:

אֱלֹהַי נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא אַתָּה בְרָאתָהּ אַתָּה יְצַרְתָּהּ אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי וְאַתָּה עָתִיד לִטְּלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא: כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי רִבּוֹן כָּל הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל הַנְּשָׁמוֹת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי נָכְרִי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עָבֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה:

הנשים אומרת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ:

בָּרוּךְ* אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עִוְרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים:

ברוך

---

*) בק״ק מיץ מוסיפין בא״י אלהינו מלך העולם מגביה שפלי׳ (עיין א״ח סי׳ מו).

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמָּיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָּל־צָרְכִּי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר הֵכִין מִצְעֲדֵי־גָבֶר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינָי וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי:

וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְאַל תְּבִיאֵנוּ לֹא לִידֵי חֵטְא וְלֹא לִידֵי עֲבֵרָה וְעָוֹן וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בִזָּיוֹן וְאַל תַּשְׁלֶט בָּנוּ יֵצֶר הָרָע וְהַרְחִיקֵנוּ מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע וְדַבְּקֵנוּ בְּיֵצֶר הַטּוֹב וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוֹף אֶת יִצְרֵנוּ לְהִשְׁתַּעְבֶּד־לָךְ וּתְנֵנוּ הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל רוֹאֵינוּ וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל יוֹם מֵעַזֵּי פָנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע וּמִשָּׁכֵן רָע וּמִפֶּגַע רָע וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין

קָשֶׁה בֵּין שֶׁהוּא בֶן בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶן בְּרִית:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יְרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּמוֹדֶה עַל־הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים· מָה אֲנַחְנוּ מֶה חַיֵּינוּ מֶה חַסְדֵּנוּ מַה־צִּדְקוֹתֵינוּ מַה־יְשׁוּעָתֵנוּ מַה־כֹּחֵנוּ מַה־גְּבוּרָתֵנוּ מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ· וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ· בְּנֵי אַבְרָהָם אֹהַבְךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה· זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ־בּוֹ קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת־שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ:

אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירשתנו אשרינו שאנחנו משכימים ומעריבים ערב ובקר ואומרים פעמים בכל יום

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

רש"ל הי' נוהג לומר כאן כל הפרשה הראשונ' של ק"ש, משום שלפעמים כשאומרי' קרובות מתעכבין בקריאת שמע עד אחר זמנה ובזה הוא יוצא ידי חובת ק"ש.

אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משנברא העולם אתה הוא בעולם הזה ואתה הוא לעולם הבא קדש את שמך על מקדישי שמך וקדש את שמך בעולמך ובישועתך תרים ותגביה קרננו. ברוך אתה יי מקדש את שמך ברבים:

אתה הוא יי אלהינו בשמים ובארץ ובשמי השמים העליונים. אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין אלהים. קבץ קויך מארבע כנפות הארץ יכירו וידעו כל באי עולם כי אתה הוא האלהים לבדך לכל ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת

הארץ

הָאָרֶץ: אֶת־הַיָּם וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר בָּם וּמִי בְּכָל־
מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ בָּעֶלְיוֹנִים אוֹ בַתַּחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר־
לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲשֵׂה־עִמָּנוּ
חֶסֶד בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ וְקַיֶּם־
לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה־שֶּׁכָּתוּב בָּעֵת הַהִיא אָבִיא
אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם
לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי
אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְיָ:

בק"ק אשכנזי אומרין כאן ברכו' התור', יברכך, אלו דברי', ויש שא"א הפסוקי' והמשנ'.

שמות ל'

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ
נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ
וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת־יְדֵיהֶם
וְאֶת־רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ־מַיִם וְלֹא
יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהוָה:
וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק־עוֹלָם
לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם: וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי־בַד
יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־
הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו
וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר:

במדבר כח

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ צַו אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי
לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי
בְּמוֹעֲדוֹ׃ וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר
תַּקְרִיבוּ לַיהוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְמִימִם
שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד׃ אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין
הָעַרְבָּיִם׃ וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין׃ עֹלַת
תָּמִיד הָעֲשֻׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה
לַיהוָה׃ וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד
בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָה׃ וְאֵת הַכֶּבֶשׂ
הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר
וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃

ויקר' א' י"א

וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה
וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת־
קְטֹרֶת הַסַּמִּים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם· כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ
אוֹתָם עַל יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ׃

ויאמר

שמות ל׳ ל״ד
וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ סַמִּים נָטָף ׀ וּשְׁחֵלֶת
וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה׃ וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ
קְטֹרֶת רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ׃ וְשָׁחַקְתָּ
מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר
אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם׃ וְנֶאֱמַר וְהִקְטִיר
עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־
הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה׃ וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם
יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְהֹוָה לְדֹרֹתֵיכֶם׃

תנו רבנן פטום הקטורת, הצרי והציפורן החלבנה והלבונה משקל שבעים שבעים מנה. מור וקציעה שבולת נרד וכרכום, משקל ששה עשר ששה עשר מנה. הקושט שנים עשר, וקלופה שלשה, וקנמון תשעה, בורית כרשינה תשעה קבין. יין קפריסין, סאין תלתא וקבין תלתא, ואם אין לו יין קפריסין, מביא חמר חורין עתיק, מלח סדומית רובע הקב, מעלה עשן כל שהוא. רבי נתן אומר אף כפת הירדן כל שהוא ואם נתן בה דבש פסלה. ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיתה:

רבן שמעון בן גמליאל אומר, הצרי אינו אלא שרף, הנוטף מעצי הקטף. בורית כרשינה ששפין בה את הצפורן, כדי שתהא נאה. יין קפריסין ששורין בו את הצפורן, מפני שהיא עזה. והלא מי רגלים יפין לה, אלא שאין מכניסין מי רגלים בעזרה, מפני הכבוד:

תניא רבי נתן אומר כשהוא שוחק אומר הדק היטב הדק, מפני שהקול יפה לבשמים, פטמה לחצאין כשרה לשליש ולרביע לא שמענו. אמר רבי יהודה זה הכלל, אם כמידתה, כשרה לחצאין, ואם חסר אחת מכל סמניה חייב מיתה:

תני בר קפרא אחת לששים או לשבעים שנה היתה באה של שירים לחצאין. עוד תני בר קפרא, אלו היה נותן בה קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ולמה אין מערבין בה דבש, מפני שהתורה אמרה כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לייי:

יְיָ צְבָאוֹת [illegible] מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:

צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:
אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה:
וְעָרְבָה לַייָ מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָיִם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

תפלת רבי נחוניא בן הקנה

אָנָּא בְּכֹחַ גְּדוּלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה • אבג״יתץ
קַבֵּל רִנַּת עַמְּךָ שַׂגְּבֵנוּ טַהֲרֵנוּ נוֹרָא • קרע״שטן
נָא גִבּוֹר דּוֹרְשֵׁי יִחוּדְךָ כְּבָבַת שָׁמְרֵם • נגד״יכש
בָּרְכֵם טַהֲרֵם רַחֲמֵם צִדְקָתְךָ תָּמִיד גָּמְלֵם • בטר״צתג
חֲסִין קָדוֹשׁ בְּרוֹב טוּבְךָ נַהֵל עֲדָתֶךָ • חקב״טנע
יָחִיד גֵּאֶה לְעַמְּךָ פְּנֵה זוֹכְרֵי קְדֻשָּׁתֶךָ • יגל״פזק
שַׁוְעָתֵנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ יוֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת • שקו״צית

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

בשבת מוסיפין

במדבר כ״ח
וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

בראש חודש

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַייָ פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד: וְעִשָּׂרֹן עִשָּׂרוֹן סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַייָ: וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁת הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יָיִן זֹאת

עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַייָ עַל־עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

איזהו מקומן הוא במקו׳ לימוד וכן ברייתא׳ דר׳ ישמעאל לכן צריך ללמדו אינן הפי׳.

אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל־בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרֹכֶת וְעַל־מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם־לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל־הַפָּרֹכֶת וְעַל־מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם־לֹא נָתַן לֹא־עִכֵּב אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדָּשֶׁן: חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע קְרָנוֹת: כֵּיצַד עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב וּבָא־לוֹ לְקֶרֶן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית · מִזְרָחִית צְפוֹנִית · צְפוֹנִית מַעֲרָבִית · מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית · שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי · וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן־הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל־מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד־חֲצוֹת: הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ

בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּטְעוּנָה הַפְשֵׁט וְנִתּוּחַ וְכָלִיל לָאִשִּׁים: זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשַׁם גְּזֵלוֹת אֲשַׁם מְעִילוֹת אֲשַׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשַׁם נָזִיר אֲשַׁם מְצוֹרָע אָשָׁם תָּלוּי. שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל־מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת

הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם: שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר לְכָל־אָדָם בְּכָל־מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם: הַבְּכוֹר וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אֶחָת. וּבִלְבָד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד: שִׁנָּה בַאֲכִילָתָן הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל־אָדָם וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר בְּכָל־מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד. הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַלַּיְלָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד־חֲצוֹת וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת: מִקַּל וָחוֹמֶר וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה. מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב אֶחָד. וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי כְתוּבִים. מִכְּלָל וּפְרָט וּמִפְּרָט וּכְלָל כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט. מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט. וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל. כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן־הַכְּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל־עַצְמוֹ יָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד עַל־הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אֶחָד שֶׁהוּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר. כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בַּדָּבָר הֶחָדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵרוּשׁ. דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ. וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ: וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת־זֶה עַד שֶׁיָּבוֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

ברוך שאמר יש לכנן בקול נעים. וצריך לאומרו בעמידה, וידקדק בקריאתו כמו גבי ק"ש. ואסור להפסיק מתחילת ב"ש עד לאחר י"ח, ואפילו לצורך מצוה, אבל לקדושה ולברכו דהיינו לומר ברוך ה' המבורך לעולם ועד, ולתיבות מודים אנחנו לך, ובקדיש דהיינו לומר יהא שמי' רבא עד יתברך, וגם לענות אמן אחר דאמירן בעלמא ולענות אמן אחר האל הקדוש ואחר שומע תפלה, מפסיק אבל לשאר אמן לא יפסיק.

אם בא לבית הכנסת ומצא הצבור בסוף פסוקי דזמרה אומר ברוך שאמר עד מהולל

בתחנונות ואח"כ תהלה לדוד עד מעתה ועד עולם הללויה, ואח"כ הללו את ה' מן השמים עד עם קרובו הללויה, ואח"כ הללו אל בקדשו כל הנשמה תהלל יה הללויה, ואח"כ ישתבח, ואם יש לו שהות יותר יאמר הודו לה' עד והוא רחום וידלג עד והוא רחום שקודם אשרי יושבי כדי שיתפלל עם הצבור. ואם אין שהות כלל לא יאמר רק ברוך שאמר ותהלה לדוד וישתבח, ואם כבר התחילו יוצר אור ואין שהות לומר אפילו בדילוג יתחיל ברכת יוצר אור ויקרא ק"ש עם ברכותי' ויתפלל י"ח עם הצבור ואחר י"ח יתחיל הודו לה' וכו' עד ישתבח ולא יאמר ישתבח, ויש אנשים שבאים לבית הכנסת והצבור מתחילין יוצר אור המה ג"כ מתחילים ישתבח עמהם וזה איסור גמור כי ישתבח נתקן להיות סוף פסוקי דזמרה וברוך שאמר הוא התחלה וא"כ אם לא אמר קצת פסוקי דזמרה האיך יאמר ישתבח, לכן טוב ונכון להתחיל יוצר אור.

אם בא לבה"כ ובתוך שבודק הציצית מתחילין הצבור יוצר אור טוב שיתפלל עם הצבור ולא יבדוק הציצית ויסמוך על הרוב וחזקתו בדוק. ויאחז הב' ציצית שלפניו בידו הימנית בשעת אמירת ב"ש וכשיסיים בתשבחות ינשקם ויניחם בנחת מידו.

כתוב בשל"ה קודם ברוך שאמר צריך לומר בפה מלא

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קב"ה ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. בָּרוּךְ הוּא בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית. בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת. בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו. בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח. בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בָּרוּךְ שְׁמוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. הָאֵל הָאָב הָרַחֲמָן הַמְהֻלָּל בְּפִי עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו. וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִירוֹת נְגַדֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ וְ[illegible] כְךָ

מלכנו אלהינו יחיד חי העולמים. מלך משבח
ומפאר עדי-עד שמו הגדול. ברוך אתה יי
מלך מהלל בתשבחות:

ד"ה א' י"ו

הודו ליי קראו בשמו הודיעו בעמים עלילתיו:
שירו לו זמרו-לו שיחו בכל-נפלאתיו:
התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יי:
דרשו יי ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאתיו
אשר עשה מפתיו ומשפטי-פיהו: זרע ישראל
עבדו בני יעקב בחיריו: הוא יי אלהינו בכל-
הארץ משפטיו: זכרו לעולם בריתו דבר צוה
לאלף דור: אשר כרת את-אברהם ושבועתו
ליצחק: ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית
עולם: לאמר לך אתן ארץ-כנען חבל
נחלתכם: בהיותכם מתי מספר כמעט וגרים
בה: ויתהלכו מגוי אל-גוי וממלכה אל-עם
אחר: לא-הניח לאיש לעשקם ויוכח עליהם
מלכים: אל-תגעו במשיחי ובנביאי אל-
תרעו: שירו ליי כל-הארץ בשרו מיום אל-
יום ישועתו: ספרו בגוים את-כבודו בכל-

הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו׃ כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד
וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים׃ כִּי כָּל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים
אֱלִילִים וַייָ שָׁמַיִם עָשָׂה׃ הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז
וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ׃ הָבוּ לַייָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ
לַייָ כָּבוֹד וָעֹז׃ הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה
וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ׃ חִילוּ
מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט׃
יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ
מָלָךְ׃ יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל־
אֲשֶׁר־בּוֹ׃ אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי־בָא
לִשְׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ׃ הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם
חַסְדּוֹ׃ וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ
וְהַצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ
לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃ בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אָמֵן
וְהַלֵּל לַייָ׃ רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃ רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ וְהוּא
רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב
אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ׃ אַתָּה יְיָ לֹא־תִ

רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי:
זְכֹר רַחֲמֶיךָ יי וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: תְּנוּ עֹז
לֵאלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים:
נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא נֹתֵן
עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים: אֵל־נְקָמוֹת
יי אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ
הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים: לַיי הַיְשׁוּעָה עַל־עַמְּךָ
בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יי צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב סֶלָה: יי צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ:
יי הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: הוֹשִׁיעָה
אֶת־עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם
עַד־הָעוֹלָם: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיי עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ
הוּא: כִּי־בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ
בָטָחְנוּ: יְהִי־חַסְדְּךָ יי עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:
הַרְאֵנוּ יי חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן־לָנוּ: קוּמָה
עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: אָנֹכִי יי אֱלֹהֶיךָ
הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיי אֱלֹהָיו:
וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ
אָשִׁירָה לַיי כִּי גָמַל עָלָי:

אין אומרים מזמור לתודה לא בשבת וי"ט וערב י"כ גם לא בע"פ וחה"מ של פסח, אכן בק"ק מדלגין רק שתי התיבו' מזמור לתודה ומתחילין הריעו וגו'.

ק מזמור לתודה הריעו ליי כל־הארץ: עבדו את־יי
בשמחה באו לפניו ברננה: דעו כי יי הוא אלהים הוא
עשנו ולא (ולו ק') אנחנו עמו וצאן מרעיתו: באו שעריו
בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו ברכו שמו: כי־טוב יי
לעולם חסדו ועד־דר ודור אמונתו:

במול׳ מתחילין כאן יהי כבוד דלקמן, אבל בשבת ובי"ט מוסיפין מזמורים אלו, ובפולין וק"ק אשכנז גם בהושענא רבה.

יט למנצח מזמור לדוד: השמים מספרים כבוד־אל
ומעשה ידיו מגיד הרקיע: יום ליום יביע אמר ולילה
ללילה יחוה־דעת: אין אמר ואין דברים בלי נשמע
קולם: בכל־הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם לשמש
שם אהל בהם: והוא כחתן יצא מחפתו ישיש כגבור
לרוץ ארח: מקצה השמים מוצאו ותקופתו על־קצותם
ואין נסתר מחמתו: תורת יי תמימה משיבת נפש עדות
יי נאמנה מחכימת פתי: פקודי יי ישרים משמחי־
לב מצות יי ברה מאירת עינים: יראת יי טהורה עומדת
לעד משפטי־יי אמת צדקו יחדו: הנחמדים מזהב ומפז
רב ומתוקים מדבש ונפת צופים: גם־עבדך נזהר בהם
בשמרם עקב רב: שגיאות מי־יבין מנסתרות נקני: גם
מזדים חשך עבדך אל־ימשלו־בי אז איתם ונקיתי מפשע
רב: יהיו לרצון אמרי־פי והגיון לבי לפניך יי צורי

לד
לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃
אֲבָרְכָה אֶת־יְיָ בְּכָל־עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃
בַּיְיָ תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃
גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃
דָּרַשְׁתִּי אֶת־יְיָ וְעָנָנִי וּמִכָּל־מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי׃
הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ וּפְנֵיהֶם אַל־יֶחְפָּרוּ׃
זֶה עָנִי קָרָא וַייָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל־צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃
חֹנֶה מַלְאַךְ יְיָ סָבִיב לִירֵאָיו וַיְחַלְּצֵם׃
טַעֲמוּ וּרְאוּ כִּי־טוֹב יְיָ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר יֶחֱסֶה־בּוֹ׃
יְראוּ* אֶת־יְיָ קְדֹשָׁיו כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו׃
כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב
לְכוּ בָנִים שִׁמְעוּ־לִי יִרְאַת יְיָ אֲלַמֶּדְכֶם׃
מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים אֹהֵב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב׃
נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע וּשְׂפָתֶיךָ מִדַּבֵּר מִרְמָה׃
סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה־טוֹב בַּקֵּשׁ שָׁלוֹם וְרָדְפֵהוּ׃
עֵינֵי יְיָ אֶל־צַדִּיקִים וְאָזְנָיו אֶל־שַׁוְעָתָם׃
פְּנֵי יְיָ בְּעֹשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זִכְרָם׃
צָעֲקוּ וַייָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל־צָרוֹתָם הִצִּילָם׃
קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב וְאֶת־דַּכְּאֵי־רוּחַ יוֹשִׁיעַ׃

רבות

*) הרי"א נקראת במלאכים והאל"ף מעלם.

רבות רעות צדיק ומכלם יצילנו יי:
שמר כל־עצמותיו אחת מהנה לא נשברה:
תמותת רשע רעה ושנאי צדיק יאשמו:
פדה יי נפש עבדיו ולא יאשמו כל־החסים בו:

צ תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה היית לנו
בדור ודור: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל
ומעולם עד־עולם אתה־אל: תשב אנוש עד־דכא
ותאמר שובו בני־אדם: כי אלף שנים בעיניך כיום
אתמול כי יעבור ואשמורה בלילה: זרמתם שנה יהיו
בבקר כחציר יחלף: בבקר יציץ וחלף לערב ימולל ויבש:
כי־כלינו באפך ובחמתך נבהלנו: שת עונתינו לנגדך
עלמנו למאור פניך: כי כל־ימינו פנו בעברתך כלינו
שנינו כמו־הגה: ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם
בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון כי גז חיש
ונעפה: מי־יודע עז אפך וכיראתך עברתך: למנות
ימינו כן הודע ונבא לבב חכמה: שובה יי עד־מתי
והנחם על־עבדיך: שבענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה
בכל־ימינו: שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה:
יראה אל־עבדיך פעלך והדרך על־בניהם:

ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה

יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ׃
צא ישֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן׃ אֹמַר לַייָ
מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח בּוֹ׃ כִּי הוּא יַצִּילְךָ
מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת׃ בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ
וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ׃ לֹא־
תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם׃ מִדֶּבֶר
בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם׃ יִפֹּל מִצִּדְּךָ
אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ׃ רַק בְּעֵינֶיךָ
תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה׃ כִּי־אַתָּה יְיָ
מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ׃ לֹא־תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה
וְנֶגַע לֹא־יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ׃ כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ
לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ׃ עַל־כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן־
תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ׃ עַל־שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ
תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין׃ כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ
אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי־יָדַע שְׁמִי׃ יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ
אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ׃ אֹרֶךְ יָמִים
אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי׃ ארך ימים וגו׳

קלה
הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְיָ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ׃ שֶׁעֹמְדִים
בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃ הַלְלוּיָהּ כִּי־טוֹב יְיָ זַמְּרוּ
לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים׃ כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ׃ כִּי

אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְיָ וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל־אֱלֹהִים: כֹּל אֲשֶׁר־
חָפֵץ יְיָ עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל־תְּהֹמוֹת: מַעֲלֶה
נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ
מֵאוֹצְרוֹתָיו: שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה:
שָׁלַח אוֹתֹת וּמֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל־
עֲבָדָיו: שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים: לְסִיחוֹן
מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן:
וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ
זִכְרְךָ לְדֹר־וָדֹר: כִּי־יָדִין יְיָ עַמּוֹ וְעַל־עֲבָדָיו יִתְנֶחָם:
עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה־לָהֶם וְלֹא
יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף
אֵין יֶשׁ־רוּחַ בְּפִיהֶם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בֹּטֵחַ
בָּהֶם: בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת־יְיָ בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת־יְיָ:
בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת־יְיָ יִרְאֵי יְיָ בָּרְכוּ אֶת־יְיָ: בָּרוּךְ יְיָ
מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּיָהּ:

קלו הוֹדוּ לַייָ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמָּיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
אֶת־הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְגֹזֵר יַם־סוּף לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְנִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם־סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר־לָנוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
וַיִּפְרְקֵנוּ מִצָּרֵינוּ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
נֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:
הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמָיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:

לג רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיְיָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:
הוֹדוּ לַייָ בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל עָשׂוֹר זַמְּרוּ־לוֹ:
שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חָדָשׁ הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה: כִּי־יָשָׁר

דְּבַר־יְיָ וְכָל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד
יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ: בִּדְבַר יְיָ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל־
צְבָאָם: כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירְאוּ
מֵיְיָ כָּל־הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל: כִּי הוּא אָמַר
וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא
מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת
לִבּוֹ לְדוֹר וָדוֹר: אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר־יְיָ אֱלֹהָיו הָעָם ׀ בָּחַר
לְנַחֲלָה לוֹ: מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְיָ רָאָה אֶת־כָּל־בְּנֵי הָאָדָם:
מִמְּכוֹן־שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ: הַיֹּצֵר יַחַד
לִבָּם הַמֵּבִין אֶל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב־חָיִל
גִּבּוֹר לֹא־יִנָּצֵל בְּרָב־כֹּחַ: שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ
לֹא יְמַלֵּט: הִנֵּה עֵין יְיָ אֶל־יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל
מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַייָ עֶזְרֵנוּ
וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי־בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ:
יְהִי־חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ:

מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: טוֹב לְהֹדוֹת לַייָ וּלְזַמֵּר
לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן: לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת:
עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי־נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר: כִּי שִׂמַּחְתַּנִי
יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן: מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ
מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ: אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא־
יָבִין אֶת־זֹאת: בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים ׀ כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל־
פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד: וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְיָ:

כי הנה איביך יי כי הנה איביך יאבדו יתפרדו כל
פעלי און: ותרם כראים קרני בלתי בשמן רענ
ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני
צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה: שתולי
בבית יי בחצרות אלהינו יפריחו: עוד ינובון בשיבה דשני
ורעננים יהיו: להגיד כי ישר יי צורי ולא עולתה בו:

צג יי מלך גאות לבש לבש יי עז התאזר אף תכון תבל בל
תמוט: נכון כסאך מאז מעולם אתה: נשאו נהרות
יי נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים: מקלות מי
רבים אדירים משברי ים אדיר במרום יי: עדתיך
נאמנו מאד לביתך נאוה קדש* יי לארך ימים:

בקול מתחילין כאן

יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו: יהי ש
יי מבורך מעתה ועד עולם: ממזרח שמ
עד מבואו מהלל שם יי: רם על כל גוים י
על השמים כבודו: יי שמך לעולם יי זכר
לדר ודר: יי בשמים הכין כסאו ומלכותו בכ
משלה: ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמ
בגוים יי מלך: יי מלך יי מלך יי ימלך לעו
ועד: יי מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו:

הפיר

*) נאוה קדש, הנו"ן בקמץ והאלף בס"פ והקוף דגש בב"י טרוי"ק ז"י וכו'

הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: רַבּוֹת
מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב־אִישׁ וַעֲצַת יְיָ הִיא תָקוּם: עֲצַת
יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: כִּי
הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: כִּי־בָחַר יְיָ
בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ
יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ
לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית
וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: יְיָ
הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

קמה תְּהִלָּה לְדָוִד.

אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר:
דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ:
הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה:
וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלּוֹתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה:
זֵכֶר רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ:
חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדוֹל־חָסֶד:
טוֹב־יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו:

יוֹדוּךָ יְיָ כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה:
כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ:
לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר:
סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים:
עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ:
פּוֹתֵחַ* אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן:
צַדִּיק יְיָ בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:
קָרוֹב יְיָ לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת:
רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:
שׁוֹמֵר יְיָ אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד:
תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
קט״ו י״ח וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קמ״ו הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ: אֲהַלְלָה יְיָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: אַל־תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן־אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֻׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו: אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל־יְיָ אֱלֹהָיו: עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם הַשֹּׁמֵר אֱמֶת לְעוֹלָם: עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים יְיָ מַתִּיר אֲסוּרִים: יְיָ פֹּקֵחַ עִוְרִים יְיָ זֹקֵף כְּפוּפִים יְיָ אֹהֵב צַדִּיקִים: יְיָ שֹׁמֵר אֶת־גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ

*פותח את ידך ר״ת פאי [illegible] ס״ת חתך [illegible]

רְשָׁעִים יְעַוֵּת: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר
וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קמז הַלְלוּיָהּ כִּי־טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים נָאוָה תְהִלָּה:
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלִַם יְיָ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב
וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת
יִקְרָא: גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר:
מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְיָ מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי־אָרֶץ: עֱנוּ לַייָ
בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר: הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם בְּעָבִים
הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר: נוֹתֵן לִבְהֵמָה
לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ: לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ
לֹא־בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה: רוֹצֶה יְיָ אֶת־יְרֵאָיו אֶת־
הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ: שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלִַם אֶת־יְיָ הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ
צִיּוֹן: כִּי־חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ: הַשָּׂם
גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ: הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ
עַד־מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ: הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר
יְפַזֵּר: מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד:
יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ־מָיִם: מַגִּיד דְּבָרָו
לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא עָשָׂה כֵן לְכָל־גּוֹי
וּמִשְׁפָּטִים בַּל־יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ:

קמח הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת־יְהוָֹה מִן־הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ
בַּמְּרוֹמִים: הַלְלוּהוּ כָל־מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל־צְבָאָו:
הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי

הט"ו שבחים מן שיר עד מעתה יאמר בנשימה אחת.

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עוֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

כ' השל"ה בין ישתבח ליוצר אור לא יפסיק ע"כ אין לומר ועתה יגדל כא כח וכו' מאחר שאינו רק מנהגא בעלמא. אין אומרים קדיש בפחות מעשרה זכרים שיהיו בני י"ג שנה ויום א' דכל דבר שבקדושה כגון קדיש וברכו א"א בפחות מעשרה. כשאומר החזן יתגדל כורע, וכן בי"שר, וכן ביתברך, וכן בבריך הוא, וכן באמן, וצריך שלא יפסיק כלל בין עלמיא ליתברך, וכן בין קדיש לברכו לא יפסיק.

הש"ץ אומר ח"ק.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָּא* מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן

בִּדִּבוּ

*) בעשרת ימי תשובה אומרים לעילא ולעילא.

וועהרענד דער חזן ברכו זאגט, זאגט קהל יתברך.

ה׳

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קו״ה

בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה:

כשמכנן החזן השם יאמר הקהל זה.

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

כשמכנן החזן המבורך לומר הקהל זה.

יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת־עוֹלָם. אֱלֹהֵי־עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן־עֻזֵּנוּ צוּר־מִשְׂגַּבֵּנוּ. מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל־דֵּעָה. הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי־חַמָּה. טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ. פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי. תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל

וּקְדֻשָּׁתוֹ: תִּתְבָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל־שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ. וְעַל־מְאוֹרֵי־אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים וְכֻלָּם עֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים:

אֶת שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה: לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ

יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים· לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ· לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ· כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ

הגדול

הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת. לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־
לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ
וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־
מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל
הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי
אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־
יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם

בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך: וכתבתם על־מזוזות ביתך ובשעריך
למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע
יהוה לאבתיכם לתת להם כימי השמים על־הארץ:
ויאמר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל
ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על־כנפי בגדיהם לדרתם
ונתנו על־ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת
וראיתם אתו וזכרתם את־כל־מצות יהוה ועשיתם אתם
ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר־אתם
זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את־כל־מצותי
והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר
הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים
אני יהוה אלהיכם: יש לצרף שאלהיכ' לאמת, אכן יתן רוח מעט שלא יבולע הא"לף.

אמת ויציב ונכון וקים וישר ונאמן ואהוב
וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר: ומתקן
ומקבל וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם
ועד: אמת אלהי עולם מלכנו צור יעקב מגן
ישענו: לדור ודור הוא קים ושמו קים וכסאו
נכון ומלכותו ואמונתו לעד קימת: ודבריו
חיים וקימים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי
עולמים על אבותינו ועלינו על בנינו ועל

דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל־דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ. אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל· (גֹּאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל)·

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

יכוין רגליו יחד כאילו שתיהם רגל אחת, ויכוף ראשו למטה ולבו יכוין לשמים ומניח ידו הימנית על השמאלית ויחדיו על לבו, ויעמוד ביראה ופחד ויחשוב שהשכינ' עומדת נגדו. ואין להפסיק בתפלה אפילו מלך ישראל שואל בשלומו. ואם ישמע שהש"ץ אומר קדיש או קדוש' לא יפסיק אלא יכוין למה שאומר הש"ץ. וכשאומר ברוך יעשה כריעה בברכים, וכשאומר אתה ישתחוה בראשו וכשאומר יי יזקוף.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה·

בעשרת י"ת מוסיפין זכרנו ואם שכח וחתם הברכה אינו חוזר.

זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּא"י מָגֵן אַבְרָהָם

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב

להושיע· [1] בחורף משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר· מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה· בעשרת ימי תשובה מוסיפין מי כמוך. ואם שכח וסיים הברכה אינו חוזר.

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים.

ונאמן אתה להחיות מתים· ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה· ברוך אתה יי האל הקדוש: ([2] בעשרת י"ת המלך הקדוש:)

קדושה לש"ץ בחזרת התפלה

נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום ככתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר קו"ה קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו:

ח' לעמתם ברוך יאמרו.

קו"ח ברוך כבוד יי ממקומו.

ח' ובדברי קדשך כתוב לאמר.

קו"ח ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה:

לדוד

[1]) בתפלת מוסף של שמיני עצרת מתחילין לומר משיב הרוח ואין פוסקין עד תפלת מוסף של י"ט הראשון של פסח. ואם שכח ונזכר קודם שסיים הברכה יאמר במקום שנזכר, ואפילו אם סיים הברכה ונזכר קודם שהתחיל אתה קדוש אין צריך לחזור אלא אומר מהו"ג בלא חתימה, אבל אם נזכר כשסיים כל הברכה והתחיל ברכה אחריה צריך לחזור לראש התפלה. ואם נסתפק, עד ל' יום חוזר, מכאן ואילך אינו חוזר.

[2]) ואם טעה וסיים האל הקדוש ותוך כדי דיבור נזכר ואמר המלך הקדוש אין צריך לחזור לראש, אבל אחר שהתחיל אתה חונן צריך לחזור לראש התפלה אפילו מספק.

ס׳ לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדשתך נקדיש ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד כי אל מלך גדול וקדוש אתה:
ברוך אתה יי האל (בעש״ת המלך) הקדוש:

אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה חננו מאתך דעה בינה והשכל· ב״א״י חונן הדעת:

השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה לפניך· ברוך אתה יי הרוצה בתשובה:

סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו בתענית צבור אומרין כאן סליחות כי מוחל וסולח אתה· ברוך אתה יי חנון המרבה לסלוח:

ראה בענינו וריבה ריבנו וגאלנו מהרה למען שמך כי גואל חזק אתה· ברוך אתה יי גואל ישראל:

בתענית צבור מוסיף הש״ץ כאן עננו, ואם שכחו ונזכר קודם שסיים ברכת רפאינו אומרו שם וחוזר ומתחיל רפאינו, אבל אם כבר אמר ב״א״י לא יחזור אבל יאמרו בש״ת כמו היחיד אלא שמסיים ב״א״י העונה בעת צרה ושומע תפלה, ואם שכח גם שם, אומרו ברכה בפני עצמה לאחר התפלה.

עננו יי עננו. ביום צום תעניתנו. כי בצרה גדולה אנחנו. אל תפן אל רשענו. ואל תסתר פניך ממנו. ואל תתעלם מתחנתנו. היה נא קרוב לשועתנו. יהי נא חסדך לנחמנו. טרם נקרא אליך עננו. כדבר שנאמר והיה טרם יקראו ואני אענה. עוד הם מדברים ואני אשמע: כי אתה יי העונה בעת צרה. פודה ומציל בכל עת צרה וצוקה:
ברוך אתה יי העונה בעת צרה:

רפאנו

רפאנו יי ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה. והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו

מי שרוצה להתפלל על החולה יאמר זה.

יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתשלח מהרה רפואה שלימה מן השמים רפיאת הנפש ורפואת הגוף לחולי פ"ב פ בתוך שאר חולי ישראל.

כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה יי רופא חולי עמו ישראל:

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן (טל ומטר*) ברכה על פני האדמה ושבענו מטובך וברך שנתנו כשנים הטובות. ברוך אתה יי מברך השנים:

תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ. ברוך אתה יי מקבץ נדחי עמו ישראל:

השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו

כבתחלה

---

*) בערבית ליום ששים של תקופת תשרי מתחילין לשאול מטר ואין פוסקין עד חג הפסח, (ואומרין לברכה הני"ת רפה), ואם טעה ונזכר כשסיים מברך השנים יאמר מיד ותן טל ומטר, אבל אם כבר התחיל תקע בשופר ונזכר קודם שסיים שומע תפלה שואלו בשומע תפלה ואם נזכר לאחר שומע תפלה קודם שעקר רגליו חוזר לברכת השנים, ואם עקר רגליו חוזר לראש התפלה ואם הוא מסופק, אם עדיין לא אמרו ל' פעמים חזקה שלא אמר ודינו כנ"ל ואם כבר אמרו ל' פעמים חזקה שאומר.

כבתחלה והסר ממנו יגון ואנחה ומלוך עלינו אתה יי לבדך בחסד וברחמים וצדקנו במשפט• ב"א יי מלך אוהב צדקה ומשפט:

(בעי"ת המלך המשפט ואם לא אמרו דעת רוב הפוסקים שאין צריך לחזור.)

ולמלשינים אל־תהי תקוה וכל־עושי רשעה כרגע יאבדו וכלם מהרה יכרתו והזדים מהרה תעקר ותשבר ותמגר ותכניע במהרה בימינו• ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים:

על הצדיקים ועל החסידים ועל זקני עמך בית ישראל ועל פליטת סופריהם ועל גרי הצדק ועלינו יהמו רחמיך יי אלהינו ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת ושים חלקנו עמהם לעולם ולא נבוש כי בך בטחנו• ברוך אתה יי משען ומבטח לצדיקים:

ולירושלים עירך ברחמים תשוב ותשכון בתוכה כאשר דברת ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם וכסא דוד מהרה לתוכה תכין• (בט"ב נחם) ברוך אתה יי בונה ירושלים:

בט"ב בתפלת מנחה אומרין נחם, ואם שכחו כאן יאמר אותו אחר ועל כולם.

נַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן. וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלָיִם. וְאֶת־הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהַחֲרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה. הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ. וְהַחֲרֵבָה מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ. וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ. וְהַשּׁוֹמֵמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב. וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת. וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי זָרִים. וַיָּטִילוּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב. וַיַּהַרְגוּ בְזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן. עַל־כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה. וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לִבִּי לִבִּי עַל חַלְלֵיהֶם מֵעַי מֵעַי עַל חַלְלֵיהֶם. כִּי אַתָּה יְיָ בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ. וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ. כָּאָמוּר וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה. וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל־תְּשִׁיבֵנוּ.

כי

יחיד בתעניתו וכן הש"ץ בתפלת לחש אומר כאן עננו, ואם שכח ונזכר קודם שעקר רגליו אומרו שם בלי חתימה.

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ. בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ. כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ. אַל־תֵּפֶן אֶל־רִשְׁעֵנוּ. וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ. וְאַל־תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ. יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ. טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה. עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע: כִּי אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה. פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה:

כִּי

יש מתודים וידוי זו קודם כי אתה שומע.

אנא יי חטאתי עויתי ופשעתי לפניך מיום היותי על האדמה עד היום הזה (ובפרט בחטא * *) אנא ה׳ עשה למען שמך הגדול ותכפר לי עוני וחטאי. שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך מנעורי. עד היום הזה ותמלא כל השמות שפגמתי בשמך הגדול: כי אתה שומע וכו׳.

ויש מתפללים תפלה זו על הפרנסה.

אתה הוא ה׳ האלהים הזן ומפרנס ומכלכל מקרני ראמים עד ביצי כנים הטריפני לחם חוקי והמציא לי ולכל בני ביתי מזונותי קודם שאצטרך להם בנחת ולא בצער בהתר ולא באיסור לחיים ולשלום משפע ברכה עליונה כדי שאוכל לעשות רצונך ולעסוק בתורתך ולקיים מצותיך ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם ויקוים בי מקרא שכתוב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון:

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם׃ וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃

בר״ח ובחה״מ אומרין יעלה ויבוא בשחרית ומנחה וערבית׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ׃ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ׃ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ׃ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ׃ לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם לר״ח רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ | לפסח חַג הַמַּצּוֹת | לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה׃ וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה

וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים • וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים • חוּס וְחָנֵּנוּ • וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ • כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים • בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ • אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ • עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף • גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ • בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

כל ימי חנוכה, גם בפורים בתפלת ערבית קודם קריאת המגילה וביום י"ד בשחרית ובמנחה אומרין על הנסים, ואם שכח ונזכר אחר שסיים ברכת הודאה אינו חוזר •

עַל הַנִּסִּים וְעַל הַפֻּרְקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת • וְעַל הַמִּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

לחנוכה

בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶּן־יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל* חַשְׁמוֹנָאִי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָמַדְתָּ לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם רַבְתָּ אֶת רִיבָם דַּנְתָּ אֶת־דִּינָם נָקַמְתָּ אֶת־נִקְמָתָם מָסַרְתָּ גִּבּוֹרִים בְּיַד חַלָּשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מְעַטִּים וּטְמֵאִים בְּיַד טְהוֹרִים וּרְשָׁעִים בְּיַד צַדִּיקִים וְזֵדִים בְּיַד עוֹסְקֵי תוֹרָתֶךָ וּלְךָ עָשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ בְּעוֹלָמֶךָ וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עָשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה וּפֻרְקָן כְּהַיּוֹם הַזֶּה וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בָנֶיךָ לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וּפִנּוּ אֶת־הֵיכָלֶךָ וְטִהֲרוּ אֶת־מִקְדָּשֶׁךָ וְהִדְלִיקוּ

לפורים

בִּימֵי מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה כְּשֶׁעָמַד עֲלֵיהֶם הָמָן הָרָשָׁע בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד בִּשְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר הוּא־חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לָבוֹז: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים הֵפַרְתָּ אֶת־עֲצָתוֹ וְקִלְקַלְתָּ אֶת־מַחֲשַׁבְתּוֹ וַהֲשֵׁבוֹתָ גְּמוּלוֹ

*) נסתפקו אי כהן גדול איוחנן קאי או אמתתיהו, ואולם היוסיפון בספ' ג' פרק כ' (ולפי חלוקה אחרת הוא פרק ח') כתב בהדיא הוא מתתיהו הכהן הגדול, ובפרק ט' (ספר ב' פרק כ"ד) הזכיר בשם בני חשמונאי הכהן, ובכל מקום כתוב חשמונאי בוי"ו בין המ"ם והנו"ן, גם בקדמוניות שלו ספ' י"ב פרק ז' אשר כתב בל' רומי כתב מתתיהו בן יוחנן בן שמעון בן חשמונאי בהברת הקומץ למ"ם ובהברת הפתח לנו"ן, גם בתרגום שיר השירי' סי' ו' פ' ז' וט' כתיב חשמונאי, גם בתלמוד בבלי וירושלמי ברוב המקומו' מצאנו כתו' חשמונאי בשמע מיני' כי כן הקריא' הנכונ', וראיתי בס' המנהיג בגירס וחשמונאי בו' ברא"ש וב"ה בסידור ר"א ור"ע והעידו שכ"ה ברו' הסידורי' הי'

לחנוכה

והדליקו נרות בחצרות קדשך
וקבעו שמונת ימי חנכה אלו
להודות ולהלל לשמך הגדול:

לפורים

גמולו בראשו ותלו
אותו ואת בניו
על העץ:

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו
תמיד לעולם ועד: בעי"ת וכתוב ואם שכח וחתם הברכה אינו חוזר.

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך
באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה:
ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

בשחרית ומוסף, ובתענית אף במנחה אומר הש"ץ או"א ברכנו, וא"א בבית אבל.

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת
בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה
מפי אהרן ובניו, כהנים עם קדושך כאמור

יהי' פניו כנגד ההיכל · כנגד ימינו · כנגד היכל · כנגד שמאלו

יברכך יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויחנך:

כנגד היכל · כנגד ימינו · כנגד שמאלו · כנגד ימין

ישא יי פניו אליך וישם לך שלום: ויכון שיגבר ימיני הוא מדה"ר על מדה"ד.

בשחרית ומוסף, ובתעני' אף במנח' אומרין ש"ש.

שים שלום טובה וברכה
חן וחסד ורחמים עלינו
ועל

במנחה ובערבית שלום רב.

שלום רב על
ישראל עמך
תשים

ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

תשים לעולם כי אתה הוא מלך ארון לכל השלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

בעי"ת בספ' חיי' ואם שכח וחתם הברכ' אינו חוזר. ובשל"ה קורא תגר על מנהגנו ע"ש.

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: (ברוך אתה יי עושה השלום:)

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה: פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם. עשה למען שמך עשה למען ימינך. עשה למען קדשתך. עשה למען תורתך. למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועניני: קבלת תענית

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי:

פוסע לאחוריו ג' פסיעות בינונית בכר' ע' אחת, ועיקר רגלו הימנית תחל', ופונה לשמאלו ואומר עוש' ש"ב, פונה לימינו ואומר הוא יעש' ש"ע ושוחה לפניו ואומר ועל כל וכו

עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: יהי

זוקף לאט ועומד במקו' שכלו פסיעותיו עד כדי הילוך ד"א, ובציבור עד שיגיע ש"ץ לקדוש'.

היחיד בקבלת תעניתו אומר לפני יהיו לרצון רבון זה, והוא הנוסח הישר והמוסיף גורע.

רבון כל העולמים. הרי אני לפניך בתענית נדבה למחר. יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי. שתקבלני באהבה וברצון. ותבא לפניך תפלתי. ותענה עתירתי ברחמיך הרבים. כי אתה שומע תפלת כל פה: יהיו לרצון וכו'.

לאחר התענית במנחה אומרי' לפני יהיו לרצון רבון זה, והוא הנוסח הישר הנמצא בתלמוד והמדפיסים קלקלו גרעו והוסיפו שלא כדין.

רבון כל העולמים גלוי וידוע לפניך. בזמן שבית המקדש קים אדם חוטא ומקריב קרבן. ואין מקריבין ממנו אלא חלבו ודמו. ואתה ברחמיך הרבים מכפר. ועכשו ישבתי בתענית ונתמעט חלבי ודמי יהי רצון מלפניך שיהא מיעוט חלבי ודמי שנתמעט היום כאלו הקרבתיו לפניך על גבי המזבח ותרצני: יהיו לרצון וכו'.

דיני תפלת הביננו.

בשעת הדחק כגון שהוא בדרך או שהיה עומד במקום שטרוד ויירא שיפסיקוהו או שלא יוכל להתפלל בכוונה תפלה ארוכה שאין דעתו מיושבת עליו כל כך או שהשעה עוברת מתפלל אחר שלש ראשונות הביננו ואומר אחריה שלש אחרונות וצריך לאמרה מעומד וכשיגיע לביתו או שירוח לו אח"כ והתיישב דעתו א"צ לחזור ולהתפלל (בתורת חובה אם לא בתורת נדבה) ואינו מתפלל הביננו בימות הגשמים, ולא במ"ש ומי"ט. הפועלים שעושין מלאכה אצל בעל הבית אם נותן להם שכר חוץ מסעודתן כשמקפיד עליהן מתפללין הביננו. ואומרים תחלה אדני שפתי תפתח וכו', ב"א י' או"א אלהי אברהם וכו' עד ב"א י' האל הקדוש, ואח"כ אומרין נוסח זה:

הביננו יי אלהינו לדעת דרכיך. ומול את לבבנו ליראתך. ותסלח לנו להיות גאולים ורחקנו ממכאוב ודשננו בנאות ארצך. ונפוצותינו מארבע תקבץ והתועים על דעתך ישפטו ועל הרשעים תניף ידיך. וישמחו צדיקים בבנין עירך. ובתקון היכלך ובצמיחת קרן לדוד עבדך. ובעריכת נר לבן ישי משיחך. טרם נקרא אתה תענה. ברוך אתה יי שומע תפלה: רצה וכו'. כך הוא נוסח' בגמרא [illegible]

יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה
בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות •
וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות •

הש"ץ חוזר התפלה בקול ואומר מתחלה אדני שפתי תפתח בלחש •

בשחרית ר"ח וחנוכה וחה"מ אומרים הלל תמצאהו בסדר ר"ח.
בעשרת ימי תשובה מוסיפים לומר אבינו מלכנו (תמצאהו אחר תפלת ר"ה) •

כל ימות השנה בימים שאומרי' בהם תחנה אומרין רחום וחנון וכו', ובשני וחמישי מוסיפים והוא רחום וכו' ואומרים אותו מעומד ובלחש, ואלו הימי' והזמנים שאין אומרין בהם תחנה ואין נופלין על פניה': ר"ח, פורים קטן ב' ימים, פורים גדול ב' ימים, חנוכה, ט' באב, ט"ו בשבט וט"ו באב, כל חדש ניסן, ל"ג בעומר, מר"ח סיון עד אחר אסרו חג דשבועות, ומיום כפורים עד אחר אסרו חג דסוכות ובק"ק כ"פ דמיין עד ר"ח חשון, (בימים אלו אין אומרין גם במנחה שלפניו חוץ מן ט"ו בשבט וט"ו באב לפי מנהג ק"ק פפ"ד •) ולא בער"ה ועי"כ, ולא בבית האבל, ולא בבית החתן ביום שנכנס לחופה, ולא בבי"הכ ביום המילה (ונתפשט המנהג בכמה קהלות גם במנחה שלפניו).

והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: אתה יי לא תכלא רחמיך ממנו חסדך ואמתך תמיד יצרונו: הושיענו יי אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך: אם עונות תשמר יה אדני מי יעמד: כי עמך הסליחה למען תורא: לא כחטאינו תעשה לנו ולא כעונותינו תגמול עלינו: אם עונינו ענו בנו יי עשה למען שמך: זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה: יעננו יי ביום צרה ישגבנו שם אלהי יעקב: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים

צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: אֲדוֹנֵינוּ אֱלֹהֵינוּ שְׁמַע קוֹל
תַּחֲנוּנֵינוּ וּזְכָר־לָנוּ אֶת־בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן
שְׁמֶךָ: וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ
רָשָׁעְנוּ: אֲדֹנָי כְּכָל־צִדְקוֹתֶיךָ יָשָׁב־נָא אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ
מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלַיִם הַר־קָדְשֶׁךָ כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵינוּ
יְרוּשָׁלַיִם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל־סְבִיבוֹתֵינוּ: וְעַתָּה שְׁמַע
אֱלֹהֵינוּ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ
עַל־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי:

הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ
וְהָעִיר אֲשֶׁר־נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ
אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל־
תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ:
אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַרְאֵנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ
מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ: וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ
מַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ
גּוֹאֲלֵנוּ: חוּסָה יְיָ עַל־עַמֶּךָ וְאַל־תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה
לִמְשָׁל־בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: יָדַעְנוּ
כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בַּעֲדֵנוּ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמָד־לָנוּ
בְּעֵת צָרָה: יָדַעְנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ

לְמַעַן שְׁמֶךָ: כְּרַחֵם אָב עַל־בָּנִים כֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: חֲמוֹל עַל עַמֶּךָ רַחֵם עַל נַחֲלָתֶךָ
חוּסָה־נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה עֹשֵׂה
נִפְלָאוֹת בְּכָל־עֵת:

הַבֶּט־נָא רַחֶם־נָא עַל־עַמְּךָ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם וְהוֹשִׁיעָה צֹאן מַרְעִיתֶךָ וְאַל־
יִמְשָׁל־בָּנוּ קֶצֶף כִּי לְךָ עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן בְּרִיתֶךָ הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעֵת צָרָה כִּי לְךָ
יְיָ הַיְשׁוּעָה בְּךָ תוֹחַלְתֵּנוּ אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת אָנָּא סְלַח־נָא אֵל
טוֹב וְסַלָּח כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אָנָּא מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם זְכוֹר וְהַבֵּט לִבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים
וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדַת יָחִיד לְמַעַן יִשְׂרָאֵל· אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ
וַעֲנֵנוּ כִּי שִׁמְךָ הַגָּדוֹל נִקְרָא עָלֵינוּ עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל־עֵת
עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּחַסְדֶּךָ חַנּוּן וְרַחוּם הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעֵת צָרָה כִּי
לְךָ יְיָ הַיְשׁוּעָה: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַחְסֵנוּ אַל־תַּעַשׂ עִמָּנוּ כְּרוֹעַ
מַעֲלָלֵינוּ זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ וּכְרוֹב טוּבְךָ הוֹשִׁיעֵנוּ
וַחֲמָל־נָא עָלֵינוּ כִּי אֵין לָנוּ אֱלוֹהַּ אַחֵר מִבַּלְעָדֶיךָ: צוּרֵנוּ אַל־
תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי נַפְשֵׁנוּ קְצָרָה
מֵחֶרֶב וּמִשְּׁבִי וּמִדֶּבֶר וּמִמַּגֵּפָה וּמִכָּל־צָרָה וְיָגוֹן הַצִּילֵנוּ כִּי
לְךָ קִוִּינוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ בָּנוּ: וּזְכָר־לָנוּ
אֶת־בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ רְאֵה בְצָרוֹתֵינוּ
וּשְׁמַע קוֹל תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל־פֶּה:

אל רחום וחנון רחם עלינו ועל כל־מעשיך כי אין כמוך
יי אלהינו אנא שא נא פשעינו אבינו מלכנו צורנו וגואלנו
אל חי וקים החסין בכח חסיד וטוב על כל־מעשיך: כי
אתה הוא יי אלהינו אל ארך אפים ומלא רחמים. עשה
עמנו כרוב רחמיך והושיענו למען שמך שמע מלכנו
תפלתנו ומיד אויבינו הצילנו שמע מלכנו תפלתנו ומכל
צרה ויגון הצילנו: אבינו מלכנו אתה ושמך עלינו נקרא
אל תניחנו אל־תעזבנו אבינו ואל תטשנו בוראנו ואל
תשכחנו יוצרנו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אין כמוך חנון ורחום יי אלהינו אין כמוך אל ארך אפים
רב חסד ואמת הושיענו ברחמיך הרבים מרעש ומרגז
הצילנו: זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב אל־תפן
אל־קשינו ואל־רשענו ואל־חטאתנו: שוב מחרון אפך
והנחם על־הרעה לעמך: והסר ממנו מכת המות כי
כן דרכך עשה חסד חנם בכל־דור ודור: חוסה יי על עמך
והצילנו מזעמך והסר ממנו מכת המגפה וגזרה קשה כי
אתה שומר ישראל: לך יי הצדקה ולנו בשת הפנים:
מה־נתאונן מה־נאמר מה־נדבר ומה־נצטדק: נחפשה
דרכינו ונחקרה ונשובה אליך כי ימינך פשוטה לקבל
שבים: אנא יי הושיעה נא אנא יי הצליחה נא: אנא יי
עננו ביום קראנו: לך יי חכינו לך יי קוינו לך יי
ניחל אל־תחשה ותעננו כי נאמו גוים אבדה

תקותם כל־ברך וכל־קומה לך לבד תשתחוה:

הפותח יד בתשובה לקבל פושעים וחטאים נבהלה נפשנו מרוב עצבוננו אל תשכחנו נצח קומה והושיענו כי חסינו בך: אבינו מלכנו אם אין בנו צדקה ומעשים טובים זכר־לנו את־ברית אבותינו ועדותנו בכל־יום יי אחד. הביטה בענינו כי רבו מכאובינו וצרות לבבנו חוסה יי עלינו בארץ שבינו ואל־תשפוך חרונך עלינו כי אנחנו עמך בני בריתך אל הביטה דל כבודנו בגוים ושקצונו כטמאת הנדה: עד־מתי עוך בשבי ותפארתך ביד צר עוררה גבורתך וקנאתך על אויביך הם יבושו ויחתו מגבורתם ואל ימעטו לפניך תלאותינו מהר יקדמונו רחמיך ביום צרתנו ואם לא למעננו למענך פעל ואל תשחית זכר שאריתנו וחון אום המיחדים שמך פעמים בכל־ יום תמיד באהבה ואומרים שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:

אין נופלין על פניה׳ אלא במקו׳ שיש ס״ת, וחצר ב״ה הפתוח לב״הכ כב״ה דמי, ובשע׳ שהצבו׳ מתפללין אז אפילו יחיד בביתו אומר תחנה בנ״א, ובלבד שלא יהא מפסיק טינוף, כשיש לו תפילין בזרועו יטה על צד ימין וכשאין לו תפילין יטה על שמאלו ודוקא על זרועו ומיושב.

ויאמר דוד אל־גד צר־לי מאד נפלה־נא ביד־
יי כי־רבים רחמו וביד אדם אל־אפלה:

רחום וחנון חטאתי לפניך יי מלא רחמים רחם עלי וקבל תחנוני: יי אל־באפך תוכיחני
ואל

וְאַל־בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי: חָנֵּנִי יְיָ כִּי־אֻמְלַל אָנִי
רְפָאֵנִי יְיָ כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי: וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד
וְאַתָּה יְיָ עַד־מָתָי: שׁוּבָה יְיָ חַלְּצָה נַפְשִׁי
הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ: כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ
בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה־לָּךְ: יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי אַשְׂחֶה
בְכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה:
עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל־צוֹרְרָי: סוּרוּ
מִמֶּנִּי כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי־שָׁמַע יְיָ קוֹל בִּכְיִי: שָׁמַע
יְיָ תְּחִנָּתִי יְיָ תְּפִלָּתִי יִקָּח: יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד
כָּל־אֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע:

בשני וחמישי מוסיפין זה, אבל בשאר ימי השבוע אומרים מיד ואנחנו לא נדע וכו'.

ק"וק יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מֵחֲרוֹן
אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

ק' הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה כִּי הָיִינוּ לַעַג וָקֶלֶס בַּגּוֹיִם נֶחְשַׁבְנוּ
כַּצֹּאן לַטֶּבַח יוּבָל לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְמַכָּה וּלְחֶרְפָּה:

ק"וק וּבְכָל־זֹאת שִׁמְךָ לֹא שָׁכָחְנוּ נָא אַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ: יי

ק' זָרִים אוֹמְרִים אֵין תּוֹחֶלֶת וְתִקְוָה חֹן אוֹם
לְשִׁמְךָ מְקַוֶּה טָהוֹר יְשׁוּעָתֵנוּ קָרְבָה יָגַעְנוּ וְלֹא
הוּנַח לָנוּ רַחֲמֶיךָ יִכְבְּשׁוּ אֶת־כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ:

ק"וק אָנָּא שׁוּב מֵחֲרוֹנְךָ וְרַחֵם סְגֻלָּה אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ: יי

ק׳ חוּסָה יְיָ עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ וְאַל־תִּתְּנֵנוּ בִּידֵי אַכְזָרִים לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם ק״וח לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד וְאַל־תְּאַחַר:

אָנָּא שׁוּב מֵחֲרוֹנְךָ וְרַחֵם סְגֻלָּה אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ: יי

ק׳ קוֹלֵנוּ תִשְׁמַע וְתָחוֹן וְאַל־תִּטְּשֵׁנוּ בְּיַד אוֹיְבֵינוּ לִמְחוֹת אֶת־שְׁמֵנוּ זְכוֹר אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם ק״וח אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם וְעַתָּה נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵהַרְבֵּה:

וּבְכָל־זֹאת שִׁמְךָ לֹא שָׁכָחְנוּ נָא אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ: יי

ק׳ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ

ק״י וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

באשכנז אומרין שומר ישראל בתענית צבור, ונהגו קהלות בכל יום.

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְאַל־יֹאבַד יִשְׂרָאֵל הָאוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל:

שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם אֶחָד וְאַל־יֹאבַד גּוֹי אֶחָד הַמְיַחֲדִים שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

שׁוֹמֵר גּוֹי קָדוֹשׁ שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם קָדוֹשׁ וְאַל־יֹאבַד גּוֹי קָדוֹשׁ הַמְשַׁלְּשִׁים בְּשָׁלֹשׁ קְדֻשּׁוֹת לְקָדוֹשׁ:

מִתְרַצֶּה בְּרַחֲמִים וּמִתְפַּיֵּס בְּתַחֲנוּנִים הִתְרַצֶּה וְהִתְפַּיֵּס לְדוֹר עָנִי כִּי אֵין עוֹזֵר:

א״מ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: יְהִי־חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: אַל־תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי־רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי־עָפָר אֲנָחְנוּ: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

בשני וחמישי אומרין אל ארך אפים וצריכין לומר מעומד, ואין אומרין אותו לא בר"ח ולא בע"פ ולא בעי"כ ולא בחנוכה ולא בשני ימים של פורים קטן וגדול, ובט"ב נחלקים המנהגים ברוב קהלות פולין פיהם ומעהרן אין אומרים, וברוב קהלות אשכנז אומרין.

מנהג אשכנז ופיהם ופולין קטן.

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ חוּסָה יְיָ עַל עַמֶּךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִכָּל רָע חָטָאנוּ לְךָ אָדוֹן: סְלַח־נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ אֵל:

מנהג פולין גדול.

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ חוּסָה יְיָ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְהַצִּילֵנוּ מִכָּל־רָע חָטָאנוּ לְךָ אָדוֹן: סְלַח נָא כְּרוֹב רַחֲמֶיךָ אֵל:

דיני פריסת שמע ומי שלא שמע קדיש וברכו.

אם יש ב"א שהתפללו כל א' בפ"ע ביחיד או שיאחרו לבוא לבה"כ ולא שמעו קדיש וברכו, עומד אחד ואומר קדיש וברכו וברכה ראשונה של יוצר אור בלבד, והוא נקרא פורס על שמע שנזכר במשנה ל' חתיכה (כמו פרוסת המוציא) ש"א אלא קצת ממנה ולשמכוה יקרא בפרוס פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה' ה"פ בפרוע מל' כי פרוע הוא, ות"א ארי בטיל הוא, כלומר כשבטלו ולא עשו מה שמוטל עליהם לעשות אז יתנדבו כעם לברך ה', ויש מוסיפין עד לאחר שסיים

דיני פריסת שמע

ברכה ראשונה דיוצר מדלגין ואומרין אבות וגבורות וקדושת השם, וזה נקרא עובר לפני התיבה. השנוי במשנה ואין עושין דברים הללו אלא בעשרה ואומרין אותו אפי' בשביל אחד שלא שמע, ובמדינות הללו אין נוהגין לפרוס ע"ש אלא אומר קדיש וברכו ועונין ברוך ה' והולכין להם ומי ששמע ברכו מפי העולה לקרות בתורה דיו ואע"פ שעדיין לא הגיע ליוצר, כשענה ברוך ה' המבורך, יצא י"ח מכל מקום ומי שלא יוכל לקבץ מנין עשר' יתקן מה שבידו לתקן, להשלים חסרונו בפסוקי' וברייתות המדברות מעניינים אלו, וכליגם כאן, כמו שהם סדורים בספרים.

מי שאחר לבא לבית הכנסת ולא שמע חצי קדיש קודם ברכו בשחרית יאמר זה.

זה אומר אני במקום חצי קדיש קודם ברכו של שחרית.

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר: והתגדלתי והתקדשתי ונודעתי לעיני גוים רבים וידעו כי אני יי: ברכי נפשי את יי יי אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת: להוא שמה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא די לה היא: אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא בכל כחו קורעין לו גזר דינו שנאמר בפרע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יי, מה טעם בפרוע פרעות משום דברכו את יי, אמר רבי שמעון בן לקיש כל העונה אמן בכל כוחו פותחין לו שערי גן עדן שנאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמנים, אל תקרי שומר אמנים אלא שאומרים אמנים:

מי שלא שמע ברכו דשחרית יאמר זה.

זה אומר אני במקום ברכו דשחרית.

בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יי: ברכו את יי אלהיכם מן העולם עד העולם ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה: יהי שם יי מבורך מעתה ועד עולם: ברוך יי אלהים אלהי ישראל עושה נפלאות לבדו: וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן: אמר רבי עקיבא בכל יום מלאך אחד עומד באמצע הרקיע בשחרית ואומר יי מלך יי מלך יי ימלוך לעולם ועד: עד כששומע לברכו חיה אחת ששמה ישראל וחקוק על מצחה ישראל עומדת באמצע הרקיע ואומרת בקול רם ברכו את יי המבורך, וכל גדודי מעלה עונין ברוך יי המבורך לעולם ועד:

במקום קדושה דשחרית יאמר זה.

זה אומר אני במקום קדושה דשחרית.

וְלֹא תְחַלְּלוּ אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי יְיָ מְקַדִּשְׁכֶם: שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו וּבִשְׁתַּיִם יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף: וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ: כְּשֶׁעָלָה מֹשֶׁה לַמָּרוֹם מָצָא כַּת אַחַת אוֹמֶרֶת קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכַת אַחַת אוֹמֶרֶת בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ וְכוּלָּם עוֹנִים בְּפֶה אֶחָד וְאוֹמְרִים יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ:

במקום קדיש שלם יאמר ועתה יגדל וכו' ככתוב לעיל עד ברכו את יי, ואח"כ יאמ' זה.

זה אומר אני במקום קדיש שלם.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן גַּדְיָא כָּל מִי שֶׁעוֹנֶה אָמֵן בָּעוֹלָם הַזֶּה זוֹכֶה וְעוֹנֶה אָמֵן לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן, אָמֵן בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאָמֵן בָּעוֹלָם הַבָּא:

למנח' במקו' ח"ק יאמר ועתה יגדל נא וכו' ככתוב לעיל עד די לה היא ואח"כ יאמר זה:

זה אומר אני במקום חצי קדיש קודם מנחה.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וְהִגִּיעַ זְמַן תְּפִלַּת מִנְחָה וְנִכְנַסְתִּי לְחָרְבָּה אַחַת מֵחָרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם לְהִתְפַּלֵּל בָּא אֵלִיָּהוּ זָכוּר לַטּוֹב וְשָׁמַר עַל הַפֶּתַח אָמַר לִי מַה קוֹל שָׁמַעְתָּ בְּחָרְבָּה זוֹ אָמַרְתִּי שָׁמַעְתִּי בַּת קוֹל שֶׁמְּנַהֶמֶת כְּיוֹנָה וְאוֹמֶרֶת. אוֹי שֶׁהֶחֱרַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְשָׂרַפְתִּי אֶת הֵיכָלִי וְהִגְלֵיתִי אֶת בָּנַי לְבֵין הָעַכּוּ״ם, אָמַר לִי בְּכָל יוֹם וָיוֹם אוֹמֶרֶת כָּךְ וּכְשֶׁיִּשְׂרָאֵל נִכְנָסִין לְבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת וְאוֹמְרִים אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְנַעְנֵעַ בְּרֹאשׁוֹ וְאוֹמֵר אַשְׁרֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁמְּקַלְּסִין אוֹתוֹ בְּבֵיתוֹ כָּךְ מַה לוֹ לְאָב שֶׁהִגְלָה אֶת בָּנָיו וְאוֹי לָהֶם לְבָנִים שֶׁגָּלוּ מֵעַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶם: אמר ר' שמעון בן לקיש כל העונה אמן בכל כוחו פותחי' לו שערי גן עדן שנא' פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמוני', אל תקרי שומר אמונים אלא שאומרי' אמנים.

למנחה במקום קדושה יאמר ולא תחללו וכו' כמו שכתוב למעלה ואח"כ יאמר זה.

זה אומר אני במקום קדושה של מנחה.

אמרו עליו על סנדלפון שהוא גבוה יותר מחביריו מהלך חמש מאות שנה ועומד אחורי מרכבה וקושר כתרים לקונו ומשביע את הכתר ועולה ויושב בראש אדונו ובשעה שיוצא הכתר כל חיילי מרום נרתתין ומזדעזעין וחיות הומסות ומנהמות כארי באותה שעה עונין ואומרים קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו, ובשעה שמגיע לכסא מתגלגלין גלגלי הכסא ומתרעשין אדני שרפרף וכל רקיעין אוחזתן חלחלה ובשעה שהוא עובר על כסאו כל חיילי מרום וכתר הכבוד שלו פותחין פיהם ואומרים ברוך כבוד יי ממקומו, בא וראה כמה גדולתו ושבחו של הקדוש ברוך הוא שבשעה שמגיע הכתר לראשו מחזיק עצמו לקבל הכתר מעבדיו וכל חיות ושרפים וגלגלי המרכבה וכסא הכבוד וחיילי מעלה ומטה מתגדלין ומתגברין ומתגאין ונותנים הוד והדר וממליכים כולם כפה אחד ואומרים יי ימלוך לעולם ועד:

לערבית במקום ברכו יאמר אחר והוא רקוס זה אומר אני במקום ברכו של ערבית.

חיה אחת ברקיע כשהוא יום אות אמת במצחה ויודעין המלאכים שהוא יום ולערב אטונה במצחה ויודעין שהוא לילה ובכל פעם אומרת ברכו את יי המבורך וכל גדודי מעלה עונין ברוך יי המבורך לעולם ועד:

סדר קריאת התורה

בשני וחמישי קורין בתורה תלתא גברא ופותחין ארון הקודש ומוציאין ס"ת ואומרין:

ויהי בנסע הארן ויאמר משה קומה יי ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך: כי מציון תצא תורה ודבר יי מירושלים:

ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדשתו:

אמר רבי שמעון כד מפקין ספר תורה בצבורא למקרי ביה מפתחי תרעי דשמיא דרחמין ומעוררין את האהבה לעילא ואבעי ליה לבר נש למימר הכי:

בריך שמה דמרא עלמא בריך כתרך ואתרך. יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם. ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך ולאמטויא לנא

מִטּוּב נְהוֹרָךְ וּלְקַבֵּל צְלוֹתָנָא בְּרַחֲמִין. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתוֹרִיךְ לָן חַיִּין בְּטִיבוּתָא. וְלֶהֱוֵא אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקַיָּא. לְמִרְחַם עָלַי וּלְמִנְטַר יָתִי וְיַת כָּל דִּי לִי וְדִי לְעַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. אַנְתְּ הוּא זָן לְכֹלָּא וּמְפַרְנֵס לְכֹלָּא. אַנְתְּ הוּא שַׁלִּיט עַל כֹּלָּא. אַנְתְּ הוּא דְּשַׁלִּיט עַל מַלְכַיָּא וּמַלְכוּתָא דִּילָךְ הִיא. אֲנָא עַבְדָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּסָגִידְנָא קַמֵּהּ וּמִקַּמֵּהּ דִּיקַר אוֹרַיְתֵהּ בְּכָל עִדָּן וְעִדָּן. לָא עַל אֱנָשׁ רְחִיצְנָא. וְלָא עַל בַּר אֱלָהִין סְמִיכְנָא. אֶלָּא בֶּאֱלָהָא דִשְׁמַיָּא. דְּהוּא אֱלָהָא קְשׁוֹט. וְאוֹרַיְתֵהּ קְשׁוֹט. וּנְבִיאוֹהִי קְשׁוֹט. וּמַסְגֵּא לְמֶעְבַּד טַבְוָן וּקְשׁוֹט. בֵּהּ אֲנָא רָחִיץ. וְלִשְׁמֵהּ קַדִּישָׁא יַקִּירָא אֲנָא אֵמַר תּוּשְׁבְּחָן. יְהֵא רַעֲוָא קֳדָמָךְ דְּתִפְתַּח לִבִּי בְּאוֹרַיְתָא וְתַשְׁלִים מִשְׁאֲלִין דְּלִבִּי. וְלִבָּא דְכָל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל. לְטָב וּלְחַיִּין וְלִשְׁלָם:

המוליך ס"ת נוטלו ביד ימין וש"ץ מקבלו בב' ידיו ומחזירו לימין ועומד לפני ההיכ' ואומ' בקול

גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי. וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

והקהל עונין

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

מגבי' הספר בידו למעלה והולך עם הס"ת ופונה דרך ימינו ועולה עמו למגדל שקורין שם, וכל מי שס"ת עובר לפניו חייב לעמוד מפניו ולחבקו בשתי ידיו אם אפשר לו ולנשקו בפה מלא, כזדמן לו רוק בפיו ירוק תחלה בהפוך פניו אל הצד ואח"כ ינשק, ולא ינשק ואח"כ ירוק, (וצריך להשגיח על הילדי' הקטני' כשבאים לנשק הס"ת שלא יהיו מלוכלכים בלחות החוטם וירירי הפה אלא ינקו אותם תחלה יפה שלא יהי' עונש למביאיהם) וכל הפוגע בס"ת צריך ללותו עד הבימה, ובדרך הליכתו אומרים.

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרַע מִן הַנְּשׂוּאִים וְיָחוֹן אוֹתָנוּ לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

בהגיע הש"ץ על הבימה מניח הס"ת על השולחן ופותח ואומר:

וְתִגָּלֶה וְתֵרָאֶה מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ בִּזְמַן קָרוֹב וְיָחוֹן פְּלֵיטָתֵנוּ וּפְלֵיטַת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחֵן וּלְחֶסֶד לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן

ונאמר אמן: הכל הבו גדל לאלהינו ותנו כבוד לתורה: כהן
קרב יעמוד (ר' פ"ב"פ הכהן) ברוך שנתן תורה לעמו ישראל
בקדשתו תורת יי תמימה משיבת נפש עדות יי נאמנה
מחכימת פתי: פקודי יי ישרים משמחי לב מצות יי ברה
מאירת עינים: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: האל
תמים דרכו אמרת יי צרופה · מגן הוא לכל החוסים בו:
ק' ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום:

קורין תלתא גברא בסדר של שבת הבאה, אין פוחתין מהם ואין מוסיפין עליהם, ואין כולם קורין לא פחות מעשר' פסוקים אם לא היכא דסלק ענינא כגון פ' ויבוא עמלק שבסוף סדר בשלח שקורין בפורי' ואין בה כ"א ט' פסוקי'. כשקוראין בתור' יעמוד כל העם באימ' ויראה' לשמוע הקריאה מפי הקורא. אותו שנקרא לעלות לתור' עולה בדרך קצרה ממקומו ויורד בדרך אחר' הארוכ' לו, ואם שתי הדרכי' שוות עול' בימין ויורד בשמאל, ויפתח הספ' ורואה הפ' שצריך להתחיל בו, ובשע' הברכ' יאחוז בס"ת בב' ידיו ויהפוך פניו לצד שמאל ויברך בקול.

ברכו את יי המבורך:

והעם עונים ברוך יי המבורך לעולם ועד: ותוזר המברך ב"י"ה"ל"ו.
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל
העמים ונתן לנו את תורתו ברוך אתה יי נותן התורה:

וכשמתחיל הקורא לקרו' בתור' יסיר ידו השמאלי' מהס"ת וישאר יד ימינו לבדו אוחזת בס"ת כל זמן הקריא', וגם הוא יקרא בלחש עם הקורא מלה במלה. ואחר הקריאה גולל ומברך.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת
וחיי עולם נטע בתוכנו: ברוך אתה יי נותן התורה:

גרסינן בפ' הרואה ד' צריכין להודות, יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהי' חולה ונתרפא, ומי שהי' חבוש בבית האסורים ויצא, ואומר ברכה זו.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הגומל לחייבים
(נ"א לרעים) טובות שגמלני כל־טוב:

וקהל עונים מי שגמלך כל־טוב הוא יגמלך כל־טוב סלה:

וזאת

כשהשלימו הקריאה אומר הש"ץ חצי קדיש, והגולל גולל ג' דפין על השולחן ומגביה הס"ת פתוח להראות הכתב לעם העומדים מימינו ומשמאלו, ומחזירה לפניו ולאחריו שמליה על כל האנשים והנשים לראות הכתב ולכרוע ולומר.

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד:

יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

בשעה שהוא גולל המפה נס"ת יאמר פסוק לך ה' הגדולה וגו' גם יאמר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שיתגוללו רחמיך על מדותיך ותתנהג עם בניך במדת טובך ותכנס להם לפנים משורת הדין.
המפטיר בתעני' לבור אומ' ברכ' ההפטר' לפני' ולאחרי' עד בא"י מגן דוד, תמל' בס' שב'.

בשני וחמישי קודם שמכניסין הס"ת להיכל כשאומרין תחנון יאמר הש"ץ יהי רצון.

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. לְכוֹנֵן אֶת בֵּית חַיֵּינוּ וּלְהָשִׁיב אֶת שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹכֵנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. לְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל פְּלֵיטָתֵנוּ וְלִמְנוֹעַ מַשְׁחִית וּמַגֵּפָה מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. לְקַיֶּם בָּנוּ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל. הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְתַלְמִידֵיהֶם וְתַלְמִידֵי תַלְמִידֵיהֶם. בְּכָל מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת. וִיקַבֵּץ נִדָּחֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְנֹאמַר אָמֵן:

אַחֵינוּ כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הַנְּתוּנִים בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָה.

העומדים

הָעוֹמְדִים בֵּין בַּיָּם וּבֵין בַּיַּבָּשָׁה· הַמָּקוֹם יְרַחֵם עֲלֵיהֶם
וְיוֹצִיאֵם מִצָּרָה לִרְוָחָה· וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה· וּמִשִּׁעְבּוּד
לִגְאֻלָּה· הַשְׁתָּא בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְנֹאמַר אָמֵן·

הש"ץ לוקח ס"ת בידו להוליכו מן הבימה ולהכניסו בהיכל ואומר

יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ

והקהל עונים

הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה
לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

כד לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי
הוּא עַל־יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר
יְהוָה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר
לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה
מֵאֵת יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁו מְבַקְשֵׁי
פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי
עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי־זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז
וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ
פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד
יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

כשמחזירין הספר תוך ההיכל אומרים·

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה
יְהוָה לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק
וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ:
כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ: עֵץ חַיִּים

הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: הֲשִׁיבֵנוּ יְהֹוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

קמה תְּהִלָּה לְדָוִד.

אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר:
דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ:
הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה:
וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדוּלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה:
זֵכֶר רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ:
חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד:
טוֹב־יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו:
יוֹדוּךָ יְיָ כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה:
כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ:
לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר:
סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים:
עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ:

פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן:

צַדִּיק יְיָ בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו:

קָרוֹב יְיָ לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת:

רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:

שׁוֹמֵר יְיָ אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד:

תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

קט"ו י"ח וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

אין אומרין למנצח בשבתות וי"ט ולא בר"ח וחנוכה וב' ימים של פורים קטן וגדול, ולא בע"פ (וברוב קהלות אשכנז בכל ערבי רגלים) ולא בחה"מ ולא בט' באב ולא בעי"כ, ובאסרו חג נחלקים המנהגים יש שאומרין ויש שאין אומרין וכן מנהג ק"ק פפ"ד ורוב אשכנז. אבל בער"ה, ובשני ימים שבין אסרו חג של י"כ לערב סוכות, ובל"ג בעומר וג' ימי הגבלה, וט"ו בשבט אומרין למנצח.

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ יְיָ בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יִשְׁלַח־עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה: יִתֶּן־לְךָ כִלְבָבֶךָ וְכָל־עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם־אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל יְמַלֵּא יְיָ כָּל־מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְיָ מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבֻרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ: אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם־יְיָ אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַּמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי

בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ
מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל:
וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא
כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין קַדִּישׁ
בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד
גְּבוּרְתֵּהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא
כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל
רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא
וְשִׁמְעֵית בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין: בְּרִיךְ
יְקָרָא דַיְיָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת
לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא
יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה
אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק
לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם
יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב
לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ:
יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ (הוּא) אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת
אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ

וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

כל ימות השנ׳ כשאין מוסף אומר הש״ץ קדיש תתקבל אחר ובא לציון, אבל כשיש מוסף אומר הש״ץ רק ח״ק על סדר קדושה ומתפללין מוסף, ובר״ח חולצין התפילין קודם תפלת מוסף.

וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר.

זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

*יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי־בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ

אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא *לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחָמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן

קהל קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

תתקבל

*) יתגדל כבר הוכחתי בפתיחתי לכל נדרי שעיקר משקל זה נפתח ע״ן הפעל לכן הגירסא הישנה עיקר.

*) לְעֵילָא כצ״ל בדגשות הלמ״ד ובלעיל וכ״ה בדניאל ו׳ ג׳ ועלא.

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן: ק' יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: ק' עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

כשיש מילה נבי"הכנ מלין קודם עלינו.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם. וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ (נ"א וכסא כבודו) בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד (נ"א אַחֵר). אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ. לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל לָשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת עוֹל

מַלְכוּתֶךָ. וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

יתום מאב ואם או אבל תוך י"ב חדש, גם בכל שנה באותו יום שמת לו אב או אם, אומר קדיש יתום והיינו קדיש שלם בלא תתקבל, ומנהג פשוט בין האשכנזים שפוסק האבל לומר קדיש בתשלום י"א חדש.

כתוב בס' זכרון ליון שתיכף אחר עלינו יש לומר פסוקים אלו, והם סגולה נפלאה להציל האדם מכמה גזירות רעות, ואם אינו יוכל לאמרם תיכף אחר עלינו משום אמירת קדיש יתום או שיר הייחוד יאמרם קוד' לאתו מביה"כ.

אַל תִּירָא מִפַּחַד פִּתְאֹם וּמִשֹּׁאַת רְשָׁעִים כִּי תָבֹא: עֻצוּ עֵצָה וְתֻפָר דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל: וְעַד זִקְנָה אֲנִי הוּא וְעַד שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט:

אחר שמיעת ד' קדישים מותר להסיר התפילין, ואינו נכון לחלצם בביה"כ משום דאמרינן וירם יד במלך שחלץ תפילין בפניו שמסיר המורא מפניו, עא"כ"ו בשמסלק מורא מלכות שמים מעליו בבית המלך, לכן אם אפשר טוב להמתין עד שיבוא בהם לביתו, ולפחות יזהר שלא לחלוץ אותן נפני אה"ק, אמנם הממהר לחלצן בחמת שאינו יוכל להזהר בהן בקדושה כראוי אינו מגונה, וחולצין של ראש תחלה ביד שמאל ואח"כ של יד, ובראשונה מסיר הכריכות מעל אצבעו.

בהרב' קהלות נוהגי' לומר כל יום שיר הייחוד של אותו יום, ואחריו קדיש יתום, ובכל ק"ק נוהגים לומר בכל יום השיר שהיו הלויים אומרים במקדש ואומרים בראשון בשבת. היום ראשון בשבת שבו היו הלויים אומרים במקדש לדוד מזמור וכו'. תמצא לעיל בדף לד ע"ב.

בשני בשבת אומרים. היום שני בשבת שבו היו הלויים אומרים במקדש

מח שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי קֹרַח: גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ: יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ הַר צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ

כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה:
בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן
רָאִינוּ בְּעִיר יְהוָה־צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ
עַד־עוֹלָם סֶלָה: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ:
כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי־אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה
יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן
מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם
לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה
אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת:

בשלישי בשבת אומרים. היום שלישי בשבת שבו היו הלוים אומרים במקדש

פב מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים
יִשְׁפֹּט: עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־סֶלָה:
שִׁפְטוּ־דָל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ: פַּלְּטוּ־דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד
רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ
יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי
עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ:
קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם:

ברביעי אומרים. היום רביעי בשבת שבו היו הלוים אומרים במקדש

צד אֵל־נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ
הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים: עַד־מָתַי רְשָׁעִים יְהוָה עַד־מָתַי
רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן:

עמך

עַמְּךָ יְהוָה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ
וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי
יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: הֲנֹטַע
אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם־יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא
יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת: יְהוָה יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם
כִּי הֵמָּה הָבֶל: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר־תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ וּמִתּוֹרָתְךָ
תְלַמְּדֶנּוּ: לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת:
כִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: כִּי־עַד־צֶדֶק יָשׁוּב
מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב: מִי־יָקוּם לִי עִם־מְרֵעִים
מִי־יִתְיַצֵּב לִי עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן: לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי
כִּמְעַט ׀ שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי: אִם־אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי
חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי: בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ
יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי: הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל עֲלֵי־חֹק:
יָגוֹדּוּ עַל־נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ: וַיְהִי יְהוָה לִי
לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי: וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם ׀ אֶת־אוֹנָם
וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ:

בחמישי אומרים. היום חמישי בשבת שבו היו הלויים אומרים במקדש

פא לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף: הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ
לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם־נָבֶל:
תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֵּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל
הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: עֵדוּת ׀ בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ
עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: הֲסִירוֹתִי

מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה: בַּצָּרָה קָרָאתָ
וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל־מֵי מְרִיבָה סֶלָה:
שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־לִי: לֹא־יִהְיֶה
בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר: אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: וְלֹא־שָׁמַע
עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא־אָבָה לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת
לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי
יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי:
מְשַׂנְאֵי יְהוָה יְכַחֲשׁוּ־לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִילֵהוּ
מֵחֵלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ: שיר מזמור לאסף וכו'

בששי אומרי'. היום ששי בשבת שבו היו הלויים אומרים במקדש יי מלך גאות לבש וכו', תמצא בדף י"ד.

בימים שאומרין תחנון נוהגי' בהרבה קהלות לומר בכל יום אחר שיר של יום מזמור פ"ג, ואומרין אותו אפילו בחנוכה ופורים וט"ב במנחה, וא"א אותו בבית אבל ר"ל.

פ"ג שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף: אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי־לָךְ אַל־תֶּחֱרַשׁ
וְאַל־תִּשְׁקֹט אֵל: כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ
רֹאשׁ: עַל־עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עַל־צְפוּנֶיךָ: אָמְרוּ
לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל עוֹד: כִּי נוֹעֲצוּ
לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ: אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים
מוֹאָב וְהַגְרִים: גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם־יֹשְׁבֵי צוֹר:
גַּם־אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי־לוֹט סֶלָה: עֲשֵׂה־לָהֶם
כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן: נִשְׁמְדוּ בְעֵין־דֹּאר
הָיוּ דֹּמֶן לָאֲדָמָה: שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וּכְזֶבַח

וכצלמות כל נסיכמו: אשר אמרו נירשה לנו את נאות אלהים: אלהי שיתמו כגלגל כקש לפני רוח: כאש תבער יער וכלהבה תלהט הרים: כן תרדפם בסערך ובסופתך תבהלם: מלא פניהם קלון ויבקשו שמך יהוה: יבשו ויבהלו עדי עד ויחפרו ויאבדו: וידעו כי אתה שמך יהוה לבדך עליון על כל הארץ:

הרבה נוהגי' לומר בכל יום שאומרין תחנון מזמור כ"ה לדוד אליך ה' נפשי אשא וגו', גם מזמור נ"א בבוא אליו נתן הנביא וגו' תמצאהו לקמן אחר תפלת ערבית לחול.

בר"ח אחר שיר של יום אומרין מזמור ק"ד ברכי נפשי וכו' תמצאהו לקמן אחר תפלת מנחה של שבת.

אחר הלימוד אומרים אמר ר"א אמר ר"ח תלמידי חכמים מרבים שלום וכו' ואח"כ אומרין קדיש דרבנן והיינו מתחל' קדיש עד דאמירן בעלמ' ואמרו אמן ואח"כ מוסיפין נוסח' זה.

על ישראל ועל רבנן. ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מן דעסקין באוריתא די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמין וחיין אריכין ומזונא רויחא ופורקנא מן קדם אבוהון דבשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא וכו'.

נכון לומר בכל יום ד' זכירות אלו.

למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך:

זכור את יום אשר עמדת לפני יי אלהיך בחרב
פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך:

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים: אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים: והיה בהניח יי אלהיך לך מכל איביך מסביב בארץ אשר יי אלהיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח:

זכור את אשר עשה יי אלהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים:

בבוקר ובערב אחר כל התפלות יאמר זה.

יְהִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם־אֲבֹתֵינוּ אַל־יַעַזְבֵנוּ וְאַל־יִטְּשֵׁנוּ: לְהַטּוֹת לְבָבֵנוּ אֵלָיו לָלֶכֶת בְּכָל־דְּרָכָיו וְלִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־אֲבֹתֵינוּ: וְיִהְיוּ דְבָרַי אֵלֶּה אֲשֶׁר הִתְחַנַּנְתִּי לִפְנֵי יְיָ קְרֹבִים אֶל־יְיָ אֱלֹהֵינוּ יוֹמָם וָלָיְלָה לַעֲשׂוֹת׃ מִשְׁפַּט עַבְדּוֹ וּמִשְׁפַּט עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: לְמַעַן דַּעַת כָּל־עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד: יְיָ נְחֵנִי בְצִדְקָתֶךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ: וַאֲנִי בְּתֻמִּי אֵלֵךְ פְּדֵנִי וְחָנֵּנִי כִּי־יָחִיד וְעָנִי אָנִי: רַגְלִי עָמְדָה בְמִישׁוֹר בְּמַקְהֵלִים אֲבָרֵךְ יְיָ: יְיָ שֹׁמְרִי יְיָ צִלִּי עַל־יַד יְמִינִי: עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: יְיָ יִשְׁמָר־צֵאתִי וּבוֹאִי לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ: אֵל הַכָּבוֹד אֶתֵּן לְךָ שִׁיר וְהַלֵּל׃ וְאֶעֱבוֹד לְךָ יוֹם וָלֵיל: בָּרוּךְ יָחִיד וּמְיוּחָד׃ הָיָה הֹוֶה וְיִהְיֶה: יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: הוּא אֱלֹהִים חַיִּים׃ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עַד: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ:

כשיוצא מבה"כ ישב מעט ויאמר:

אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת־פָּנֶיךָ:

ואח"כ יעמוד וישתחוה מול ארון הקודש ויאמר פסוקים אלו.

כִּי כָּל־הָעַמִּים יֵלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהָיו וַאֲנִי אֵלֵךְ בְּשֵׁם־יְיָ אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ־עוֹלָם: עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

ואח"כ ילך אל הפתח לאחוריו וישתחוה אל ארון הקודש ויאמר.

יְיָ נְחֵנִי בְצִדְקָתֶךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ:

ואח"כ כשהולך יאמר אלו ג' פסוקים. ואחריה' למנצח בנגינות וגו' תמלא בם"ש.

גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקֵב: וַיְהִי דָוִד לְכָל דְּרָכָיו מַשְׂכִּיל וַייָ עִמּוֹ: וּמְצָא חֵן בְּעֵינֵי יְיָ:

אם בדעתו לילך באותו יום לעסוק במשא ומתן יאמר אלו פסוקים.

עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשְׁלֵךְ עַל יְיָ יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ: שְׁמָר־תָּם וּרְאֵה יָשָׁר כִּי־אַחֲרִית לְאִישׁ שָׁלוֹם: בְּטַח בַּייָ וַעֲשֵׂה טוֹב שְׁכָן־אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה: הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד. כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְיָ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר הַבּוֹטֵחַ בַּייָ חֶסֶד יְסוֹבְבֶנְהוּ. וּכְתִיב וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כֻּלָּם. יְיָ אֱלֹהִים אֱמֶת תֵּן בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדַי. כִּי בָטַחְתִּי בְּךָ שֶׁעַל יְדֵי מַשָּׂא וּמַתָּן וַעֲסָקִים שֶׁלִּי תְּשַׁלַּח לִי בְּרָכָה כְּדֵי שֶׁאוּכַל לְפַרְנֵס אֶת־עַצְמִי וּבְנֵי בֵיתִי בְּנַחַת וְלֹא בְצַעַר בְּהֶתֵּר וְלֹא בְאִסּוּר לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם וִיקֻיַּם בִּי מִקְרָא שֶׁכָּתוּב הַשְׁלֵךְ עַל יְיָ יְהָבְךָ וְהוּא יְכַלְכְּלֶךָ: אמן

רצוי לומר בכל יום פרשת עקדה ופרשת המן ועשרת הדברות.

פרשת עקדה

וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר קַח־נָא אֶת־
בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ אֶת־יִצְחָק וְלֶךְ־לְךָ אֶל־אֶרֶץ
הַמֹּרִיָּה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אַחַד הֶהָרִים אֲשֶׁר אֹמַר
אֵלֶיךָ: וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח
אֶת־שְׁנֵי נְעָרָיו אִתּוֹ וְאֵת יִצְחָק בְּנוֹ וַיְבַקַּע עֲצֵי עֹלָה וַיָּקָם
וַיֵּלֶךְ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אָמַר־לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־הַמָּקוֹם
מֵרָחֹק: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו שְׁבוּ־לָכֶם פֹּה עִם־
הַחֲמוֹר וַאֲנִי וְהַנַּעַר נֵלְכָה עַד־כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנָשׁוּבָה
אֲלֵיכֶם: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־עֲצֵי הָעֹלָה וַיָּשֶׂם עַל־יִצְחָק
בְּנוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת־הָאֵשׁ וְאֶת־הַמַּאֲכֶלֶת וַיֵּלְכוּ שְׁנֵיהֶם
יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר
הִנֶּנִּי בְנִי וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאֵשׁ וְהָעֵצִים וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה:
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֱלֹהִים יִרְאֶה־לּוֹ הַשֶּׂה לְעֹלָה בְּנִי וַיֵּלְכוּ
שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר־לוֹ
הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־
הָעֵצִים וַיַּעֲקֹד אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ וַיָּשֶׂם אֹתוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
מִמַּעַל לָעֵצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת־יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת־
הַמַּאֲכֶלֶת לִשְׁחֹט אֶת־בְּנוֹ: וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְהֹוָה מִן־

הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם ׀ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר
אַל־תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל־הַנַּעַר וְאַל־תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה כִּי ׀ עַתָּה
יָדַעְתִּי כִּי־יְרֵא אֱלֹהִים אַתָּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־
יְחִידְךָ מִמֶּנִּי׃ וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה־אַיִל
אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ בְּקַרְנָיו וַיֵּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת־הָאַיִל
וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנוֹ׃ וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם־הַמָּקוֹם
הַהוּא יְהוָה ׀ יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה׃
וַיִּקְרָא מַלְאַךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שֵׁנִית מִן־הַשָּׁמָיִם׃
וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־
הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׂכְתָּ אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידֶךָ׃ כִּי־בָרֵךְ
אֲבָרֶכְךָ וְהַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲךָ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכַחוֹל
אֲשֶׁר עַל־שְׂפַת הַיָּם וְיִרַשׁ זַרְעֲךָ אֵת שַׁעַר אֹיְבָיו׃ וְהִתְבָּרְכוּ
בְזַרְעֲךָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקֹלִי׃ וַיָּשָׁב
אַבְרָהָם אֶל־נְעָרָיו וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שָׁבַע
וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בִּבְאֵר שָׁבַע׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם וּזְכָר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְכָבַשׁ רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. וְיָגֹלּוּ רַחֲמֶיךָ עַל מִדּוֹתֶיךָ. וְתִתְנַהֵג עִמָּנוּ בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְהָרַחֲמִים וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ. וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר. וְעָזְרֵנוּ

אלהי

אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ לְהַכְנִיעַ אֶת עָרְפֵּנוּ וְלָכוֹף אֶת יִצְרֵנוּ הָרָע לְהִשְׁתַּעְבֵּד לָךְ וְלַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל רְצוֹנְךָ בְּאַהֲבָה וּבְיִרְאָה וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כָּל יָמֵינוּ לְעוֹלָם׃

פרשת המן

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן־הַשָּׁמָיִם וְיָצָא הָעָם וְלָקְטוּ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לְמַעַן אֲנַסֶּנּוּ הֲיֵלֵךְ בְּתוֹרָתִי אִם־לֹא׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר־יָבִיאוּ וְהָיָה מִשְׁנֶה עַל אֲשֶׁר־יִלְקְטוּ יוֹם ׀ יוֹם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֶרֶב וִידַעְתֶּם כִּי יְהוָה הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וּבֹקֶר וּרְאִיתֶם אֶת־כְּבוֹד יְהוָה בְּשָׁמְעוֹ אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם עַל־יְהוָה וְנַחְנוּ מָה כִּי תַלִּונוּ עָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּתֵת יְהוָה לָכֶם בָּעֶרֶב בָּשָׂר לֶאֱכֹל וְלֶחֶם בַּבֹּקֶר לִשְׂבֹּעַ בִּשְׁמֹעַ יְהוָה אֶת־תְּלֻנֹּתֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם מַלִּינִם עָלָיו וְנַחְנוּ מָה לֹא־עָלֵינוּ תְלֻנֹּתֵיכֶם כִּי עַל־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן אֱמֹר אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבוּ לִפְנֵי יְהוָה כִּי שָׁמַע אֵת תְּלֻנֹּתֵיכֶם׃ וַיְהִי כְּדַבֵּר אַהֲרֹן אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיִּפְנוּ אֶל־הַמִּדְבָּר וְהִנֵּה כְּבוֹד יְהוָה נִרְאָה בֶּעָנָן׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּלוּנֹּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דַּבֵּר אֲלֵהֶם לֵאמֹר בֵּין הָעַרְבַּיִם תֹּאכְלוּ בָשָׂר וּבַבֹּקֶר תִּשְׂבְּעוּ־לָחֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וַיְהִי בָעֶרֶב וַתַּעַל הַשְּׂלָו וַתְּכַס אֶת־הַמַּחֲנֶה וּבַבֹּקֶר הָיְתָה שִׁכְבַת הַטַּל סָבִיב לַמַּחֲנֶה׃

למחנה: ותעל שכבת הטל והנה על־פני המדבר דק
מחספס דק ככפר על־הארץ: ויראו בני־ישראל ויאמרו
איש אל־אחיו מן הוא כי לא ידעו מה־הוא ויאמר משה
אלהם הוא הלחם אשר נתן יהוה לכם לאכלה: זה הדבר
אשר צוה יהוה לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת
מספר נפשתיכם איש לאשר באהלו תקחו: ויעשו־כן
בני ישראל וילקטו המרבה והממעיט: וימדו בעמר
ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי־אכלו
לקטו: ויאמר משה אלהם איש אל־יותר ממנו עד־בקר:
ולא־שמעו אל־משה ויותרו אנשים ממנו עד־בקר וירם
תולעים ויבאש ויקצף עלהם משה: וילקטו אתו בבקר
בבקר איש כפי אכלו וחם השמש ונמס: ויהי ביום
הששי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד ויבאו כל־
נשיאי העדה ויגידו למשה: ויאמר אלהם הוא אשר דבר
יהוה שבתון שבת־קדש ליהוה מחר את אשר־תאפו אפו
ואת אשר־תבשלו בשלו ואת כל־העדף הניחו לכם
למשמרת עד־הבקר: ויניחו אתו עד־הבקר כאשר צוה
משה ולא הבאיש ורמה לא־היתה בו: ויאמר משה
אכלהו היום כי־שבת היום ליהוה היום לא תמצאהו
בשדה: ששת ימים תלקטהו וביום השביעי שבת לא
יהיה־בו: ויהי ביום השביעי יצאו מן־העם ללקט ולא
מצאו: ויאמר יהוה אל־משה עד־אנה מאנתם לשמר

מצותי ותורתי: ראו כי־יהוה נתן לכם השבת על־כן
הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו
אל־יצא איש ממקמו ביום השביעי: וישבתו העם ביום
השבעי: ויקראו בית־ישראל את־שמו מן והוא כזרע גד
לבן וטעמו כצפיחת בדבש: ויאמר משה זה הדבר
אשר צוה יהוה מלא העמר ממנו למשמרת לדרתיכם
למען יראו את־הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר
בהוציאי אתכם מארץ מצרים: ויאמר משה אל־אהרן
קח צנצנת אחת ותן־שמה מלא־העמר מן והנח אתו
לפני יהוה למשמרת לדרתיכם: כאשר צוה יהוה אל־
משה ויניחהו אהרן לפני העדת למשמרת: ובני
ישראל אכלו את־המן ארבעים שנה עד־באם אל־ארץ
נושבת את־המן אכלו עד־באם אל־קצה ארץ כנען:
והעמר עשרית האיפה הוא:

אנא האל המכין פרנסה לכל בריה ומזמין מלבוש לכל נברא ושולח להם מחיה שתתן לי מחיתי בשופי שתכלכלני ותפרנסני לי ולכל אנשי ביתי ולכל ישראל פרנסה טובה של כבוד בנחת ולא בצער בהתר ולא באסור בכבוד ולא בבזוי פרנסה שלא יהיה בה שום בושה וכלימה פרנסה שלא תצריכני בה לידי מתנת בשר ודם כי אם מידך המלאה והרחבה פרנסה שאוכל לעסוק בתורתך הקדושה והטהורה והתמימה ויהיה נקי ומזומן ומזונתי ומזונת אנשי ביתי וכל צרכנו קודם שנצטרך להם כדי שיהיה לבי פנוי בלי טרדה לעסוק בדברי תורה לקיים המצות ולישב בשלום על שלחני בכבוד עם כל בני ביתי ושלא אצפה לשולחן אחרים ושלא אצטרך להשתעבד לשום אדם ושלא יהא עלי שום על

כשר הם כי אם עול מלכותך לעבדך בלבב שלם ובבגדי כבוד יהיו
לכסותנו כיקר ולא בבושת פנים. והצילני מן עניות ומדלות ושפלות.
ואזכה להכניס אורחים ולגמול חסד לכל אדם והזמין לי לעשות צדקה
להגונין להם ולא אכשל בבני אדם שאינן הגונין אמן:

עשרת הדברות

וידבר אלהים את כל־הדברים האלה לאמר: אנכי
יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים:
לא־יהיה לך אלהים אחרים על־פני: לא תעשה לך פסל ׀
וכל־תמונה אשר בשמים ׀ ממעל ואשר בארץ מתחת
ואשר במים ׀ מתחת לארץ: לא־תשתחוה להם ולא
תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבת על־
בנים על־שלשים ועל־רבעים לשנאי: ועשה חסד
לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי: לא תשא את־שם־
יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר־ישא את־
שמו לשוא: זכור את־יום השבת לקדשו: ששת ימים
תעבד ועשית כל־מלאכתך: ויום השביעי שבת ליהוה
אלהיך לא־תעשה כל־מלאכה אתה ׀ ובנך ובתך עבדך
ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך: כי ששת־ימים
עשה יהוה את־השמים ואת־הארץ את־הים ואת־כל־
אשר־בם וינח ביום השביעי על־כן ברך יהוה את־יום
השבת ויקדשהו: כבד את־אביך ואת־אמך למען
יארכון ימיך על האדמה אשר־יהוה אלהיך נתן לך:
לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא־תענה ברעך עד שקר:

לֹא־תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ לֹא־תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ וְשׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃

שלשה עשר עקרים

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא בּוֹרֵא וּמַנְהִיג לְכָל־הַבְּרוּאִים וְהוּא לְבַדּוֹ עָשָׂה וְעוֹשֶׂה וְיַעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים׃

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא יָחִיד וְאֵין יְחִידוּת כָּמוֹהוּ בְּשׁוּם פָּנִים וְהוּא לְבַדּוֹ אֱלֹהֵינוּ הָיָה הוֶֹה וְיִהְיֶה׃

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ אֵינוֹ גוּף׃ וְלֹא־יַשִּׂיגוּהוּ מַשִּׂיגֵי הַגּוּף׃ וְאֵין לוֹ שׁוּם דִּמְיוֹן כְּלָל׃

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ הוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן׃

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לוֹ לְבַדּוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל וְאֵין רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל לְזוּלָתוֹ׃

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל דִּבְרֵי נְבִיאִים אֱמֶת׃

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁנְּבוּאַת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הָיְתָה אֲמִתִּית׃ וְשֶׁהוּא הָיָה אָב לַנְּבִיאִים לַקּוֹדְמִים לְפָנָיו וְלַבָּאִים אַחֲרָיו׃

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁכָּל הַתּוֹרָה הַמְּצוּיָה עַתָּה בְּיָדֵינוּ הִיא הַנְּתוּנָה לְמֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם׃

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁזֹּאת הַתּוֹרָה לֹא תְהֵא

מְחֻלֶּפֶת וְלֹא תְהִי תּוֹרָה אַחֶרֶת מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ:

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ יוֹדֵעַ כָּל מַעֲשֵׂה בְנֵי אָדָם וְכָל מַחְשְׁבוֹתָם שֶׁנֶּאֱמַר הַיּוֹצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם:

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ גּוֹמֵל טוֹב לְשׁוֹמְרֵי מִצְוֹתָיו וּמַעֲנִישׁ לְעוֹבְרֵי מִצְוֹתָיו:

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ וְאַף עַל פִּי שֶׁיִּתְמַהְמֵהַּ עִם כָּל זֶה אֲחַכֶּה לוֹ בְּכָל יוֹם שֶׁיָּבֹא:

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה שֶׁיִּהְיֶה תְּחִיַּת הַמֵּתִים בְּעֵת שֶׁתַּעֲלֶה רָצוֹן מֵאֵת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְיִתְעַלֶּה זִכְרוֹ לָעַד וּלְנֵצַח נְצָחִים:

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ. קִוִּיתִי יְיָ לִישׁוּעָתְךָ. יְיָ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי:
לְפוּרְקָנָךְ סַבָּרִית יְיָ. סַבָּרִית יְיָ לְפוּרְקָנָךְ. יְיָ לְפוּרְקָנָךְ סַבָּרִית:

סדר תפלת מנחה לחול

כשמגיע זמן תפלת מנח' יזהר מאוד שלא יעבירנו, ועיקר זמן מנח' מתשע' שעות ומחצה ולמעלה משעות זמניות, והיינו שמחלקין היום לפי הזמן אל י"ב חלקים שוים בין שהיום ארוך ובין שהוא קצר, וכל חלק ממנו יקרא שעה. וזהו סדר תפלת מנחה בצבור. הש"ץ מתחיל אשרי בקול רם והקהל אומרי' עמו ומסיימין ואנחנו נברך וגו' כמו בשחרי'. הש"ץ אומר ח"ק (בת"צ מוציאין ס"ת וקורין ג' גברי בפ' ויחל והשלישי הוא המפטיר) ומתפללין ש"ע בלחש ואומרי' שלום רב במקום שים שלום, והש"ץ חוזר התפלה בקול ואומ' קדושה נקדש כמו בשחרי' אלא שא"א או"א ברכנו חוץ מביום שקורין בתור', ואחר התפל' אומרי' תחנ', והש"ץ אומר קדיש תתקבל, ואומרין עלינו וק"י כשמתפללין מנחה לבד בלא תפלת ערבית, וכסדר שמתפלל הצבור כך מתפלל היחיד אלא שאינו אומר קדיש ואינו חוזר התפלה בקול.

אם יש לחוש שתעבור עונת מנחה קודם שיחזיר ש"ץ התפלה, יתחיל להתפלל בקול רם ויתפללו עמו הקהל בלחש מלה במלה ועונין קדושה אחריו ואח"כ גומרין הצבור התפלה בלחש והש"ץ בקול רם ותינוקות עונין אמן. אבל בת"צ לא יעשו כן אא"כ היום כד מאוד ואז יאמר הש"ץ עננו כדינו והקהל בשומע תפלה.

במדינת אשכנז ופולין מתפללין בצבור ערבית מיד אחר מנחה מפני הטורח, ומיד אחר קדיש תתקבל מתחילין והוא רחום וכו׳, ויש נוהגים להתפלל ערבית בזמנה והיא מנהג כשר ובפרט בימי ספירת העומר כדי לקיים מצות הספירה בצבור בזמנו, ואומרים מתחלה שיר המעלות והפסוקים ואלו קדיש אחריה, ואח״כ והוא רחום וכו׳:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל עַבְדֵי יְיָ הָעֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת: שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ: יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: ג״פ

יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: ג״פ

יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: ג״פ ח״ק

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא־יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

הש״ץ מכנן ברכו בקול רם ובנעימה. בשעה שהש״ץ מכנן ברכו אומרין יתברך.

ק׳ בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכֹּכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר • וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה יְיָ

צְבָאוֹת שְׁמוֹ · אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד · יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד ·
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ, עַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ, וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה· וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

(יחיד אומר אל מלך נאמן.)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָֹה אֱלֹהֵינוּ יְהוָֹה אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָֹה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה

לבבכם

לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהֹוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהֹוָה נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהֹוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהֹוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם: יש להרף אח״כ לאמת, אכן יתן רוח מעט שלא יבולע הא״לף.

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ הַפּוֹדֵנוּ

מִיַּד מְלָכִים מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הֶעָרִיצִים הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ הָעֹשֶׂה גְדֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר: הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא־נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל שׂוֹנְאֵינוּ: הָעֹשֶׂה לָנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא· מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ·

יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ונאמר

וְנֶאֱמַר כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד׃

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃ בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ׃ בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ׃ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃ יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו׃ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃ כִּי לֹא־יִטּשׁ יְיָ אֶת־עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת

אֶתְכֶם לוֹ לְעָם: וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־
פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים:
וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
יִחַלְנוּ לָךְ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם
לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: כָּל
גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי
וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ
נוֹדֶה לְּךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ:
בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם. בָּרוּךְ יְיָ בַּלָּיְלָה. בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ.
בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ: כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים
וְהַמֵּתִים אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חָי וְרוּחַ כָּל־בְּשַׂר
אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל
אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יַחֵד שִׁמְךָ וְקַיֵּם
מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:
יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ
בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ יְיָ

מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת
שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ
מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ* בִּכְבוֹדוֹ
תָּמִיד יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו:

הש"ץ אומר ח"ק, ואין לומר ועתה יגדל שלא להפסיק בין גאולה לתפלה. (וליל שמחרתו ר"ח הבערי' מכריזין ר"ח ואם ב' ימים ר"ח מכריזין בלילה הראשון יעלה ויבא ובלילה השני ר"ח) ומתפללין ש"ע בלחש כמו במנחה, ואין הש"ץ חוזר התפלה אבל אחר תפלת לחש אומר קדיש תתקבל, עלינו, ק"י. וכשמתפללין מעריב בזמנו אומרים בכל יום ג' מזמורים אלו אחר עלינו.

כד לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי־
הוּא עַל־יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי־יַעֲלֶה בְהַר־
יְהוָה וּמִי־יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר־לֵבָב אֲשֶׁר
לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה
מֵאֵת יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁו מְבַקְשֵׁי
פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי
עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז
וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ
פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד
יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

ח לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד: יְהוָה אֲדֹנֵינוּ מָה־

אדיר

*) המלך כ"כ בכל סידורינו ואולם הרב אבן הירחי והכל"ו אבודרהם גורסים המולך וכ"ה בסידורי הספרדים.

אדיר שמך בכל־הארץ אשר־תנה הודך על־השמים:
מפי עוללים ויונקים יסדת עז למען צורריך להשבית אויב
ומתנקם: כי־אראה שמיך מעשה אצבעתיך ירח
וכוכבים אשר כוננתה: מה אנוש כי תזכרנו ובן־אדם
כי תפקדנו: ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר
תעטרהו: תמשילהו במעשי ידיך כל שתה תחת־
רגליו: צנה ואלפים כלם וגם בהמות שדי: צפור
שמים ודגי הים עבר ארחות ימים: יהוה אדנינו
מה־אדיר שמך בכל־הארץ:

כט מזמור לדוד הבו ליהוה בני אלים הבו ליהוה כבוד ועז:
הבו ליהוה כבוד שמו השתחוו ליהוה בהדרת־קדש:
קול יהוה על־המים אל־הכבוד הרעים יהוה על־מים
רבים: קול־יהוה בכח קול יהוה בהדר: קול יהוה שבר
ארזים וישבר יהוה את־ארזי הלבנון: וירקידם כמו־עגל
לבנון ושריון כמו בן־ראמים: קול־יהוה חצב להבות אש:
קול יהוה יחיל מדבר יחיל יהוה מדבר קדש: קול יהוה
יחולל אילות ויחשף יערות ובהיכלו כלו אמר כבוד:
יהוה למבול ישב וישב יהוה מלך לעולם: יהוה עז
לעמו יתן יהוה יברך את־עמו בשלום: ק"י.

בימי' שאומרי' תקנון מוסיפין בכל ליל' מזמור אחד ואומרי' בלילה בראשון בשב' מזמור זה ·

כה לדוד אליך יהוה נפשי אשא: אלהי בך בטחתי אל־

אבושה

אֵבוֹשָׁה אַל־יַעַלְצוּ אוֹיְבַי לִי׃ גַּם כָּל־קֹוֶיךָ לֹא יֵבֹשׁוּ יֵבֹשׁוּ
הַבּוֹגְדִים רֵיקָם׃ דְּרָכֶיךָ יְהוָה הוֹדִיעֵנִי אֹרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי׃
הַדְרִיכֵנִי בַאֲמִתֶּךָ וְלַמְּדֵנִי כִּי־אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׁעִי אוֹתְךָ
קִוִּיתִי כָּל־הַיּוֹם׃ זְכֹר־רַחֲמֶיךָ יְהוָה וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם
הֵמָּה׃ חַטֹּאות נְעוּרַי וּפְשָׁעַי אַל־תִּזְכֹּר כְּחַסְדְּךָ זְכָר־לִי־
אַתָּה לְמַעַן טוּבְךָ יְהוָה׃ טוֹב וְיָשָׁר יְהוָה עַל־כֵּן יוֹרֶה
חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃ יַדְרֵךְ עֲנָוִים בַּמִּשְׁפָּט וִילַמֵּד עֲנָוִים דַּרְכּוֹ׃
כָּל־אָרְחוֹת יְהוָה חֶסֶד וֶאֱמֶת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעֵדֹתָיו׃
לְמַעַן־שִׁמְךָ יְהוָה וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנִי כִּי רַב־הוּא׃ מִי־זֶה הָאִישׁ
יְרֵא יְהוָה יוֹרֶנּוּ בְּדֶרֶךְ יִבְחָר׃ נַפְשׁוֹ בְּטוֹב תָּלִין וְזַרְעוֹ יִירַשׁ
אָרֶץ׃ סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם׃ עֵינַי תָּמִיד
אֶל־יְהוָה כִּי־הוּא יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי׃ פְּנֵה־אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי־
יָחִיד וְעָנִי אָנִי׃ צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי׃
רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי וְשָׂא לְכָל־חַטֹּאותָי׃ רְאֵה אוֹיְבַי כִּי־רָבּוּ
וְשִׂנְאַת חָמָס שְׂנֵאוּנִי׃ שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אַל־אֵבוֹשׁ
כִּי־חָסִיתִי בָךְ׃ תֹּם־וָיֹשֶׁר יִצְּרוּנִי כִּי קִוִּיתִיךָ׃ פְּדֵה
אֱלֹהִים אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל צָרוֹתָיו׃

בלילה ב' אומרים מזמור זה.

לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי־פֶּשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה׃ אַשְׁרֵי
אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃ כִּי־הֶחֱרַשְׁתִּי
בָּלוּ עֲצָמָי בְּשַׁאֲגָתִי כָּל־הַיּוֹם׃ כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי
יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ סֶלָה׃ חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ

וַעֲוֺנִי לֹא־כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה
נָשָׂאתָ עֲוֺן חַטָּאתִי סֶלָה׃ עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל־חָסִיד
אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃
אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה׃
אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ־זוּ תֵלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי׃
אַל־תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג וָרֶסֶן עֶדְיוֹ
לִבְלוֹם בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ׃ רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ
בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ׃ שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים
וְהַרְנִינוּ כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב׃

בלילה ג׳ מזמור לח.

לח מִזְמוֹר לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃ יְהוָה אַל־בְּקֶצְפְּךָ תוֹכִיחֵנִי
וּבַחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃ כִּי־חִצֶּיךָ נִחֲתוּ־בִי וַתִּנְחַת עָלַי יָדֶךָ׃
אֵין־מְתֹם בִּבְשָׂרִי מִפְּנֵי זַעְמֶךָ אֵין־שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי
חַטָּאתִי׃ כִּי עֲוֺנֹתַי עָבְרוּ רֹאשִׁי כְּמַשָּׂא כָבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי׃
הִבְאִישׁוּ נָמַקּוּ חַבּוּרֹתָי מִפְּנֵי אִוַּלְתִּי׃ נַעֲוֵיתִי שַׁחֹתִי עַד־
מְאֹד כָּל־הַיּוֹם קֹדֵר הִלָּכְתִּי׃ כִּי־כְסָלַי מָלְאוּ נִקְלֶה וְאֵין
מְתֹם בִּבְשָׂרִי׃ נְפוּגוֹתִי וְנִדְכֵּיתִי עַד־מְאֹד שָׁאַגְתִּי מִנַּהֲמַת
לִבִּי׃ אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי וְאַנְחָתִי מִמְּךָ לֹא־נִסְתָּרָה׃
לִבִּי סְחַרְחַר עֲזָבַנִי כֹחִי וְאוֹר־עֵינַי גַּם־הֵם אֵין אִתִּי׃ אֹהֲבַי
וְרֵעַי מִנֶּגֶד נִגְעִי יַעֲמֹדוּ וּקְרוֹבַי מֵרָחֹק עָמָדוּ׃ וַיְנַקְשׁוּ
מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי וְדֹרְשֵׁי רָעָתִי דִּבְּרוּ הַוּוֹת וּמִרְמוֹת כָּל־הַיּוֹם
יֶהְגּוּ׃ וַאֲנִי כְחֵרֵשׁ לֹא אֶשְׁמָע וּכְאִלֵּם לֹא יִפְתַּח־פִּיו׃ וָאֱהִי

כְּאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־שֹׁמֵעַ וְאֵין בְּפִיו תּוֹכָחוֹת׃ כִּי־לְךָ יְהוָה הוֹחָלְתִּי אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהָי׃ כִּי־אָמַרְתִּי פֶּן־יִשְׂמְחוּ־לִי בְּמוֹט רַגְלִי עָלַי הִגְדִּילוּ׃ כִּי אֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן וּמַכְאוֹבִי נֶגְדִּי תָמִיד׃ כִּי־עֲוֺנִי אַגִּיד אֶדְאַג מֵחַטָּאתִי׃ וְאֹיְבַי חַיִּים עָצֵמוּ וְרַבּוּ שֹׂנְאַי שָׁקֶר׃ וּמְשַׁלְּמֵי רָעָה תַּחַת טוֹבָה יִשְׂטְנוּנִי תַּחַת רָדְופִי־טוֹב׃ אַל־תַּעַזְבֵנִי יְהוָה אֱלֹהַי אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי׃ חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי׃

בלילה ד' מזמור זה.

נא לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ בְּבוֹא אֵלָיו נָתָן הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר־בָּא אֶל־בַּת־שָׁבַע׃ חָנֵּנִי אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעָי׃ הֶרֶב כַּבְּסֵנִי מֵעֲוֺנִי וּמֵחַטָּאתִי טַהֲרֵנִי׃ כִּי־פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע וְחַטָּאתִי נֶגְדִּי תָמִיד׃ לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְשָׁפְטֶךָ׃ הֵן בְּעָווֹן חוֹלָלְתִּי וּבְחֵטְא יֶחֱמַתְנִי אִמִּי׃ הֵן אֱמֶת חָפַצְתָּ בַטֻּחוֹת וּבְסָתֻם חָכְמָה תוֹדִיעֵנִי׃ תְּחַטְּאֵנִי בְאֵזוֹב וְאֶטְהָר תְּכַבְּסֵנִי וּמִשֶּׁלֶג אַלְבִּין׃ תַּשְׁמִיעֵנִי שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה תָּגֵלְנָה עֲצָמוֹת דִּכִּיתָ׃ הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאָי וְכָל־עֲוֺנֹתַי מְחֵה׃ לֵב טָהוֹר בְּרָא־לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי׃ אַל־תַּשְׁלִיכֵנִי מִלְּפָנֶיךָ וְרוּחַ קָדְשְׁךָ אַל־תִּקַּח מִמֶּנִּי׃ הָשִׁיבָה לִּי שְׂשׂוֹן יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי׃ אֲלַמְּדָה פֹשְׁעִים דְּרָכֶיךָ וְחַטָּאִים אֵלֶיךָ יָשׁוּבוּ׃ הַצִּילֵנִי מִדָּמִים אֱלֹהִים אֱלֹהֵי תְּשׁוּעָתִי תְּרַנֵּן לְשׁוֹנִי צִדְקָתֶךָ׃ אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי

יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃ כִּי ׀ לֹא־תַחְפֹּץ זֶבַח וְאֶתֵּנָה עוֹלָה לֹא
תִרְצֶה׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב־נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה
אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת־צִיּוֹן תִּבְנֶה
חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם׃ אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי־צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל
אָז יַעֲלוּ עַל־מִזְבַּחֲךָ פָרִים׃ בליל ה׳ מזמור זה •

פו תְּפִלָּה לְדָוִד ׀ הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ עֲנֵנִי כִּי־עָנִי וְאֶבְיוֹן
אָנִי׃ שָׁמְרָה נַפְשִׁי כִּי־חָסִיד אָנִי הוֹשַׁע עַבְדְּךָ אַתָּה אֱלֹהַי
הַבּוֹטֵחַ אֵלֶיךָ׃ חָנֵּנִי אֲדֹנָי כִּי־אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל־הַיּוֹם׃
שַׂמֵּחַ נֶפֶשׁ עַבְדֶּךָ כִּי־אֵלֶיךָ יְהוָה נַפְשִׁי אֶשָּׂא׃ כִּי־אַתָּה
אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ׃ הַאֲזִינָה יְהוָה
תְּפִלָּתִי וְהַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנוֹתָי׃ בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאֶךָּ
כִּי תַעֲנֵנִי׃ אֵין־כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים ׀ אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ׃ כָּל־
גּוֹיִם ׀ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ ׀ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ
לִשְׁמֶךָ׃ כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃
הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה
שְׁמֶךָ׃ אוֹדְךָ ׀ אֲדֹנָי אֱלֹהַי בְּכָל־לְבָבִי וַאֲכַבְּדָה שִׁמְךָ
לְעוֹלָם׃ כִּי־חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה׃
אֱלֹהִים ׀ זֵדִים קָמוּ עָלַי וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא
שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם׃ וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל־רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם
וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי תְּנָה־עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ
וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן־אֲמָתֶךָ׃ עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ
שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי׃

אין עושין מלאכה בע"ש מן מנחה (קטנה) ולמעלה, והעושה מלאכה אינו רואה בה סימן ברכה, והוא שעושה להשתכר ודרך קבע אבל לצורך שבת עושה כל היום, וה"ה לכותב ספרים דרך לימודו. מצוה לגלח בע"ש ומסתפרין לכבוד שבת כל היום אפילו מספר ישראל, והאר"י הי' נזהר מלגלח אחר מנחה. מצוה ליטול צפרנים בע"ש, ולענ האר"י ז"ל על המקפידין שלא ליטלן כסדרן, גם לא מצינו שחשש שלא ליטול דיד ודרגל ביום אחד. רחיצה בחמין ע"ש מצוה. אחר חצות קורין שנים מקרא ואחד תרגום והיינו שקורין כל פסוק ב' פעמים ואח"כ התרגום ולא כאותן הנוהגים לקרות פרשה שלימה מקרא בבת אחת וכן תרגום. על הבעל מוטל הכנת הנרות והשמן והפתילות, והאשה תדליקם. שמן זית מצוה מן המובחר להדליק שאורו צלול. כשמדליקין אחד האיש ואחד האשה מברכין

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל־שַׁבָּת:

ונוהגין הנשים להדליק תחלה ולפרוס כפיהם בין הנרות ובין עיניהם ואח"כ מברכין הברכה. מי שאין לו אשה ידליק בעצמו.

סדר תפלת מנחה בע"ש וקבלת שבת

בע"ש מתפללין מנחה בצבור כמו בחול והש"ץ חוזר התפלה, ואין אומרין תחנון, ואח"כ מקבלין שבת ופותחין ואומרין לכו נרננה וכו' וגומרין ו' מזמורי' כנגד ששת ימי המעשה. וקודם קבלת שבת יש לקרו' שיר השירי' כולו בפ"א לא פסקי פסקי, ומי שאין לו פנאי לגמרו כולו יאמר לפני קבלת שבת ד' פסוקים אלו.

יִשָּׁקֵנִי מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן: עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן הָפִיחִי גַנִּי יִזְּלוּ בְשָׂמָיו יָבֹא דוֹדִי לְגַנּוֹ וְיֹאכַל פְּרִי מְגָדָיו: קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: בָּאתִי לְגַנִּי אֲחֹתִי כַלָּה אָרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׂמִי אָכַלְתִּי יַעְרִי עִם דִּבְשִׁי שָׁתִיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי אִכְלוּ רֵעִים שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דּוֹדִים:

קבלת שבת

צה ח' לְכוּ נְרַנְּנָה לַייָ נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ:
ק' נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ:
ח' כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־אֱלֹהִים:

אשר

ק' אשר בידו מחקרי־ארץ ותועפות הרים לו:
ח' אשר־לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו:
ק' באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני־יי עשנו:
ח' כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו
היום אם־בקלו תשמעו: ק' אל־תקשו לבבכם
כמריבה כיום מסה במדבר: ח' אשר נסוני
אבותיכם בחנוני גם־ראו פעלי: ק' ארבעים
שנה אקוט בדור ואמר עם תעי לבב הם והם
לא־ידעו דרכי: ק'וח' אשר־נשבעתי באפי
אם־יבאון אל־מנוחתי:

צו ח' שירו ליי שיר חדש שירו ליי כל־הארץ:
ק' שירו ליי ברכו שמו בשרו מיום־ליום ישועתו:
ח' ספרו בגוים כבודו בכל־העמים נפלאותיו:
ק' כי גדול יי ומהלל מאד נורא הוא על־כל־
אלהים: ח' כי כל־אלהי העמים אלילים ויי שמים
עשה: ק' הוד־והדר לפניו עז ותפארת במקדשו:
ח' הבו ליי משפחות עמים הבו ליי כבוד ועז:
ק' הבו ליי כבוד שמו שאו מנחה ובאו לחצרותיו:
ח' השתחוו ליי בהדרת־קדש חילו מפניו כל־
הארץ: ק' אמרו בגוים יי מלך אף־תכון תבל

בַּל־תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים בְּמֵישָׁרִים: ח׳ יִשְׂמְחוּ
הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ: ק׳ יַעֲלֹז
שָׂדַי וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ אָז יְרַנְּנוּ כָּל־עֲצֵי־יָעַר:
ק״וח לִפְנֵי יי כִּי בָא כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט־
תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בֶּאֱמוּנָתוֹ:

צז ח׳ יי מָלָךְ תָּגֵל הָאָרֶץ יִשְׂמְחוּ אִיִּים רַבִּים:
ק׳ עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאוֹ:
ח׳ אֵשׁ לְפָנָיו תֵּלֵךְ וּתְלַהֵט סָבִיב צָרָיו: ק׳ הֵאִירוּ
בְרָקָיו תֵּבֵל רָאֲתָה וַתָּחֵל הָאָרֶץ: ח׳ הָרִים
כַּדּוֹנַג נָמַסּוּ מִלִּפְנֵי יי מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ:
ק׳ הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ וְרָאוּ כָל־הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ:
ח׳ יֵבֹשׁוּ כָּל־עֹבְדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים
הִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ כָּל־אֱלֹהִים: ק׳ שָׁמְעָה וַתִּשְׂמַח
צִיּוֹן וַתָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יי:
ח׳ כִּי־אַתָּה יי עֶלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ מְאֹד נַעֲלֵיתָ
עַל־כָּל־אֱלֹהִים: ק׳ אֹהֲבֵי יי שִׂנְאוּ רָע שֹׁמֵר
נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רְשָׁעִים יַצִּילֵם: ח׳ אוֹר־
זָרֻעַ לַצַּדִּיק וּלְיִשְׁרֵי־לֵב שִׂמְחָה: ק״וח שִׂמְחוּ
צַדִּיקִים בַּיי וְהוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ:

צח ח׳ מִזְמוֹר שִׁירוּ לַיי שִׁיר חָדָשׁ כִּי־נִפְלָאוֹת

עָשְׂתָה הוֹשִׁיעָה־לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ: ק׳ הוֹדִיעַ
יי יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גִּלָּה צִדְקָתוֹ: ח׳ זָכַר
חַסְדּוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל־אַפְסֵי
אָרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ: ק׳ הָרִיעוּ לַיי כָּל־
הָאָרֶץ פִּצְחוּ וְרַנְּנוּ וְזַמֵּרוּ: ח׳ זַמְּרוּ לַיי בְּכִנּוֹר
בְּכִנּוֹר וְקוֹל זִמְרָה: ק׳ בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר
הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יי: ח׳ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ
תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: ק׳ נְהָרוֹת יִמְחֲאוּ־כָף יַחַד
הָרִים יְרַנֵּנוּ: ק״וח לִפְנֵי יי כִּי בָא לִשְׁפֹּט הָאָרֶץ
יִשְׁפֹּט־תֵּבֵל בְּצֶדֶק וְעַמִּים בְּמֵישָׁרִים:

צט ח׳ יי מָלָךְ יִרְגְּזוּ עַמִּים יֹשֵׁב כְּרוּבִים תָּנוּט
הָאָרֶץ: ק׳ יי בְּצִיּוֹן גָּדוֹל וְרָם הוּא עַל־כָּל־
הָעַמִּים: ח׳ יוֹדוּ שִׁמְךָ גָּדוֹל וְנוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא:
ק׳ וְעֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אַתָּה כּוֹנַנְתָּ מֵישָׁרִים
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בְּיַעֲקֹב אַתָּה עָשִׂיתָ: ח׳ רוֹמְמוּ
יי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא:
ק׳ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ
קֹרְאִים* אֶל־יי וְהוּא יַעֲנֵם: ח׳ בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר
אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן־לָמוֹ: ק׳ יי אֱלֹהֵינוּ

אתה

*) קראים הרי״ם נקראת בתנועת החירק והאל״ף נעלם.

אַתָּה עֲנִיתָם אֵל נֹשֵׂא הָיִיתָ לָהֶם וְנֹקֵם עַל־
עֲלִילוֹתָם׃ ק״וה רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ
לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃
כט ח׳ מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ
לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז׃ ק׳ הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ
הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ׃ ח׳ קוֹל יְהוָה עַל־
הַמָּיִם אֵל־הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל־מַיִם רַבִּים׃
ק׳ קוֹל־יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר׃ ח׳ קוֹל יְהוָה
שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן׃
ק׳ וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ־עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן
רְאֵמִים׃ ח׳ קוֹל־יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ׃ ק׳ קוֹל
יְהוָה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ׃ ח׳ קוֹל
יְהוָה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ
אֹמֵר כָּבוֹד׃ ק׳ יְהוָה לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה
מֶלֶךְ לְעוֹלָם׃ ק״וח יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה
יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם׃

ר״ת שלמה הלוי. לאשי הקרוזים שלמה הלוי.
הס״ן מכנן בכעימה
לְכָה דוֹדִי לִקְרַאת כַּלָּה. פְּנֵי שַׁבָּת נְקַבְּלָה׃ לכה
שָׁמוֹר וְזָכוֹר בְּדִבּוּר אֶחָד. הִשְׁמִיעָנוּ אֵל הַמְיֻחָד. יְיָ
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד. לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת וְלִתְהִלָּה׃ לכה

לִקְרַאת שַׁבָּת לְכוּ וְנֵלְכָה · כִּי הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה · מֵרֹאשׁ
מִקֶּדֶם נְסוּכָה · סוֹף מַעֲשֶׂה בְּמַחֲשָׁבָה תְּחִלָּה : לכה
מִקְדַּשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה · קוּמִי צְאִי מִתּוֹךְ הַהֲפֵכָה · רַב
לָךְ שֶׁבֶת בְּעֵמֶק הַבָּכָא · וְהוּא יַחֲמוֹל עָלַיִךְ חֶמְלָה : לכה
הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי · לִבְשִׁי בִּגְדֵי תִפְאַרְתֵּךְ עַמִּי · עַל יַד
בֶּן יִשַׁי בֵּית הַלַּחְמִי · קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ : לכה
הִתְעוֹרְרִי הִתְעוֹרְרִי · כִּי בָא אוֹרֵךְ קוּמִי אוֹרִי · עוּרִי עוּרִי
שִׁיר דַּבֵּרִי · כְּבוֹד יְיָ עָלַיִךְ נִגְלָה : לכה
לֹא תֵבוֹשִׁי וְלֹא תִכָּלְמִי · מַה תִּשְׁתּוֹחֲחִי וּמַה תֶּהֱמִי · בָּךְ
יֶחֱסוּ עֲנִיֵּי עַמִּי · וְנִבְנְתָה עִיר עַל תִּלָּהּ : לכה
וְהָיוּ לִמְשִׁסָּה שֹׁאסָיִךְ · וְרָחֲקוּ כָּל מְבַלְּעָיִךְ · יָשִׂישׂ עָלַיִךְ
אֱלֹהָיִךְ · כִּמְשׂוֹשׂ חָתָן עַל כַּלָּה : לכה
יָמִין וּשְׂמֹאל תִּפְרוֹצִי · וְאֶת יְיָ תַּעֲרִיצִי · עַל יַד אִישׁ בֶּן
פַּרְצִי · וְנִשְׂמְחָה וְנָגִילָה : לכה
בּוֹאִי בְשָׁלוֹם עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ · גַּם בְּשִׂמְחָה וּבְצָהֳלָה ·
תּוֹךְ אֱמוּנֵי עַם סְגֻלָּה · בּוֹאִי כַלָּה · בּוֹאִי כַלָּה : לכה

תפלת ר' נחוניא בן הקנה תמצא לעיל דף ו' ע"ב.

צב מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת : טוֹב לְהוֹדוֹת לַייָ וּלְזַמֵּר
לְשִׁמְךָ עֶלְיוֹן : לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת :
עֲלֵי עָשׂוֹר וַעֲלֵי־נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר : כִּי שִׂמַּחְתַּנִי
יְיָ בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן : מַה־גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ
מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ : אִישׁ בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא־

יָבִין אֶת־זֹאת׃ בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ־עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל־
פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם עֲדֵי־עַד׃ וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְיָ׃
כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְיָ כִּי־הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל־
פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃
וַתַּבֵּט עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃
צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃ שְׁתוּלִים
בְּבֵית יְיָ בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃ עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים
וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ׃ לְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ׃
צג יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־
תִּמּוֹט׃ נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת׀
יְיָ נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם׃ מִקֹּלוֹת׀ מַיִם
רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְיָ׃ עֵדֹתֶיךָ׀
נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ יְיָ לְאֹרֶךְ יָמִים׃ ק״י׃

כשיש אבל עומד בחצר ביה״כ החזן שבקהל יוצא לקראתו ומכניסו לביה״כ קודם שמתחילין ברכו ואומרין לו המקום ינחמך עם שארי אבילי ציון וירושלים׃

בסידור של״ה ז״ל הקדים פרק במה מדליקין לקבלת שבת ואמר שכן נכון לאומרו קודם הדלקת הנרות, וכ״כ הגאון מוהר״ר יעב״ץ ז״ל שנכון לאמרו קודם קבלת שבת וכמנהג הספרדים, ואע״פכ האשכנזי׳ שאומרי׳ אותו אחר תפלת ערבית אין מזחיחין אותן, והעיר הרב נ״י שגם מנהג המוסתערבים כך הוא, וכ״כ בעלי המנהגים דידן שטעם אמירתו הוא מפני המתאחרי׳ לבוא לביה״כ כדי שיוכלו לסיי׳ תפלתן בעוד שהעם אומרים ב״מ, ולכן אין אומרין אותו בשבת חה״מ שאין מתאחרין כ״כ מפני שאין בו מלאכה, וזה אינו שייך למנהג ספרדים, אבל בי״ט שחל להיות בע״ש אין לאמרו אפילו למנהגם משום דלא שייך למימר בי׳ עשרתם ערבת׳, וזה הטע׳ כדאי אע״פ שהרב נ״י דחה אותו, ברם מה שהקהלות (חוץ מן ק״ק פפ״ד ונכותי׳) דוחים אותו גם בי״ט שחל בשבת בזה אין טעם מתקבל, וכדומה שמפני שבע״ש שהוא עי״ט העם יגעים ועיפים ממהרים ללכת ובעלילה כל דהיא כדחה אחר שאינו אלא מנהג בעלמא, לכן כל אחד יאחז דרכו ומנהגו ואין לתפוס אותו על כך׃

סדר תפלת ערבית לשבת וי״ט

מקדימין להתפלל ערבית יותר מימי הקול.

הש״ץ מנגן ברכו בקול רם ובנעימה יתירה. בשעה שהש״ץ מנגן ברכו אומרין יתברך.

בָּרְכוּ אֶת יְיָ הַמְבֹרָךְ:

ק׳ בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

הַזְּמַנִּים וּמְסַדֵּר אֶת הַכֹּכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר. וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד. יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ, עַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ, וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה. וְאַהֲבָתְךָ אַל תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: (יחיד אומר אל מלך נאמן.)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ואהבת

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
מְאֹדֶךָ׃ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־
לְבָבֶךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ
וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־
מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל
הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי
אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־
יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־
בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ
וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃
לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על־כנפי בגדיהם לדרתם
ונתנו על־ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת
וראיתם אתו וזכרתם את־כל־מצות יהוה ועשיתם אתם
ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר־אתם
זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את־כל־מצותי
והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר
הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים
אני יהוה אלהיכם: יש לצרף אסיכ' לאמת, אכן יתן רוח מעט שלא יבולע הא"לף.

אמת ואמונה כל־זאת וקים עלינו כי הוא יי
אלהינו ואין זולתו ואנחנו ישראל עמו. הפודנו
מיד מלכים מלכנו הגואלנו מכף כל־העריצים
האל הנפרע לנו מצרנו והמשלם גמול לכל־
אויבי נפשנו. העשה גדלות עד־אין חקר
ונפלאות עד־אין מספר: השם נפשנו בחיים
ולא־נתן למוט רגלנו. המדריכנו על במות
אויבינו וירם קרננו על כל־שנאינו: העשה לנו
נסים ונקמה בפרעה אותות ומופתים באדמת
בני חם. המכה בעברתו כל־בכורי מצרים
ויוצא את־עמו ישראל מתוכם לחרות עולם:

המעביר

הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע׃ וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם׃

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָֹה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃ מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ

יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃

וְנֶאֱמַר כִּי־פָדָה יְיָ אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ

לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַפּוֹרֵשׂ* סֻכַּת שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל־יְרוּשָׁלָיִם:

לשבת וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָֹה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ:

לשלש רגלים וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶת־מֹעֲדֵי יְהוָֹה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:

לראש השנה תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶא לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:

ליום כפור כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָֹה תִּטְהָרוּ:

הש"ץ אומר חצי קדיש, ואח"כ מתפללין תפלה בלחש.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים

וקנה

---

*) הפורש כן כתבו הרב אבן הירחי והרב אבודרהם והרב ר"ג בל"ן בס' העשר שלו הפורש וכן ופרש בשין שמאל, וכ"ה בסידור הספרדים גם בסידור אשכנזי דפוס וויניציא, גם בסידור החכם רמ"ד שנדפס בק"ק פראג גרס הפורס בס"א בראג וכ"ה בזוהר פ' בראשית בפסוק ויפל אלהים.

וְקֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃ בעשרת י"ת מוסיפין זכרנו ואם שכח וחתם הברכה אינו חוזר ׃

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּא"י מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר׃ מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃ בעשרת ימי תשובה מוסיפין מי כמוך. ואם שכח וסיים הברכה אינו חוזר.

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּא"י הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃ בעי"ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ׃

*אַתָּה קִדַּשְׁתָּ אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי לִשְׁמֶךָ׃ תַּכְלִית

*) אם שכח ולא התפלל תפלת מנחה בע"ש מתפלל ערבית שתים של שבת. אם טעה והתחיל תפלת חול גומר אותה ברכה שנזכר בה שטעה ומתחיל של שבת, ומאמר

מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ וּבֵרַכְתּוֹ מִכָּל־הַיָּמִים
וְקִדַּשְׁתּוֹ מִכָּל־הַזְּמַנִּים וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל
אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ
קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ
מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ
בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן

שבת

ומשאמר תיבת אתה אדעתא דחול אע"פ שנזכר מיד הוי לי' התחיל בשל חול וגומר הברכה, אבל אם הי' זכיר שהוא שבת ושלא בכוונה התחיל תיבת אתה ולא במחשבת חול אלא בשטפא דלישנא אפילו היא בתפלת שחרית שאינה פותחת באתה, אינו גומר ברכת חונן, ונראה כדאי הראב"ד דס"ל שאין הברכה נפסדת בחסרון כוונת שעתה לסמוך עליו, הילכך כשהתחיל רק תיבת אתה לא הויא התחלה ולעולם אינו גומר, כל שכן בדיעבדית ורמכתה שההתחלות שוות. התפלל תפלה של חול בשבת ולא הזכיר של שבת לא יצא, ואם הזכיר של שבת בתוך י"ח אע"פ שלא קבע ברכה לשבת יצא. טעה והתפלל של חול בשבת ולא הזכיר של שבת או שלא התפלל כלל ושמע מש"ץ ברכה מעין ז' יצא, וטוב שיאמרנה עם הש"ץ מלה במלה, ואם כבר אמרה הש"ץ צריך הוא להתפלל ז' ברכות שלמות, שהיחיד אינו רשאי לאמרה לכתחלה, מיהו בדיעבד יצא בה. הטועה בתפלת שבת והחליף זו בזו אינו חוזר, חוץ משל מוסף שאם החליף אחרת בה לא יצא וכן להפך. (יעב"ץ):

שבת קדשך וינוחו בה ישראל מקדשי שמך•
ברוך אתה יי מקדש השבת:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם• והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך•

בר"ח ובחה"מ מוסיפין יעלה ויבוא•

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד עבדך וזכרון ירושלים עיר קדשך וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים לחיים ולשלום ביום (לר"ח ראש החדש לפסח חג המצות לסוכות חג הסכות) הזה זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים. חוס וחננו. ורחם עלינו והושיענו. כי אליך עינינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים• ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו• אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך

ומובותיך

ונפלאותיך שבכל־עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא־כלו רחמיך והמרחם כי לא־תמו חסדיך מעולם קוינו לך׃ בחנוכה על הניסים

ועל־כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד׃ בעי"ת וכתוב ואם שכח ומתם הברכה אינו חוזר.

וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך׃

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את־שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה׃ ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות׃

שלום רב על־ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך אדון לכל־השלום וטוב בעיניך לברך את־עמך ישראל בכל־עת ובכל־שעה בשלומך׃ בעשרת ימי תשובה בספר חיים׃

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום׃ (ברוך אתה יי עושה השלום׃)

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום׃

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה׃ פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי וכל החושבים עלי רעה מהרה

הפר

הפר עצתם וקלקל מחשבתם · עשה למען שמך עשה
למען ימינך · עשה למען קדשתך · עשה למען תורתך ·
למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננִי :
יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי :
עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל
כל ישראל ואמרו אמן :
יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה
בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך :

אין החזן מחזיר התפלה אבל אומר ברכה מעין שבע ואומר תחלה ויכולו בקול רם והקהל עונים עמו , ברכה מעין ז' אומרין גם בשבת שאחר י"ח וכן בי"ט בחל להיות בשבת (חוץ מליל ראשון דפסח) , ואין מזכירין בה של י"ט . בבית חתנים ואבלים אין אומרין אותה ולא בכל מקום שמתפללין בעראי .

ש"ץ ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי
יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קונה שמים וארץ :

מגן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו האל הקדוש נעי"ת המלך הקדוש
שאין כמוהו המניח לעמו ביום שבת קדשו כי בם רצה להניח להם לפניו
נעבוד ביראה ופחד ונודה לשמו בכל יום תמיד מעין הברכות אל
ההודאות אדון השלום מקדש השבת ומברך שביעי ומניח בקדשה
לעם מדושני ענג זכר למעשה בראשית :

ש"ץ אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו קדשנו
במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו
בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו יי אלהינו
באהבה וברצון שבת קדשך · וינוחו בה ישראל
מקדשי שמך · ברוך אתה יי מקדש השבת : קדיש והקהל

ברוב הקהלות אין אומרין ב"מ לא בי"ט שחל להיות בשבת או בע"ש גם לא בשבת חה"מ, ובכל מקום אין אומרין אותו בי"כ שחל להיות בשבת.

במה מדליקין ובמה אין מדליקין, אין מדליקין לא בלכש ולא בחוסן ולא בכלך. ולא בפתילת האידן ולא בפתילת המדבר, ולא בירוקה שעל פני המים, ולא בזפת ולא בשעוה, ולא בשמן קיק ולא בשמן שריפה, ולא באליה ולא בחלב. נחום המדי אומר מדליקין בחלב מבשל, וחכמים אומרים אחד מבשל ואחד שאינו מבשל אין מדליקין בו: (ב) אין מדליקין בשמן שריפה ביום טוב, רבי ישמעאל אומר אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת, וחכמים מתירין בכל השמנים בשמן שמשמין בשמן אגוזים בשמן צנונות בשמן דגים בשמן פקעות בעטרן ובנפט. רבי טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד: (ג) כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן. וכל היוצא מן העץ אינו מטמא טמאת אהלים אלא פשתן: פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה, רבי אליעזר אומר טמאה היא ואין מדליקין בה, רבי עקיבה אומר טהורה היא, ומדליקין בה: (ד) לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת ואפילו היא של חרס, ורבי יהודה מתיר. אבל אם חברה היוצר מתחלה מתר מפני שהוא כלי אחד. לא ימלא אדם קערה שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה בשביל שתהא שואבת, ורבי יהודה מתיר: (ה) המכבה את הנר מפני שהוא מתירא מפני גוים מפני לסטים מפני רוח רעה או בשביל החולה

שֶׁיִּישַׁן, פָּטוּר· כְּחָס עַל הַנֵּר כְּחָס עַל הַשֶּׁמֶן כְּחָס עַל הַפְּתִילָה, חַיָּב· רַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר בְּכֻלָּן חוּץ מִן הַפְּתִילָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשָׂהּ פֶּחָם: (ו) עַל שָׁלשׁ עֲבֵרוֹת נָשִׁים מֵתוֹת בִּשְׁעַת לֵדָתָן, עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת, בְּנִדָּה בְּחַלָּה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר: (ז) שְׁלשָׁה דְבָרִים צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁכָה· עִשַּׂרְתֶּם עֵרַבְתֶּם הַדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר· סָפֵק חֲשֵׁכָה סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁכָה, אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת הַוַּדַּאי, וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים, וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת, אֲבָל מְעַשְּׂרִין אֶת הַדְּמַאי, וּמְעָרְבִין וְטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין:

תניא אמר ר' חנינא חייב אדם למשמש בבגדיו בערב שבת עם חשיכה שמא ישכח ויצא, אמר רב יוסף הלכתא רבתא לשבתא:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא· תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם: שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ: אַל תִּקְרָא בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית־יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ ׀ יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

הש"ץ מקדש בביה"כ בשבתות וי"ט חוץ מבליל ראשון ושני של פסח. ואומרים עלינו, ק"י, יגדל.

מנהגם של ישראל לברך הילדים בלילי שבתות וי"ט אחר התפלה או בכניסה לבית, וגם הבנים הגדולים מקבלים ברכה מאבותיהם ונכון הוא, והמברכים (אחד האבות ואחד הרבנים) מניחים ב' ידיהם על המתברך ואומרים יְשִׂימְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה ואומרי' ברכת כהנים יברכך וגו', וכל אחד יוכל להוסיף ברכה משלו כפי צחות לשונו.

תיכף בביאתו לביתו יאמר.

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ
בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ
בָּרְכוּנִי לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ
צֵאתְכֶם לְשָׁלוֹם מַלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן
מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: ג"פ

כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ:
יְיָ יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

ואח"כ יאמר זה.

אֵשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ: בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל לֹא יֶחְסָר: גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא־רָע כֹּל יְמֵי חַיֶּיהָ: דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ כַּפֶּיהָ: הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ: וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ: זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַפֶּיהָ נָטְעָה כָּרֶם: חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ: טָעֲמָה כִּי־טוֹב סַחְרָהּ לֹא־יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ: יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלֶךְ: כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן: לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לָבֻשׁ שָׁנִים: מַרְבַדִּים עָשְׂתָה־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ: נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם־זִקְנֵי־אָרֶץ:

סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכּוֹר וַחֲגוֹר נָתְנָה לַכְּנַעֲנִי: עוֹז־וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת־חֶסֶד עַל־לְשׁוֹנָהּ: צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל: קָמוּ בָנֶיהָ וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל־כֻּלָּנָה: שֶׁקֶר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי אִשָּׁה יִרְאַת־יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ־לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

סדר קידוש

מצות עשה לקדש על היין בכניסת ש"ק, גם הנשים חייבות בקידוש היום ומוציאות את האנשים בשעת הדחק, וקטן אינו מוציא אותן, ואסור לטעום כלום קודם שיקדש אפילו מים. צריך שתהי' מפה על השולחן תחת הפת ומפה אחרת פרוסה על גביו, נוטלין הכוס ואומרים פרשת ויכולו ואומרין מתחלה בלחש ויהי ערב ויהי בקר כדי שלא לחלק פסוק לשנים דכל פסוקא דלא פסקי' מרע"ה אנן לא פסקינן, ומתחילין בקול יום הששי ומ"מ צריך להפסיק מעט בין יום הששי לויכולו כדי להכיר שאינו פסוק אחד שאין רשאין לעשות משני פסוקים פסוק אחד. וקודם קידוש יאמר זה.

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה לקדש על היין כדכתיב זכור ושמור זכרהו על היין.

בלחש ויהי ערב ויהי בקר בקול יוֹם הַשִּׁשִּׁי: וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

סברי מרנן ורבנן ורבותי

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו

וְרָצָה בָנוּ וְשַׁבַּת קָדְשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחִילָנוּ זִכָּרוֹן לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית כִּי הוּא יוֹם תְּחִלָּה לְמִקְרָאֵי קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם כִּי־בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל־הָעַמִּים וְשַׁבַּת קָדְשְׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הִנְחַלְתָּנוּ ·

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

וישתה מיושב, ובכה״אר״י, צריך להשאיר בכוס של קידוש מעט יין ולהניחו על השולחן עד בעוד׳ של שחרי׳, ואחר הקידוש יטול ידיו ומברך על נטילת ידים ואח״כ מברך על לחם משנה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ:

בליל שבת בוצעין על התחתונה אבל ביום שבת ובליל י״ט בוצעין על העליונה, וטוב להניח התחתונה קרוב אליו יותר מעליונה כמלא שאינו מעביר על המצות, ומצוה לבצוע פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה. ואחר הסעודה ואחר שלמד ד״ת על שולחנו יאמר מזמור שיר המעלות בשוב ה׳ את שיבת ציון וגו׳ ויטול ידיו ויברך בה״מ על הכוס כדינו, ומברך על היין בפה״ג ואחריו ברכ׳ מעין שלש כמשפ׳.

זמר נאה לשבת

יוֹם זֶה לְיִשְׂרָאֵל אוֹרָה וְשִׂמְחָה · שַׁבַּת מְנוּחָה: יום זה

צִוִּיתָ פִּקּוּדִים, בְּמַעֲמַד סִינַי · שַׁבָּת וּמוֹעֲדִים, לִשְׁמוֹר בְּכָל שָׁנַי · לַעֲרוֹךְ לְפָנַי, מַשְׂאֵת וַאֲרוּחָה · שַׁבַּת מְנוּחָה: יום זה

חֶמְדַּת הַלְּבָבוֹת, לְאֻמָּה שְׁבוּרָה · לִנְפָשׁוֹת נִכְאָבוֹת, נְשָׁמָה יְתֵירָה · לְנֶפֶשׁ מְצֵרָה, יָסִיר אֲנָחָה · שַׁבַּת מְנוּחָה: יום זה

קִדַּשְׁתָּ בֵּרַכְתָּ, אוֹתוֹ מִכָּל יָמִים · בְּשֵׁשֶׁת כִּלִּיתָ, מְלֶאכֶת עוֹלָמִים · בּוֹ מָצְאוּ עֲגוּמִים, הַשְׁקֵט וּבִטְחָה · שַׁבַּת מְנוּחָה: יום זה

לְאִסּוּר מְלָאכָה צִוִּיתָנוּ נוֹרָא · אֶזְכֶּה הוֹד מְלוּכָה, אִם שַׁבָּת אֶשְׁמוֹרָה · אַקְרִיב שַׁי לַמּוֹרָא, מִנְחָה מֶרְקָחָה · שַׁבַּת מְנוּחָה: יום זה

חַדֵּשׁ מִקְדָּשֵׁנוּ, זָכְרָה נֶחֱרֶבֶת · טוּבְךָ מוֹשִׁיעֵנוּ, תְּנָה לַנֶּעֱצֶבֶת · בְּשַׁבָּת יוֹשֶׁבֶת, בִּזְמִיר וּשְׁבָחָה · שַׁבַּת מְנוּחָה: יום זה

בשחר נכנסין לביה"כ ואומרים כל סדר הברכות ופ' הקרבנות כמו בימות החול אלא שמוסיפים וביום השבת, שבת וי"ט לאו זמן תפילין הוא, אבל מתעטפים בטלית. מתחילין ברוך שאמר בנועם קול זמר, ואומרים פסוקי דזמרה ומדלגים מזמור לתודה ומוסיפים למנצח מזמור לדוד ושארי המזמורים המדברים ממעשי בראשית שכלו בשבת ומתן תורה שהי' בו, ואומרים יהי כבוד ואשרי והללויה וכו' עד ישתבח ואז מתחילין כאן נשמת •

נִשְׁמַת כָּל־חַי תְּבָרֵךְ אֶת־שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְרוּחַ כָּל־בָּשָׂר תְּפָאֵר וּתְרוֹמֵם זִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד. מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעוֹלָם אַתָּה אֵל. וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמְפַרְנֵס וּמְרַחֵם בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה: אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים. אֱלוֹהַּ כָּל־בְּרִיּוֹת אֲדוֹן כָּל־תּוֹלָדוֹת הַמְהֻלָּל *בְּרֹב הַתִּשְׁבָּחוֹת הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיְיָ לֹא־יָנוּם וְלֹא־יִישָׁן. הַמְעוֹרֵר יְשֵׁנִים **וְהַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים. וְהַמֵּשִׂיחַ אִלְּמִים. וְהַמַּתִּיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לְךָ לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים. אִלּוּ פִינוּ מָלֵא שִׁירָה כַּיָּם וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה

כהמון

*) ברוב התשבחות, טעמו בריבוי התשבחות, כלומר בכל התשבחות ואף שהם רבים, וזה שימוש מלת רוב בלשון עברי להורות על ריבוי הכלל, וזה טעם ורוב עלמותי הפקיד (איוב ד' י"ד), כבוד עשרו ורוב בניו (אסתר ה' י"א) ריבוי בניו, ואמנם רז"ל הרגילו להשתמש בו בענין אחר באמרם רובו ככולו, והוכרכתי להעיר כאן על הענין הזה להנים דעת המתקשים בזה•

**) והמקיץ, נ"י והמעיר.

כַּהֲמוֹן גַּלָּיו וְשִׂפְתוֹתֵינוּ שֶׁבַח כְּמֶרְחֲבֵי רָקִיעַ.
וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כַּשֶּׁמֶשׁ וְכַיָּרֵחַ. וְיָדֵינוּ פְרוּשׂוֹת
כְּנִשְׁרֵי שָׁמָיִם. וְרַגְלֵינוּ קַלּוֹת כָּאַיָּלוֹת: אֵין
אֲנַחְנוּ מַסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ. וּלְבָרֵךְ אֶת־שְׁמֶךָ. עַל־אַחַת מֵאֶלֶף
אֶלֶף אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי* רְבָבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת
שֶׁעָשִׂיתָ עִם־אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ: מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ. בְּרָעָב זַנְתָּנוּ.
וּבְשָׂבָע כִּלְכַּלְתָּנוּ. מֵחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ. וּמִדֶּבֶר
מִלַּטְתָּנוּ וּמֵחֳלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים דִּלִּיתָנוּ: עַד־
הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ. וְלֹא־עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ. וְאַל־
תִּטְּשֵׁנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לָנֶצַח: עַל־כֵּן אֵבָרִים שֶׁפִּלַּגְתָּ
בָּנוּ. וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנָּפַחְתָּ בְּאַפֵּינוּ וְלָשׁוֹן אֲשֶׁר
שַׂמְתָּ בְּפִינוּ: הֵן הֵם יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ
וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת־שִׁמְךָ
מַלְכֵּנוּ: כִּי כָל־פֶּה לְךָ יוֹדֶה. וְכָל־לָשׁוֹן לְךָ
תִשָּׁבַע. וְכָל־בֶּרֶךְ לְךָ תִכְרַע. וְכָל־קוֹמָה
לְפָנֶיךָ תִשְׁתַּחֲוֶה: וְכָל־לְבָבוֹת יִירָאוּךָ. וְכָל־
קֶרֶב וּכְלָיוֹת יְזַמְּרוּ לִשְׁמֶךָ. כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב כָּל

עַצְמוֹתַי

*) ורבי, נ"א ורבו רבבות הטובות.

עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ. מַצִּיל עָנִי מֵחָזָק מִמֶּנּוּ וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגֹּזְלוֹ: מִי יִדְמֶה־לָּךְ וּמִי יִשְׁוֶה־לָּךְ וּמִי יַעֲרָךְ־לָךְ. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: נְהַלֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וּנְבָרֵךְ אֶת־שֵׁם קָדְשֶׁךָ. כָּאָמוּר לְדָוִד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ וְכָל־קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ:

הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת עֻזֶּךָ:
הַגָּדוֹל בִּכְבוֹד שְׁמֶךָ:
הַגִּבּוֹר לָנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ
הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

כתב מהרי"ל, בשבועות מתחיל הש"ץ האל, ובסוכות וש"ע וש"ת הגדול (ובק"ק מגנצא בש"ת האל) ובפסח הגבור, ואחר של ההודאות עכ"ל, וכן נוהגין ברוב קהלות אשכנז, אבן ברוב קהלות פולין מתחיל הש"ץ האל בכל ג' רגלים, אבל בכל מקום בר"ה וי"כ מתחיל המלך.

הש"ץ מתחיל שוכן עד וכו' עד תתקדש והקהל עונה ובמקהלות עד חי העולמים.

שׁוֹכֵן עַד מָרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּייָ לַיְשָׁרִים נָאוָה תְהִלָּה:

בְּפִי יְשָׁרִים תִּתְהַלָּל. וּבְדִבְרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ. וּבִלְשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמָם. וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדָּשׁ.

וּבְמַקְהֲלוֹת רִבְבוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאַר שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל־הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבֵּחַ

לפאר

לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדֵּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּס* עַל כָּל־דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן־יִשַׁי עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים: חצי קדיש

וועהרענד דער חזן ברכו זאגט, זאגט קהל יתברך.

ח'
בָּרְכוּ אֶת־יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קו"ה
בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל:

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה:
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

כשאומרי' יוצר מוסיפי' זה. אוֹר עוֹלָם בְּאוֹצַר חַיִּים. אוֹרוֹת מֵאֹפֶל אָמַר וַיֶּהִי:

---

*) ולקלס הל' הזה קשה טובא שהרי בנוסחת הקדיש אמרו ויתעלה ויתקלס והסירוהו בעבו' שיש בו ל' גנאי כמו שכתב רד"ק בשרשו, וכן כתב הרב אב"ן הירחי בספרו המנהיג. כי כ"א שאין נכון לומ' ויתקלס שלא להכריע בשבח הבורא יתברך אך ויתהלל יתכן יות' שאינו מוכרע עכ"ל, והנה הקהלות אחזו בגירסתו בנוסח הקדיש להסיר ויתקלס ולומר תמורתו ויתהלל, ומדוע לא הסירוהו כאן? והרי וּלְנַשֵּׂא יתכן יותר שאינו מוכרע.

בשבת וי"ט בקול אומרי' המאיר לארץ ככתוב למטה בעמוד. בשבת הגדול מתחילין ברוב הקהלות לומר הכל יודוך בקול רם וכן כל ימי הקיץ עד שבת שקודם סליחות ·

הַכֹּל יוֹדוּךָ וְהַכֹּל יְשַׁבְּחוּךָ · וְהַכֹּל יֹאמְרוּ אֵין קָדוֹשׁ כַּיְיָ: הַכֹּל יְרוֹמְמוּךָ סֶּלָה יוֹצֵר הַכֹּל · הָאֵל הַפּוֹתֵחַ בְּכָל־יוֹם דַּלְתוֹת שַׁעֲרֵי מִזְרָח: וּבוֹקֵעַ חַלּוֹנֵי רָקִיעַ · מוֹצִיא חַמָּה מִמְּקוֹמָהּ וּלְבָנָה מִמְּכוֹן שִׁבְתָּהּ: וּמֵאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ וּלְיוֹשְׁבָיו · שֶׁבָּרָא בְּמִדַּת רַחֲמִים: הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים · וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז · הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים · רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵין כְּעֶרְכֶּךָ וְאֵין זוּלָתֶךָ · אֶפֶס בִּלְתֶּךָ וּמִי דּוֹמֶה־לָּךְ: אֵין כְּעֶרְכְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה · וְאֵין זוּלָתְךָ מַלְכֵּנוּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ

אֶפֶס בִּלְתְּךָ גּוֹאֲלֵנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ· וְאֵין הוֹמֶה לְּךָ מוֹשִׁיעֵנוּ לִתְחִיַּת הַמֵּתִים:

אֵל אָדוֹן עַל כָּל־הַמַּעֲשִׂים· בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל־נְשָׁמָה: גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם· דַּעַת וּתְבוּנָה סֹבְבִים אוֹתוֹ: הַמִּתְגָּאֶה עַל־חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ· וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל־הַמֶּרְכָּבָה: זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ· חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ: טוֹבִים מְאוֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ· יְצָרָם בְּדַעַת בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל: כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם· לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל: מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נוֹגַהּ· נָאֶה זִיוָם בְּכָל־הָעוֹלָם: שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם· עוֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנָם: פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ· צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ: קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר· רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה·

כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת

שֶׁבַח נוֹתְנִים לוֹ כָּל־צְבָא מָרוֹם • תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ:

לָאֵל אֲשֶׁר שָׁבַת מִכָּל־הַמַּעֲשִׂים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הִתְעַלָּה וְיָשַׁב עַל־כִּסֵּא כְבוֹדוֹ תִּפְאֶרֶת עָטָה לְיוֹם הַמְּנוּחָה עֹנֶג קָרָא לְיוֹם הַשַּׁבָּת: זֶה שֶׁבַח שֶׁלַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁבּוֹ שָׁבַת אֵל מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ: וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְשַׁבֵּחַ וְאוֹמֵר מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת טוֹב לְהוֹדוֹת לַיְיָ: לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ וִיבָרְכוּ לָאֵל כָּל־יְצוּרָיו • שֶׁבַח יְקָר וּגְדֻלָּה יִתְּנוּ לָאֵל מֶלֶךְ יוֹצֵר כֹּל הַמַּנְחִיל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ: שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִתְקַדַּשׁ • וְזִכְרְךָ מַלְכֵּנוּ יִתְפָּאַר • בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת: תִּתְבָּרַךְ מוֹשִׁיעֵנוּ

על

עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדָל דֵּעָה הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ: מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ: פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ: תִּתְבָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

עַל־שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל־מְאוֹרֵי אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים וְכֻלָּם עֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת־פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים:

אֶת־שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה: לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה

קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ

יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים

כשאומרים אופן יאמר זה.

וְהַחַיּוֹת יְשׁוֹרֵרוּ וּכְרוּבִים יְפָאֵרוּ וּשְׂרָפִים יָרֹנּוּ וְאֶרְאֶלִּים יְבָרֵכוּ פְּנֵי כָל־חַיָּה וְאוֹפַן וּכְרוּב

לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ. לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ עַל צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמוֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ וְלֹא נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע

כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל
יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת· לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה ׀ אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־
לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ
וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־
מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל
הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי

אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: יש לצרף אלהיכ' לאמת, אבל יתן רוח מעט שלא יבולע הא"לף.

*אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר: וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם

ועד

*כשאומרין זולת אומרים בהשכמה אמת ויציב זה עד אין אלהים זולתך אבל בכולן מתחילין רק על הראשונים.

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְטוֹב וְיָפֶה

הדבר

וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן יִשְׁעֵנוּ: לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל־דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ · מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ · אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ

ותורתך

הַדָּבָר הַזֶּה · עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל־דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים לְעוֹלָם וָעֶד חוֹק וְלֹא יַעֲבוֹר · אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ אָתָּה · לְמַעַן שִׁמְךָ מַהֵר לְגָאֳלֵנוּ כַּאֲשֶׁר גָּאַלְתָּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ: אֱמֶת מֵעוֹלָם שִׁמְךָ הַגָּדוֹל עָלֵינוּ נִקְרָא בְּאַהֲבָה אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִים יְיָ מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ:

יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. (גֹּאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל).

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם

אלהי

אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃ בעש״ת

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.

בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

בעשי״ת מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים.

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃ (בי״ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ)

קדושה לש״ץ בחזרת התפלה

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קו״הק קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃

ח׳ אָז בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל אַדִּיר וְחָזָק מַשְׁמִיעִים קוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ׃

ק״וה בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ׃

ח׳ מִמְּקוֹמְךָ מַלְכֵּנוּ תוֹפִיעַ וְתִמְלוֹךְ עָלֵינוּ כִּי מְחַכִּים אֲנַחְנוּ לָךְ מָתַי תִּמְלוֹךְ בְּצִיּוֹן בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן׃ תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֵצַח נְצָחִים׃ וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מַלְכוּתֶךָ כַּדָּבָר הָאָמוּר בְּשִׁירֵי עֻזֶּךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ׃

ק״וה יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

ח׳ לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: (בעי״ת המלך הקדוש)

יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתְּנַת חֶלְקוֹ כִּי עֶבֶד נֶאֱמָן קָרָאתָ לוֹ· כְּלִיל תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשׁוֹ נָתַתָּ· בְּעָמְדוֹ לְפָנֶיךָ עַל הַר־סִינָי· וּשְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ· וְכָתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת שַׁבָּת· וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ: וְלֹא נְתַתּוֹ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת· וְלֹא הִנְחַלְתּוֹ מַלְכֵּנוּ לְעוֹבְדֵי פְסִילִים· וְגַם בִּמְנוּחָתוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ עֲרֵלִים· כִּי לְיִשְׂרָאֵל עַמְּךָ נְתַתּוֹ בְּאַהֲבָה· לְזֶרַע יַעֲקֹב אֲשֶׁר־בָּם בָּחָרְתָּ· עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ· וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ· זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ· וְיָנוּחוּ בָהּ (כ״א בו) יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם· וְהָשֵׁב אֶת־הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד· עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ·

בר"ח וכחה"מ מוסיפין יעלה ויבוא·

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם (לר"ח רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ לפסח חַג הַמַּצּוֹת לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת) הַזֶּה זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ· אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ· עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם· הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

בחנוכה על הניסים·

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד·

בעי"ת וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

ש"ץ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בעשי"ת

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: (בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:)

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

הש"ץ חוזר התפלה בקול ואומר קדוש' נקדש וגו' התפל' ואומ' אחרי' קדיש תתקבל, אכן בר"ח וחנוכה וי"ט אומרים מיד הלל אחר גמר חזרת התפלה קודם קדיש.

סדר קריאת התורה

בהרבה קהלות אומרים קודם פתיחת הארון

אֵין כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל דּוֹר וָדֹר: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

אב הרחמים היטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים:
כי בך לבד בטחנו מלך אל רם ונשא אדון עולמים:

פותחין ארון הקודש ומוציאין ס"ת ואומרין.

ויהי בנסע הארן ויאמר משה קומה יי ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך: כי מציון תצא תורה ודבר יי מירושלים:

ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדשתו:

אמר רבי שמעון כד מפקין ספר תורה בצבורא למקרי ביה מפתחי תרעי דשמיא דרחמין ומעוררין את האהבה לעילא ואבעי ליה לבר נש למימר הכי:

בריך שמה דמרא עלמא בריך כתרך ואתרך. יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם. ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך ולאמטויא לנא מטוב נהורך ולקבל צלותנא ברחמין. יהא רעוא קדמך דתוריך לן חיין בטבותא. ולהוא אנא פקידא בגו צדיקיא. למרחם עלי ולמנטר יתי וית כל די לי ודי לעמך ישראל. אנת הוא זן לכלא ומפרנס לכלא. אנת הוא שליט על כלא. אנת הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דילך היא. אנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגידנא קמיה ומקמה דיקר אוריתה בכל עדן ועדן. לא על אנש רחיצנא. ולא על בר אלהין סמיכנא. אלא באלהא דשמיא. דהוא אלהא קשוט. ואוריתה קשוט. ונביאוהי קשוט. ומסגא למעבד טבון וקשוט. בה אנא רחיץ. ולשמה קדישא יקירא אנא אמר תושבחן. יהא רעוא קדמך דתפתח לבי באוריתא ותשלים משאלין דלבי. ולבא דכל עמך ישראל. לטב ולחיין ולשלם:

בר"ה וי"כ אומרין

יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת:
נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה: ג"פ

רבון העולם מלא משאלותינו לטובה והפק רצוננו ותן לנו שאלתנו ומחול על כל עונינו ועל כל עונות אנשי ביתינו מחילה בחסד מחילה ברחמים וטהרנו מחטאינו ומעונותינו ומפשעינו וזכרנו בזכרון טוב לפניך: ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים וזכרנו לחיים טובים

וארוכים ולשלום לפרנסה וכלכלה ותן לנו לחם לאכול ובגד ללבוש ועושר וכבוד וארך ימים להגות בתורתך ולקים מצותיה ושכל ובינה להבין ולהשכיל עמקי סודותיה ושלח רפואה לכל מכאובינו ותברך את כל מעשה ידינו ותגזור עלינו גזרות טובות ישועות ונחמות ותבטל מעלינו כל גזרות קשות ותטה לב המלכות ויועציה ושריה עלינו לטובה. אמן וכן יהי רצון: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי. ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך: ג"פ

בשלש רגלים אומרין

יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקה. ג"פ

רבונו של עולם מלא משאלות לבי לטובה והפק רצוני ותן שאלתי לי עבדך פ' בר פלונית אמתך וזכני (ואת אשתי ובני ובנותי) לעשות רצונך בלבב שלם. ומלטני מיצר הרע. ותן חלקנו בתורתך. וזכנו כדי שתשרה שכינתך עלינו. והופע עלינו רוח חכמה ובינה ויתקים בנו מקרא שכתוב ונחה עליו רוח יי. רוח חכמה ובינה. רוח עצה וגבורה. רוח דעת ויראת יי. וכן יהי רצון מלפניך יי ג"פ אלהינו ואלהי אבותינו שאזכה לעשות מעשים טובים בעיניך. וללכת בדרכי ישרים לפניך. וקדשנו במצותיך. כדי שנזכה לחיים טובים וארוכים לחיי העולם הבא. ותשמרנו ממעשים רעים. ומשעות רעות המתרגשות לבא לעולם. והבוטח ביי חסד יסובבנהו אמן:

יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי וגואלי.
ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך: ג"פ

המוליך ס"ת נוטלו ביד ימין וש"ץ מקבלו בב' ידיו ומחזירו לימין ועומד לפני התיבה ואומר בקול רם גדלו, ובפולין וקהלת קהנו' אשכנז אומר הש"ץ שמע ישראל ואחריו הקהל.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד׃

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ קָדוֹשׁ (וְנוֹרָא) שְׁמוֹ׃

גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי. וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃

והקהל עונין

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃ רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃ רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃

מגבי' הספר בידו למעלה והולך עם הס"ת ופונה דרך ימינו ועולה עמו למגדל שקורין שם, וכל מי שס"ת עובר לפניו חייב לעמוד מפניו ולנשקו בשתי ידיו אם אפשר לו ולנשקו בפה מלא, נזדמן לו רוק בפיו ירוק תחלה בהפוך פניו אל הצד ואח"כ ינשק, ולא ינשק ואח"כ ירוק, (וצריך להשגיח על הילדי' הקטני' כשבאים לנשק הס"ת שלא יהיו מלוכלכים בצואת החוטם ורירי הפה אלא ינקו אותם תחלה יפה שלא יהי' עונש למביאיהם) וכל הפוגע בס"ת צריך ללותו עד הבימה, ובדרך הליכתו אומרים.

עַל הַכֹּל יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא׃ שְׁמוֹ שֶׁל־מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא׃ בָּעוֹלָמוֹת שֶׁבָּרָא הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא׃ כִּרְצוֹנוֹ וְכִרְצוֹן יְרֵאָיו וְכִרְצוֹן כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ צוּר הָעוֹלָמִים אֲדוֹן כָּל הַבְּרִיּוֹת אֱלוֹהַּ כָּל הַנְּפָשׁוֹת׃ הַיּוֹשֵׁב בְּמֶרְחֲבֵי מָרוֹם הַשּׁוֹכֵן בִּשְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם׃ קְדֻשָּׁתוֹ עַל הַחַיּוֹת וּקְדֻשָּׁתוֹ עַל כִּסֵּא הַכָּבוֹד׃ וּבְכֵן יִתְקַדַּשׁ שִׁמְךָ בָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חָי׃ וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר חָדָשׁ כַּכָּתוּב׃ שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו׃ וְנִרְאֵהוּ עַיִן בְּעַיִן בְּשׁוּבוֹ אֶל נָוֵהוּ כַּכָּתוּב׃ כִּי עַיִן בְּעַיִן יִרְאוּ בְּשׁוּב יְיָ צִיּוֹן׃ וְנֶאֱמַר וְנִגְלָה כְּבוֹד יְיָ וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו כִּי פִּי יְיָ דִּבֵּר׃

אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכּוֹר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרַע מִן הַנְּשׂוּאִים וְיָחֹן אוֹתָנוּ לִפְלֵיטַת עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים׃

בהגיע הש"ץ על הבימה מניח הס"ת על השולחן ופותח ואומר:

ויעזור ויגן ויושיע לכל החוסים בו ונאמר אמן: הכל הבו גודל לאלהינו ותנו כבוד לתורה כהן קרב. יעמוד (פלוני בר פלוני הכהן): ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדושתו: תורת יי תמימה משיבת נפש עדות יי נאמנה מחכימת פתי: פקודי יי ישרים משמחי לב מצות יי ברה מאירת עינים: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: האל תמים דרכו אמרת יי צרופה מגן הוא לכל החוסים בו:

קהל׳ ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום:

וקורין ז׳ גברי ואם רצה להוסיף מוסיף ומפטיר אינו ממנין, ואחר שברך השביעי ברכ׳ אחרונ׳ אומר הש"ץ ח"ק ונותן מי שברך לשביעי ואח"כ קורא למפטיר ג׳ פסוקי׳ בסוף הפרשה, ואם אי אפשר להתחיל שם מתחיל וקורא כל מה שקרא השביעי.

אם לא נמצא מי שיודע להפטיר אלא אחד מאותן השבעה שעלו כבר, וכבר אמר הש"ץ קדיש אחר קה"ת, זה שרוצה להפטיר אפילו הוא אותו שעלה בשביעי צריך לחזור ולקרות ויברך על הקריאה תחלה וסוף. אבל אם עדין לא אמר הש"ץ קדיש יפטיר מי שעלה לשביעי אם יודע ולא יאמר קדיש עד אחר ההפטרה.

בשבת שיש ב׳ סדרות מחוברות נוהגין להקרות לרביעי מסוף סדרה לתחלת סדרה, ומפטירין בהפטרה של שני׳ שסיימו, חוץ מן אחרי וקדושים שמפטירין בשל אחרי. אם טעה הש"ץ וסיים הפרשה עם השני ואמר קדיש אין צריך לקרות עוד אחר אלא יקרא עם המפטיר ממה שקרא השני, דמפטיר עולה למנין שבעה.

ר"ח שחל בא׳ בשב׳ מפטירין מחר חדש, חוץ מן עני׳ סוערה שאינה נדחת.

כשמוציאין ב׳ ס"ת לעולם קורין ז׳ גברי בסדר השבוע ולאחר שברך השביעי ברכה אחרונ׳ מניחי׳ ס"ת ב׳ אצל הראשון ואומרין ח"ק על שניה׳, ומגביהין וגוללין ס"ת א׳ ופותחין ס"ת ב׳ ונותנין מי שברך לשביעי וקורין למפטיר בס"ת שני.

בשבת ור"ח קורין בס"ת ב׳ וביו׳ השב׳ ומפטירין השמי׳ כסאי, חוץ מן ר"ח אב בשב׳ שנוהגי׳ במדינות אלו להפטיר שמעו. ולעול׳ אין מזכירין ר"ח בברכ׳ הפטר׳.

בפ׳ שקלי׳ קורין למפטיר מתחלת פ׳ כי תשא עד סוף פסקא, ובפ׳ זכור קורין זכור את אשר עשה שבסוף פ׳ כי תצא, ובפ׳ פרה מתחלת פ׳ זאת חקת התור׳ עד סוף פסקא, ובפ׳ החדש בסדר בא מן ויאמר יי אל מש׳ ואל אהרן עד סוף פסקא:

כשמוציאין ג׳ ס"ת כגון בשבת ר"ח וחנוכה קורין בראשון ששה בסדר השבוע ומגביהין וגוללין ס"ת א׳ ופותחין ס"ת ב׳ ונותנין מי שברך לששי וקורין לשביעי בשל ר"ח, ומניחין ס"ת א׳ אצל הסגן וס"ת ב׳ אצל המקרא ופורשין המעיל על כולם ואומרין ח"ק על שלשתן ולוקחין ס"ת א׳ למקומו, ומגביהין וגוללין ס"ת ב׳ ופותחין ס"ת ג׳ ונותנין מי שברך לשביעי וקורין למפטיר בסדר חנוכה ומפטירין רני ושמחי. וכן הדין אם אירע ר"ח באחד מן ד׳ פרשיות לעולם קורין בששי בסדר הפרשה ומפטירין בשל פרשה.

סדר קריאת התורה

העולה לתורה יאחז בשתי ידיו בס"ת וקודם הברכה פותח הספר ורואה הפסוק שצריך להתחיל בו וינשק הס"ת ויאמר בלחש עץ חיים היא למחזיקים בה ויהפוך פניו לצד שמאל ויברך בקול:

בָּרְכוּ אֶת־יְיָ הַמְבֹרָךְ:

והעם עונים בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וחוזר המברך ב"י"ה ל"ו.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר־בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

וכשמתחיל הקורא לקרו' בתור' יסיר ידו השמאלי' מהס"ת וישאר יד ימינו לבדו אוחזת בס"ת כל זמן הקריא', וגם הוא יקרא בלחש עם הקורא מלה במלה. ואחר הקריאה גולל ומברך.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

ברכת הגומל הנמצא לעיל בסדר חול.

מי שבנו הגיע לבר מצוה דהיינו שהוא בן י"ג שנה ויום אחד אומר בשעה שקורין לבנו לס"ת או בשעה שמתפלל בנו בצבור ברכה זו.

בָּרוּךְ שֶׁפְּטָרַנִי מֵעוֹנְשׁוֹ שֶׁלָּזֶה:

כשמגביהים הס"ת מביטין נגד הכתב של ס"ת ואומרים.

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: עַל־פִּי יְיָ בְּיַד־מֹשֶׁה: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

קודם קריאת ההפטרה ואחר שגמר הגולל יברך המפטיר ב' ברכות אלו.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק: מפטירין בנביא מעניין הב'.

המפטיר יברך ברכה לאחרונה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל־העולמים צדיק בכל־הדורות האל הנאמן האומר ועושה· המדבר ומקים· שכל־דבריו אמת וצדק:

נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה· ברוך אתה יי האל הנאמן בכל־דבריו:

רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושיע במהרה בימינו· ברוך אתה יי משמח ציון בבניה:

שמחנו יי אלהינו באליהו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד משיחך במהרה יבא ויגל לבנו על כסאו לא ישב זר· ולא ינחלו עוד אחרים את כבודו· כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד: ברוך אתה יי מגן דוד:

בכל שבתות השנה גם בשבת חה"מ פסח אומרים זה.

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזה שנתת לנו יי אלהינו לקדשה ולמנוחה לכבוד ולתפארת· על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל־חי תמיד לעולם ועד: ברוך אתה יי מקדש השבת:

בשלש רגלים גם בשבת חה"מ סוכות אומרים זה.

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזה ועל יום לפסח חג המצות הזה | לשבועות חג השבעות הזה | לסוכות חג הסכות הזה | לש"ע וש"ת השמיני חג העצרת הזה

שנתת לנו יי אלהינו לקדושה ולמנוחה לששון ולשמחה לכבוד ולתפארת· על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד· ברוך אתה יי מקדש השבת וישראל והזמנים:

בר"ה אומרים זה.

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזה ועל יום הזכרון הזה שנתת לנו יי אלהינו לקדשה ולמנוחה לכבוד ולתפארת· על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל־חי תמיד לעולם ועד ודברך אמת וקים לעד: ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש השבת וישראל ויום הזכרון:

בי"כ אומרים זה.

על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזה ועל יום הכפורים הזה שנתת לנו יי אלהינו לקדשה ולמנוחה למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחל־בו את־כל־עונותינו לכבוד ולתפארת: על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך יתברך שמך בפי כל־חי תמיד לעולם ועד ודברך אמת וקים לעד· ברוך אתה יי (מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל־שנה ושנה) מלך על־כל־הארץ מקדש השבת וישראל ויום הכפורים:

*) כתב מהרי"ל בשם מהר"ק שאין לומר מלך מוחל וסולח כי מה טיבה של מחילה אצל כ"ת וכ"כ במנהגי רא"ט ולבוש ופלבו וט"ז בסי' תרכה, אכן בהרבה קהלות ועמהם ק"ק פפ"ד נוהגין לסיים מלך מוחל והסכים עמהם הגאון יעב"ץ.

אחר שסיים המפטיר ברכה אחרונה אומרין יקום פורקן.

יְקוּם פּוּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסַיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעַלְיָא: זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא. זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוּק וְדִי לָא יִבְטוּל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא: לְמָרָנָן וְרַבָּנָן חֲבוּרָתָא קַדִּישָׁתָא. דִּי בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וְדִי בְּבָבֶל. לְרֵישֵׁי כַלָּה וּלְרֵישֵׁי גַלְוָתָא וּלְרֵישֵׁי מְתִיבָתָא וּלְדַיָּנֵי דְבָבָא: לְכָל־תַּלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל־תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן וּלְכָל מַן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא. מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְהוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיהוֹן וְיַסְגֵּא יוֹמֵיהוֹן וְיִתֵּן אַרְכָה לִשְׁנֵיהוֹן. וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתֵּזְבוּן מִן כָּל עָקָא וּמִן כָּל־מַרְעִין בִּישִׁין מָרָן דִּי בִשְׁמַיָּא יְהֵא בְסַעְדְּהוֹן כָּל־זְמַן וְעִדָּן וְנֹאמַר אָמֵן.

המתפלל ביחידות אין אומר יקום פורקן זה ולא מי שברך.

יְקוּם פּוּרְקָן מִן שְׁמַיָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וְסַיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא וּבַרְיוּת גּוּפָא וּנְהוֹרָא מַעַלְיָא: זַרְעָא חַיָּא וְקַיָּמָא. זַרְעָא דִּי לָא יִפְסוּק וְדִי לָא יִבְטוּל מִפִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא: לְכָל קְהָלָא קַדִּישָׁא הָדֵין. רַבְרְבַיָּא עִם זְעֵרַיָּא. טַפְלָא וּנְשַׁיָּא מַלְכָּא דְעָלְמָא יְבָרֵךְ יַתְכוֹן יַפִּישׁ חַיֵּיכוֹן וְיַסְגֵּא יוֹמֵיכוֹן וְיִתֵּן אַרְכָה לִשְׁנֵיכוֹן. וְתִתְפָּרְקוּן וְתִשְׁתֵּזְבוּן מִן כָּל־עָקָא. וּמִן כָּל־מַרְעִין בִּישִׁין. מָרָן דִּי

בשמיא

בשמיא יהא בסעדכון · כל זמן ועדן · ונאמר אמן:

בהרבה קהלות נוהגים להזכיר נשמות המתים בשבת ואומרים אב הרחמים, אבל אין מזכירין כשיש חתונה ומילה ולא בשבת שמברכין החדש וק"ו בחנוכה ור"ח, ולא בשושן פורים, וכללא הוא בכל שבת שיש יוצר ואופן אין מזכירין חוץ משבת תשובה שמזכירין. ואח"כ מברכים מי שברך לקהל ולשררה.

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה · עם כל קהלות הקדש · הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם · ומי שמיחדים בתי כנסיות לתפלה · ומי שבאים בתוכם להתפלל ומי שנותנים נר למאור ויין לקדוש ולהבדלה · ופת לאורחים וצדקה לעניים וכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה הקדוש ברוך הוא ישלם שכרם ויסיר מהם כל מחלה וירפא לכל גופם ויסלח לכל עונם וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם עם כל ישראל אחיהם · ונאמר אמן:

הנותן תשועה למלכים וממשלה לנסיכים מלכותו מלכות כל עולמים הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה · הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה · הוא יברך וישמור וינצור ויעזור וירומם ויגדל וינשא למעלה את אדונינו פלוני ירום הודו · מלך מלכי המלכים ברחמיו יחיהו וישמרהו ומכל צרה ויגון ונזק יצילהו וידבר עמים תחת רגליו ויפיל שונאיו לפניו ובכל אשר יפנה יצליח מלך מלכי המלכים ברחמיו יתן בלבו ובלב כל יועציו ושריו רחמנות לעשות טובה עמנו ועם כל ישראל · בימיו ובימינו תושע יהודה וישראל ישכון לבטח ובא לציון גואל וכן יהי רצון ונאמר אמן:

כשמברכין החדש נוהגין לומר תפלת רב בתר צלותיה, (ברכות דף ט"ז ב'.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתחדש עלינו

אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה וְתִתֵּן לָנוּ חַיִּים אֲרוּכִים חַיִּים שֶׁל שָׁלוֹם חַיִּים שֶׁל טוֹבָה חַיִּים שֶׁל בְּרָכָה חַיִּים שֶׁל פַּרְנָסָה חַיִּים שֶׁל חִלּוּץ עֲצָמוֹת חַיִּים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם וְיִרְאַת חֵטְא חַיִּים שֶׁאֵין בָּהֶם בּוּשָׁה וּכְלִמָּה חַיִּים שֶׁל עֹשֶׁר וְכָבוֹד חַיִּים שֶׁתְּהֵא בָנוּ אַהֲבַת תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם חַיִּים שֶׁיִּמָּלְאוּ מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה אָמֵן סֶלָה׃

ויש מוסיפין לומר עוד יהי רצון על שון קרי תמצאהו לקמן בתפלת מוסף ל"ט.

בשבת שלפני ר"ח מברכין ומכריזין החדש הבא לטובה ואומר הש"ץ מי שעשה, ואז אין מזכירין נשמות ואין אומרים אב הרחמים חוץ מבימי הספירה.

מִי שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ וְגָאַל אוֹתָם מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת· הוּא יִגְאַל אוֹתָנוּ בְּקָרוֹב וִיקַבֵּץ נִדָּחֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ· חֲבֵרִים כָּל־יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן׃

הש"ץ לוקח ס"ת בידו ואומר ר"ח פלוני יהי' ביום פלוני הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה.

ק"ו יְחַדְּשֵׁהוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָלֵינוּ וְעַל כָּל־עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל· לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם· לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה· לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה· וְנֹאמַר אָמֵן׃ אשרי

[ר]וב קהלות פולין אומרין בכל שבת אב הרחמי' חוץ מבימי' שא"א צו"ץ ולא כשיש חתונה [ומ]ילה, ולא כשמברכים החדש חוץ מבימי הספירה, וכשמברכין חדש אב נוהגין בק"ק פראג [לא]ומרו וברוב קהלות אשכנז א"א אותו כ"א בשבת שלפני שבועות ושלפני תשעה באב.

אַב הָרַחֲמִים שׁוֹכֵן מְרוֹמִים. בְּרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים. הוּא יִפְקוֹד בְּרַחֲמִים. [הַחֲס]ִידִים וְהַיְשָׁרִים וְהַתְּמִימִים. קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קְדֻשַּׁת [הַ]שֵּׁם· הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִים בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ. מִנְּשָׁרִים קַלּוּ [מֵ]אֲרָיוֹת גָּבֵרוּ. לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם וְחֵפֶץ צוּרָם׃ יִזְכְּרֵם אֱלֹהֵינוּ לְטוֹבָה. [ע]ִם שְׁאָר צַדִּיקֵי עוֹלָם. וְיִנְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדָיו הַשָּׁפוּךְ׃ כַּכָּתוּב [בְּ]תוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים. הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם עֲבָדָיו יִקּוֹם. וְנָקָם [יָשִׁ]יב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ׃ וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר׃

וְנִקֵּיתִי דָּמָם לֹא נִקֵּיתִי. וַיהוָה שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן: וּבְכִתְבֵי הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמַר. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם. יִוָּדַע בַּגּוֹיִם לְעֵינֵינוּ. נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ: וְאוֹמֵר כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים: וְאוֹמֵר יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה: מִנַּחַל בַּדֶּרֶךְ יִשְׁתֶּה עַל כֵּן יָרִים רֹאשׁ: אשרי וכו׳.

כשמחזירין הס״ת מן הבימה אל ההיכל אומר הש״ץ

יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ

והקהל עונים **הוֹדוֹ עַל אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:**

בשבת

מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ: קוֹל יְהוָה עַל־הַמָּיִם אֵל־הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה עַל־מַיִם רַבִּים: קוֹל־יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר: קוֹל יְהוָה שֹׁבֵר אֲרָזִים וַיְשַׁבֵּר יְהוָה אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן: וַיַּרְקִידֵם כְּמוֹ־עֵגֶל לְבָנוֹן וְשִׂרְיוֹן כְּמוֹ בֶן־רְאֵמִים: קוֹל־יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ: קוֹל יְהוָה יָחִיל מִדְבָּר יָחִיל יְהוָה מִדְבַּר קָדֵשׁ: קוֹל יְהוָה יְחוֹלֵל אַיָּלוֹת וַיֶּחֱשֹׂף יְעָרוֹת וּבְהֵיכָלוֹ כֻּלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד: יְהוָה לַמַּבּוּל יָשָׁב וַיֵּשֶׁב יְהוָה מֶלֶךְ לְעוֹלָם: יְהוָה עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

כשחל י״ט בחול

לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְהוָה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

כשמחזירין הספר תוך ההיכל אומרים

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה

יהוה למנוחתך אתה וארון עזך: כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו: בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך: כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו: עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאשר: דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום: השיבנו יהוה אליך ונשובה חדש ימינו כקדם:

סדר תפלת מוסף

כל יחיד חייב בתפלת מוסף בין יש צבור בעיר בין לא. זמן תפלת מוסף אחר תפלת שחרית ואין לאחרה יותר מסוף ז' שעות. אם התפלל אותה קודם תה"ש יצא. שכח ולא התפלל בזמנה אין לה תשלומין. היו לפניו שתי תפלות אחת של מנחה ואחת של מוסף כגון שאיחר להתפלל מוסף עד שש ומחצה צריך להתפלל של מנחה תחלה ואח"כ של מוסף, אע"פ שאין להתפלל מנחה גדולה לכתחלה הכא שאני כיון שצריך להתפלל של מוסף, מיהו אם קוראין לביה"כ אין צריך להקדים של מנחה אם עדיין לא קרא השמש למנחה, אבל משהגיע זמן מנחה קטנה צריך להקדימה למוסף, ובציבור לא יעשו כן, ואם הוא סמוך לערב ואין שהות להתפלל שתיהן הורה במג"א שיתפלל מוסף וישלים של מנחה בערבית שתים. טעה והחליף של מוסף באחרת, אם עקר רגליו חוזר לראש ואם לא עקר רגליו חוזר לשל שבת בלבד. התפלל של חול ולא הזכיר של שבת לא יצא, ואם אמר רק ונעשה לפניך חובותינו בתמידי יום ובקרבן מוסף יצא. טעה ולא התפלל שחרית אינו משלים במוסף אלא במנחה, כך נ"ל שהיא קרוי' סמוכה. מותר לטעום קודם תפלת המוספין אבל סעודה אסורה אלא למאן דסלק לבי'.

השׁ"ץ אומר ח"ק.

בשבת ור"ח מתפללין אתה יצרת תמצאהו לקמן בסדר ר"ח.
בשבת וחה"מ מתפללין מוסף של י"ט תמצאהו לקמן בסדר המועדים.

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא

וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃ בעשי"ת
זָכְרֵנוּ לְחַיִּים. מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃
בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃
בעשי"ת מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לְחַיִּים בְּרַחֲמִים׃

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃ (בעשי"ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ׃

תִּכַּנְתָּ שַׁבָּת רָצִיתָ קָרְבְּנוֹתֶיהָ׃ צִוִּיתָ פֵּרוּשֶׁיהָ עִם סִדּוּרֵי נְסָכֶיהָ׃ מְעַנְּגֶיהָ לְעוֹלָם כָּבוֹד יִנְחָלוּ׃ טוֹעֲמֶיהָ חַיִּים זָכוּ׃ וְגַם הָאוֹהֲבִים דְּבָרֶיהָ גְּדֻלָּה בָּחָרוּ׃ אָז מִסִּינַי נִצְטַוּוּ עָלֶיהָ׃ וַתְּצַוֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהַקְרִיב בָּהּ קָרְבַּן מוּסַף שַׁבָּת כָּרָאוּי׃ יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ׃ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ׃ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם׃ וְאֶת־מוּסַף יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה׃ נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר׃

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי· כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ· זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ· וְיָנוּחוּ בָהּ (נ״א בו) יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם· וְהָשֵׁב אֶת־הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד· עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ·

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ· אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ· עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ· בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם· הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: בחנוכה על הנסים·

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד·

בעי"ת וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בעשי"ת

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: (בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:)

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל

כָּל

כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

הש"ץ חוזר התפלה בקול ואומר קדושה נעריצך.

נַעֲרִיצְךָ וְנַקְדִּישְׁךָ כְּסוֹד (שכל*) שִׂיחַ שַׂרְפֵי קֹדֶשׁ הַמַּקְדִּישִׁים שִׁמְךָ בַּקֹּדֶשׁ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ. וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר:

ק"ח קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ

יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

ח' כְּבוֹדוֹ מָלֵא עוֹלָם מְשָׁרְתָיו שׁוֹאֲלִים זֶה לָזֶה אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ:

ק"ח בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

ח' מִמְּקוֹמוֹ הוּא יִפֶן בְּרַחֲמִים וְיָחוֹן עַם הַמְיַחֲדִים שְׁמוֹ עֶרֶב וָבֹקֶר בְּכָל יוֹם תָּמִיד פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים:

ק"ח שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

חזן אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ הוּא אָבִינוּ הוּא מַלְכֵּנוּ הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ. וְהוּא יַשְׁמִיעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שֵׁנִית לְעֵינֵי כָּל חַי לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים:

אני

---

*) כתב הרב חזקוני בפ' האזינו ז"ל כי שם ה' אקרא מתורגם בתרגום ירושלמי אמר משה נביאה וכו' ומנהון יליף משה דלא הוי מדכר שמא מפרשא עד זמן דהוי מחנך פומי' בעשרין וחד מילין דאינון תמנין וחמש אתין פי' מן האזינו עד הזכרת השם יש עשרים ואחת תיבות מן שמונים וחמש אותיות, והכי איתא בסיפרי אמר משה דילי וכו' לפיכך תקנו חכמים כ"א תיבות בקדושה שבכל יום קודם הזכרת השם והו סדרן נקדש וכו' ובקדושת יוצר שבת פ"ה אותיות וזה פרטן נקדישך ונעריצך כסוד שיח וכו' עכ"ל והדברים תמוהים שהרי כד נקית למנינא אינן כ"א פ"ב תיבות? ועתה הקרה ה' לפני ס' חזקוני כתב יד ומצאתי בו ז"ל זה פרטן נקדישך ונעריצך כסוד שכל שיח וכו', והוא כלא.

ק"וח אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם׃ בשבת שאומרין אופן אומרין באשכנז אלהיכם*.

בי"ט מוסיפין זה

אַדִּיר אַדִּירֵנוּ יְיָ אֲדוֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ׃ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃

חזן וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר׃

ק"וח יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃ לדור

---

*לשבת תשובה. חתום שם המחבר שמואל חזק.

אֱלֹהֵיכֶם שׁוֹפֵט צֶדֶק וּבְמֵישׁוֹר לְאֻמִּים׃ מִדַּת הַדִּין יַהֲפוֹךְ לְרַחֲמִים. וִיכַפֵּר זְדוֹנוֹת וּשְׁגָגוֹת עֲוֹנוֹת וַאֲשָׁמִים. אָדוֹן חַטָּאִים הַצְּהֵר וְהַלְבֵּן כְּתָמִים. לְכַפָּרָה מְקַוִּים לֵילוֹת וְיָמִים. חֲזֵה עַמְּךָ מִתְעַנִּים וְצָמִים. זְכוֹר בְּרִית רִאשׁוֹנִים הַיְשָׁרִים וְהַתְּמִימִים. קַיֵּם לִבְנֵיהֶם שְׁבוּעַת קְדוּמִים. וְיִמְלֹךְ מַלְכָּם לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים׃ ובדברי קדשך

לשבת חול המיעד של סוכות. חתום שם המחבר יהודה.

אֱלֹהֵיכֶם יָשִׁיב כְּשֶׁהָיָה סֻכּוֹ וּמְעוֹנָתוֹ. הָקֵם יָקִים דְּבִירוֹ וַהֲדַר מִטָּתוֹ. וָעַד סֶלָה יַשְׁכֵּן שָׁם הוֹד שְׁכִינָתוֹ. דִּירַת סֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל לְשׁוֹמְרֵי סֻכָּתוֹ. הָעֵת יַעֲמִיד עַל אֶרֶץ אֲגֻדָּתוֹ. יִמְלוֹךְ עַל כָּל הָאָרֶץ הַבּוֹנֶה בַּשָּׁמַיִם מַעֲלָתוֹ׃ ובדברי קדשך.

לשבת וראש חודש. חתום שם המחבר יהודה חזק.

אֱלֹהֵיכֶם יַזְרִיחַ שִׁמְשׁוֹ. שִׁבְעָתַיִם כִּגְבוּרָתוֹ׃ הַיָּרֵחַ בְּהִתְחַדְּשׁוֹ. כַּשֶּׁמֶשׁ זְרִיחָתוֹ׃ וְהַחֹדֶשׁ בְּהִתְקַדְּשׁוֹ. לְחַדֵּשׁ כַּפָּרָתוֹ׃ דַּת הַיּוֹם לְשַׁמְּשׁוֹ. חֲזוּת קְדֻשַּׁת שְׁכִינָתוֹ׃ מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ. וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבַּתּוֹ׃ ובדברי קדשך.

לשבת בראשית. חתום שם המחבר יהודה חזק.

אֱלֹהֵיכֶם יַשְׂכִּיל עַבְדּוֹ יִכּוֹן כִּסְאוֹ כְּמֵרֵאשִׁית. הָעִיר עַל תִּלָּהּ יִבָּנֶה וְאַרְמוֹן יָשִׁית. וּמִזְבְּחוֹ יֵרָפֵא וּמָקוֹם נָסוֹךְ לְהָשִׁית. דְּרוֹר יִקְרָא לְעִבְרִיָּה הֱיוֹתָהּ חָפְשִׁית. הִנֵּה חוֹזֵק וְעַמּוֹ קָמָיו יָפִיץ חֲרִישִׁית. יִמְלוֹךְ עַל עַם שׁוֹמֵר שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית׃ ובדברי קדשך.

אלהיכם

ס׳ לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ (בעי״ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:)

חכנת שבת וכו׳ וגומר התפלה ואומר קדיש התקבל ואחר כך אומרין אין כאלהינו.

אין

לשבת חנוכה. חתום שם המחבר יהודה חזק.

אֱלֹהֵיכֶם יִשְׁלַח מְשִׁיחוֹ אֵזוֹר צֶדֶק וְהָאֱמוּנָה יַרְכִּיד. הָרָשָׁע יָמִית בְּשֵׁבֶט פִּיו אוֹיֵב יְאַבִּיד. וְעַל הַנִּסִּים הַלֵּל לִגְמוֹר צָעִיר מֵהַעֲבִיר. דֵּעָה חֲדָשָׁה יְחַדֵּשׁ הַטּוֹת אֹזֶן מֵהַכְבִּיד. הֲדַר חֶמְדַּת וְכוֹל קֹדֶשׁ יְקוֹמֵם וְיַזְבִּיד. וְנָשִׁיר מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: ובדברי קדשך.

לשבת נחמו. חתום שם המחבר יהודה בר שמואל חזק.

אֱלֹהֵיכֶם יוֹסִיף יָדוֹ לְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵיכֶם. הָעֵת יָחִישׁ לֵאמֹר צְאוּ מֵאֲסוּרֵיכֶם. וּמַלְאַךְ בְּרִיתוֹ יִשְׁלַח לְהָשִׁיב לְבַבְכֶם. הַדְרִכוּ פְּנוּ וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר וּלְעִירוֹ יִקְבְּצְכֶם. הַשּׁוֹמְרִים שַׁבָּת בְּרִית הִיא בֵּינוֹ וּבֵינֵיכֶם. בָּרְכוּ שְׁמוֹ וְאַל תִּתְּנוּ דֳמִי לָכֶם. חַי זֵכֶר קָדְשׁוֹ נַחֲמוּ יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם. כִּי אֲנִי הוּא מַלְכְּכֶם וְאֶמְלֹךְ עֲלֵיכֶם: ובדברי קדשך.

לשבת נשואין. חתום שם המחבר שמואל חזק.

אֱלֹהֵיכֶם שִׁכְנוֹ שָׁם כֵּס עֵילָמוֹ. מַלְאָכָיו רוֹהוֹת רָז לְאֻלָּמוֹ. וְאַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ הוֹלְמוֹ. אוֹמְרִים בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ. לָעֵת יִמְלוֹךְ לְיוֹם קוּמוֹ. חֲזֵה צִיּוֹן נָגוֹן בִּמְקוֹמוֹ: זֶה יִרְאוּ וְיֵדְעוּ כָּל יְקוּמוֹ: קְרוּא לִירוּשָׁלַיִם כִּסֵּא מְקוֹמוֹ: ובדברי קדשך.

לשבת ברית מילה.

אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי זוֹכֵר הַבְּרִית. הִנֵּה אָנֹכִי שׁוֹלֵחַ לִשְׁאֵרִית. אֶת נִסְתַּר בְּנַחַל כְּרִית. מְבַשֵּׂר טוֹב וְשָׁלוֹם בְּאַחֲרִית. יֵדְעוּ זֹאת כָּל כָּרוּתֵי בְרִית. אוֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהַיִךְ וְהוֹדִית: ובדברי קדשך.

אֵין כֵּאלֹהֵינוּ׃ אֵין כַּאדוֹנֵינוּ׃ אֵין כְּמַלְכֵּנוּ׃ אֵין כְּמוֹשִׁיעֵנוּ׃ מִי כֵאלֹהֵינוּ׃ מִי כַאדוֹנֵינוּ׃ מִי כְמַלְכֵּנוּ׃ מִי כְמוֹשִׁיעֵנוּ׃ נוֹדֶה לֵאלֹהֵינוּ׃ נוֹדֶה לַאדוֹנֵינוּ׃ נוֹדֶה לְמַלְכֵּנוּ׃ נוֹדֶה לְמוֹשִׁיעֵנוּ׃ בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ׃ בָּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ׃ בָּרוּךְ מַלְכֵּנוּ׃ בָּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנוּ׃ אַתָּה הוּא אֱלֹהֵינוּ אַתָּה הוּא אֲדוֹנֵינוּ׃ אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ׃ אַתָּה הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ׃ אַתָּה הוּא שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים׃

פִּטּוּם הַקְּטֹרֶת הַצֳּרִי וְהַצִּפֹּרֶן וְהַחֶלְבְּנָה וְהַלְּבוֹנָה׃ מִשְׁקַל שִׁבְעִים שִׁבְעִים מָנֶה׃ מוֹר וּקְצִיעָה שִׁבֹּלֶת נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם מִשְׁקַל שִׁשָּׁה עָשָׂר שִׁשָּׁה עָשָׂר מָנֶה׃ הַקֹּשְׁטְ שְׁנֵים עָשָׂר׃ וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה׃ וְקִנָּמוֹן תִּשְׁעָה׃ בֹּרִית כַּרְשִׁינָה תִּשְׁעָה קַבִּין׃ יֵין קַפְרִיסִין סְאִין תְּלָתָא וְקַבִּין תְּלָתָא׃ וְאִם אֵין לוֹ יֵין קַפְרִיסִין מֵבִיא חֲמַר חִוַּרְיָן עַתִּיק׃ מֶלַח סְדוֹמִית רֹבַע (הַקָּב)׃ מַעֲלֶה עָשָׁן כָּל שֶׁהוּא׃ רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אַף כִּפַּת הַיַּרְדֵּן כָּל שֶׁהוּא וְאִם נָתַן בָּהּ דְּבַשׁ פְּסָלָהּ׃ אִם חִסַּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ חַיָּב מִיתָה׃ רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר׃ הַצֳּרִי אֵינוֹ אֶלָּא שְׂרָף הַנּוֹטֵף מֵעֲצֵי הַקְּטָף׃ בֹּרִית כַּרְשִׁינָה שֶׁשָּׁפִין בָּהּ אֶת הַצִּפֹּרֶן׃ כְּדֵי שֶׁתְּהֵא נָאָה׃ יֵין קַפְרִיסִין שֶׁשּׁוֹרִין בּוֹ אֶת הַצִּפֹּרֶן כְּדֵי שֶׁתְּהֵא עַזָּה׃ וַהֲלֹא מֵי רַגְלַיִם יָפִין לָהּ אֶלָּא שֶׁאֵין מַכְנִיסִין מֵי רַגְלַיִם בָּעֲזָרָה מִפְּנֵי הַכָּבוֹד׃

הַשִּׁיר שֶׁהַלְוִיִּם הָיוּ אוֹמְרִים בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ׃

יוֹם

בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן הָיוּ אוֹמְרִים, לַיְיָ הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ:
בַּשֵּׁנִי הָיוּ אוֹמְרִים, גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ:
בַּשְּׁלִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים, אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט:
בָּרְבִיעִי הָיוּ אוֹמְרִים, אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ:
בַּחֲמִישִׁי הָיוּ אוֹמְרִים, הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב:
בַּשִּׁשִּׁי הָיוּ אוֹמְרִים, יְיָ מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט:
בַּשַּׁבָּת הָיוּ אוֹמְרִים, מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת: מִזְמוֹר שִׁיר לֶעָתִיד לָבוֹא. לְיוֹם שֶׁכֻּלּוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר רַבִּי חֲנִינָא. תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם: שֶׁנֶּאֱמַר וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְיָ וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ: אַל תִּקְרָא בָּנָיִךְ אֶלָּא בּוֹנָיִךְ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל: יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ (נ"א וכסא כבודו) בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד (נ"א אַחֵר)· אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ

לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן · לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ · לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ · יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן : לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ · וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ · וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עוֹל מַלְכוּתֶךָ · וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד · כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד : כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד : וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד : ק״י ·

ואח״כ אומרין היום שבת קדש שבו היו הלוים אומרים במקדש מזמור שיר ליום השבת וגו׳ תמלאהו לעיל דף י״ג ב׳, ואומרין עליו ק״י.

שיר הייחוד לשבת

אָז בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נַחְתָּ · יוֹם הַשַּׁבָּת עַל כֵּן בֵּרַכְתָּ :
וְעַל כָּל פּוֹעַל תְּהִלָּה עֲרוּכָה · חֲסִידֶיךָ בְּכָל עֵת יְבָרְכוּכָה :
בָּרוּךְ יְיָ יוֹצֵר כֻּלָּם · אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם :
כִּי מֵעוֹלָם עַל עֲבָדֶיךָ · רוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ :
וּבְמִצְרַיִם הַחִלּוֹתָ · לְהוֹדִיעַ כִּי מְאֹד נַעֲלֵיתָ :
עַל כָּל אֱלֹהִים בַּעֲשׂוֹת בָּהֶם · שְׁפָטִים גְּדוֹלִים וּבֵאלֹהֵיהֶם :
בִּבְקִיעֲךָ יַם סוּף עַמְּךָ רָאוּ · יָד הַגְּדוֹלָה וַיִּירָאוּ :
כֵּהַנְהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לְךָ · שֵׁם תִּפְאֶרֶת לְהַרְאוֹת גָּדְלָךְ :
וְדִבַּרְתָּ עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם · וְגַם הֶעָבִים נָטְפוּ מָיִם :
יָדַעְתָּ לֶכְתָּם בַּמִּדְבָּר · בְּאֶרֶץ צִיָּה אִישׁ לֹא עָבַר :
תִּתָּה לְעַמְּךָ דְּגַן שָׁמַיִם · וְהֶעָפָר שְׁאֵר וּמִצּוּר מָיִם :
תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם רַבִּים עַמִּים · יִירְשׁוּ אַרְצָם וַעֲמַל לְאֻמִּים :

בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקִּים וְתוֹרוֹת. אִמְרוֹת יְיָ אֲמָרוֹת טְהוֹרוֹת:
וַיִּתְעַדְּנוּ בְּמִרְעֶה שָׁמֵן. וּמֵחַלָּמִישׁ צוּר פַּלְגֵי שָׁמֶן:
בְּנוּחָם בָּנוּ עִיר קָדְשֶׁךָ. וַיְפָאֲרוּ בֵּית מִקְדָּשֶׁךָ:
וַתֹּאמֶר פֹּה אֵשֵׁב לְאוֹרֶךְ יָמִים צַדָּה בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ:
כִּי שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק. אַף כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק:
וּבֵית הַלֵּוִי נְעִימוֹת יְזַמְּרוּ. לְךָ יִתְרוֹעֲעוּ אַף יָשִׁירוּ:
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְיִרְאֵי יְיָ. יְכַבְּדוּ וְיוֹדוּ שִׁמְךָ יְיָ.
הֱטִיבוֹתָ מְאֹד לָרִאשׁוֹנִים. כֵּן תֵּטִיב גַּם לָאַחֲרוֹנִים:
יְיָ תָּשִׂישׂ נָא עָלֵינוּ. כַּאֲשֶׁר שַׂשְׂתָּ עַל אֲבוֹתֵינוּ:
אוֹתָנוּ לְהַרְבּוֹת וּלְהֵטִיב. וְנוֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם כִּי תֵטִיב:
יְיָ תִּבָּנֶה עִירְךָ מְהֵרָה. כִּי עָלֶיהָ שִׁמְךָ נִקְרָא:
וְקֶרֶן דָּוִד תַּצְמִיחַ בָּהּ. וְתִשְׁכּוֹן לְעוֹלָם יְיָ בְּקִרְבָּהּ:
זִבְחֵי צֶדֶק שָׁמָּה נִזְבְּחָה. וְכִימֵי קֶדֶם תֶּעֱרַב מִנְחָה:
וּבָרֵךְ עַמְּךָ כְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי חֲפֵצִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ:
וּבִרְצוֹנְךָ תַּעֲשֶׂה חֶפְצֵנוּ. הַבֵּט נָא עַמְּךָ כֻּלָּנוּ:
בְּחַרְתָּנוּ הֱיוֹת לְךָ לְעַם סְגֻלָּה. וְעַל עַמְּךָ בִּרְכָתֶךָ סֶּלָה:
וְתָמִיד נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. וּנְהַלֵּל לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ:
וּמִבִּרְכָתְךָ עַמְּךָ יְבוֹרָךְ. כִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר תְּבָרֵךְ מְבוֹרָךְ:
וַאֲנִי בְּעוֹדִי אֲהַלְלָה בּוֹרְאִי. וַאֲבָרְכֶנּוּ כָּל יְמֵי צְבָאִי:
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ לְעוֹלָם. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם:

כַּכָּתוּב בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם. וַיֹּאמְרוּ כָל הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַייָ: עָנֵה דָנִיֵּאל וְאָמַר לֶהֱוֵא שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא מְבָרַךְ מִן עָלְמָא וְעַד עָלְמָא דִּי חָכְמְתָא וּגְבוּרְתָא דִּי לֵהּ הִיא: וְנֶאֱמַר וַיֹּאמְרוּ הַלְוִיִּם יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל בָּנִי חֲשַׁבְנְיָה שֵׁרֵבְיָה הוֹדִיָּה שְׁבַנְיָה פְתַחְיָה קוּמוּ בָּרְכוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵיכֶם מִן הָעוֹלָם עַד הָעוֹלָם וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדֶךָ וּמְרוֹמַם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה: וְנֶאֱמַר בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר

שִׁיר הַיִּחוּד לְשַׁבָּת

כָּל הָעָם אָמֵן הַלְלוּיָהּ: וַיֹּאמֶר וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת יְיָ לְעֵינֵי כָּל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם:

כשפותחין הארון הקדש לאנעים זמירות יש לומר ד׳ פסוקים אלו.

שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד;
מי זה מלך הכבוד ה׳ עזוז וגבור ה׳ גבור מלחמה:
שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד:
מי הוא זה מלך הכבוד ה׳ צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

אַנְעִים זְמִירוֹת וְשִׁירִים אֶאֱרוֹג· כִּי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי תַעֲרוֹג:
נַפְשִׁי חָמְדָה בְּצֵל יָדֶךָ· לָדַעַת כָּל רָז סוֹדֶךָ:
מִדֵּי דַבְּרִי בִּכְבוֹדֶךָ· הוֹמֶה לִבִּי אֶל דּוֹדֶיךָ:
עַל כֵּן אֲדַבֵּר בְּךָ נִכְבָּדוֹת· וְשִׁמְךָ אֲכַבֵּד בְּשִׁירֵי יְדִידוֹת:

ע״ס א״ב

אֲסַפְּרָה כְבוֹדְךָ וְלֹא רְאִיתִיךָ· אֲדַמְּךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתִּיךָ:
בְּיַד נְבִיאֶיךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ· דִּמִּיתָ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ:
גְּדֻלָּתְךָ וּגְבוּרָתֶךָ· כִּנּוּ לְתוֹקֶף פְּעֻלָּתֶךָ:
דִּמּוּ אוֹתְךָ וְלֹא כְפִי יֶשְׁךָ· וַיְשַׁוּוּךָ לְפִי מַעֲשֶׂיךָ:
הִמְשִׁילוּךָ בְּרוֹב חֶזְיוֹנוֹת· הִנְּךָ אֶחָד בְּכָל דִּמְיוֹנוֹת:
וַיֶּחֱזוּ בְךָ זִקְנָה וּבַחֲרוּת· וּשְׂעַר רֹאשְׁךָ בְּשֵׂיבָה וְשַׁחֲרוּת:
זִקְנָה בְּיוֹם דִּין וּבַחֲרוּת בְּיוֹם קְרָב· כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָדָיו לוֹ רָב:
חָבַשׁ כּוֹבַע יְשׁוּעָה בְּרֹאשׁוֹ· הוֹשִׁיעָה לּוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ קָדְשׁוֹ:
טַלְלֵי אוֹרוֹת רֹאשׁוֹ נִמְלָא· וּקְוֻצּוֹתָיו רְסִיסֵי לָיְלָה:
יִתְפָּאֵר בִּי כִּי חָפֵץ בִּי· וְהוּא יִהְיֶה לִּי לַעֲטֶרֶת צְבִי:
כֶּתֶם טָהוֹר פָּז דְּמוּת רֹאשׁוֹ· וְחַק עַל מֵצַח כְּבוֹד שֵׁם קָדְשׁוֹ:
לְחֵן וּלְכָבוֹד צְבִי תִפְאָרָה. אֻמָּתוֹ לוֹ עִטְּרָה עֲטָרָה:
מַחְלְפוֹת רֹאשׁוֹ כְּבִימֵי בְחֻרוֹת. קְוֻצּוֹתָיו תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת:

נוה

נְוֵה הַצֶּדֶק צְבִי תִפְאַרְתּוֹ · יַעֲלֶה נָא עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתוֹ:

סְגֻלָּתוֹ תְּהִי בְיָדוֹ עֲטֶרֶת · וּצְנִיף מְלוּכָה צְבִי תִפְאֶרֶת:

עֲמוּסִים נְשָׂאָם עֲטֶרֶת עִנְּדָם · מֵאֲשֶׁר יָקְרוּ בְעֵינָיו כִּבְּדָם:

פְּאֵרוֹ עָלַי וּפְאֵרִי עָלָיו · וְקָרוֹב אֵלַי בְּקָרְאִי אֵלָיו:

צַח וְאָדוֹם לִלְבוּשׁוֹ אָדוֹם · פּוּרָה בְדָרְכוֹ בְּבוֹאוֹ מֵאֱדוֹם:

קֶשֶׁר תְּפִלִּין הֶרְאָה לֶעָנָיו · תְּמוּנַת יְיָ לְנֶגֶד עֵינָיו:

רוֹצֶה בְעַמּוֹ עֲנָוִים יְפָאֵר · יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהִתְפָּאֵר:

רֹאשׁ דְּבָרְךָ אֱמֶת קוֹרֵא מֵרֹאשׁ · דּוֹר וָדוֹר עַם דּוֹרֶשְׁךָ דְּרוֹשׁ:

שִׁית הֲמוֹן שִׁירַי נָא עָלֶיךָ · וְרִנָּתִי תִּקְרַב אֵלֶיךָ:

תְּהִלָּתִי תְּהִי לְרֹאשְׁךָ עֲטֶרֶת · וּתְפִלָּתִי תִּכּוֹן קְטֹרֶת:

תִּיקַר שִׁירַת רָשׁ בְּעֵינֶיךָ · כַּשִּׁיר יוּשַׁר עַל קָרְבָּנֶיךָ:

בִּרְכָתִי תַעֲלֶה לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר · מְחוֹלֵל וּמוֹלִיד צַדִּיק כַּבִּיר:

וּבְבִרְכָתִי תְנַעֲנַע לִי רֹאשׁ · וְאוֹתָהּ קַח לְךָ כִּבְשָׂמִים רֹאשׁ:

יֶעֱרַב נָא שִׂיחִי עָלֶיךָ · כִּי נַפְשִׁי תַעֲרוֹג אֵלֶיךָ:

לך יי הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש. ק"י.

דיני סעודת שחרית וסדר קידוש·

אסור להתענות בשבת עד שש שעות, ולשם תענית אפילו שעה אחת אסור. יהא שולחנו ערוך ומפה פרוסה כמו בסעודת לילה, ומקדשין על היין, והוא נקרא קידושא רבא ע"ד סגי נהור כי אינו מה"ת, ואעפ"כ נוהג בו כל מה שנוהג בקידוש הליל', ולא יטעום עד שיקדש. במקום שאין יין מצוי או כל המשקין הם חמר מדינה חוץ מהמי', וא"צ להמתין אפילו מלפה שיבוא לו יין, ורק בזה הוא קל מקידוש הליל', ואם אין לו שום משקין בוצע מיד על הפת, ואם אין לו פת אוכל מה שיש לו.

לוקח הכוס מלא יין בידו ואומר

וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת

לדרתם

לְדֹרֹתָם בְּרִית עוֹלָם׃ בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִוא לְעֹלָם כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהֹוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ׃

זָכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־מְלַאכְתֶּךָ׃ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהֹוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וּבְהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ׃ כִּי שֵׁשֶׁת־יָמִים עָשָׂה יְהֹוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־כֵּן בֵּרַךְ יְהֹוָה אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ׃ סברי מרנן ורבנן ורבותי

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן׃

ושותה לפחות רובו של רביעית ונותן למסובין לטעום ממנו ונוטל ידיו ומברך ענ"י, ואח"כ מברך המוציא על לחם משנה ובוצע על העליונה. ואחר הסעודה נוטל מים אחרונים ומברך בה"מ על היין אפילו אין דרכו בכך בחול ביחיד, כדי להרויח ברכות, ומהאי טעמא ירבה בפירות ומגדים ויקנחו אחר סילוק השולחן.

קובעין מדרש אחר סעודת שבת וגדול עונש המבטלו, ובפרט בעלי בתים והמון העם העוסקים כל ימות השבוע במו"מ וטרודין בעסקי ד"א ופרנסה, אם בשבת יתעסקו כל היום באכילה ושתיה תורה מה תהא עלי', ומנין ידע האיש ההמוני חובות תורתו ואמונתו. והמתועדים בשבת ומתעסקי' בדברים בטלים, שחוק והיתול ודברים מרבים הבל של חטא אין לך חילול שבת גדול מזה.

המבקר חולה בשבת לא יבקש רחמים כמנהגו בחול אלא כך צריך לומר.

שַׁבָּת הִיא מִלִּזְעוֹק וּרְפוּאָה קְרוֹבָה לָבוֹא וְשִׁבְתוּ בְּשָׁלוֹם׃

הנכנס לנחם אבל יאמר.

שַׁבָּת הִיא מִלְּנַחֵם וְנֶחָמָה קְרוֹבָה לָבוֹא וְשִׁבְתוּ בְּשָׁלוֹם׃

למנחה נכנסין לביה"כ ואומרין אשרי ובל"ג וכו',
והש"ץ צריך להתעטף בטלית מפני כבוד קה"ת.

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב־יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּין מִן דֵּין וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָל אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא וְשִׁמְעֵת בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין: בְּרִיךְ יְקָרָא דַיְיָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבוֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ (הוּא) אֱלֹהֵינוּ

שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו הוא יפתח לבנו בתורתו וישם בלבנו אהבתו ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שנשמור חקיך בעולם הזה ונזכה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא: למען יזמרך כבוד ולא ידם יי אלהי לעולם אודך: ברוך הגבר אשר יבטח ביי והיה יי מבטחו: בטחו ביי עדי עד כי ביה יי צור עולמים: ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך יי: יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: ח"ק.

קודם כתיבת אה"ק מנגן הש"ץ ואני תפלתי והקהל עונה אחריו

ואני תפלתי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך:

ומוליכין ס"ת וקורין ג' אנשים בפ' של שבת הבאה ואפילו הוא י"ט, ואין מפטירין ואין אומרין קדיש אחר קס"ת על הבימה אלא אחר שהכניסו ס"ת עומד הש"ץ ואומר ח"ק וזה עולה לקריאה שקראו ולתפלה הסמוכה, לפי שלעולם אין עומדין הצבור בתפלה אלא אחר קדיש וסומכין אותו לה כל מה דאפשר. ואחר קדיש עומדין להתפלל.

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה. בעש"ת

זכרנו לחיים. מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים. למענך אלהים חיים:

מלך

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃

בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

בעשי״ת מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים׃

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃ (בע״ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ)

קדושה לש״ץ בחזרת התפלה׃
נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב עַל־יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קו״ח קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ

יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ ס׳ לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ׃
קו״ח בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ׃ ס׳ וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר׃
קו״ח יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃
ס׳ לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃ (בעי״ת המלך הקדוש)

אַתָּה אֶחָד וְשִׁמְךָ אֶחָד׃ וּמִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ׃ תִּפְאֶרֶת גְּדֻלָּה׃ וַעֲטֶרֶת יְשׁוּעָה׃ (יוֹם) מְנוּחָה וּקְדֻשָּׁה לְעַמְּךָ נָתָתָּ׃ אַבְרָהָם יָגֵל׃ יִצְחָק יְרַנֵּן׃ יַעֲקֹב וּבָנָיו יָנוּחוּ

בו: מְנוּחַת אַהֲבָה וּנְדָבָה. מְנוּחַת אֱמֶת וֶאֱמוּנָה. מְנוּחַת שָׁלוֹם וְשַׁלְוָה. וְהַשְׁקֵט וָבֶטַח. מְנוּחָה שְׁלֵמָה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה בָּהּ. יַכִּירוּ בָנֶיךָ וְיֵדְעוּ כִּי מֵאִתְּךָ הִיא מְנוּחָתָם וְעַל מְנוּחָתָם יַקְדִּישׁוּ אֶת שְׁמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ · וְיָנוּחוּ בָהּ (נ"א בָם) יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם · וְהָשֵׁב אֶת־הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד · עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ ·

בר"ח ובחה"מ מוסיפין יעלה ויבוא·

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם (לר"ח רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ לפסח חַג הַמַּצּוֹת לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת) הַזֶּה זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה · וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מודים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָּל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

בחנוכה על הניסים.

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד.

בעי"ת וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

באשכנז אומרים זה.

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בפולין אומרים זה.

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

נעשי"ת בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם: (בא"י עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם)

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

הש"ץ חוזר התפלה בקול ואומר קדושת נקדש של חול וגומר התפלה ואח"כ אומרין צדקתך וכו', ואח"כ קדיש תתקבל ובימים שאין אומרין תחנון בחול אין אומרי' צדקתך, ולא בבית חתנים ולא בבית האבל.

צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: וְצִדְקָתְךָ אֱלֹהִים עַד מָרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדֹלוֹת אֱלֹהִים מִי כָמוֹךָ: צִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ תְּהוֹם רַבָּה אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יְיָ: קדיש תתקבל.

טעה ולא התפלל מנחה בשבת מתפלל במ"ש שתים של חול ומבדיל בראשונה ואינו מבדיל בשני', ואם לא הבדיל בראשונה והבדיל בשני' שני' עלתה לו וצריך לחזור ולהתפלל לתשלומין, ואם הבדיל בשתיהם או לא הבדיל בשתיהן יצא.

בשבת בראשית מתחילין לומר ברכי נפשי וכו' ואומרים עד שבת הגדול, ובשבת של אחר פסח מתחילין לומר פרקי אבות תמצאם בסמוך.

קד בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְּאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם

כַּיְרִיעָה: הַמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם־עָבִים
רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ: עֹשֶׂה מַלְאָכָיו
רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט: יָסַד אֶרֶץ עַל־
מְכוֹנֶיהָ בַּל־תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד: תְּהוֹם כַּלְּבוּשׁ
כִּסִּיתוֹ עַל־הָרִים יַעַמְדוּ־מָיִם: מִן־גַּעֲרָתְךָ
יְנוּסוּן מִן־קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן: יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ
בְקָעוֹת אֶל־מְקוֹם זֶה יָסַדְתָּ לָהֶם: גְּבוּל שַׂמְתָּ
בַּל־יַעֲבֹרוּן בַּל־יְשׁוּבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמְשַׁלֵּחַ
מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן: יַשְׁקוּ כָּל־
חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם: עֲלֵיהֶם עוֹף־
הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוֹן מִבֵּין עֳפָאיִם יִתְּנוּ־קוֹל: מַשְׁקֶה
הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ:
מַצְמִיחַ חָצִיר לַבְּהֵמָה וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם
לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ: וְיַיִן יְשַׂמַּח לְבַב־אֱנוֹשׁ
לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב־אֱנוֹשׁ
יִסְעָד: יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְיָ אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע:
אֲשֶׁר־שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ:
הָרִים הַגְּבֹהִים לַיְּעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה־

לַשְׁפַנִּים: עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ: תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל־חַיְתוֹ־יָעַר: הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל־מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן: יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי־עָרֶב: מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם־גְּדֹלוֹת: שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה־יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק־בּוֹ: כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ: תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן תִּפְתַּח יָדְךָ יִשְׂבְּעוּן טוֹב: תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן וְאֶל־עֲפָרָם יְשׁוּבוּן: תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה: יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ: אָשִׁירָה לַייָ בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּייָ: יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן־הָאָרֶץ וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ הַלְלוּיָהּ׃
קכ שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְיָ בַּצָּרָתָה לִּי קָרָאתִי
וַיַּעֲנֵנִי׃ יְיָ הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת־שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן
רְמִיָּה׃ מַה־יִּתֵּן לְךָ וּמַה־יֹּסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה׃
חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם גַּחֲלֵי רְתָמִים׃ אוֹיָה לִי
כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם־אָהֳלֵי קֵדָר׃ רַבַּת
שָׁכְנָה־לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם׃ אֲנִי שָׁלוֹם
וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה׃
קכא שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים מֵאַיִן
יָבֹא עֶזְרִי׃ עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ אַל־
יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ׃ הִנֵּה לֹא־יָנוּם
וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ יְיָ שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל־
יַד יְמִינֶךָ׃ יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה׃
יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ׃ יְיָ
יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃
קכב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית
יְיָ נֵלֵךְ׃ עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלָםִ׃
יְרוּשָׁלַםִ הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה־לָּהּ יַחְדָּו׃

שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים שִׁבְטֵי־יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יְיָ: כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד: שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָםִ יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ: יְהִי־שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ: לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה נָּא שָׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בֵּית־יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ:

קכג שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת־עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל־יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל־יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל־יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ: חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי־רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: רַבַּת שָׂבְעָה־לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעַג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים:

קכד שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל: לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ נַחְלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְיָ שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח

יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו: עזרנו
בשם יי עשה שמים וארץ:
קכה שיר המעלות הבטחים ביי כהר־ציון לא־
ימוט לעולם ישב: ירושלם הרים סביב לה ויי
סביב לעמו מעתה ועד־עולם: כי לא ינוח
שבט הרשע על גורל הצדיקים למען לא־
ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם: היטבה יי
לטובים ולישרים בלבותם: והמטים
עקלקלותם יוליכם יי את־פעלי האון
שלום על־ישראל:
קכו שיר המעלות בשוב יי את־שיבת ציון היינו
כחלמים: אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה
אז יאמרו בגוים הגדיל יי לעשות עם־אלה:
הגדיל יי לעשות עמנו היינו שמחים: שובה
יי את־שביתנו כאפיקים בנגב: הזרעים
בדמעה ברנה יקצרו: הלוך ילך ובכה נשא
משך־הזרע בא־יבא ברנה נשא אלמתיו:
קכז שיר המעלות לשלמה אם־יי לא־יבנה בית

שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם־יְיָ לֹא־יִשְׁמָר־עִיר שָׁוְא
שָׁקַד שׁוֹמֵר: שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי־
שֶׁבֶת אֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא:
הִנֵּה נַחֲלַת יְיָ בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן: כְּחִצִּים
בְּיַד־גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר
אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת־אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא־יֵבֹשׁוּ
כִּי־יְדַבְּרוּ אֶת־אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר:

קכח שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל־יְרֵא יְיָ הַהֹלֵךְ
בִּדְרָכָיו: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ:
אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ
כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ: הִנֵּה כִי־כֵן
יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְיָ: יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב
יְרוּשָׁלָםִ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ: וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ
שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל:

קכט שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי יֹאמַר־
נָא יִשְׂרָאֵל: רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי גַּם לֹא־יָכְלוּ
לִי: עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנוֹתָם:
יְיָ צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים: יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר

כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן: יִהְיוּ כַּחֲצִיר גַּגּוֹת שֶׁקַּדְמַת שָׁלַף
יָבֵשׁ: שֶׁלֹּא מִלֵּא כַפּוֹ קוֹצֵר וְחִצְנוֹ מְעַמֵּר: וְלֹא
אָמְרוּ הָעֹבְרִים בִּרְכַּת יְיָ אֲלֵיכֶם בֵּרַכְנוּ
אֶתְכֶם בְּשֵׁם יְיָ:

קל שִׁיר הַמַּעֲלוֹת מִמַּעֲמַקִּים קְרָאתִיךָ יְיָ: אֲדֹנָי
שִׁמְעָה בְקוֹלִי תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל
תַּחֲנוּנָי: אִם־עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד:
כִּי־עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה
נַפְשִׁי וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: נַפְשִׁי לַאדֹנָי מִשֹּׁמְרִים
לַבֹּקֶר שֹׁמְרִים לַבֹּקֶר: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְיָ כִּי־
עִם־אֲדֹנָי* הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: וְהוּא
יִפְדֶּה אֶת־יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנֹתָיו:

קלא שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יְיָ לֹא־גָבַהּ לִבִּי וְלֹא־
רָמוּ עֵינַי וְלֹא־הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת וּבְנִפְלָאוֹת
מִמֶּנִּי: אִם־לֹא שִׁוִּיתִי וְדוֹמַמְתִּי נַפְשִׁי כְּגָמֻל
עֲלֵי אִמּוֹ כַּגָּמֻל עָלַי נַפְשִׁי: יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־
יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

קלב שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוֹר־יְיָ לְדָוִד אֵת כָּל־עֻנּוֹתוֹ:

*) אדני כ"כ בכ"י מדויק ומסר עליו קל"ד, עיין במערכת אות אל"ף זה השער לה:

אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַיְיָ נָדַר לַאֲבִיר יַעֲקֹב: אִם־אָבֹא
בְּאֹהֶל בֵּיתִי אִם־אֶעֱלֶה עַל־עֶרֶשׂ יְצוּעָי: אִם־
אֶתֵּן שְׁנָת לְעֵינָי לְעַפְעַפַּי תְּנוּמָה: עַד־אֶמְצָא
מָקוֹם לַיְיָ מִשְׁכָּנוֹת לַאֲבִיר יַעֲקֹב: הִנֵּה
שְׁמַעֲנוּהָ בְאֶפְרָתָה מְצָאנוּהָ בִּשְׂדֵי־יָעַר:
נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו:
קוּמָה יְיָ לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ: כֹּהֲנֶיךָ
יִלְבְּשׁוּ־צֶדֶק וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ: בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ
אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: נִשְׁבַּע־יְיָ לְדָוִד אֱמֶת
לֹא־יָשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנְךָ אָשִׁית לְכִסֵּא־
לָךְ: אִם־יִשְׁמְרוּ בָנֶיךָ בְּרִיתִי וְעֵדֹתִי זוֹ אֲלַמְּדֵם
גַּם־בְּנֵיהֶם עֲדֵי־עַד יֵשְׁבוּ לְכִסֵּא־לָךְ: כִּי־בָחַר
יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ: זֹאת־מְנוּחָתִי עֲדֵי־עַד
פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּתִיהָ: צֵידָהּ בָּרֵךְ אֲבָרֵךְ אֶבְיוֹנֶיהָ
אַשְׂבִּיעַ לָחֶם: וְכֹהֲנֶיהָ אַלְבִּישׁ יֶשַׁע וַחֲסִידֶיהָ
רַנֵּן יְרַנֵּנוּ: שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד עָרַכְתִּי נֵר
לִמְשִׁיחִי: אוֹיְבָיו אַלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וְעָלָיו יָצִיץ נִזְרוֹ:
קלג שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד הִנֵּה מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים

שֶׁבֶת אַחִים גַּם־יָחַד: כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב עַל־הָרֹאשׁ
יֹרֵד עַל־הַזָּקָן זְקַן־אַהֲרֹן שֶׁיֹּרֵד עַל־פִּי מִדּוֹתָיו:
כְּטַל חֶרְמוֹן שֶׁיֹּרֵד עַל־הַרְרֵי צִיּוֹן כִּי־שָׁם צִוָּה
יְיָ אֶת־הַבְּרָכָה חַיִּים עַד־הָעוֹלָם:

קלד שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת־יְיָ כָּל־עַבְדֵי
יְיָ הָעֹמְדִים בְּבֵית־יְיָ בַּלֵּילוֹת: שְׂאוּ־יְדֵכֶם
קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת־יְיָ: יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עֹשֵׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ: עלינו, ק"י.

פרקי אבות

בשבת של אחר פסח מתחילין לומר פרקי אבות עד י"ז בתמוז וי"א עד ר"ה.

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם
צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

א מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים וּנְבִיאִים מְסָרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הֱווּ מְתוּנִים בַּדִּין וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה וַעֲשׂוּ סְיָג לַתּוֹרָה: ב שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מִשְּׁיָרֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה הוּא הָיָה אוֹמֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה

וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים: ג אַנְטִיגְנוֹס אִישׁ סוֹכוֹ קִבֵּל מִשִּׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הוּא הָיָה אוֹמֵר אַל תִּהְיוּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס אֶלָּא הֱיוּ כַּעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת־הָרַב שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס וִיהִי מוֹרָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם: ד יוֹסֵי בֶּן־יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה וְיוֹסֵי בֶּן־יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם. קִבְּלוּ מֵהֶם יוֹסֵי בֶּן־יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה אוֹמֵר יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים וֶהֱוֵי מִתְאַבֵּק בַּעֲפַר רַגְלֵיהֶם וֶהֱוֵי שׁוֹתֶה בַצָּמָא אֶת דִּבְרֵיהֶם: ה יוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר יְהִי בֵיתְךָ פָּתוּחַ לִרְוָחָה וְיִהְיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתְךָ וְאַל תַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה. בְּאִשְׁתּוֹ אָמְרוּ קַל וָחֹמֶר בְּאֵשֶׁת חֲבֵרוֹ מִכַּאן אָמְרוּ חֲכָמִים כָּל־הַמַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ וּבוֹטֵל מִדִּבְרֵי תוֹרָה וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גֵּיהִנֹּם: יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־פְּרַחְיָה וְנִתַּאי הָאַרְבֵּלִי קִבְּלוּ מֵהֶם יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־פְּרַחְיָה אוֹמֵר עֲשֵׂה לְךָ רַב וּקְנֵה לְךָ חָבֵר וֶהֱוֵי דָן אֶת־כָּל־הָאָדָם לְכַף זְכוּת: ז נִתַּאי הָאַרְבֵּלִי אוֹמֵר הַרְחֵק מִשָּׁכֵן רָע וְאַל תִּתְחַבֵּר לָרָשָׁע וְאַל תִּתְיָאֵשׁ מִן הַפּוּרְעָנוּת: ח יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי וְשִׁמְעוֹן בֶּן־שָׁטַח קִבְּלוּ מֵהֶם יְהוּדָה בֶּן־טַבַּאי אוֹמֵר אַל תַּעַשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדַּיָּנִין וּכְשֶׁיִּהְיוּ בַעֲלֵי הַדִּין עוֹמְדִים לְפָנֶיךָ יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כִּרְשָׁעִים וּכְשֶׁנִּפְטָרִים מִלְּפָנֶיךָ יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כְּזַכָּאִין כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת־הַדִּין: ט שִׁמְעוֹן בֶּן־שָׁטַח אוֹמֵר הֱוֵי מַרְבֶּה לַחֲקוֹר אֶת־הָעֵדִים וֶהֱוֵי זָהִיר בִּדְבָרֶיךָ שֶׁמָּא

מִתּוֹכָם יִלְמְדוּ לְשַׁקֵּר: י שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם שְׁמַעְיָה אוֹמֵר אֱהַב אֶת־הַמְּלָאכָה וּשְׂנָא אֶת־הָרַבָּנוּת וְאַל תִּתְוַדַּע לָרָשׁוּת: יא אַבְטַלְיוֹן אוֹמֵר חֲכָמִים הִזָּהֲרוּ בְּדִבְרֵיכֶם שֶׁמָּא תָחוּבוּ חוֹבַת גָּלוּת וְתִגְלוּ לִמְקוֹם מַיִם הָרָעִים וְיִשְׁתּוּ הַתַּלְמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וְיָמוּתוּ וְנִמְצָא שֵׁם שָׁמַיִם מִתְחַלֵּל: יב הִלֵּל וְשַׁמַּי קִבְּלוּ מֵהֶם הִלֵּל אוֹמֵר הֱוֵי מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַהֲרֹן אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם אוֹהֵב אֶת־הַבְּרִיּוֹת וּמְקָרְבָן לַתּוֹרָה: יג הוּא הָיָה אוֹמֵר נְגִיד שְׁמָא אֲבַד שְׁמֵהּ וּדְלָא מוֹסִיף יָסֵף וּדְלָא יַלִּיף קְטָלָא חַיָּב וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף: יד הוּא הָיָה אוֹמֵר אִם אֵין אֲנִי לִי מִי לִי וּכְשֶׁאֲנִי לְעַצְמִי מָה אֲנִי וְאִם לֹא עַכְשָׁו אֵימָתַי: טו שַׁמַּי אוֹמֵר עֲשֵׂה תוֹרָתְךָ קֶבַע אֱמוֹר מְעַט וַעֲשֵׂה הַרְבֵּה וֶהֱוֵי מְקַבֵּל אֶת־כָּל־הָאָדָם בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת: טז רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר עֲשֵׂה לְךָ רַב וְהִסְתַּלֵּק מִן־הַסָּפֵק וְאַל תַּרְבֶּה לְעַשֵּׂר אֻמָּדוֹת: יז שִׁמְעוֹן בְּנוֹ אוֹמֵר כָּל־יָמַי גָּדַלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים וְלֹא מָצָאתִי לַגּוּף טוֹב מִשְּׁתִיקָה וְלֹא הַמִּדְרָשׁ עִקָּר אֶלָּא הַמַּעֲשֶׂה וְכָל־הַמַּרְבֶּה דְבָרִים מֵבִיא חֵטְא: יח רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן־גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם קַיָּם עַל הָאֱמֶת וְעַל הַדִּין וְעַל הַשָּׁלוֹם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֶת וּמִשְׁפַּט שָׁלוֹם שִׁפְטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם:

רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: עלינו, קדיש.

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

א רַבִּי אוֹמֵר אֵיזוֹ הִיא דֶרֶךְ יְשָׁרָה שֶׁיָּבוֹר לוֹ הָאָדָם כָּל שֶׁהִיא תִּפְאֶרֶת לְעֹשֶׂהָ וְתִפְאֶרֶת לוֹ מִן הָאָדָם וֶהֱוֵי זָהִיר בְּמִצְוָה קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה שֶׁאֵין אַתָּה יוֹדֵעַ מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁל מִצְוֹת וֶהֱוֵי מְחַשֵּׁב הֶפְסֵד מִצְוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָהּ וּשְׂכַר עֲבֵרָה כְּנֶגֶד הֶפְסֵדָהּ· הִסְתַּכֵּל בִּשְׁלשָׁה דְבָרִים וְאֵין אַתָּה בָא לִידֵי עֲבֵרָה דַּע מַה לְמַעְלָה מִמָּךְ עַיִן רוֹאָה וְאֹזֶן שׁוֹמַעַת וְכָל מַעֲשֶׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִים: ב רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אוֹמֵר יָפֶה תַלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עָוֹן וְכָל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּהּ מְלָאכָה סוֹפָהּ בְּטֵלָה וְגוֹרֶרֶת עָוֹן וְכָל הָעוֹסְקִים עִם הַצִּבּוּר יִהְיוּ עוֹסְקִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם שֶׁזְּכוּת אֲבוֹתָם מְסַיַּעְתָּם וְצִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד וְאַתֶּם מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכָר הַרְבֵּה כְּאִלּוּ עֲשִׂיתֶם: ג הֱווּ זְהִירִין בָּרָשׁוּת שֶׁאֵין מְקָרְבִין לוֹ לָאָדָם אֶלָּא לְצֹרֶךְ עַצְמָן נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בִּשְׁעַת הֲנָאָתָן וְאֵין עוֹמְדִין לוֹ לָאָדָם בִּשְׁעַת דָּחְקוֹ: ד הוּא הָיָה אוֹמֵר עֲשֵׂה רְצוֹנוֹ כִּרְצוֹנְךָ כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כִּרְצוֹנוֹ בַּטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ כְּדֵי שֶׁיְּבַטֵּל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנֶךָ: הִלֵּל אוֹמֵר אַל תִּפְרוֹשׁ מִן הַצִּבּוּר וְאַל תַּאֲמִין בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ וְאַל תָּדִין אֶת חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתַּגִּיעַ לִמְקוֹמוֹ וְאַל תֹּאמַר דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמוֹעַ שֶׁסּוֹפוֹ

לְהִשָּׁמַע וְאַל תֹּאמַר לִכְשֶׁאֶפָּנֶה אֶשְׁנֶה שֶׁמָּא לֹא תִפָּנֶה:
ה הוּא הָיָה אוֹמֵר אֵין בּוּר יְרֵא חֵטְא וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד
וְלֹא הַבַּיְשָׁן לָמֵד וְלֹא הַקַּפְּדָן מְלַמֵּד וְלֹא כָּל הַמַּרְבֶּה
בִּסְחוֹרָה מַחְכִּים וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין אֲנָשִׁים הִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת
אִישׁ: ו אַף הוּא רָאָה גֻּלְגֹּלֶת אַחַת שֶׁצָּפָה עַל פְּנֵי הַמָּיִם
אָמַר לָהּ עַל דְּאַטֵּפְתְּ אַטְפוּךְ וְסוֹף מְטַיְּפָיִךְ יְטוּפוּן:
ז הוּא הָיָה אוֹמֵר מַרְבֶּה בָשָׂר מַרְבֶּה רִמָּה מַרְבֶּה
נְכָסִים מַרְבֶּה דְאָגָה מַרְבֶּה נָשִׁים מַרְבֶּה כְשָׁפִים מַרְבֶּה
שְׁפָחוֹת מַרְבֶּה זִמָּה מַרְבֶּה עֲבָדִים מַרְבֶּה גָזֵל מַרְבֶּה תוֹרָה
מַרְבֶּה חַיִּים מַרְבֶּה יְשִׁיבָה מַרְבֶּה חָכְמָה מַרְבֶּה עֵצָה
מַרְבֶּה תְבוּנָה מַרְבֶּה צְדָקָה מַרְבֶּה שָׁלוֹם קָנָה שֵׁם טוֹב
קָנָה לְעַצְמוֹ קָנָה לוֹ דִבְרֵי תוֹרָה קָנָה לוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:
ח רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי קִבֵּל מֵהִלֵּל וּמִשַּׁמַּאי הוּא הָיָה אוֹמֵר אִם
לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה אַל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמְךָ כִּי לְכָךְ
נוֹצָרְתָּ. חֲמִשָּׁה תַלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי
וְאֵלּוּ הֵן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָא
וְרַבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲרָךְ: הוּא הָיָה מוֹנֶה שִׁבְחָם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן
הוֹרְקְנוֹס בּוֹר סוּד שֶׁאֵינוֹ מְאַבֵּד טִפָּה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
חֲנַנְיָא אַשְׁרֵי יוֹלַדְתּוֹ רַבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן חָסִיד רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן
נְתַנְאֵל יְרֵא חֵטְא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר:
הוּא הָיָה אוֹמֵר אִם יִהְיוּ כָּל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם

וֶאֱלִיעֶזֶר בֶּן־הוֹרְקְנוֹס בְּכַף שְׁנִיָּה מַכְרִיעַ אֶת כֻּלָּם: אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ אִם יִהְיוּ כָּל־חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם וֶאֱלִיעֶזֶר בֶּן הוֹרְקְנוֹס אַף עִמָּהֶם וְאֶלְעָזָר בֶּן־עֲרָךְ בְּכַף שְׁנִיָּה מַכְרִיעַ אֶת־כֻּלָּם: ט אָמַר לָהֶם צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹ הִיא דֶרֶךְ טוֹבָה שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ הָאָדָם, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר עַיִן טוֹבָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר חָבֵר טוֹב רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שָׁכֵן טוֹב רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הָרוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר לֵב טוֹב: אָמַר לָהֶם רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם שֶׁבִּכְלַל דְּבָרָיו דִּבְרֵיכֶם· אָמַר לָהֶם צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹ הִיא דֶרֶךְ רָעָה שֶׁיִּתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר. עַיִן רָעָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר חָבֵר רָע רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שָׁכֵן רָע רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הַלֹּוֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶחָד הַלֹּוֶה מִן הָאָדָם כְּלֹוֶה מִן הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר לֵב רָע: אָמַר לָהֶם רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם שֶׁבִּכְלַל דְּבָרָיו דִּבְרֵיכֶם: הֵם אָמְרוּ שְׁלשָׁה דְבָרִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יְהִי כְבוֹד חֲבֵרְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ וְאַל תְּהִי נוֹחַ לִכְעוֹס וְשׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתָתְךָ וֶהֱוֵי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוּרָן שֶׁל חֲכָמִים וֶהֱוֵי זָהִיר בְּגַחַלְתָּן שֶׁלֹּא תִכָּוֶה שֶׁנְּשִׁיכָתָן נְשִׁיכַת שׁוּעָל וַעֲקִיצָתָן עֲקִיצַת עַקְרָב וּלְחִישָׁתָן לְחִישַׁת שָׂרָף וְכָל דִּבְרֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ: יא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר עַיִן הָרַע וְיֵצֶר הָרַע וְשִׂנְאַת הַבְּרִיּוֹת

מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם: יב רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר יְהִי מָמוֹן חֲבֵרְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ וְהַתְקֵן עַצְמְךָ לִלְמוֹד תּוֹרָה שֶׁאֵינָהּ יְרֻשָּׁה לָךְ וְכָל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמָיִם: יג רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר הֱוֵי זָהִיר בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִתְפִלָּה וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל אַל תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ קֶבַע אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל־הָרָעָה: וְאַל תְּהִי רָשָׁע בִּפְנֵי עַצְמְךָ: יד רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר הֱוֵי שָׁקוּד לִלְמוֹד תּוֹרָה וְדַע מַה־שֶּׁתָּשִׁיב לְאֶפִּיקוֹרוֹס וְדַע לִפְנֵי מִי אַתָּה עָמֵל וּמִי הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ: טו רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר הַיּוֹם קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה וְהַפּוֹעֲלִים עֲצֵלִים וְהַשָּׂכָר הַרְבֵּה וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק: טז הוּא הָיָה אוֹמֵר לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמוֹר וְלֹא אַתָּה בֶן־חוֹרִין לְהִבָּטֵל מִמֶּנָּה אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה נוֹתְנִין לָךְ שָׂכָר הַרְבֵּה וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ וְדַע שֶׁמַּתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבֹא:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: עלינו, קדיש.

פרק שלישי

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

א עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים
ואין אתה בא לידי עברה דע מאין באת ולאן אתה הולך
ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון מאין באת מטפה
סרוחה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה ולפני
מי אתה עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים
הקדוש ברוך הוא: ב רבי חנינא סגן הכהנים אומר הוי
מתפלל בשלומה של מלכות שאלמלא מוראה איש
את רעהו חיים בלעו: רבי חנינא בן תרדיון אומר שנים
שיושבין ואין ביניהם דברי תורה הרי זה מושב לצים·
שנאמר ובמושב לצים לא ישב· אבל שנים שיושבין ויש
ביניהם דברי תורה שכינה שרויה ביניהם· שנאמר אז
נדברו יראי יי איש אל רעהו ויקשב יי וישמע ויכתב ספר
זכרון לפניו ליראי יי ולחשבי שמו· אין לי אלא שנים מנין
אפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שהקדוש ברוך הוא
קובע לו שכר· שנאמר ישב בדד וידם כי נטל עליו:
ג רבי שמעון אומר שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא
אמרו עליו דברי תורה כאלו אכלו מזבחי מתים שנאמר
כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום: אבל שלשה
שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה כאלו
אכלו משלחנו של מקום· שנאמר וידבר אלי זה השלחן
אשר לפני יי: ד רבי חנינא בן חכינאי אומר הנעור
בלילה והמהלך בדרך יחידי ומפנה לבו לבטלה הרי זה

מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ: ה רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן־הַקָּנָה אוֹמֵר כָּל־הַמְקַבֵּל עָלָיו עוֹל תּוֹרָה מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ עוֹל מַלְכוּת וְעוֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ וְכָל־הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עוֹל תּוֹרָה נוֹתְנִין עָלָיו עוֹל מַלְכוּת וְעוֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ: ו רַבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן־דּוֹסָא אִישׁ כְּפַר חֲנַנְיָא אוֹמֵר עֲשָׂרָה שֶׁיּוֹשְׁבִין וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵינֵיהֶם שֶׁנֶּאֱמַר אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל · וּמִנַּיִן אֲפִילוּ חֲמִשָּׁה שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲגֻדָּתוֹ עַל־אֶרֶץ יְסָדָהּ · וּמִנַּיִן אֲפִילוּ שְׁלֹשָׁה שֶׁנֶּאֱמַר בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט · וּמִנַּיִן אֲפִילוּ שְׁנַיִם שֶׁנֶּאֱמַר אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע · וּמִנַּיִן אֲפִילוּ אֶחָד שֶׁנֶּאֱמַר בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת־שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ: ז רַבִּי אֶלְעָזָר אִישׁ בַּרְתּוֹתָא אוֹמֵר תֶּן־לוֹ מִשֶּׁלּוֹ שֶׁאַתָּה וְשֶׁלְּךָ שֶׁלּוֹ וְכֵן בְּדָוִד הוּא אוֹמֵר כִּי־מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ לָךְ: רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר הַמְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וְשׁוֹנֶה וּמַפְסִיק מִמִּשְׁנָתוֹ וְאוֹמֵר מַה־נָּאֶה אִילָן זֶה מַה־נָּאֶה נִיר זֶה מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ: ח רַבִּי דוֹסְתָּאי בַּר־יַנָּאי מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל־הַשּׁוֹכֵחַ דָּבָר אֶחָד מִמִּשְׁנָתוֹ מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמוֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ, יָכוֹל אֲפִילוּ תָּקְפָה עָלָיו מִשְׁנָתוֹ תַּלְמוּד לוֹמַר וּפֶן־יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ הָא אֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ עַד שֶׁיֵּשֵׁב וִיסִירֵם מִלִּבּוֹ: ט רַבִּי חֲנִינָא בֶּן־דּוֹסָא אוֹמֵר כָּל

שֶׁיִּרְאַת

שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקימת וכל
שחכמתו קודמת ליראת חטאו אין חכמתו מתקימת:
הוא היה אומר כל שמעשיו מרבין מחכמתו חכמתו
מתקימת וכל שחכמתו מרבה ממעשיו אין חכמתו
מתקימת: י הוא היה אומר כל שרוח הבריות נוחה
הימנו רוח המקום נוחה הימנו וכל שאין רוח הבריות
נוחה הימנו אין רוח המקום נוחה הימנו: רבי דוסא
בן־הרכינס אומר שנה של שחרית ויין של צהרים
ושיחת הילדים וישיבת בתי כנסיות של עמי הארץ
מוציאין את־האדם מן־העולם: יא רבי אלעזר
המודעי אומר המחלל את־הקדשים והמבזה את־
המועדות והמלבין פני חברו ברבים והמפר בריתו
של אברהם אבינו והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה
אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים אין לו
חלק לעולם הבא: יב רבי ישמעאל אומר הוי קל
לראש ונוח לתשחורת והוי מקבל את־כל־האדם
בשמחה: יג רבי עקיבה אומר שחוק וקלות ראש
מרגילין את־האדם לערוה: מסורת סיג לתורה מעשרות
סיג לעושר נדרים סיג לפרישות סיג לחכמה שתיקה:
יד הוא היה אומר חביב אדם שנברא בצלם חבה יתרה
נודעת לו שנברא בצלם שנאמר כי בצלם אלהים עשה
את־האדם: חביבין ישראל שנקראו בנים למקום חבה

יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום שנאמר בנים
אתם ליי אלהיכם: חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה
חבה יתרה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה שנאמר
כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל־תעזבו: טו הכל צפוי
והרשות נתונה ובטוב העולם נדון והכל לפי רוב
המעשה: טז הוא היה אומר הכל נתון בערבון ומצודה
פרוסה על כל החיים החנות פתוחה והחנוני מקיף
והפנקס פתוח והיד כותבת וכל הרוצה ללוות יבא וילוה
והגבאין מחזירין תדיר בכל יום ונפרעין מן האדם
מדעתו ושלא מדעתו ויש להם על מה שיסמוכו והדין
דין אמת והכל מתקן לסעודה: יז רבי אלעזר בן עזריה
אומר אם אין תורה אין דרך ארץ אם אין דרך ארץ אין
תורה אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה
אם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת אם אין קמח
אין תורה אם אין תורה אין קמח· הוא היה אומר כל
שחכמתו מרבה ממעשיו למה הוא דומה לאילן שענפיו
מרבין ושרשיו מועטין והרוח באה ועוקרתו והופכתו על
פניו שנאמר והיה כערער בערבה ולא יראה כי־יבא טוב
ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב, אבל כל
שמעשיו מרבין מחכמתו למה הוא דומה לאילן שענפיו
מועטין ושרשיו מרבין שאפילו כל הרוחות שבעולם
באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו שנאמר והיה

כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חֹם וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן וּבִשְׁנַת בַּצֹּרֶת לֹא יִדְאָג וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי: יח רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן חִסְמָא אוֹמֵר קִנִּין וּפִתְחֵי נִדָּה הֵן הֵן גּוּפֵי הֲלָכוֹת. תְּקוּפוֹת וְגִמַטְרִיאוֹת פַּרְפְּרִיּוֹת* לַחָכְמָה:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר, עלינו, קדיש.

פרק רביעי

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

א בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר אֵיזֶהוּ חָכָם הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם שֶׁנֶּאֱמַר מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי כִּי עֵדְוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי: אֵיזֶהוּ גִבּוֹר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ שֶׁנֶּאֱמַר טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר וּמֹשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר: אֵיזֶהוּ עָשִׁיר הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא. אֵיזֶהוּ מְכֻבָּד הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת שֶׁנֶּאֱמַר כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ:

ב בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר הֱוֵי רָץ לְמִצְוָה קַלָּה וּבוֹרֵחַ מִן הָעֲבֵרָה שֶׁמִּצְוָה גוֹרֶרֶת מִצְוָה וַעֲבֵרָה גוֹרֶרֶת עֲבֵרָה שֶׁשְּׂכַר מִצְוָה מִצְוָה וּשְׂכַר עֲבֵרָה עֲבֵרָה: ג הוּא הָיָה אוֹמֵר

אל

*) פרפריות כן גירסת הערוך ומלת פריפריא ידוע בחכמת הגיאומטריא וטעמו קו הסובב, וכן החכמה כנקודה בתוך העגולה.

אַל תְּהִי בָז לְכָל אָדָם וְאַל תְּהִי מַפְלִיג לְכָל־דָּבָר שֶׁאֵין
לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה וְאֵין לְךָ דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם:
ד רַבִּי לְוִיטַס אִישׁ יַבְנֶה אוֹמֵר מְאֹד מְאֹד הֱוֵי
שְׁפַל רוּחַ שֶׁתִּקְוַת אֱנוֹשׁ רִמָּה: רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה
אוֹמֵר כָּל הַמְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ בַּגָּלוּי
אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מֵזִיד בְּחִלּוּל הַשֵּׁם: ה רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בַּר
רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הַלּוֹמֵד עַל מְנָת לְלַמֵּד מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ
לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד וְהַלּוֹמֵד עַל מְנָת לַעֲשׂוֹת מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ
לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת: רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר אַל
תִּפְרוֹשׁ מִן הַצִּבּוּר וְאַל תַּעַשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדַּיָּנִין וְאַל
תַּעֲשֶׂהָ עֲטָרָה לְהִתְגַּדֵּל בָּהּ וְלֹא קַרְדּוֹם לַחְפּוֹר בָּהּ וְכָךְ
הָיָה הִלֵּל אוֹמֵר וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתָגָא חֲלָף הָא לָמַדְתָּ כָּל־
הַנֶּהֱנֶה מִדִּבְרֵי תוֹרָה נוֹטֵל חַיָּיו מִן הָעוֹלָם: ו רַבִּי יוֹסֵי
אוֹמֵר כָּל הַמְכַבֵּד אֶת הַתּוֹרָה גּוּפוֹ מְכֻבָּד עַל הַבְּרִיּוֹת
וְכָל הַמְחַלֵּל אֶת הַתּוֹרָה גּוּפוֹ מְחֻלָּל עַל הַבְּרִיּוֹת: ז רַבִּי
יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ אוֹמֵר הַחֲשֵׂךְ עַצְמוֹ מִן הַדִּין פּוֹרֵק מִמֶּנּוּ אֵיבָה
וְגָזֵל וּשְׁבוּעַת שָׁוְא וְהַגַּס לִבּוֹ בְּהוֹרָאָה שׁוֹטֶה רָשָׁע וְגַס
רוּחַ: ח הוּא הָיָה אוֹמֵר אַל תְּהִי דָן יְחִידִי שֶׁאֵין דָּן יְחִידִי
אֶלָּא אֶחָד וְאַל תֹּאמַר קַבְּלוּ דַעְתִּי שֶׁהֵן רַשָּׁאִין וְלֹא אָתָּה:
ט רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר כָּל הַמְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מֵעֹנִי סוֹפוֹ
לְקַיְּמָהּ מֵעֹשֶׁר וְכָל הַמְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵעֹשֶׁר סוֹפוֹ
לְבַטְּלָהּ מֵעֹנִי: י רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הֱוֵי מְמַעֵט בְּעֵסֶק וַעֲסוֹק

בַּתּוֹרָה וֶהֱוֵי שְׁפַל רוּחַ בִּפְנֵי כָל אָדָם וְאִם בָּטַלְתָּ מִן הַתּוֹרָה יֵשׁ לְךָ בְּטֵלִים הַרְבֵּה כְּנֶגְדְּךָ וְאִם עָמַלְתָּ בַתּוֹרָה יֵשׁ לוֹ שָׂכָר הַרְבֵּה לִתֶּן לָךְ: יא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אֶחָת קוֹנֶה לוֹ פְּרַקְלִיט אֶחָד וְהָעוֹבֵר עֲבֵרָה אֶחָת קוֹנֶה לוֹ קַטֵּגוֹר אֶחָד תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים כִּתְרִים בִּפְנֵי הַפּוּרְעָנוּת: רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר כָּל כְּנֵסִיָּה שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם אֵין סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם: יב רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ אוֹמֵר יְהִי כְבוֹד תַּלְמִידְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ וּכְבוֹד חֲבֵרְךָ כְּמוֹרָא רַבָּךְ וּמוֹרָא רַבָּךְ כְּמוֹרָא שָׁמַיִם: יג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הֱוֵי זָהִיר בְּתַלְמוּד שֶׁשִּׁגְגַת תַּלְמוּד עוֹלָה זָדוֹן: רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁלֹשָׁה כְתָרִים הֵן כֶּתֶר תּוֹרָה וְכֶתֶר כְּהֻנָּה וְכֶתֶר מַלְכוּת וְכֶתֶר שֵׁם טוֹב עוֹלֶה עַל גַּבֵּיהֶן: יד רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר הֱוֵי גוֹלֶה לִמְקוֹם תּוֹרָה וְאַל תֹּאמַר שֶׁהִיא תָּבוֹא אַחֲרֶיךָ שֶׁחֲבֵרֶיךָ יְקַיְּמוּהָ בְּיָדֶךָ וְאֶל־בִּינָתְךָ אַל תִּשָּׁעֵן: טו רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר אֵין בְּיָדֵינוּ לֹא מִשַּׁלְוַת הָרְשָׁעִים וְאַף לֹא מִיִּסּוּרֵי הַצַּדִּיקִים: רַבִּי מַתְיָא בֶּן־חָרָשׁ אוֹמֵר הֱוֵי מַקְדִּים בִּשְׁלוֹם כָּל־אָדָם וֶהֱוֵי זָנָב לָאֲרָיוֹת וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים: טז רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לִפְרוֹזְדוֹר בִּפְנֵי הָעוֹלָם הַבָּא הַתְקֵן עַצְמְךָ בִּפְרוֹזְדוֹר כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס לַטְּרַקְלִין: יז הוּא הָיָה אוֹמֵר יָפָה שָׁעָה אַחַת בִּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְיָפָה

שָׁעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בָּעוֹלָם הַבָּא מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה:
יח רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר אַל תְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרְךָ בִּשְׁעַת
כַּעֲסוֹ וְאַל תְּנַחֲמֵהוּ בְּשָׁעָה שֶׁמֵּתוֹ מֻטָּל לְפָנָיו וְאַל תִּשְׁאַל
לוֹ בִּשְׁעַת נִדְרוֹ וְאַל תִּשְׁתַּדֵּל לִרְאוֹתוֹ בִּשְׁעַת קַלְקָלָתוֹ:
יט שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אוֹמֵר בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמָח וּבִכָּשְׁלוֹ
אַל יָגֵל לִבֶּךָ פֶּן יִרְאֶה יְיָ וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ:
כ אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה אוֹמֵר הַלּוֹמֵד יֶלֶד לְמָה הוּא דוֹמֶה
לִדְיוֹ כְתוּבָה עַל נְיָר חָדָשׁ וְהַלּוֹמֵד זָקֵן לְמָה הוּא דוֹמֶה לִדְיוֹ
כְתוּבָה עַל נְיָר מָחוּק: רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר
הַבַּבְלִי אוֹמֵר הַלּוֹמֵד מִן הַקְּטַנִּים לְמָה הוּא דוֹמֶה לְאוֹכֵל
עֲנָבִים קֵהוֹת וְשׁוֹתֶה יַיִן מִגִּתּוֹ וְהַלּוֹמֵד מִן הַזְּקֵנִים לְמָה
הוּא דוֹמֶה לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשׁוּלוֹת וְשׁוֹתֶה יַיִן יָשָׁן: רַבִּי
מֵאִיר אוֹמֵר אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקַנְקַן אֶלָּא בְּמַה שֶּׁיֵּשׁ בּוֹ יֵשׁ קַנְקַן
חָדָשׁ מָלֵא יָשָׁן וְיָשָׁן שֶׁאֲפִילוּ חָדָשׁ אֵין בּוֹ: כא רַבִּי אֶלְעָזָר
הַקַּפָּר אוֹמֵר הַקִּנְאָה וְהַתַּאֲוָה וְהַכָּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם
מִן הָעוֹלָם: הוּא הָיָה אוֹמֵר הַיִּלּוֹדִים לָמוּת וְהַמֵּתִים
לְחִיוֹת וְהַחַיִּים לִדּוֹן לֵידַע וּלְהוֹדִיעַ וּלְהִוָּדַע שֶׁהוּא אֵל הוּא
הַיּוֹצֵר הוּא הַבּוֹרֵא הוּא הַמֵּבִין הוּא הַדַּיָּן הוּא הָעֵד הוּא
בַּעַל דִּין הוּא עָתִיד לָדוּן בָּרוּךְ הוּא שֶׁאֵין לְפָנָיו לֹא עַוְלָה
וְלֹא שִׁכְחָה וְלֹא מַשּׂוֹא פָנִים וְלֹא מִקַּח שֹׁחַד וְדַע שֶׁהַכֹּל
לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן וְאַל יַבְטִיחֲךָ יִצְרְךָ שֶׁהַשְּׁאוֹל בֵּית מָנוֹס לָךְ
שֶׁעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה נוֹצָר וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה נוֹלָד וְעַל כָּרְחֲךָ

אתה

אַתָּה חַי וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה מֵת וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: עלינו, קדיש.

פרק חמישי

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

א בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר וַהֲלֹא בְּמַאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהִבָּרְאוֹת אֶלָּא לְהִפָּרַע מִן הָרְשָׁעִים שֶׁמְּאַבְּדִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת וְלִתֵּן שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים שֶׁמְּקַיְּמִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת: ב עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֹחַ לְהוֹדִיעַ כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם לְפָנָיו שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין וּבָאִין עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת מֵי הַמַּבּוּל: ג עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִנֹּחַ וְעַד אַבְרָהָם לְהוֹדִיעַ כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם לְפָנָיו שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין וּבָאִין עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אָבִינוּ וְקִבֵּל שְׂכַר כֻּלָּם: עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ וְעָמַד בְּכֻלָּם לְהוֹדִיעַ כַּמָּה חִבָּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ: ד עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וַעֲשָׂרָה עַל הַיָּם: עֶשֶׂר מַכּוֹת הֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִיִּים בְּמִצְרַיִם וַעֲשָׂרָה עַל הַיָּם: עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת

נִסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר שֶׁנֶּאֱמַר וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי: ה עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לֹא הִפִּילָה אִשָּׁה מֵרֵיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ וְלֹא הִסְרִיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם וְלֹא נִרְאָה זְבוּב בְּבֵית הַמִּטְבָּחַיִם וְלֹא אֵרַע קֶרִי לְכֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים וְלֹא כִבּוּ הַגְּשָׁמִים אֵשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה וְלֹא נִצְּחָה הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הֶעָשָׁן וְלֹא נִמְצָא פְּסוּל בָּעֹמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים, עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְוָחִים וְלֹא הִזִּיק נָחָשׁ וְעַקְרָב בִּירוּשָׁלַם מֵעוֹלָם וְלֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאָלִין בִּירוּשָׁלַם: ו עֲשָׂרָה דְּבָרִים נִבְרְאוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְאֵלּוּ הֵן פִּי הָאָרֶץ פִּי הַבְּאֵר פִּי הָאָתוֹן הַקֶּשֶׁת וְהַמָּן וְהַמַּטֶּה וְהַשָּׁמִיר הַכְּתָב וְהַמִּכְתָּב וְהַלֻּחוֹת וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף הַמַּזִּיקִין וּקְבוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וְאֵילוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף צְבַת בִּצְבַת עֲשׂוּיָה: ז שִׁבְעָה דְבָרִים בְּגֹלֶם וְשִׁבְעָה בְּחָכָם חָכָם אֵינוֹ מְדַבֵּר לִפְנֵי מִי שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דִּבְרֵי חֲבֵרוֹ וְאֵינוֹ נִבְהָל לְהָשִׁיב שׁוֹאֵל כְּעִנְיָן וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה וְאוֹמֵר עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן וְעַל מַה שֶּׁלֹּא שָׁמַע אוֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת וְחִלּוּפֵיהֶן בְּגֹלֶם: ח שִׁבְעָה מִינֵי פֻּרְעָנֻיּוֹת בָּאִין לָעוֹלָם עַל שִׁבְעָה גוּפֵי עֲבֵרָה מִקְצָתָן מְעַשְּׂרִין וּמִקְצָתָן אֵינָן מְעַשְּׂרִין רָעָב שֶׁל בַּצֹּרֶת

בָּא מִקְּצָתָן רְעֵבִים וּמִקְּצָתָן שְׂבֵעִים: גָּמְרוּ שֶׁלֹּא לְעַשֵּׂר רָעָב שֶׁל מְהוּמָה וְשֶׁל בַּצֹּרֶת בָּא: וְשֶׁלֹּא לִטּוֹל אֶת הַחַלָּה רָעָב שֶׁל כְּלָיָה בָּא: דֶּבֶר בָּא לָעוֹלָם עַל מִיתוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין וְעַל פֵּרוֹת שְׁבִיעִית: חֶרֶב בָּאָה לָעוֹלָם עַל עִנּוּי הַדִּין וְעַל עִוּוּת הַדִּין וְעַל הַמּוֹרִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה: ט חַיָּה רָעָה בָּאָה לָעוֹלָם עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא וְעַל חִלּוּל הַשֵּׁם: גָּלוּת בָּאָה לָעוֹלָם עַל עוֹבְדֵי אֱלִילִים וְעַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת וְעַל שְׁפִיכוּת דָּמִים וְעַל שְׁמִטַּת הָאָרֶץ: בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הַדֶּבֶר מִתְרַבֶּה בָּרְבִיעִית וּבַשְּׁבִיעִית וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית וּבְמוֹצָאֵי הֶחָג שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה: בָּרְבִיעִית מִפְּנֵי מַעֲשַׂר עָנִי שֶׁבַּשְּׁלִישִׁית, בַּשְּׁבִיעִית מִפְּנֵי מַעֲשַׂר עָנִי שֶׁבַּשִּׁשִּׁית, בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית מִפְּנֵי פֵּרוֹת שְׁבִיעִית, בְּמוֹצָאֵי הֶחָג שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מִפְּנֵי גֶּזֶל מַתְּנוֹת עֲנִיִּים: י אַרְבַּע מִדּוֹת בָּאָדָם הָאוֹמֵר שֶׁלִּי שֶׁלִּי וְשֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ זוֹ מִדָּה בֵינוֹנִית וְיֵשׁ אוֹמְרִים זוֹ מִדַּת סְדוֹם, שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ וְשֶׁלְּךָ שֶׁלִּי עַם הָאָרֶץ, שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ וְשֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ חָסִיד, שֶׁלְּךָ שֶׁלִּי וְשֶׁלִּי שֶׁלִּי רָשָׁע: יא אַרְבַּע מִדּוֹת בְּדֵעוֹת, נוֹחַ לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת יָצָא הֶפְסֵדוֹ בִּשְׂכָרוֹ, קָשֶׁה לִכְעוֹס וְקָשֶׁה לִרְצוֹת יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ, קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת חָסִיד, נוֹחַ לִכְעוֹס וְקָשֶׁה לִרְצוֹת רָשָׁע: יב אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים מָהִיר לִשְׁמוֹעַ וּמָהִיר לְאַבֵּד יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה לְאַבֵּד יָצָא הֶפְסֵדוֹ בִּשְׂכָרוֹ

מָהִיר לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה לְאַבֵּד זוֹ חֵלֶק טוֹב קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ וּמָהִיר לְאַבֵּד זוֹ חֵלֶק רָע: יג אַרְבַּע מִדּוֹת בְּנוֹתְנֵי צְדָקָה הָרוֹצֶה שֶׁיִּתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁל אֲחֵרִים, יִתְּנוּ אֲחֵרִים וְהוּא לֹא יִתֵּן עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁלּוֹ, יִתֵּן וְיִתְּנוּ אֲחֵרִים חָסִיד לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים רָשָׁע: יד אַרְבַּע מִדּוֹת בְּהוֹלְכֵי בֵית הַמִּדְרָשׁ הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ עֹשֶׂה שְׂכַר הֲלִיכָה בְּיָדוֹ, עֹשֶׂה וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ שְׂכַר מַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ, הוֹלֵךְ וְעֹשֶׂה חָסִיד, לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא עֹשֶׂה רָשָׁע: טו אַרְבַּע מִדּוֹת בְּיוֹשְׁבִים לִפְנֵי חֲכָמִים סְפוֹג וּמַשְׁפֵּךְ מְשַׁמֶּרֶת וְנָפָה: סְפוֹג שֶׁהוּא סוֹפֵג אֶת הַכֹּל וּמַשְׁפֵּךְ שֶׁמַּכְנִיס בְּזוֹ וּמוֹצִיא בְּזוֹ מְשַׁמֶּרֶת שֶׁמּוֹצִיאָה אֶת הַיַּיִן וְקוֹלֶטֶת אֶת הַשְּׁמָרִים וְנָפָה שֶׁמּוֹצִיאָה אֶת הַקֶּמַח וְקוֹלֶטֶת אֶת הַסֹּלֶת: טז כָּל אַהֲבָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְדָבָר בָּטֵל דָּבָר בְּטֵלָה אַהֲבָה וְשֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְדָבָר אֵינָהּ בְּטֵלָה לְעוֹלָם, אֵיזוֹ הִיא אַהֲבָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְדָבָר זוֹ אַהֲבַת אַמְנוֹן וְתָמָר וְשֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְדָבָר זוֹ אַהֲבַת דָּוִד וִיהוֹנָתָן: יז כָּל מַחֲלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם אֵין סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם אֵיזוֹ הִיא מַחֲלֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם זוֹ מַחֲלֹקֶת הִלֵּל וְשַׁמַּאי וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם זוֹ מַחֲלֹקֶת קֹרַח וְכָל עֲדָתוֹ: יח כָּל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים אֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ וְכָל הַמַּחֲטִיא אֶת הָרַבִּים אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מֹשֶׁה זָכָה וְזִכָּה אֶת הָרַבִּים זְכוּת הָרַבִּים

תלוי

תלוי בו שנאמר צדקת יי עשה ומשפטיו עם ישראל׃ ירבעם
בן נבט חטא והחטיא את הרבים חטא הרבים תלוי בו
שנאמר על חטאות ירבעם אשר חטא ואשר החטיא את
ישראל׃ יט כל מי שיש בו שלשה דברים הללו הוא
מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים
הוא מתלמידיו של בלעם הרשע עין טובה ורוח נמוכה
ונפש שפלה תלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה ורוח
גבוהה ונפש רחבה תלמידיו של בלעם הרשע׃ מה בין
תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע
תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין
העולם הבא שנאמר להנחיל אהבי יש ואצרתיהם
אמלא׃ תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין
לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת
אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך׃
כ יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי
וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים׃ הוא היה אומר
עז פנים לגיהנם ובשת פנים לגן עדן׃ יהי רצון
מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש
במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך׃ כא הוא היה אומר
בן חמש שנים למקרא בן עשר שנים למשנה בן שלש
עשרה למצות בן חמש עשרה לגמרא בן שמונה עשרה
לחפה בן עשרים לרדוף בן שלשים לכח בן ארבעים

לַבִּינָה בֶּן חֲמִשִּׁים לְעֵצָה בֶּן שִׁשִּׁים לְזִקְנָה בֶּן שִׁבְעִים לְשֵׂיבָה בֶּן שְׁמוֹנִים לִגְבוּרָה בֶּן תִּשְׁעִים לָשׁוּחַ בֶּן מֵאָה כְּאִלּוּ מֵת וְעָבַר וּבָטֵל מִן הָעוֹלָם: כב בֶּן בַּג בַּג אוֹמֵר הֲפָךְ בָּהּ וַהֲפָךְ בָּהּ דְּכֹלָּא בָהּ וּבָהּ תֶּחֱזֵי וְסִיב וּבְלֵה בָהּ וּמִנָּהּ לָא תָזוּעַ שֶׁאֵין לְךָ מִדָּה טוֹבָה הֵימֶנָּה: כג בֶּן הֵא הֵא אוֹמֵר לְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא:

רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: עלינו, קדיש.

פרק ששי

הוא פרק קנין התורה

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

א שָׁנוּ חֲכָמִים בִּלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה בָּרוּךְ שֶׁבָּחַר בָּהֶם וּבְמִשְׁנָתָם: רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ זוֹכֶה לִדְבָרִים הַרְבֵּה וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַי הוּא לוֹ נִקְרָא רֵעַ אָהוּב אוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת מְשַׂמֵּחַ אֶת הַמָּקוֹם מְשַׂמֵּחַ אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמַלְבַּשְׁתּוֹ עֲנָוָה וְיִרְאָה וּמַכְשַׁרְתּוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק חָסִיד יָשָׁר וְנֶאֱמָן וּמְרַחַקְתּוֹ מִן הַחֵטְא וּמְקָרַבְתּוֹ לִידֵי זְכוּת וְנֶהֱנִין מִמֶּנּוּ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה בִּינָה וּגְבוּרָה שֶׁנֶּאֱמַר לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה וְנוֹתֶנֶת לוֹ מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה וְחִקּוּר דִּין

וּמְגַלִּין לוֹ רָזֵי תוֹרָה וְנַעֲשֶׂה כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנָהָר שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק וֶהֱוֵי צָנוּעַ וְאֶרֶךְ רוּחַ וּמוֹחֵל עַל עֶלְבּוֹנוֹ וּמְגַדַּלְתּוֹ וּמְרוֹמַמְתּוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים: ב אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּכָל יוֹם וָיוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת מֵהַר חוֹרֵב וּמַכְרֶזֶת וְאוֹמֶרֶת אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת מֵעֶלְבּוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה נִקְרָא נָזוּף שֶׁנֶּאֱמַר נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם: וְאוֹמֵר וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, אַל תִּקְרָא חָרוּת אֶלָּא חֵרוּת שֶׁאֵין לְךָ בֶּן חוֹרִין אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וְכָל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה הֲרֵי זֶה מִתְעַלֶּה שֶׁנֶּאֱמַר וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת: ג הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵירוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אֶחָת אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִּבּוּר אֶחָד אֲפִילוּ אוֹת אֶחָת צָרִיךְ לִנְהָג בּוֹ כָּבוֹד שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבָד קְרָאוֹ רַבּוֹ אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי אַלּוּפִי וּמְיֻדָּעִי: וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וָחוֹמֶר וּמַה דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתוֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבָד קְרָאוֹ רַבּוֹ אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אֶחָת אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִילוּ אוֹת אֶחָת עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁצָּרִיךְ לִנְהָג בּוֹ כָּבוֹד וְאֵין כָּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כָּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּתְמִימִים יִנְחֲלוּ טוֹב: וְאֵין טוֹב אֶלָּא

תּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ: ד כָּךְ הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה פַּת בְּמֶלַח תֹּאכֵל וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל אִם אַתָּה עֹשֶׂה כֵּן אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא: ה אַל תְּבַקֵּשׁ גְּדֻלָּה לְעַצְמְךָ וְאַל תַּחְמוֹד כָּבוֹד יוֹתֵר מִלִּמּוּדֶךָ עֲשֵׂה וְאַל תִּתְאַוֶּה לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל מְלָכִים שֶׁשֻּׁלְחָנְךָ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם וְכִתְרְךָ גָּדוֹל מִכִּתְרָם וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ: ו גְּדוֹלָה תּוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכְּהֻנָּה וּמִן הַמַּלְכוּת· שֶׁהַמַּלְכוּת נִקְנֵית בִּשְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת וְהַכְּהֻנָּה בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע· וְהַתּוֹרָה נִקְנֵית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה דְבָרִים· וְאֵלּוּ הֵן בְּתַלְמוּד בִּשְׁמִיעַת הָאֹזֶן בַּעֲרִיכַת שְׂפָתַיִם בְּבִינַת הַלֵּב בְּאֵימָה בְּיִרְאָה בַּעֲנָוָה בְּשִׂמְחָה בְּטָהֳרָה בְּשִׁמּוּשׁ חֲכָמִים בְּדִקְדּוּק חֲבֵרִים בְּפִלְפּוּל הַתַּלְמִידִים בְּיִשּׁוּב בְּמִקְרָא בְּמִשְׁנָה בְּמִעוּט סְחוֹרָה בְּמִיעוּט דֶּרֶךְ אֶרֶץ בְּמִעוּט תַּעֲנוּג בְּמִעוּט שֵׁנָה בְּמִעוּט שִׂיחָה בְּמִעוּט שְׂחוֹק בְּאֶרֶךְ אַפַּיִם בְּלֵב טוֹב בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים בְּקַבָּלַת הַיִּסּוּרִין הַמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ וְהַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ וְהָעֹשֶׂה סְיָג לִדְבָרָיו וְאֵינוֹ מַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ אָהוּב אוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת אוֹהֵב אֶת הַצְּדָקוֹת אוֹהֵב אֶת הַמֵּישָׁרִים אוֹהֵב אֶת הַתּוֹכָחוֹת וּמִתְרַחֵק מִן הַכָּבוֹד וְלֹא מֵגִיס לִבּוֹ בְּתַלְמוּדוֹ וְאֵינוֹ

שָׂמֵחַ בְּהוֹרָאָה נוֹשֵׂא בְּעוֹל עִם חֲבֵרוֹ וּמַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת וּמַעֲמִידוֹ עַל הָאֱמֶת וּמַעֲמִידוֹ עַל הַשָּׁלוֹם וּמִתְיַשֵּׁב לִבּוֹ בְּתַלְמוּדוֹ שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב שׁוֹמֵעַ וּמוֹסִיף הַלּוֹמֵד עַל מְנַת לְלַמֵּד וְהַלּוֹמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת הַמַּחְכִּים אֶת רַבּוֹ וְהַמְכַוֵּן אֶת שְׁמוּעָתוֹ וְהָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ הֵא לָמַדְתָּ כָּל הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מֵבִיא גְאוּלָּה לָעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדֳּכָי׃ ז גְּדוֹלָה תוֹרָה שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לְעוֹשֶׂיהָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַיִּים הֵם לְמֹצְאֵיהֶם וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא׃ וְאוֹמֵר רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ׃ וְאוֹמֵר עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר׃ וְאוֹמֵר כִּי לִוְיַת חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךָ וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרֹתֶךָ׃ וְאוֹמֵר תִּתֵּן לְרֹאשְׁךָ לִוְיַת חֵן עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תְּמַגְּנֶךָּ׃ וְאוֹמֵר כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים׃ וְאוֹמֵר אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאולָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד׃ וְאוֹמֵר כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ׃ ח רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר הַנּוֹי וְהַכֹּחַ וְהָעוֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד וְהַחָכְמָה וְהַזִּקְנָה וְהַשֵּׂיבָה וְהַבָּנִים נָאֶה לַצַּדִּיקִים וְנָאֶה לָעוֹלָם שֶׁנֶּאֱמַר עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמָּצֵא׃ וְאוֹמֵר תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וַהֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה׃ וְאוֹמֵר עֲטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם׃ וְאוֹמֵר וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי מָלַךְ יְיָ צְבָאוֹת בְּהַר

ציון ובירושלם ונגד זקניו כבוד: ט רבי שמעון בן מנסיא אומר אלו שבע מדות שמנו חכמים לצדיקים כלם נתקימו ברבי ובבניו: אמר רבי יוסי בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד ונתן לי שלום והחזרתי לו שלום אמר לי רבי מאיזה מקום אתה אמרתי לו מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני אמר לי רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות אמרתי לו אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה וכן כתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף: ולא עוד שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים בלבד שנאמר בהתהלכך תנחה אתך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך: בהתהלכך תנחה אתך בעולם הזה בשכבך תשמור עליך בקבר והקיצות היא תשיחך לעולם הבא. ואומר לי הכסף ולי הזהב נאם יי צבאות:

י חמשה קנינים קנה הקדוש ברוך הוא בעולמו ואלו הן תורה קנין אחד שמים וארץ קנין אחד אברהם קנין אחד ישראל קנין אחד בית המקדש קנין אחד: תורה מנין דכתיב יי קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז: שמים

וָאָרֶץ מִנַּיִן דִּכְתִיב כֹּה אָמַר יְיָ הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי אֵי־זֶה בַיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵי־זֶה מָקוֹם מְנוּחָתִי: וְאוֹמֵר מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: אַבְרָהָם מִנַּיִן דִּכְתִיב וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: יִשְׂרָאֵל מִנַּיִן דִּכְתִיב עַד יַעֲבֹר עַמְּךָ יְיָ עַד יַעֲבֹר עַם זוּ קָנִיתָ: וְאוֹמֵר לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם: בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִנַּיִן דִּכְתִיב מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְיָ מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: וְאוֹמֵר וַיְבִיאֵם אֶל גְּבוּל קָדְשׁוֹ הַר זֶה קָנְתָה יְמִינוֹ: יא כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ לֹא בְרָאוֹ אֶלָּא לִכְבוֹדוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו: וְאוֹמֵר יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

רַבִּי חֲנַנְיָה בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: עלינו, קדיש.

אחר מנחה מקיימין סעודה שלישית, ואין בה קידוש לפני, לכתחלה צריך לקבעה על הפת, ובדיעבד יוצאין אף במיני תרגימא.

יש נמנעים מלשתות מים בין מנחה למעריב, והוא מנהג בעלמא למיחש דחש ליה. ספק חשיכה אסור לאכול מאומה או אפילו לשתות שום משקה חוץ מן המים, ונכון שיטת הדין הטובה ממנהג הנ"ל.

סדר מוצאי שבת

במ"ש מאחרין התפלה כדי להוסיף מחול על הקדש, וממתינים עד שיראו ג' כוכבים קטנים רצופים, וביום המעונן עד שילך הספק מלב. וקודם שמתחילין והוא רחום נוהגים לומר ב' מזמורים אלו.

קמד לְדָוִד׀ בָּרוּךְ יְיָ׀ צוּרִי הַמְלַמֵּד יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה׃ חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי לִי מָגִנִּי וּבוֹ חָסִיתִי הָרוֹדֵד עַמִּי תַחְתָּי׃ יְיָ מָה אָדָם וַתֵּדָעֵהוּ בֶּן אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃ אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר׃ יְיָ הַט שָׁמֶיךָ וְתֵרֵד גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃ בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלַח חִצֶּיךָ וּתְהֻמֵּם׃ שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים׀ מִיַּד בְּנֵי נֵכָר׃ אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר־שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃ אֱלֹהִים שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה לָּךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה־לָּךְ׃ הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת־דָּוִד עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה׃ פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נֵכָר אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃ אֲשֶׁר בָּנֵינוּ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְזָוִיֹּת מְחֻטָּבוֹת׀ תַּבְנִית הֵיכָל׃ מְזָוֵינוּ מְלֵאִים׀ מְפִיקִים׀ מִזַּן אֶל־זַן צֹאנֵנוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת בְּחוּצוֹתֵינוּ׃ אַלּוּפֵינוּ מְסֻבָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין יוֹצֵאת וְאֵין צְוָחָה בִּרְחֹבֹתֵינוּ׃ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו׃

סז לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃ אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃ לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ. בְּכָל־גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃ יוֹדוּךָ עַמִּים׀ אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ יִשְׂמְחוּ

וירננו

לבבכם ובכל־נפשכם: ונתתי מטר־ארצכם בעתו יורה
ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: ונתתי עשב
בשדך לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן־יפתה
לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם
להם: וחרה אף־יהוה בכם ועצר את־השמים ולא־יהיה
מטר והאדמה לא תתן את־יבולה ואבדתם מהרה מעל
הארץ הטבה אשר יהוה נתן לכם: ושמתם את־דברי
אלה על־לבבכם ועל־נפשכם וקשרתם אתם לאות על־
ידכם והיו לטוטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את־
בניכם לדבר בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
ובשכבך ובקומך: וכתבתם על־מזוזות ביתך ובשעריך:
למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע
יהוה לאבתיכם לתת להם כימי השמים על־הארץ:

ויאמר יהוה אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל
ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על־כנפי בגדיהם לדרתם
ונתנו על־ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת
וראיתם אתו וזכרתם את־כל־מצות יהוה ועשיתם אתם
ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר־אתם
זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את־כל־מצותי
והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר
הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים
אני יהוה אלהיכם: יש לכוף אהיב׳ לאמת, אלכן יתן ריוח מעט שלא יבלע כח לף.

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל־זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃ הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מְלָכִים מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל־הֶעָרִיצִים הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל־אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ׃ הָעֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד־אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר׃ הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא־נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ׃ הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל־שׂוֹנְאֵינוּ׃ הָעֹשֶׂה לָּנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם׃ הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם׃ הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם סוּף אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע׃ וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם׃

מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃ מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ

בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ׃
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃

וְנֶאֱמַר כִּי־פָדָה יְיָ אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד׃

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃ בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָיִם הַלְלוּיָהּ׃ בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ׃ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃ יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו׃ יְהִי שֵׁם יְיָ

מְבוֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: כִּי לֹא־יִטּשׁ יְיָ אֶת־
עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת
אֶתְכֶם לוֹ לְעָם: וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־
פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים:
וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה
יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
יִחַלְנוּ לָךְ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם
לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: כָּל
גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי
וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ: כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ
נוֹדֶה לְּךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ:
בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם. בָּרוּךְ יְיָ בַּלָּיְלָה. בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ.
בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ: כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים
וְהַמֵּתִים אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חָי וְרוּחַ כָּל־בְּשַׂר
אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל
אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יַחֵד שִׁמְךָ וְקַיֵּם
מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃ כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ בִּכְבוֹדוֹ תָּמִיד יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו׃

הש"ץ אומר ח"ק׃

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃ בעשרת י"ת מוסיפין זכרנו ואם שכח וסיים הברכה אינו חוזר׃

זָכְרֵנוּ לַחַיִּים. מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן בָּא"י מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים

רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים. וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר· מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה·

בעשרת ימי תשובה מוסיפין מי כמוך. ואם שכח וסיים הברכה אינו חוזר.

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים·

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּ״אַ״יְ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: בעי״ת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ לְמַדַּע תּוֹרָתֶךָ· וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וַתַּבְדֵּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לַחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָחֵל עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם חֲשׂוּכִים מִכָּל־חֵטְא וּמְנֻקִּים מִכָּל־עָוֹן וּמְדֻבָּקִים בְּיִרְאָתֶךָ: וְחָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת:

השיבנו

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סְלַח לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אָתָּה· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:

רְאֵה בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי גוֹאֵל חָזָק אָתָּה· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה· וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־מַכּוֹתֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה וְתֵן (טַל וּמָטָר ל) בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ

גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ
כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ
אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ
בַּמִּשְׁפָּט׃ בָּא״יְ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט׃
(בעי״ת הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט · ואם לא אמרו דעת רוב הפוסקים שאין צריך לחזור.)

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל־תְּהִי תִקְוָה וְכָל־עוֹשֵׂי רִשְׁעָה
כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ וְכֻלָּם מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ וְהַזֵּדִים
מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר וְתַכְנִיעַ בִּמְהֵרָה
בְיָמֵינוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים׃

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי עַמְּךָ
בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלֵיטַת סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק
וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב
לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת וְשִׂים חֶלְקֵנוּ
עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים׃

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן

בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב
בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ
תָּכִין׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם׃

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ
תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה׃

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ
וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֵל
שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה׃ וּמִלְּפָנֶיךָ
מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל־תְּשִׁיבֵנוּ׃ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ
תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם׃
וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי
יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי
לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃

בר"ח ובחה"מ אומרין יעלה ויבוא׃
אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה

וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ · וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ · וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ · וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ · לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם
נר"ח רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ | לפסח חַג הַמַּצּוֹת | לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה · זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה · וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה · וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים · וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים · חוּס וְחָנֵּנוּ · וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ · כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ · אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל־יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ: בחנוכה על הניסים

וְעַל־כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ

תמיד לעולם ועד. בעי"ת וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך אדון לכל השלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך. בעשרת ימי תשובה בספר חיים.

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: (בא"י עושה השלום)

ברוך אתה יי המברך את עמו ישרא' בשלום:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה: פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם. עשה למען שמך עשה למען ימינך. עשה למען קדשתך. עשה למען תורתך. למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועננו: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישרא' ואמרו אמן

יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: הש"ץ אומר ח"צ קדיש.

ויהי

ווען אויך איינס דער קאָממענדן זעקס ווערקטאָגע איין י"ט געפאַללט ווירד קיין ויהי נועם נאָך ואתה קדוש געזאַגט. אויך תשעה באב זאַגט - מאַן קיין ויהי נועם.

ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה
ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:
צא ישב בסתר עליון בצל שדי יתלונן: אמר ליי
מחסי ומצודתי אלהי אבטח בו: כי הוא יצילך
מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסך לך
ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו: לא
תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם: מדבר
באפל יהלך מקטב ישוד צהרים: יפל מצדך
אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש: רק בעיניך
תביט ושלמת רשעים תראה: כי אתה יי
מחסי עליון שמת מעונך: לא תאנה אליך רעה
ונגע לא יקרב באהלך: כי מלאכיו יצוה לך
לשמרך בכל דרכיך: על כפים ישאונך פן
תגף באבן רגלך: על שחל ופתן תדרך
תרמס כפיר ותנין: כי בי חשק ואפלטהו
אשגבהו כי ידע שמי: יקראני ואענהו עמו
אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו: ארך ימים
אשביעהו ואראהו בישועתי: ארך ימים וגו'

ואתה

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל:

וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא
כל הארץ כבודו: ומקבלין דין מן דין ואמרין קדיש
בשמי מרומא עלאה בית שכינתה קדיש על ארעא עובד
גבורתה קדיש לעלם ולעלמי עלמיא יי צבאות מליא
כל ארעא זיו יקרה: ותשאני רוח ואשמע אחרי קול
רעש גדול ברוך כבוד יי ממקומו: ונטלתני רוחא
ושמעת בתרי קל זיע סגיא דמשבחין ואמרין: בריך
יקרא דיי מאתר בית שכינתה: יי ימלך לעלם ועד:
יי מלכותה קאם לעלם ולעלמי עלמיא: יי אלהי אברהם
יצחק וישראל אבותינו שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות
לבב עמך והכן לבבם אליך: והוא רחום יכפר עון ולא
ישחית והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו: כי אתה
אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קראיך: צדקתך צדק
לעולם ותורתך אמת: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם
אשר נשבעת לאבתינו מימי קדם: ברוך אדני יום יום
יעמס לנו האל ישועתנו סלה: יי צבאות עמנו משגב
לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם בוטח בך:
יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: ברוך (הוא) אלהינו
שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת
אמת וחיי עולם נטע בתוכנו הוא יפתח לבנו בתורתו

וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ
בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי
רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ
בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה
לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ
כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר
יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ
צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ
דֹּרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר: ק״ת

וְיִתֶּן־לְךָ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי
הָאָרֶץ וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ: יַעַבְדוּךָ עַמִּים וְיִשְׁתַּחֲוֻ
לְךָ לְאֻמִּים הֱוֵה גְבִיר לְאַחֶיךָ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְךָ בְּנֵי
אִמֶּךָ אֹרְרֶיךָ אָרוּר וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ: וְאֵל שַׁדַּי
יְבָרֵךְ אֹתְךָ וְיַפְרְךָ וְיַרְבֶּךָ וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים:
וְיִתֶּן־לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אִתָּךְ
לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים
לְאַבְרָהָם: מֵאֵל אָבִיךָ וְיַעְזְרֶךָּ וְאֵת שַׁדַּי וִיבָרְכֶךָּ
בִּרְכֹת שָׁמַיִם מֵעָל בִּרְכֹת תְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת
בִּרְכֹת שָׁדַיִם וָרָחַם: בִּרְכֹת אָבִיךָ גָּבְרוּ עַל
בִּרְכֹת הוֹרַי עַד־תַּאֲוַת גִּבְעֹת עוֹלָם תִּהְיֶיןָ

לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו: וַאֲהֵבְךָ וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי־אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר־אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ לָתֶת לָךְ: בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְךָ עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ: וְהֵסִיר יְיָ מִמְּךָ כָּל־חֹלִי וְכָל־מַדְוֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא יְשִׂימָם בָּךְ וּנְתָנָם בְּכָל־שֹׂנְאֶיךָ:

בפולין מוסיפין זה.

הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע יְבָרֵךְ אֶת־הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: יְיָ אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:

בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבָרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבָרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתֶךָ: בָּרוּךְ טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ: בָּרוּךְ פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי אַדְמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת צֹאנֶךָ: יְצַו יְיָ אִתְּךָ אֶת־הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ וּבְכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ וּבֵרַכְךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־יְיָ אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ:

יִפְתַּח יְיָ לְךָ אֶת־אוֹצָרוֹ הַטּוֹב אֶת־הַשָּׁמַיִם לָתֵת מְטַר־אַרְצְךָ בְּעִתּוֹ וּלְבָרֵךְ אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יָדֶךָ וְהִלְוִיתָ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה: כִּי־יְהוָֹה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ וְהַעֲבַטְתָּ גּוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמָשַׁלְתָּ בְּגוֹיִם רַבִּים וּבְךָ לֹא יִמְשֹׁלוּ: אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם נוֹשַׁע בַּייָ מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר־חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל־בָּמוֹתֵימוֹ תִדְרֹךְ: בפולין מוסיפין זה.

מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי־עָשָׂה יְיָ הָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ פִּצְחוּ הָרִים רִנָּה יַעַר וְכָל־עֵץ בּוֹ כִּי־גָאַל יְיָ יַעֲקֹב וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאָר: גֹּאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּייָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא־תֵבֹשׁוּ וְלֹא־תִכָּלְמוּ עַד־עוֹלְמֵי עַד: וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת־שֵׁם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וִידַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא־יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם:* כִּי־בְשִׂמְחָה

---

*) בקצת ספרי הדפוס הוסיפו כאן פסוק ופדויי, אבל בכל כ"י ודפוסים ישנים ליתא ואין אומרים אותו רק לקמן גבי ג' פדיות, וכ"כ ר"ע ור"ת בהדיא.

תֵצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף׃ הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְיָ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה׃ וּשְׁאַבְתֶּם־מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃ וַאֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא הוֹדוּ לַייָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ׃ זַמְּרוּ יְיָ כִּי גֵאוּת עָשָׂה מוּדַעַת זֹאת בְּכָל־הָאָרֶץ׃ צַהֲלִי וָרֹנִּי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ׃

בפולין מוסיפין זה.

בֵּית יַעֲקֹב לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְיָ׃ וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּיךָ חֹסֶן יְשׁוּעֹת חָכְמַת וָדָעַת יִרְאַת יְיָ הִיא אוֹצָרוֹ׃ וַיְהִי דָוִד לְכָל־דְּרָכָו מַשְׂכִּיל וַייָ עִמּוֹ׃ פָּדָה בְשָׁלוֹם נַפְשִׁי מִקְּרָב־לִי כִּי־בְרַבִּים הָיוּ עִמָּדִי׃ וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שָׁאוּל הֲיוֹנָתָן יָמוּת אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל חָלִילָה חַי־יְיָ אִם־יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת רֹאשׁוֹ אַרְצָה כִּי־עִם־אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפְדּוּ הָעָם אֶת־יוֹנָתָן וְלֹא־מֵת׃ וּפְדוּיֵי יְיָ יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ

יָגוֹן וַאֲנָחָה: הָפַכְתָּ מִסְפְּדִי לְמָחוֹל לִי פִּתַּחְתָּ שַׂקִּי וַתְּאַזְּרֵנִי שִׂמְחָה: וְלֹא־אָבָה יי אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל־בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ יי אֱלֹהֶיךָ לְּךָ אֶת־הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ יי אֱלֹהֶיךָ: אָז תִּשְׂמַח בְּתוּלָה בְּמָחוֹל וּבַחֻרִים וּזְקֵנִים יַחְדָּו וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם:

בּוֹרֵא נִיב שְׂפָתָיִם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יי וּרְפָאתִיו: וְרוּחַ לָבְשָׁה אֶת־עֲמָשַׂי רֹאשׁ הַשָּׁלִישִׁים לְךָ דָוִיד וְעִמְּךָ בֶן־יִשַׁי שָׁלוֹם שָׁלוֹם לְךָ וְשָׁלוֹם לְעֹזְרֶךָ כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ וַיְקַבְּלֵם דָּוִיד וַיִּתְּנֵם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד: וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ שָׁלוֹם: יי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יי יְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

בפולין מוסיפין זה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּכָל־מָקוֹם שֶׁאַתָּה מוֹצֵא גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל־הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שָׁם אַתָּה מוֹצֵא עַנְוְתָנוּתוֹ. דָּבָר זֶה כָּתוּב בַּתּוֹרָה. וְשָׁנוּי בַּנְּבִיאִים. וּמְשֻׁלָּשׁ בַּכְּתוּבִים: כָּתוּב בַּתּוֹרָה כִּי יי אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וַאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבֹּר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד: וּכְתִיב בַּתְרֵהּ עֹשֶׂה מִשְׁפַּט יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאֹהֵב גֵּר לָתֶת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: שָׁנוּי בַּנְּבִיאִים דִּכְתִיב כִּי כֹה אָמַר רָם וְנִשָּׂא שֹׁכֵן עַד

וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת־דכא ושפל־רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים: משלש בכתובים דכתיב שירו לאלהים זמרו שמו סלו לרכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו: וכתיב בתרה אבי יתומים ודין אלמנות אלהים במעון קדשו: יהי יי אלהינו עמנו כאשר היה עם־אבתינו אל־יעזבנו ואל יטשנו: ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום: כי־נחם יי ציון נחם כל־חרבתיה וישם מדברה כעדן וערבתה כגן־יי ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה: יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

הש"ץ מבדיל בביה"כ, וכן במ"ש חנוכה.

קכח שיר המעלות אשרי כל־ירא יי ההלך בדרכיו: יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנך: הנה כי־כן יברך גבר ירא יי: יברכך יי מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך: וראה־בנים לבניך שלום על־ישראל:

עלינו, ק"י.

במ"ש חוזרין ומתברכין החכמים והתלמידי' מאבותיה' ורבותיהם. כשנכנס האדם לביתו במ"ש מתחיל בשירות וזמירות, ומזכירין אליהו הנביא וביאת המשיח ג"כ בתחלת השבוע כי דוקא עת מ"ש מוכנת לביאתו ולא מוצאי י"ט לכן אין מבקשין ומתפללין על ביאתו אלא במ"ש בלבד.

דיני הבדלה.

אע"פ שהבדיל בתפלה ושמע הבדלה בביה"כ מ"מ חוזר ומבדיל בבית על הכוס, ואסור לעשות מלאכה קודם הבדל' אפילו בוודאי לילה, ואם הבדיל בתפלה מותר אע"פ שעדיין לא הבדיל על הכוס. ואם צריך לעשות מלאכה קודם שיתפלל אומר המבדיל בין קודש לחול בלא ברכה ועושה מלאכה כשתכלה, וככה תעשינה הנשים שאינן מתפללות, אבל

בעל

בעל נפש לא יעשה שום מלאכה אפילו הדלקת הנר עד אחר סדר קדושה ואח"כ מותר בהדלקת הנר וכל מלאכה קלה שאין בה שיהוי. העושה מלאכה קודם הבדלה אינו רואה בה סימן ברכה. אין מבדילין על הפת, אבל על שכר ושאר משקים חוץ מן המים מבדילין אם הם חמר מדינה. אם אין לו יין ושום משקה די לו בהבדלה שבתפלה ויאמר המבדיל בלא כוס. יין להבדלה קודם ליין קידוש דקידוש אפשר בפת. שמן לנר חנוכה קודם ליין דהבדלה. השותים מהכוס קודם הברכה או לאחרי' קודם שתיי' צריך ללמדם שלא יעשו כן כי איסור גדול הוא לדעת גדולים רבים, אלא צריך למלאותו על כל גדותיו כדין כוס של ברכה ותו לא צריך, ואחר ששתה ממנו שופך מעט על השולחן כמו שאכתוב בסמוך.

וקודם הבדלה מנגנים פיוט זה.

אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא אֵלִיָּהוּ הַתִּשְׁבִּי אֵלִיָּהוּ הַגִּלְעָדִי בִּמְהֵרָה יָבֹא
אֵלֵינוּ עִם מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד: אִישׁ אֲשֶׁר קִנֵּא לְשֵׁם הָאֵל· אִישׁ
בֻּשַּׂר שָׁלוֹם עַל יַד יְקוּתִיאֵל· אִישׁ גָּשׁ וַיְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אליהו
אִישׁ דּוֹרוֹת שְׁנֵים עָשָׂר רָאוּ עֵינָיו· אִישׁ הַנִּקְרָא בַּעַל שֵׂעָר
בְּסִימָנָיו· אִישׁ וְאֵזוֹר עוֹר אָזוּר בְּמָתְנָיו אליהו. אִישׁ זָעַף עַל
עוֹבְדֵי חַמָּנִים. אִישׁ חָשׁ וְנִשְׁבַּע מִהְיוֹת גִּשְׁמֵי מְעוֹנִים· אִישׁ
טַל וּמָטָר עָצַר שָׁלֹשׁ שָׁנִים אליהו. אִישׁ יָצָא לִמְצוֹא לְנַפְשׁוֹ
נַחַת· אִישׁ כִּלְכְּלוּהוּ הָעוֹרְבִים וְלֹא מֵת לַשַּׁחַת· אִישׁ לְמַעֲנוֹ
נִתְבָּרְכוּ כַּד וְצַפַּחַת אליהו. אִישׁ מוּסָרָיו הִקְשִׁיבוּ כְּמֵהִים·
אִישׁ נֶעֱנָה בָּאֵשׁ מִשְּׁמֵי גְבוֹהִים· אִישׁ סָחוּ אַחֲרָיו יְיָ הוּא
הָאֱלֹהִים אליהו. אִישׁ עָתִיד לְהִשְׁתַּלֵּחַ מִשְּׁמֵי עֲרָבוֹת· אִישׁ
פָּקִיד עַל כָּל בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת· אִישׁ צִיר נֶאֱמָן לְהָשִׁיב לֵב
בָּנִים עַל אָבוֹת אליהו. אִישׁ קָרָא קַנֹּא קִנֵּאתִי לַייָ בְּתִפְאָרָה
אִישׁ רָכַב עַל סוּסֵי אֵשׁ בִּסְעָרָה· אִישׁ שֶׁלֹּא טָעַם טַעַם
מִיתָה וּקְבוּרָה אליהו. אִישׁ תִּשְׁבִּי עַל שְׁמוֹ נִקְרָא. תַּצְלִיחֵנוּ
עַל יָדוֹ בַּתּוֹרָה· תַּשְׁמִיעֵנוּ מִפִּיו בְּשׂוֹרָה טוֹבָה בִּמְהֵרָה·

תּוֹצִיאֵנוּ מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה אליהו. אִישׁ תִּשְׁבִּי תַּצִּילֵנוּ מִפִּי אֲרָיוֹת. תְּבַשְּׂרֵנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת. תְּשַׂמְּחֵנוּ בָּנִים עַל אָבוֹת. בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּתוֹת אליהו. כַּכָּתוּב הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֵת אֵלִיָּה הַנָּבִיא לִפְנֵי בּוֹא יוֹם יְיָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא וְהֵשִׁיב לֵב אָבוֹת עַל בָּנִים וְלֵב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם אליהו. אַשְׁרֵי מִי שֶׁרָאָה פָּנָיו בַּחֲלוֹם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁנָּתַן לוֹ שָׁלוֹם וְהֶחֱזִיר לוֹ שָׁלוֹם. יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

סדר הבדלה.

נוטל הכוס בימינו, עומד ואומר בקול נעים וניגון יפה.

הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי. אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד כִּי עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ יְיָ וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: וּשְׁאַבְתֶּם מַיִם בְּשָׂשׂוֹן מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה: לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל־עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר: כֵּן תִּהְיֶה לָנוּ. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא:

המבדיל והשומעים היוצאים על ידו יתנו עיניהם בכוס ובנר בשעת ברכה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

מחזיר הכוס לשמאלו או מניחו על השולחן ונוטל ההדס או הבשמים בימינו ומברך.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים:

ומריח ונותן לאחרים, להריח בו, או מחזירו לשמאלו,
וכוכף אצבעות ימינו על האגודל, ומקרב ידו לנר ומברך.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

ואח״כ מסתכל בצפרניו שהם מובדלות מן העור, ואחר נוטל הכוס בימינו ואומר.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל

בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים · בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל:

ויושב ושותה הכוס לבדו, ואף בנת אחת אם ירצה משום חבובי מצוה, ומשייר בו מעט יין ושופכו על השלחן (ויש מכבין בו הנר ומריחין בעשן הכל לחבב המצוה) ורוחץ בו עיניו, ונהגו לומר מצות ה' ברה מאירת עינים. ולאחר הבדלה נוהגין לומר פיוט המבדיל וכו' והתחנה רבון העולמים וכו'.

הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל · חַטֹּאתֵינוּ יִמְחוֹל · זַרְעֵנוּ וְכַסְפֵּנוּ יַרְבֶּה כַּחוֹל, וְכַכּוֹכָבִים בַּלָּיְלָה: יוֹם פָּנָה כְּצֵל תּוֹמֶר · אֶקְרָא לָאֵל עָלַי גּוֹמֵר · אוֹמֵר שׁוֹמֵר אָתָא בֹקֶר · וְגַם־לָיְלָה: צִדְקָתְךָ כְּהַר תָּבוֹר, עַל חֲטָאַי עָבוֹר תַּעֲבוֹר · כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבוֹר · וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: חָלְפָה עוֹנַת מִנְחָתִי · מִי יִתֵּן מְנוּחָתִי · יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי · אַשְׂחֶה בְּכָל לָיְלָה: קוֹלִי בַּל יוּנְטַל · פְּתַח לִי שַׁעַר הַמְנֻטָּל · שֶׁרֹּאשִׁי נִמְלָא טָל · קְוֻצּוֹתַי רְסִיסֵי לָיְלָה: הֵעָתֵר נוֹרָא וְאָיוֹם · אֲשַׁוֵּעַ תְּנָה פִדְיוֹם · בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם · בְּאִישׁוֹן לָיְלָה: קְרָאתִיךָ יָהּ הוֹשִׁיעֵנִי · אֹרַח חַיִּים תּוֹדִיעֵנִי: מִדַּלָּה תְבַצְּעֵנִי · מִיּוֹם וְעַד לָיְלָה: טַהֵר טִנּוּף מַעֲשַׂי · פֶּן יֹאמְרוּ מַכְעִיסַי · אַיֵּה אֱלוֹהַּ עֹשָׂי · נֹתֵן זְמִירוֹת בַּלָּיְלָה: נַחְנוּ בְיָדְךָ כַּחוֹמֶר · סְלַח נָא עַל קַל וָחוֹמֶר · יוֹם לְיוֹם יַבִּיעַ אוֹמֶר, וְלַיְלָה לְלָיְלָה: המבדיל

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אַב הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב הָחֵל עָלֵינוּ אֶת־שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַבָּאִים לִקְרָאתֵינוּ לְשָׁלוֹם חֲשׂוּכִים מִכָּל־חֵטְא וָפֶשַׁע וּמְנוּקִים

מִכָּל־עָוֹן וְאַשְׁמָה וָרֶשַׁע וּמְדֻבָּקִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְחָנֵּנוּ הַיּוֹם דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל מֵאִתָּךְ וְתַשְׁמִיעֵנוּ בָהֶם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה וְלֹא תַעֲלֶה קִנְאָתֵנוּ עַל לֵב אָדָם וְלֹא קִנְאַת אָדָם תַּעֲלֶה עַל לִבֵּנוּ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ הָאָב הָרַחֲמָן שִׂים בְּרָכָה וּרְוָחָה וְהַצְלָחָה בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וְכָל־הַיּוֹעֵץ עַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עֵצָה טוֹבָה וּמַחֲשָׁבָה טוֹבָה אַמְּצוּ וּבָרְכוּ גַּדְּלוּ וְקַיְּמוּ קַיֵּם עֲצָתוֹ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר יִתֶּן־לְךָ כִלְבָבֶךָ וְכָל־עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: וְנֶאֱמַר וְתִגְזַר־אֹמֶר וְיָקָם לָךְ וְעַל־דְּרָכֶיךָ נָגַהּ אוֹר: וְכָל־הַיּוֹעֵץ עָלֵינוּ וְעַל כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל עֵצָה שֶׁאֵינָהּ טוֹבָה תּוּפַר עֲצָתוֹ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: וְנֶאֱמַר עֻצוּ עֵצָה וְתֻפָר. דַּבְּרוּ דָבָר וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל: וּפְתַח לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַב הָרַחֲמִים אֲדוֹן הַסְּלִיחוֹת בָּזֶה הַשָּׁבוּעַ וּבְכָל־שָׁבוּעַ. שַׁעֲרֵי אוֹרָה שַׁעֲרֵי אוֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים שַׁעֲרֵי אֲרִיכַת אַפַּיִם שַׁעֲרֵי בְרָכָה שַׁעֲרֵי בִינָה שַׁעֲרֵי גִילָה שַׁעֲרֵי גְדוּלָּה שַׁעֲרֵי גְאֻלָּה שַׁעֲרֵי גְבוּרָה שַׁעֲרֵי דִיצָה שַׁעֲרֵי דֵעָה שַׁעֲרֵי הוֹד שַׁעֲרֵי הָדָר שַׁעֲרֵי הַצְלָחָה שַׁעֲרֵי הָרְוָחָה שַׁעֲרֵי וַעַד טוֹב שַׁעֲרֵי זְרִיזוּת שַׁעֲרֵי זִמְרָה שַׁעֲרֵי זְכִיּוֹת שַׁעֲרֵי זִיו שַׁעֲרֵי זוֹהַר תּוֹרָה שַׁעֲרֵי זוֹהַר חָכְמָה שַׁעֲרֵי זוֹהַר בִּינָה שַׁעֲרֵי זוֹהַר דַּעַת שַׁעֲרֵי חֶדְוָה שַׁעֲרֵי חֶמְלָה שַׁעֲרֵי חֵן וָחֶסֶד שַׁעֲרֵי חַיִּים טוֹבִים שַׁעֲרֵי חָכְמָה שַׁעֲרֵי טוֹבָה שַׁעֲרֵי טוֹהַר שַׁעֲרֵי יְשׁוּעָה שַׁעֲרֵי יוֹשֶׁר

שערי כפרה שערי כלכלה שערי כבוד שערי למוד שערי
מזון שערי מנוחות שערי מחילות שערי מדע שערי
נחמה שערי נקיות שערי סליחה שערי סייעתא דשמיא
שערי עזרה שערי פדות שערי פרנסה טובה שערי צדקה
שערי צהלה שערי קדשה שערי קוממיות שערי רחמים
שערי רצון שערי רפואה שלמה שערי שלום שערי
שמחה שערי שמועות טובות שערי שלוה שערי תורה
שערי תפלה שערי תשובה שערי תשועה כדכתיב
ותשועת צדיקים מיי מעוזם בעת צרה ויעזרם יי ויפלטם
יפלטם מרשעים ויושיעם כי־חסו בו: ונאמר חשף יי
את־זרוע קדשו לעיני כל־הגוים וראו כל־אפסי ארץ את
ישועת אלהינו: ונאמר קול צפיך נשאו קול יחדו ירננו
כי־עין בעין יראו בשוב יי ציון: וקים לנו יי אלהינו מקרא
שכתוב מה נאוו על־ההרים רגלי מבשר משמיע שלום
מבשר טוב משמיע ישועה אומר לציון מלך אלהיך
ראשון לציון הנה הנם ולירושלים מבשר אתן אמן סלה:

ויאמר הגאון מוהר"ר יעב"ץ ז"ל ההשבעות אין אנו נוהגין לומר כלל (ומ"ש פורה הוא טעות וצ"ל פוטה) שומר נפשו ירחק מהם, גם לא הנהיג אמו"ה ז"ל לומר שום פרשה של תורה בליל מ"ש שאין זמן לימוד המקרא בלילה כ"א ביום, גם לא אמר ק"ל צירופי אליהו, ואולם התחנה רבון ראוי לומר לפי שהיא קדמונית וכבר הזכירה הטור.

סדר לוית המלכה.

לעולם יסדר אדם שלחנו במ"ש אפילו אינו צריך אלא לכזית, ויהי' השולחן ערוך ממש, וכן ידליק ג"כ נר נוסף לכבודו, ויכריז ויאמר, דא היא סעודתא דדוד מלכא: ונמצא בספרים שיש עצם באדם שאינו נהנה משום אכילה כ"א מזו הסעודה של מ"ש. פת חמה במ"ש מלוגמא. חמין במ"ש מלוגמא.

ר"ח מותר בעשיית מלאכה, והנשים נוהגות שלא לעשות בו מלאכה.

במנחה שלפניו מתפללין כדרכו אלא שא"א תחנון.

בערבית מתפללין כדרכו אלא שמוסיפין יעלה ויבוא בעבוד', ואם שכח ולא הזכיר של ר"ח בלילה בין שהוא יום א' בין שהוא ב' ימים ר"ח אינו חוזר כשנזכר קודם ברכת רצה אפילו לא התחיל עדיין מודים, וי"א שיאמרנו שם קודם מודים, ולדעת הזאת הסכים הגאון יעב"ץ.

בשחרית מברכין ומתפללין כסדר כל יום אלא שמוסיפין ובראשי חדשיכ' בסדר הקרבנות, ואומרין יעל' ויבוא בעבוד', ואם שכחו ונזכר קוד' שהתחיל מודים אומרו שם, ואם נזכר אחר שהתחיל מודי' וקוד' סיי' התפל' חוזר לרצה, ואם הש ליס תפלתו וכבר אמר יהיו לרצון א"פ אע"פ שלא עקר עדיין, חוזר לראש התפלה, וכן במנחה.

ש"ץ ששכח ולא הזכיר ר"ח (בין בלחש בין בקול) בשחרית, וסיים תפלתו אין מחזירין אותו, אם לא סיים עדיין חוזר לרצה, ויחיד המתפלל בצבור ושכח, יוכל לצאת ע"י שישמע מש"ץ מנה במל'. ואחר חזרת התפל' של ש"ץ קורין הלל בדילוג ומעומד ומברכין עליו תחלה וסוף, היחיד יחזור אחר שנים שיאמר להם הודו והם יענו אחריו ר"פ, ובצבור צריך לשמוע הודו יאמר ויאמרו מפי הש"ץ דשומע כעונה, ואם לאו לא יצא, או יאמר כ"א עמו בנחת. הבא ביה"כ בשעה שאומ' הצבור הלל אומרו עמהם (אם עדיין שהות להתפלל בזמנו דהיינו עד ד' שעית, כך נ"ל) ואח"כ יתפלל, ואם עומד בפסוקי דזמרה פשיטא שאומרו שם ואין בו משום הפסק אבל לא יברך ברכת הלל כיון שמברך ב"ש וישתבח, משו"ה בימים שגומרין בהם הלל לא מצי למכללי' בפסד"ז. נשים פטורות מכל הלל, ואע"פ שמחמירות על עצמן במצות עשה שהז"ג ומברכות עליהן ג"כ למ"ד, מ"מ בהלל דר"ח ודאי לכ"ע אין להם לברך כיון דאפילו אנשים לדעת רבים וגדולים לא יברכו, א"כ הבו דלא לוסיף עליהם נמי, ויש למנען מזה. בבית האבל תוך ז' אין קורין וכשחוזרין לבית קורין.

בר"ח וחנוכה ורגלים קורין הלל ולעולם גומרין אותו חוץ מן ר"ח ושש ימים האחרונים של פסח שאומרין אותו בדילוג. ובקה"מ קושלין התפילין קודם הלל.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִקְרוֹא אֶת־הַהַלֵּל:*

קיג הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְיָ: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח

שמוש

*) ההלל כן עיקר בה"א הידיעה ברא"ש וכן הוא בתלמוד בכל מקום וכן ברמב"ם בי"ב מי"א לברכות וכן בס' המנהיג לאב"ן הירחי ונם' המפואר בדיני ר"ח ובאבודרה'. וכ"ה בכל סידורי הספרדים גם בכל סידורי האשכנזים הקדמונים וכ"י וכן בסידור של ר"ה ש"ן של שנת ש"ך גם במחזור מ"א דפוס וויניציא של שנת ש"ס ובאחרים זולת' אלא שהמדפיסי' האחרוני' השתבשו ונשתרבב השיבוש בכל הסידורי' הקדשי'.

שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל־כָּל־
גּוֹיִם יְיָ עַל־הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: מִי כַּייָ אֱלֹהֵינוּ
הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת: הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת בַּשָּׁמַיִם
וּבָאָרֶץ: מְקִימִי מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים אֶבְיוֹן:
לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ: מוֹשִׁיבִי
עֲקֶרֶת הַבַּיִת אֵם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּיָהּ:
קיד בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם
לֹעֵז: הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל
מַמְשְׁלוֹתָיו: הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס הַיַּרְדֵּן יִסֹּב לְאָחוֹר:
הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים. גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן:
מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר:
הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן:
מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב:
הַהֹפְכִי הַצּוּר אֲגַם־מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ־מָיִם:

בר"ח ופסח (חוץ משני ימים הראשונים) מדלגין זה׃

אַן ר"ח חנכה פסח (אויסר דען צווייא ערסטן טאָגען) ווירד לא לנו ניכט געזאַגט׃

קטו לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל
אֲמִתֶּךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם: וֵאלֹהֵינוּ
בַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה
יְדֵי אָדָם: פֶּה לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ:

אזנים להם ולא ישמעו אף* להם ולא יריחון: ידיהם
ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יהגו בגרונם:
כמוהם יהיו עשיהם כל אשר בטח בהם: ישראל בטח
ביי עזרם ומגנם הוא: בית אהרן בטחו ביי עזרם ומגנם
הוא: יראי יי בטחו ביי עזרם ומגנם הוא:

יי זכרנו יברך יברך את־בית ישראל יברך את־
בית אהרן: יברך יראי יי הקטנים עם
הגדלים: יסף יי עליכם ועל בניכם:
ברוכים אתם ליי עשה שמים וארץ: השמים
שמים ליי והארץ נתן לבני־אדם: לא־
המתים יהללויה ולא כל־ירדי דומה: ואנחנו
נברך יה מעתה ועד־עולם הללויה:

בר"ח ופסח (חוץ משני ימים הראשונים) מדלגין זה.
מן ר"ח אונד פסח (אויסר דען צווייא ערשטען טאָגען) ווירד אהבתי ניכט געזאָגט.

קטז אהבתי כי ישמע יי את קולי תחנוני: כי הטה אזנו לי
ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני
צרה ויגון אמצא: ובשם יי אקרא אנה יי מלטה נפשי:
חנון יי וצדיק ואלהינו מרחם: שמר פתאים* יי דלתי ולי
יהושיע: שובי נפשי למנוחיכי כי יי גמל עליכי: כי חלצת
נפשי ממות את עיני מן דמעה את רגלי מדחי: אתהלך
לפני

*) אף לפי עדו' רש"י ז"ל בתילי' קל"ה ולפי מה שמס' שם בגליון המס"ק צ"ל כאן אף בקמ"ץ.
*) פתאים האל"ף בעלם והחירק נקראת תחת היו"ד.

לִפְנֵי יְיָ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי
מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל הָאָדָם כֹּזֵב:

מָה אָשִׁיב לַייָ כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלָי: כּוֹס יְשׁוּעוֹת
אֶשָּׂא וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא: נְדָרַי לַייָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה
נָּא לְכָל־עַמּוֹ: יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו:
אָנָּה יְיָ כִּי־אֲנִי עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן־אֲמָתֶךָ
פִּתַּחְתָּ לְמוֹסֵרָי: לְךָ אֶזְבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְיָ
אֶקְרָא: נְדָרַי לַייָ אֲשַׁלֵּם נֶגְדָה־נָּא לְכָל עַמּוֹ:
בְּחַצְרוֹת בֵּית יְיָ בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּיָהּ:

קי"ז הַלְלוּ אֶת־יְיָ כָּל־גּוֹיִם שַׁבְּחוּהוּ כָּל הָאֻמִּים:
כִּי גָבַר עָלֵינוּ חַסְדּוֹ וֶאֱמֶת־יְיָ לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

ח' הוֹדוּ לַייָ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ק' הודו
ח' יֹאמַר־נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ק' הודו
ח' יֹאמְרוּ נָא בֵית אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ק' הודו
ח' יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יְיָ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: ק' הודו

מִן־הַמֵּצַר קָרָאתִי יָּהּ* עָנָנִי בַמֶּרְחַב יָהּ*: יְיָ לִי לֹא

אִירָא

*) ה"א של קראתי יה במפיק וה"א של במרחב יה רפה, ורז"ה בס"ת שלו שקר ענה במסרת דסוף פ' בשלח וכבר ענה בו כמשו הגאון רמ"ד בקונטרס השגות שלו, ולא הי' מן הצורך להכחישו שנית לולא שראיתי להחכם רא"ם בעל ויעתר יצחק שהעתיק שנית דברי רז"ה המוזמים כי לא ראה דברי רמ"ד ולא המסרת דסוף בשלח ובהרי"א נמסר שם במרחב יה בתרי מילין דלא מפקין ה"א וממילא שהיא מלה אחת וכדעת

רבא

אירא מה־יעשה לי אדם: יי לי בעזרי ואני אראה בשנאי: טוב לחסות ביי מבטח באדם: טוב לחסות ביי מבטח בנדיבים: כל־גוים סבבוני בשם יי כי אמילם: סבוני גם־סבבוני בשם יי כי אמילם: סבוני כדברים דעכו כאש קוצים בשם יי כי אמילם: דחה דחיתני לנפל ויי עזרני: עזי וזמרת יה ויהי־לי לישועה: קול רנה וישועה באהלי צדיקים ימין יי עשה חיל: ימין יי רוממה ימין יי עשה חיל: לא־אמות כי־אחיה ואספר מעשי־יה: יסר יסרני יה ולמות לא נתנני: פתחו־לי שערי־צדק אבא בם אודה יה: זה־השער ליי צדיקים יבאו בו:

אודך כי עניתני ותהי־לי לישועה: אודך

אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה: אבן

מאת יי היתה זאת היא נפלאת* בעינינו: מאת

זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו: זה

אנא

רבא ורב במס' פסחים דף קי"ז א' דוגמת חבריו שלהבתיה, וארץ מאפליה שכן תיבה אחת ונעדות רד"ק בשרשו, ועל שלהבתיה כמסר בהדי' מלה אחת לדעת בן אשר וא"כ מסרה דסוף בשלא אתא כבן אשר דקיימא לן כוותי' לכן במרכביה מלה חדא והה"א רפה וכן במקרא כ"י ישן ומדוייק כתיב במרכביה מלה חדא והחי"ת בפתח והבי"ת בשוא והה"א רפה וכן עיקר, ודע כי ענני נטעם גרש רביע לכן כדגש אחריו.

*) נפלאת האל"ף נעלם דוגמת וחטאת עמך (שמות ה טז) והדומים לו, והמון קורא האל"ף בחולם ושיבוש הוא.

החזן מכנן אנא והקהל עונה . החזן חוזר ומכנן אנא והקהל עונה .

אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא: אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא: אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא:

בָּרוּךְ הַבָּא בְּשֵׁם יְיָ בֵּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ: ברוך
אֵל יְיָ וַיָּאֶר לָנוּ אִסְרוּ־חַג בַּעֲבֹתִים עַד קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: אל
אֵלִי אַתָּה וְאוֹדֶךָּ אֱלֹהַי אֲרוֹמְמֶךָּ: אלי
הוֹדוּ לַייָ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: הודו
יְהַלְלוּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (עַל*) כָּל מַעֲשֶׂיךָ · וַחֲסִידֶיךָ צַדִּיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וִיבָרְכוּ וִישַׁבְּחוּ וִיפָאֲרוּ וִירוֹמְמוּ וְיַעֲרִיצוּ וְיַקְדִּישׁוּ וְיַמְלִיכוּ אֶת שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ כִּי לְךָ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשִׁמְךָ נָאֶה לְזַמֵּר כִּי מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם אַתָּה אֵל · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

בכל יום שיש תפלת מוסף אומר הש"ץ קדיש תתקבל אחר הלל קודם הוצאת ס"ת, לכן בחנוכה (חוץ מר"ח ושבת) אין אומרין כ"א חצי קדיש. כשחל ר"ח בחול מוציאין ס"ת א' וקורין ד' אנשים בסדר פינחס בפרשת התמיד, כהן מתחלת וידבר עד עולה תמיד, לוי חוזר אל ואמרת להם עד רביעית ההין, ישראל עד עולת התמיד ונסכה, רביעי ובראשי חדשיכם עד יעשה ונסכו. ח"ק. יהללו. ומחזירין הס"ת להיכל. ח"ק. וחולצין התפילין, ומתפללין מוסף.

תפלת מוסף לר"ח כשחל בחול

דיני תפלת מוספין בין דר"ח, בין די"ט שוין לדין ת"מו דשבת לגמרי, יע"וש.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אלהי

---

*) בסידורי הספרדים גם בסידורי האשכנזים וכ"י ודפוסים ישנים ליתא מלת ע[ל] וגם הרב אבודרהם והרב רמ"ד וגאונים אחרים לא גרסו לה.

אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃ מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃

בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם׃

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל־יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃

קדושה לש"ץ בחזרת התפלה.

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב עַל־יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קו"ח קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ ח' לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ׃

קו"ח בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ׃ ח' וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר׃

קו"ח יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

ח' לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃

רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמְּךָ נָתַתָּ׃ זְמַן כַּפָּרָה לְכָל תּוֹלְדוֹתָם׃ בִּהְיוֹתָם מַקְרִיבִים לְפָנֶיךָ זִבְחֵי רָצוֹן

וּשְׂעִירֵי חַטָּאת לְכַפֵּר בַּעֲדָם · וְזִכָּרוֹן לְכֻלָּם יִהְיוּ · וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם מִיַּד שׂוֹנֵא: מִזְבֵּחַ חָדָשׁ בְּצִיּוֹן תָּכִין · וְעוֹלַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ נַעֲלֶה עָלָיו וּשְׂעִירֵי עִזִּים נַעֲשֶׂה בְרָצוֹן · וּבַעֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִשְׂמַח כֻּלָּנוּ · וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדְּךָ הַנִּשְׁמָעִים בְּעִירֶךָ · הָאֲמוּרִים לִפְנֵי מִזְבְּחֶךָ · אַהֲבַת עוֹלָם תָּבִיא לָהֶם · וּבְרִית אָבוֹת לַבָּנִים תִּזְכּוֹר: וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם · וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ · אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת־מוּסַף יוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה · נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה · כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ · כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ · עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ · מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַיי פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן

לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ· חַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה· לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה· לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה· לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה· לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה· לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם· לִמְחִילַת חֵטְא· וְלִסְלִיחַת עָוֹן (בשנת העבור וּלְכַפָּרַת פָּשַׁע) כִּי־בְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בָּחַרְתָּ מִכָּל־הָאֻמּוֹת· וְחֻקֵּי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לָהֶם קָבָעְתָּ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם· וְהָשֵׁב אֶת־הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד· עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ· וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ· אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ· עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָּל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ· בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם׃ הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ׃ בחנוכה על הניסים׃

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃ וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת׃

הש"ץ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם׃

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃ יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ׃

הש"ץ חוז' התפל' בקול ואומר קדוש' נקד' ואו"א ברכנו וכו', קדיש תתקבל, עלינו ק'

בשחרית מסדרין הברכות וסדר תמיד וכסדר"ז ותפה"ש כמו בשאר שבתות אלא שמוסיפין ובראשי חדשיכם בס"ע, ואומרין יעלה ויבוא בעבודה, ודין הזכרתו כמו בר"ח דחול, והש"ץ חוזר התפלה ואומרין הלל בדלוג, קדיש תתקבל. אין כמוך, ומוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון ז' בסדר השבוע, ומניח ס"ת שני אצלה ואומר ח"ק על שתיהן, וקורא למפטיר באחרונה בסדר פינחס וביום השבת ובראשי חדשיכם עד ס"פ ומפטירין השמים כסאי, ואימתי כדאת כבר כתבתי לעיל בסדר ק"ה על מקומו ע"ש. ואחר שהכניסו הס"ת אומר הש"ץ ח"ק ומתפללין תפלת מוסף •

תפלת מוסף לשבת ור"ח

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה • מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן • בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ •

בחורף מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר • מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה • וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה •

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה יָצַרְתָּ עוֹלָמְךָ מִקֶּדֶם כִּלִּיתָ מְלַאכְתְּךָ

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְּשׁוֹנוֹת וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ׃ וַתִּתֶּן־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה וְרָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְכַפָּרָה׃ וּלְפִי שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ חָרְבָה עִירֵנוּ וְשָׁמֵם בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ וְגָלָה יְקָרֵנוּ וְנִטַּל כָּבוֹד מִבֵּית חַיֵּינוּ׃ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד הַשְּׁלוּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ׃ יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ וְתִטָּעֵנוּ בִּגְבוּלֵנוּ וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם׃ וְאֶת־מוּסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְיוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר׃

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כְבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל־עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

*זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור:

וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַייָ פָּרִים בְּנֵי־בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ וְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה· לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה· לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה· לִישׁוּעָה וּלְנֶחָמָה· לְפַרְנָסָה וּלְכַלְכָּלָה· לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם·

למחילת

*) זה קרבן בכ"י וס"מ ובספרדי' ליתא וכתבו המחברי' שאין נכון לאמרו וכ"כ הגאון יעב"ץ

למחילת חטא ולסליחת עון (בשנת העבור ולכפרת פשע) כי בעמך ישראל בחרת מכל־האמות· ושבת קדשך להם הודעת וחקי ראשי חדשים להם קבעת: ברוך אתה יי מקדש השבת וישראל וראשי חדשים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם· והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך·

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים· ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו· אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך· על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל־עת ערב ובקר וצהרים· הטוב כי לא־כלו רחמיך והמרחם כי לא־תמו חסדיך מעולם קוינו לך: (בחנוכה על הניסים·)

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך· ברוך אל ההודאות:

ועל

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד. וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

הש"ץ אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושך כאמור: יברכך יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויחנך: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך: ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תדום ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען קדשתך עשה למען תורתך למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועניני: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

הש"ץ חוזר התפלה בקול ואומר קדושה נעריצך לעיל דף ע"ח וגומר התפלה, ומסיימין הסדר כמו בשאר שבתות, אלא שא"א צו"ץ במנחה.

לוח לקביעת החדשים

לדעת החדשים המלאים לעולם, והחסרים לעולם.

ניסן. סיון. אב. תשרי. שבט. (ואדר ראשון במעוברת) מלאי' לעולם, ר"ל של ל' יו'.
אייר. תמוז. אלול. טבת. אדר (הסמוך לניסן) חסרים לעולם, ר"ל של כ"ט יום.

חשון וכסלו פעמים שניהם מלאים ואז נקראת השנה שלימה, ופעמים שניהם חסרים ואז נקראת השנה חסירה, ופעמים שחשון חסר וכסלו מלא ואז נקראת כסדרה. ר"ל שינואו החדשים על הסדר מלא וחסר מלא וחסר.

לדעת החדשים שלעולם אינם ר"ח כ"א יום אחד ואותם שלעולם הם ב' ימים.

ניסן. סיון. אב. תשרי. שבט. לעולם ר"ח יום א' בלבד.
אייר. תמוז. אלול. חשון. אדר. ואדר. לעולם ר"ח ב' ימים.
כסלו וטבת לפעמים ב' ימים ר"ח ולפעמים יום א' בלבד, כיצד? כשחשון וכסלו שניהם מלאים אז יהיו כסלו וטבת ב' ימים ר"ח, וכשיהיו שניהם חסרים אז לא יהיו כ"א יום אחד, וכשיהיו אחד חסר ואחד מלא אז יהי' כסלו יום א' ר"ח, וטבת ב' ימים.

לדעת הימים הראויים לקבוע בהם ר"ח ולא בזולתם,
וזה יובן מן יום השני של ר"ח שהוא ראשון לחדש ועיקר לחשבון.

ניסן אגהז. אייר בגהז. סיון אגדו. תמוז אגהו. אב בדה. אלול אבדו.
תשרי בגהז. חשון בדהז. כסלו אבגדהו. טבת אבגדו. שבט בגדהז. אדר זבדו.

וכשהשנים מעוברת אדר ראשון בדהז. אדר שני זבדו.

סימני השנים הפשוטות והמעוברות.

סי' לפשוטות. בש"ה. בח"ג. גכ"ה. הש"א. הכ"ז. זש"ג. זח"א
סי' למעוברות. בש"ז. בח"ה. גכ"ז. הש"ג. הח"א. זש"ה. זח"ג.

פי' האות הראשונה יורה על יום השבוע שבו הוקבע ר"ה, והאות השני' מורה על השנה אם היא שלימה או חסירה או כסדרה, והאות הג' יורה על יום קביעת ר"ח ניסן ופסח.

סי' לראשי חדשים של כל השנה.

בראשי חדשים לעולם הם סדורים על סדר ימי השבוע, כיצד? הרי שסימן השנה הפשוטה ד"מ זש"ג הנה ידעת מסימן זה שחשון וכסלו שניהם מלאים ור"ח תשרי ביום שבת לכן תדע שחשון ביום א' ב', וכסלו ג' ד', וטבת ה' ו', ושבט ז', ואדר א' ב', ניסן ג', אייר ד' ה', סיון ו', תמוח ז' א', אב ב', אלול ג' ד', וכמוהו אם סי' השנה המעוברת ד"מ זחג הרי ידעת שחשון וכסלו שניהם חסרי' ושיהי' ר"ה הוא ר"ח תשרי ביום שבת לכן תדע שחשון ביום א' ב', וכסלו ג', וטבת ד', ושבט ה', אדר ראשון ו' ז', ואדר שני א' ב', ניסן ג', אייר ד' ה', סיון ו', תמוז ז' א', אב ב', אלול ג' ד', וכן על דרך זה לעולם.

ר"ה בגהז. כפור בדהז (וכמוהו תענית אסתר אלא שאם חל בשבת יוקדם ליום ה'). חנוכה אבדהו. צום י' טבת אגדהו. פורים אגהו. פסח אגהז (וכמוהו צום י"ז תמוז וי' אב אלא שאם חלו בשבת נדחו ליום א'). עצרת והושענא רבא אבדו.

סימן לקביעת המועדים מימות הפסח

א"ת פי' ביום א' של פסח יחול לעולם ט' באב.
ב"ש פי' ביום ב' של פסח יחול לעולם חג שבועות.
ג"ר פי' ביום ג' של פסח יחול לעולם ר"ה.
ד"ק פי' ביום ד' של פסח יחול לעולם קריאת התורה הוא שמחת תורה.
ה"צ פי' ביום ה' של פסח יחול לעולם יום כפור.
ו"פ פי' ביום ו' של פסח חל פורים שעבר.
פל"ג פי' ביום שחל בו פורים יחול לעולם ל"ג בעומר.

סדר המועדים והרגלים

הרגל הראשון הוא חג המצות ראשון למועדי ה'
בחמשה עשר יום לחדש הראשון הוא חדש האביב הוא ניסן.

ניסן הוא ר"ה למלכים ולרגלים ולעבורים ולתרומת שקלים, בניסן הוקם המשכן בשנה שני' ליצ"מ, והקריב נחשון ראשון לחנוכת המזבח ואחריו שאר הנשיאי' כל אחד יומו לפיכך נוהגים יחידי' לקרות בר"ח וי"א ימים שאחריו בסדר נשא פ' של כל נשיא ונשיא דבר יום ביומו, ואחר הקריאה אומרין תחנה זאת.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתָּאִיר הַיּוֹם בְּחַסְדְּךָ הַגָּדוֹל עַל נִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין. דְּמִתְחַדְּשִׁין בְּצַפְרִים. וּמְצַפְצְפִין בְּשִׁבְחִין וּמְצַלְּאִין עַל עַמָּא קַדִּישָׁא יִשְׂרָאֵל. רִבּוֹן עָלְמִין תַּכְנִיס וְתַעְיֵיל הַנָּךְ צִפָּרֵי קַדִּישֵׁי לַאֲתַר קַדִּישָׁא דְּאִתְּמַר עֲלֵיהּ עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי. שֶׁבְּאִם אֲנִי עַבְדְּךָ מִשֵּׁבֶט פלוני שֶׁקָּרָאתִי בְּתוֹרָתְךָ פָּרָשָׁה שֶׁל הַנָּשִׂיא הַיּוֹם. אֲזַי יָאִירוּ נָא עָלַי כָּל נִיצוֹצִין קַדִּישִׁין וְכָל הָאוֹרוֹת קְדוֹשׁוֹת הַכְּלוּלוֹת בִּקְדוּשַּׁת זֶה הַשֵּׁבֶט לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל בְּתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתֶךָ: לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כָּל יְמֵי חַיַּי אֲנִי וְזַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

באחד בניסן יתחילו להקריב מלואים לעתיד ב"ב, לכן המצפים לישועה ראוי להם לעשות זכר לדבר ולקרות ג"כ אותה פרשה בנביא יחזקאל סי' מ"ג מן ויאמר אלה חוקות המזבח עד נאום ה' אלהים, ואח"כ קורא עוד שם סי' מ"ה מן כה אמר ה' בראשון באחד לחדש, עד וכפרתם את הבית, ושני פרשיות הללו ראויים לאומרם מר"ח עד ז' בו בכלל, אבן פ' ראשונה יאמר גם ביום ח', ויאמר אחריהם לשון בקשה שיראנו הש"י בבנינו ובעבודה בב"א.

כל ימי ניסן אין מתענין ואין מספידין, ואין אומרים תחנון ולא יהי רצון אחר קה"ת בשני וחמישי ולא צ"ה ולא קדיש בבה"ק, ואין מזכירין נשמות ולא צו"ץ.

ר"ח ניסן שחל בשבת אז הוא פ' החדש ומתפללין בו ככל שארי ר"ח בשבת, וסדר קה"ת כבר הזכרתי לעיל על מקומו.

שבת הסמוך לפסח נקרא שבת הגדול מפני נס גדול שנעשה בו כנודע, בו בשבת מתחיל לנגן הכל יודוך בקול, ובמנחה פוסקין לומר ברכי נפשי, ויש ק"ק שנהגו לומר עבדים היינו. ובערבית למ"ש אין אומרים ויהי נועם וא"ק אף כשחל פסח בשבת הבא, כן דעת הרבה מן הגאונים, ומ"מ אין לשנות המנהג.

אור לי"ד (וכשחל בשבת אור לי"ג) בודקין החמץ לאור הנר מיד אחר ת"ע, ולא יאכל נאותה שעה סעודה קבוע אפילו התענה קודם שיבדוק מיהו טעימה ודאי שרי.

הבודק מברך ברכה זו.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל בִּיעוּר חָמֵץ׃

(ויכול להוציא אחרים המכוונים לברכתו) ובודק כה"מ שברשותו שמכניסין בהם חמץ, ואע"פ שהבית כתכבד, ואחר שגמר בדיקתו יזהר להצניע היטב החמץ שמשייר לאכילתו שלא יצטרך בדיקה שנית, וחמץ שמצא ורוצה לבערו נוהגין לשמרו עד שעת הביעור ולשרפו, וצריך לזהר שלא יאבד ויהא זקוק לבדוק עוד. מיד אחר הבדיקה יבטל כל חמץ שברשותו הבלתי ידוע לו שמא נעלם ממנו, ויאמר

כָּל חֲמִירָא וַחֲמִיעָא דְאִכָּא בִּרְשׁוּתִי דְּלָא חֲמִיתֵהּ וּדְלָא בַעֲרְתֵּהּ לִבְטִיל וְלֶהֱוֵי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא׃

ע"פ בבקר השכם מתפללין, וא"א מזמור לתודה ולמנצח ולא אל ארך אפים, אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש ועכשו נהגו לשרוף בסוף חמישית, ואחר שריפה מבטלין פעם שנית ואומרים

כָּל חֲמִירָא וַחֲמִיעָא דְאִכָּא בִרְשׁוּתִי דַּחֲמִיתֵהּ וּדְלָא חֲמִיתֵהּ דְּבַעֲרְתֵּהּ וּדְלָא בַעֲרְתֵּהּ לִבְטִיל וְלֶהֱוֵי כְּעַפְרָא דְאַרְעָא׃

הביטול ודאי צ"ל דוקא קודם שעה ששית לפי שאחר זמן איסורו אינו ברשותו לבטלו. גם כשחל ע"פ בשבת צריך לבער בע"ש קודם חצות.

מנהג של ישראל שהבכורות מתענין ע"פ בין בכור מאב בין בכור מאם, ובכורי

כהנים

כהנים ולויים, וי"א אפילו נקבה בכורה. וי"ה שהאב או אם מתענין בשביל בכור קטן, ואין בכל זה מנהג מוחלט אלא רשות הוא ולא חובה, גם גדול הבית אם ירצה להתענות מנהגא הוי, ובא"ה אנשי מעשה מתענין בו כדי שיאכלו בלילה מצה לתאבון, והכל נפי מה שהוא אדם, וכשחל ע"פ בשבת י"א שמקדימין להתענות ביום ה'. וטוב הדבר לנהוג כן, וי"א הואיל ואידחי אידחי, לכן אין להטילו חובה אחר שכל עיקר אינו אלא מנהג שספקו להקל. הבכורות יכולין לאכול בסעודת מצוה.

מתחלת שעה שביעית ולמעלה אסור לאכול חמץ ד"ת בלאו, אף אחר חצות מותר לאכול מצה עשירה, ויכולין לקיים בה סעודה שלישית כשחל ע"פ בשבת, אבל קק"א ת"א אותה אפילו בע"פ כה"ג והם יקימוה במיני תרגימא. מתחלת שעה עשירית ולמעלה אסור לכל אדם הבריא לאכול אפילו מצה עשירה, אבל אוכל הוא מעט בשר פירות וירקות ובלבד שלא ימלא כריסו מהן, וכן יין מותר לשתות כשיעור שגורר תאות המאכל, ובלבד שלא ישתכר ממנו באופן שקן באכילה, גם יבוא להשתקע בשינה ויתבטל ממצות הלילה.

לענין מלאכה עד חצות, מקום שנהגו לעשות עושין, שלא לעשות אין עושין, וי"א לדידן מקום שנהגו שלא לעשות היא, ואינו מנהג פשוט בכ"מ. אפילו במקום שנהגו לעשות עד חצות, מחצות ולמעלה אסור, ואפילו בחנם אסור במלאכה גמורה, אבל הקלה כגון מעט תיקון כלים לצורך י"ט ושבת מותר, ואם עושה להשתכר אף היא אסורה, וכל מאי דשרי בחה"מ כ"שכ דשרי בע"פ. אין מקיזין דם בשום עי"ט. לאחר חצות נכנסין למרחץ, ונהגו אנשי מעשה הבריאים לטבול בעי"ט. ונהגו שלא ללוש מצת מצוה עד אחר חצות, ואין ללוש יותר מעשרון בבת אחת. בשעת נתינת הקמח וכן בהטלת מים לעיסה, וכן בעריכת המצה אומר לשם מצת מצוה. בשעת לישה אומר כל פירורים שיפלו מעסה זו בשעת לישה ועריכה והנדבק ממנה בכלים יהיו הפקר: וינקה כלי הלישה היטב בין עיסה לעיסה. עושין ג' מצות מעשרון ומסמנים אותן בחריצין, הראשונה בחריץ אחד לכהן, שני' בב' חריצין ללוי, שלישית בג' חריצין לישראל, ובדרך הזה עושין עוד שלש לצורך ליל שני אלא שמסמנין אותן בסימן אחר להבדילם מן אותן הנעשים לצורך ליל ראשון, ונוהגין לעשות ג"כ ג' מצות לספקות שאם ישתברו מהמצוות יקח מאל' תמורתן לפיכך מדקדקים גם בהם בכל האפשרי. אחר האפי' יתן כל המצו' בסל אחד להפריש מהן חלה, והמצוה הזאת היא על האשה, ואם אין לו אשה מצוה דידי' וודאי, וכן כשאשתו יולדת או חול' או יקיימנ' בעצמו ולא יעשנ' ע"י אש' אחר'. בשעת הפרש' מברכין

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וְצִוָּנוּ לְהַפְרִישׁ חַלָּה (מִן הָעִסָּה: כ"ה הטפס הנכון).

סדר עירוב תבשילין ודיניו

י"ט שחל בע"ש לא יבשלו בתחלה לשבת בקדרה בפ"ע, אבל מבשל כמה קדרות לי"ט ואם הותיר. הותיר לשבת, אכן ע"י עירוב מבשל בתחלה לשבת. עירוב זה עושין אותו בפת ותבשיל. ואם לא עשאו אלא מתבשיל לבד מותר, ושיעורו בכזית בין לאחד בין למאה. מצוה על כל אדם לערב, וגדול העיר מערב על כל

בני

סדר עירוב תבשילין

בני עירו כדי שיסמוך עליו מי ששכח או נאנס או אבד עירובו. המערב לאחרים צריך לזכות להם ע"י אחר, ואחר שהגביה הזוכה אחר המזכה ונוטלו בידו ומברך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב:

בַּהֲדֵין עֵרוּבָא יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לְמֵיפָא וּלְבַשָּׁלָא וּלְאַטְמָנָא וּלְאַדְלָקָא שְׁרָגָא וּלְמֶעְבַּד כָּל־צָרְכָּנָא מִיּוֹמָא טָבָא לְשַׁבְּתָא לָנוּ וּלְכָל־הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת:

ווער קיין ל"הק פערשטעהט דער מאג אויך אויף דייטש זאגען.

דורך דיזן ערוב זייא עז אונס ערלויבט, צו באקן, צו קאכן, דיא שפייזע ווארם צו ערהאלטן, ליכטר אנצוטטעקן, אונד איברהויפט אללעם נעטהיגע פאן י"ט אויף שבת צו פערריכטן; זא וואהל אונס אלז יעדן דער אין דיזן אורטע וואהנט.

נאכל העירוב או אבד קודם שבשל לשבת, יקנה קמחו ותבשילו לאחרים והם אופין ומבשלים לו אפי' בביתו, ואם אין שם אחרים שעירבו, מותר לאפות פת אחד ולבשל קדרה אחת ולהדליק נר אחד. אם נזכר בי"ט ראשון של גליות שלא עירב יוכל לערב בתנאי ויאמר: אם היום קדש איני צריך לערב, ואם היום חול בעירובא הדין יהא שרא כו' (וכ"ל דלא בעי ברוכי דספק דדבריהם הוי, ואף בעי"ט כה"ג ל"ע עמ"וק) ולמחר א"ל כולם. לאחר שהכין צרכי שבת יכול לאוכלו, מ"מ יניח אותו ללחם משנ' בערבי' ושחרי', ולמנח' יבצוע עליו.

עירוב חצרות

נוהגין לגבות בע"פ קמח מכל בני העיר ועושין ממנו חלת מצה לערוב חצרות ומבואות, ולערב בביה"כ קודם ת"ע החשוב שבקהל נוטלה בידו ונותנה ליד אחר לזכות בה ויאמר לו כלשון הזה (ויוכל לומר לו באיזה לשון שמבין): זכה בעירוב זה לאחינו ב"י הדרים פה עמנו ושיבואו לדור בעיר הזאת (בחצר הזא', במבוי זה) שיסמכו עליו לטלטל על ידו מרשות לרשות בשב' וי"ט הבאים: וחוז' המזכ' ונוטלו מיד הזוכ' ומברך ברכ' זו

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עֵרוּב:

בַּהֲדֵין עֵרוּבָא יְהֵא שָׁרֵא לָנָא לְאַפָּקָא לְאַעָלָא מִן הַמְּבוֹאוֹת לַחֲצֵרוֹת וּמִן הַחֲצֵרוֹת לַמְּבוֹאוֹת וּמִשְׁתֵּיהֶן לְבָתִּים וּמִבָּתִּים לִשְׁתֵּיהֶן בְּכָל שַׁבְּתוֹת הַשָּׁנָה (וי"ט) לָנוּ וּלְכָל הַדָּרִים בָּעִיר הַזֹּאת:

ונוהגין להניח העירוב בביה"כ במקום משומר שלא יאבד ושלא יאכלנו העכברים.

בעי"ט מתפללין מנחה כחול כדרכו ובשבת כדרכו, ומדליקין הנרות לי"ט כמו לשבת ומברכין להדליק נר של י"ט, וטוב ויפה להדליק קודם שנכנסין לביה"כ ואם לאו מדליק בלילה כשנכנסים לבית.

בערבית. מתחילין ברכו וכו' כמו בשבת ואומרין המעריבים לפי המנהג, ומתפללין תפלת ערבית.

תפלת ערבית ושחרית ומנחה.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה. מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ.

אין מוסף שמיני עצרת פֿאַנגט מאַן אָן משיב הרוח צו זאָגן ביז מוסף יום א' דפסח.

מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד. מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים. אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ. וְרָצִיתָ בָּנוּ. וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת. וְקִדַּשְׁתָּנוּ

בְּמִצְוֹתֶיךָ

בְּמִצְוֹתֶיךָ · וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ · וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

כשחל י"ט במוצאי שבת אומרים זה.

וַתּוֹדִיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִשְׁפָּטִים יְשָׁרִים וְתוֹרַת אֱמֶת חֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים וַתַּנְחִילֵנוּ זְמַנֵּי שָׂשׂוֹן וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁ וְחַגֵּי נְדָבָה · וַתּוֹרִישֵׁנוּ קְדֻשַּׁת שַׁבָּת וּכְבוֹד מוֹעֵד וַחֲגִיגַת הָרֶגֶל · וַתַּבְדֵּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ · הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ו מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן · אֶת יוֹם השבת הזה ואת יום

לפסח	לשבועות	לסוכות	לשמיני עצרת ולש"ת
חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה · זְמַן חֵרוּתֵנוּ	חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה · זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ	חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה · זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ	הַשְּׁמִינִי חַג* הָעֲצֶרֶת הַזֶּה זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ

באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אלהינו

*) חג העצרה הזה כן עיקר כמו שהוכחתי בראיות הלא המה כתובים במעריב לש"ע

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ · יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה
וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן
אֲבוֹתֵינוּ · וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ · וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם
עִיר קָדְשֶׁךָ · וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ · לִפְלֵטָה
לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם

לפסח | לשבועות | לסוכות | לשמיני עצרת ולש"ת

חַג הַמַּצּוֹת | חַג הַשָּׁבֻעוֹת | חַג הַסֻּכּוֹת | הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת
הַזֶּה · זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה · וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה ·
וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים · וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים · חוּס
וְחָנֵּנוּ · וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ · כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי
אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם לְשִׂמְחָה וּלְשָׂשׂוֹן כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאָמַרְתָּ
לְבָרְכֵנוּ: בשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו
קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ
מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ וְטַהֵר לִבֵּנוּ
לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ באהבה וברצון
בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן שבת וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ · וְיִשְׂמְחוּ
בְךָ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְקַדֵּשׁ השבת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם · וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן׃

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ · אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ · עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם · הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ׃

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ · בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת׃

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃ וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת׃

לש"ץ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם

בשחרית אומרים זה.

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בערבית ומנחה אומרים זה.

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וְשִׂפְתֵי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

אחר התפלה בערבית אומר הש"ץ קדיש תתקבל (ואינו חוזר התפלה) ובשבת אומרין תפלה ויכולו ומגן אבות וא"וא, וי"ש קהלות שא"א מגן אבות, ובק"ק פפ"ד אומרין ג"כ במה מדליקין אם לא שחל י"ט בע"ש. בליל ראשון ושני של פסח אין מקדשין בביה"כ, ומקדשין בבית על ההסיבה, וכל עניני ההסבה הלא הם כתובים על סדר ההגדות הנמצאות ביד כל אדם.

בשחרית י"ט נכנסין לביה"כ ומסדרין הברכות ופס"ד וק"ש כמו בשבת, אלא שא"א הכל יודוך אם לא כשחל י"ט בשבת, ומתפללין שבע בלחש כמו בערבית, והש"ץ חוזר התפלה, וגומרין הלל בברכה לפניו ולאחריו, והש"ץ אומר קדיש תתקבל, אין כמוך, ומוציאין ב' ס"ת ואומרין רבון וגומרין הסדר הכתוב לעיל בסדר קה"ת לשבת, ולאחר שהחזירו הס"ת למקומן אומר הש"ץ ח"ק ועומדין להתפלל תפלת מוסף.

תפלת מוסף לרגלים

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת
וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה ׃
מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ ׃
בשמיני עצרת וש"ת מַשִּׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגָּשֶׁם:
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ
לִישֵׁנֵי עָפָר ׃ מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ
מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה ׃ וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:
אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים ׃ אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ ׃
וְרָצִיתָ בָּנוּ ׃ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל־הַלְּשׁוֹנוֹת ׃
וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ ׃ וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ ׃
וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:
וַתִּתֶּן־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ו מוֹעֲדִים
לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן ׃ אֶת יוֹם השבת הזה ואת יוֹם

לשמיני עצרת ולש"ת	לסוכות	לשבועות	לפסח
הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה· זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ	חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה· זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ	חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה· זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ	חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה· זְמַן חֵרוּתֵנוּ

באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת וּלְהִשְׁתַּחֲווֹת לְפָנֶיךָ וְלַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד הַשְּׁלוּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל חָי וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסַף יום השבת הזה ואת מוסף יום

חַג הַמַּצּוֹת | חַג הַשָּׁבֻעוֹת | חַג הַסֻּכּוֹת | הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת

הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

(זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור)

ביום א׳ וב׳ של פסח

וּבַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ פֶּסַח לַייָ: וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חָג שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת יֵאָכֵל: בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:

מיום ג׳ דחה"מ ואילך אומרין.

וְהִקְרַבְתֶּם אִשֶּׁה עֹלָה לַייָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד וְשִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם:

ומנחתם

לשבועות

וּבְיוֹם הַבִּכּוּרִים בְּהַקְרִיבְכֶם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַייָ בְּשָׁבֻעֹתֵיכֶם מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עוֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם אַיִל אֶחָד שִׁבְעָה כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה:

ומנחתם

ביום א׳ וב׳ של סכות.

וּבַחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְחַגֹּתֶם חַג לַייָ שִׁבְעַת יָמִים: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם יִהְיוּ:

ומנחתם

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר · שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר · וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל · וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ · וְשָׂעִיר לְכַפֵּר · וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם׃ בשבת ישמחו ונקול או"א ·

חַן ערטטן טחג קה"מ סוכות זחגט מחן דחז

וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי, פָּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנֵים עָשָׂר · אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר · וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ · וְשָׂעִיר לְכַפֵּר . וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם׃

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, פָּרִים עַשְׁתֵּי־עָשָׂר · אֵילִם שְׁנָיִם · כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר · שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר · וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וְשָׂעִיר לְכַפֵּר וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם׃

חַן לווייטן טחג קה"מ זחגט מחן דחז.

וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, פָּרִים עַשְׁתֵּי־עָשָׂר · אֵילִם שְׁנָיִם · כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ · וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם׃

וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי, פָּרִים עֲשָׂרָה · אֵילִם שְׁנָיִם כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם׃ או"א

חַן דריטטן טחג קה"מ זחגט מחן דחז.

וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי, פָּרִים עֲשָׂרָה · אֵילִם שְׁנָיִם · כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם׃

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי, פָּרִים תִּשְׁעָה. אֵילִם שְׁנָיִם. כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

חמ פירטן טמג קה"מ זחגט אחן דמי.

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי, פָּרִים תִּשְׁעָה. אֵילִם שְׁנָיִם. כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי, פָּרִים שְׁמֹנָה. אֵילִם שְׁנָיִם. כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

להושענא רבא.

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי, פָּרִים שְׁמוֹנָה. אֵילִם שְׁנָיִם. כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, פָּרִים שִׁבְעָה. אֵילִם שְׁנָיִם. כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה אַרְבָּעָה עָשָׂר תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּהֶם כִּמְדֻבָּר. שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ. וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: חו"מ

לשמיני עצרת ולשמחת תורה·

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצֶרֶת תִּהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פַּר אֶחָד אַיִל אֶחָד· כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם:

וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר· שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר· וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל· וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ· וְשָׂעִיר לְכַפֵּר· וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

אַן שבת ווירד דיזעס ישמחו פֿאָר או״א געזאָגט·

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי· כֻּלָּם יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ· זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמֵטִיב הִדָּרֶשׁ לָנוּ שׁוּבָה אֵלֵינוּ בַּהֲמוֹן רַחֲמֶיךָ בִּגְלַל אָבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוֹנֶךָ בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבַתְּחִלָּה וְכוֹנֵן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוֹנוֹ וְהַרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוֹ וְשַׂמְּחֵנוּ בְּתִקּוּנוֹ וְהָשֵׁב כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדָתָם וּלְוִיִּם לְשִׁירָם לְזִמְרָם וְהָשֵׁב יִשְׂרָאֵל לִנְוֵיהֶם וְשָׁם נַעֲלֶה וְנֵרָאֶה וְנִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ בְּשָׁלוֹשׁ פַּעֲמֵי רְגָלֵינוּ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ שָׁלוֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יֵרָאֶה כָל זְכוּרְךָ אֶת פְּנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר בְּחַג הַמַּצּוֹת וּבְחַג הַשָּׁבֻעוֹת וּבְחַג הַסֻּכּוֹת וְלֹא יֵרָאֶה אֶת פְּנֵי יְיָ רֵיקָם: אִישׁ כְּמַתְּנַת יָדוֹ כְּבִרְכַּת יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ:

וְהַשִּׂיאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת בִּרְכַּת מוֹעֲדֶיךָ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם לְשִׂמְחָה וּלְשָׂשׂוֹן כַּאֲשֶׁר רָצִיתָ וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ·

בשבת אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו

קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ·

ושמחנו

ושמחנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת והנחילנו
יי אלהינו באהבה וברצון בשמחה ובששון שבת ו מועדי
קדשך · וישמחו בך ישראל מקדשי שמך · ברוך
אתה יי מקדש השבת ו ישראל והזמנים :

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם · והשב את־
העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה
תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד · עבודת ישראל עמך ·
ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים · ברוך אתה
יי המחזיר שכינתו לציון :

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו · אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך · על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל־עת ערב ובקר וצהרים · הטוב כי לא־כלו רחמיך והמרחם כי לא־תמו חסדיך מעולם קוינו לך :

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך · ברוך אל ההודאות :

ועל כלם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה · ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות :

אלהינו

גה״ץ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

מחזיר הש״ץ התפלה בקול ואומר קדושה נעריצך ואדיר אדירנו ויש נוהגין לומר תחנה זו בשעה שהש״ץ אומר ומפני חטאינו ·

יהי רצון מלפניך ה׳ אלהינו ואלהי אבותינו שכל טפה וטפה קרי שיצא ממני לבטלה ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה בין באונס ובין ברצון והנשמות העשוקות בקליפות הנפוצים מארבע כנפות הארץ והנשמות דאולין ערטלאין הנפזרים בין הגוים ועל ידי זה חרב עירנו ושמם בית מקדשנו גלה יקרנו ונטל כבוד מבית חיינו תפליטם הקליפות כל הניצוצות הקדושות שבעולם ויחזרו לקבצם בקדושה שנית וקרב פזורנו מבין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ ויקוים בנו מקרא שכתוב ושב ה׳ אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה׳ אלהיך שמה אם יהיה נדחך בקצה

השמים משם יקבצך ה׳ אלהיך ומשם יקחך ויקוים בנו באהבתו וכחמלתו הוא גאלם וינטלם וינשאם כל ימי עולם בכח השם הקדוש הזה ביט ובשם הקדוש הזה חבו היוצא מפסוק ״חיל ״בלע ״ויקיאנו שהחזירם למקום קדושה ויגאלנו גאולה עולם לחבר האוהל להיות אחד:

וקודם שיתחיל רצה עוקרין הכהנים ממקומם לעלות לדוכן.

סדר דוכן

כשמגיע הש״ץ לותחזינה עינינו אומרין זה.

וְתֶעֱרַב עָלֶיךָ עֲתִירָתֵנוּ כְּעוֹלָה וּכְקָרְבָּן אָנָּא רַחוּם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים הָשֵׁב שְׁכִינָתְךָ לְצִיּוֹן וְסֵדֶר הָעֲבוֹדָה לִירוּשָׁלָיִם. וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת. ע״כ הש״ץ מסיי׳ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שֶׁאוֹתְךָ לְבַדְּךָ בְּיִרְאָה נַעֲבוֹד: מודי׳ וכו׳

והכהנים אומרים בלחש תפלה זו ומאריכין בה עד שיסיים הש״ץ ולך נאה להודות כדי שיענה הקהל אמן על שניהם.

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהיה הברכה הזאת שצויתנו לברך את עמך ישראל | שצוית הכהנים לברכנו (לכהנים / להעם) ברכה שלמה ולא יהיה בה מכשול ועון מעתה ועד עולם:

הש״ץ בהגיעו אל כהנים עם קדושך קורא בקול כהנים, והעם עונים בלחש עם קדושך באמור, אבן לפי דעת כמה פוסקים לא יענו הקהל כל מאומה.

והכהנים נושאין כפיהם ומברכים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

והחזן מקרא יברכך והכהנים עונים אחריו בניגון, וכן כל תיבה ותיבה. ואותם הנוהגים לומר פסוקים מעין כל תיבה ותיבה יזהרו שלא לאמרם אלא בשעה שהש״ץ מקרא התיבה ולא בשעה שהכהנים אומרים אותה, ויותר טוב שלא לאמרם כלל.

יְבָרֶכְךָ: יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

יי: יְיָ אֲדֹנֵינוּ מָה אַדִּיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ:

וְיִשְׁמְרֶךָ שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָךְ:

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי שֶׁלָּךְ וַחֲלוֹמוֹתַי שֶׁלָּךְ חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה הוּא יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁיִּהְיוּ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה בֵּין שֶׁחָלַמְתִּי עַל עַצְמִי וּבֵין שֶׁחָלַמְתִּי עַל אֲחֵרִים וּבֵין שֶׁחָלְמוּ אֲחֵרִים עָלַי אִם טוֹבִים הֵם חַזְּקֵם וְאַמְּצֵם וְיִתְקַיְּמוּ בִי וּבָהֶם כַּחֲלוֹמוֹת יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְאִם צְרִיכִים רְפוּאָה רְפָאֵם כְּחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מֵחָלְיוֹ וּכְמִרְיָם הַנְּבִיאָה מִצָּרַעְתָּהּ וּכְנַעֲמָן מִצָּרַעְתּוֹ וּכְמֵי מָרָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּינוּ וּכְמֵי יְרִיחוֹ עַל יְדֵי אֱלִישָׁע. וּכְשֵׁם שֶׁהָפַכְתָּ אֶת קִלְלַת בִּלְעָם הָרָשָׁע מִקְּלָלָה לִבְרָכָה כֵּן תַּהֲפֹךְ כָּל חֲלוֹמוֹתַי עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה וְתִשְׁמְרֵנִי וּתְחָנֵּנִי וְתִרְצֵנִי: אמן

יָאֵר אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה:

יְיָ יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת:

פָּנָיו פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי יָחִיד וְעָנִי אָנִי:

אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשִׁי אֶשָּׂא:

וִיחֻנֶּךָּ הִנֵּה כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל יַד גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ: רבש"ע

יִשָּׂא יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ. וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

יְיָ יְיָ חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרוֹעָם לַבְּקָרִים אַף יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה:

פָּנָיו אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה אֵלַי אָזְנֶךָ בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי:

אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת עֵינַי הַיּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם:

וְיָשֵׂם וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרְכֵם:

לְךָ לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ:

שָׁלוֹם שָׁלוֹם שָׁלוֹם לָרָחוֹק וְלַקָּרוֹב אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו:

בשערי ציון כתוב שלא יאמר אלא שלום הרבון רק יאמר זה

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתעשה למען קדושת חסדיך וגודל רחמיך הפשוטים ולמען טהרת שמך הגדול הגבור והנורא בן עשרים ושתים אותיות היוצא מפסוקים של ברכת כהנים

(ויזהר השמות אלו במחשבתו ואל יוציאם מפיו)

אנקתם פסתם פספסים דיונסים

האמורה מפי אהרן ובניו עם קדושיך שתהיה קרוב לי בקראי לך ותשמע תפלתי ואנקתי תמיד כשם ששמעת אנקת יעקב תמימך הנקרא איש תם. ותתן לי ולכל נפשות ביתי מזונתינו ופרנסתנו ברוח ולא בצמצום בהתר ולא באסור בנחת ולא בצער מתחת ידך הרחבה כשם שנתת פסת לחם לאכול ובגד ללבוש ליעקב אבינו הנקרא איש תם ותתננו לאהבה ולחן ולחסד בעינך ובעיני כל רואינו. ויהיו דברי נשמעין לעבודתך. כשם שנתת את יוסף צדיקך בשעה שהלבישו אביו כתונת פסים לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואיו. ותעשה עמי נפלאות ונסים ולטובה אות. ותצליחני בדרכי ותן בלבי בינה להבין ולהשכיל ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך וסודותיך. ותצילני משגיאות ותטהר רעיוני ולבי לעבודתך. ותאריך ימי

(וימי אבי ואמי) (וימי אשתי ובני ובנותי)

בטוב ובנעימות ברוב עוז ושלום. אמן סלה:

ויכוין לסיים עם הכהנים כדי שיענו הקהל **אמן:**

אדיר

אַדִּיר בַּמָּרוֹם שׁוֹכֵן בִּגְבוּרָה. אַתָּה שָׁלוֹם וְשִׁמְךָ שָׁלוֹם. יְהִי רָצוֹן שֶׁתָּשִׂים עָלֵינוּ וְעַל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל חַיִּים וּבְרָכָה לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם:

והכהנים מחזירין פניהם כלפי ההיכל ואומרין

רִבּוֹן הָעוֹלָם עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ אַף אַתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ כַּאֲשֶׁר הִבְטַחְתָּנוּ. הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ:

ואחר שסיימו הכהנים אומר הש"ץ שים שלום וכו' וגומר כל התפלה ואומר קדיש תתקבל. אין כאלהינו, ק"י, שיר של יום, ומזמור כל מקום לפי מנהגו.

בי"ט ממהרין לצאת, לכן יש לגער בחזנים המאריכים יותר מאכות היום.
ההולך לבקר חולים או לנחם אבלים בי"ט אומר י"ט הוא וכו' כמו שכתבתי לעיל בשבת.

למנחה בי"ט נכנסין לביה"כ ואומרין ס"ת של בה"ע דחול ואין שירו חלוק בי"ט, אם לא כשחל בשבת, ואומרין אשרי, ובל"ג, והש"ץ אומר ח"ק (ובשבת מוסיפין ואני תפלתי יקורין בתורה ומחזירין ס"ת להיכל ואומרין ח"ק) ומתפללין תפלת מנחה בלחש והש"ץ חוזר התפלה ואומר קדושת נקדש וגומר התפלה ואומר קדיש תתקבל. עלינו, ק"י. אסור להכין שום דבר מי"ט ראשון לשני של גליות דנחול הוא לגבי ראשון, לכן שוהין עם תפלת ערבית דליל ב' עד הלילה, אפילו יין לקידוש אין מביאין קודם הלילה.

סדר תפלת ערבית ושחרית ומנחה של י"ט שני שוה הוא אל י"ט ראשון ומשפט אחד להם, אלא שבליל שני של פסח כבר פסקו מלומר משיב הרוח, ומתחילין בו לספור את העומר.

סדר ספירת העומר

מ"ע מן התורה לספור כל אחד בפני עצמו מ"ט יום מיום הבאת העומר, ומתחילין בלילה לפי שנאמר תמימות, ונשים פטורות ממצוה זו. מצוה למנות ימים ושבועות בכניסת הלילה, המדקדקים אינם סופרים עד שיהי' ודאי לילה. אם שכח ולא ספר בתחלת הלילה הולך וסופר כל הלילה. שכח ולא ברך כל הלילה יספור ביום בלא ברכה, אבל אם שכח למנות שבועות בלבד לא הפסיד שאר הימים, וכן אם ספר אפילו ביום או שהוא מסופק אם דלג יום אחד יספור בשאר הימים בברכה.

סדר ספירת העומר

כשיש קידוש בלבד, סופרים אחר הקידוש בביה"כ, וכשיש הבדלה סופרים קודם הבדלה, וכשיש קידוש והבדלה ס"ע קודם, והרב בעל ט"ז כתב דבלילה שבין ז' לח' של פסח אף בחול יש לספור קודם קידוש, וכן מנהג ק"ק פפ"ד.

כבר נתפשט ברבים לכוין בכל יום בתיבה אחת ממזמור אלהים יחננו (שאומרים אותו כולו בכל הלילות של ס"ע שיש בו מ"ט תיבות) ובתיבה אחת של אנא בכח (שגם בו מ"ט תיבות ואומרים אותו כולו בכל לילה ולילה) ויש מכוונים ג"כ בכל לילה באות אחת מפסוק ישמחו בחשבם שגם בו יש מ"ט תיבות וזה וודאי בנוי על יסוד רעוע שהרי תיבת תשפט חסר וי"ו כתוב בכל המדויקים ובעדות המסרה שאמרה כל תשפט במקרא ח"ו במ"א מ"ו אשר תשפוט את עמי (ד"ה ב' א') וכמו שנמסר שם על מקומו, וכן תיבת מישר גם הוא ח"ו כתיב בכל המדויקים וא"כ לא נשארו בפסוק כ"א מ"ז אותיות דוק ותמצא.

צריך לספור מעומד, ולברך תחלה.

יש אומרים זה קודם הברכה.

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילא ורחימא ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל, הנני מקיים מצות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם ממחרת השבת תספרו חמשים יום:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעֹמֶר:

הַיּוֹם יוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: (אנא. אלהים.)

הָרַחֲמָן יַחֲזִיר עֲבוֹדַת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לִמְקוֹמָהּ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

למנצח בנגינות תמצאהו לעיל דף ק"ד ואח"כ אנא בכח תמצ' לעיל דף ו' ב' ואח"כ אומרין

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים אַתָּה צִוִּיתָנוּ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ לִסְפּוֹר סְפִירַת הָעוֹמֶר. כְּדֵי לְטַהֲרֵנוּ מִטּוּמְאוֹתֵינוּ וּמֵהַקְלִיפּוֹת. כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם. כְּדֵי שֶׁיִּטָּהֲרוּ נַפְשׁוֹת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל מִזּוּהֲמָתָם. כְּבֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבִּזְכוּת הַסְּפִירָה שֶׁסָּפַרְתִּי יְתוּקַּן מַה שֶּׁפָּגַמְתִּי בִּסְפִירָה (חסד שבחסד) וְאֶטָּהֵר וְאֶתְקַדֵּשׁ בִּקְדֻשָּׁה שֶׁל מַעְלָה. אָמֵן סֶלָה:

בשחרית י"ט שני וכן במנחה מתפללין כסדר של י"ט כדאתמול. בערביה מוצאי י"ט לחה"מ מתחילין והוא רחום וכו' ומתפללין ש"ע ואומרין אתה חוננתנו בחונן הדעת ויעלה ויבוא בעבודה (ואם שכח מחזירין אותו) ואחר התפלה אומר הש"ץ קדיש תתקבל, ואח"כ מברכין על ס"ע ואומרין

י"ז ניסן הַיּוֹם שְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (בכח, יקבנו.) רבון וכו' (גבורה שבחסד), ואח"כ מבדיל הש"ץ על הכוס בפה"ג והמבדיל בין קדש לחול, ואין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים, ואח"כ אומרין עלינו, ק"י, ונפטרין לשלום, וכל אחד מבדיל בביתו להוציא נ"ב.

כל ימי חה"מ משפט אחד להם, רק בקה"ת הן חלוקין, ומתפללין בהם כסדר שמתפללים בחול אלא שבפסח אין אומרין מזמור לתודה, ויש שמדלגים רק שתי תיבות מזמור לתודה ומתחילין הריעו לה', ומתפללין י"ח ואומרין יעלה ויבוא בעבודה, ואם לא אמרו מחזירין אותו, והש"ץ חוזר התפלה, וחולצין התפילין וקורין הלל ואחריו קדיש תתקבל, ומוציאין ס"ת (בפסח ב' ס"ת ובסוכות ס"ת א') וקורין, וגוללין, ואומרין יהללו, ומחזירין ס"ת להיכל. אשרי, ובל"ג, ח"ק, ומתפללין תפל' מוסף של י"ט כמבוא' על מקומו והש"ץ חוזר התפלה וגומר הסדר כדרכו בחול, ואומרין שיר ומזמור כל מקום לפי מנהגו.

י"ח ניסן.

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (גדולת. ויברכנו) רבון (תפארת שבחסד)

י"ט ניסן.

הַיּוֹם אַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן, (ימינך. יאר) רבון וכו' (נצח שבחסד)

כ' ניסן.

הַיּוֹם חֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (תתיר. פניו) רבון וכו' (הוד שבחס')

כ"א ניסן ז' דפסח בערב מתפללין של י"ט ומקדשין על היין וא"א זמן, וסופרין

הַיּוֹם שִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן, (ברורה. אתנו) רבון וכו' (יסוד שבחסד)

כ"ב ניסן, ח' דפסח בערב מתפללין של י"ט כדאתמול וסופרין

הַיּוֹם שִׁבְעָה יָמִים לָעֹמֶר* שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד: (הרחמן וכו' (אנ"ג ית"ץ. סלה) רבון וכו' (מלכות שבחסד).

---

*) כצ"ל להסמיך הימים לעומר והוא המוסכם מכל הדוקדקים, וכן ע"פ הא"ר ז"ל לא כמו שעושין המון העם שמדביקין השבוע לעומר שאיננו נכון כלל בל', וכן מקלקלין במנין ומחליפין לשון רבים ביחיד ולהפך, כמוך במוכרת חכר בנקבה, ויש עושה אותו אנדרוגינוס כשמגיע לאחרי העשריות כי לא ידעו דרכי לה"ק, והנה הכל מתוקן לפניך כראוי בעז"ה והזהר בו.

כ"ג ניסן, הַיּוֹם שְׁמוֹנָה יָמִים לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְיוֹם אֶחָד: הרחמן וכו' (קנל. לדעת) רבון וכו' (חסד שבגבורה).

כ"ד ניסן, הַיּוֹם תִּשְׁעָה יָמִים לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁנֵי יָמִים: הרחמן וכו', (רכת. נאחן) רבון וכו' (גבורה שבגבורה),

כ"ה ניסן, הַיּוֹם עֲשָׂרָה יָמִים לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁלֹשָׁה יָמִים: הרחמן וכו' (עמך. דרכך) רבון וכו' (ת"ת שבחסד).

כ"ו ניסן, הַיּוֹם אַחַד עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְאַרְבָּעָה יָמִים: הרחמן וכו' (שגבנו. בכל) רבון (נלח שבגבורה).

כ"ז ניסן, הַיּוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וַחֲמִשָּׁה יָמִים: הרחמן וכו' (טהרנו. גוים) רבון וכו' (הוד שבגבורה).

כ"ח ניסן, הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְשִׁשָּׁה יָמִים: הרחמן וכו' (כורא. ישועתך) רבון וכו' (יסוד שבגבורה).

כ"ט ניסן, הַיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת: הרחמן וכו' (קר"ע ש"טן. יודוך) רבון וכו' (מלכות שבגבורה).

ל' ניסן הוא א' דר"ח אייר, הַיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד: הרחמן וכו' (כא. עמים) רבון וכו' (חסד שבת"ת).

א' אייר ב' דר"ח, הַיּוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים: הרחמן וכו' (גנור. אלהים) רבון (גבורה שבת"ת).

ב' אייר, הַיּוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים: הרחמן וכו' (דורשי. יודוך) רבון וכו' (ת"ת שבת"ת).

ג' אייר, הַיּוֹם שְׁמוֹנָה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים: הרחמן וכו'. (יחודך. עמים) רבון וכו' נלח שבת"ת)

ד' אייר, הַיּוֹם תִּשְׁעָה עָשָׂר יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים: הרחמן וכו' (כנבת. כלס) רבון וכו' (הוד שבת"ת).

ה' אייר, הַיּוֹם עֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים: הרחמן וכו' (שמרס. ישמחו) רבון וכו' (יסוד שבת"ת).

ו' אייר, הַיּוֹם אֶחָד וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת: הרחמן וכו' (כג"ד יכ"ש. וירננו) רבון וכו' (מלכות שבת"ת).

ז' אייר, הַיּוֹם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד: הרחמן וכו' (ברכס. לאמים) רבון (חסד שבנלח).

ח' אייר, הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר. שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים: הרחמן וכו' (טהרס.כי) רבון וכו' (גבורה שבנלח).

ט' אייר, הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים: הרחמן (רחמס. תשפט) רבון (ת"ת שבנלח).

י' אייר, הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים: הרחמן (צדקתך.עמים) רבון (נלח שבנלח).

י"א אייר, הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים: הרחמן (תמיד. מישר) רבון (הוד שבנלח).

י"ב אייר, הַיּוֹם שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים: הרחמן (גמלס. ולאמים) רבון (יסוד שבנלח).

י"ג אייר, הַיּוֹם שְׁמֹנָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת: הרחמן וכו' (בט"ר נת"ג. בארץ) רבון וכו' (מלכות שבנלח).

י"ד אייר, הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד: הרחמן וכו' (חסין.תנחס) רבון וכו' (חסד שבהוד).

ט"ו אייר, הַיּוֹם שְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר: שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים, הרחמן וכו' (קדוש. סלה.) רבון וכו' (גבורה שבהוד)

ט"ז אייר, הַיּוֹם אֶחָד וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלשָׁה יָמִים: הרחמן וכו' (גרוב. יודיך) רבון (ת"ת שבהוד)

י"ז אייר, הַיּוֹם שְׁנַיִם וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים: הרחמן (טונך. עמים) רבון וכו' (נצח שבהוד)

י"ח אייר, הוא ל"ג בעומר וא"א בו תחנון גם במנחה שלפניו, ומסתפרין ומרבין בו שמח'.

הַיּוֹם שְׁלשָׁה וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים: הרחמן וכו' (נהל. אלהים) רבון וכו' (הוד שבהוד)

י"ט אייר, הַיּוֹם אַרְבָּעָה וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים: הרחמן (צדקתך. יודוך) רבון וכו' (יסוד שבהוד)

כ' אייר, הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת: הרחמן וכו' (חק"ב טנ"ע. עמים) רבון וכו' (מלכות שבהוד)

כ"א אייר, הַיּוֹם שִׁשָּׁה וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד: הרחמן וכו' (יחיד. כלם) רבון וכו' (חסד שביסוד)

כ"ב אייר, הַיּוֹם שִׁבְעָה וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים: הרחמן וכו' (גאה. ארץ) רבון וכו' (גבורה שביסוד)

כ"ג אייר, הַיּוֹם שְׁמֹנָה וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלשָׁה יָמִים: הרחמן (לעמך. נתנה) רבון (ת"ת שביסוד)

כ"ד אייר, הַיּוֹם תִּשְׁעָה וּשְׁלשִׁים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים: הרחמן (פנה. יבולה) רבון (נצח שביסוד)

כ"ה אייר, הַיּוֹם אַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת

וחמשה

וַחֲמִשָּׁה יָמִים: הרחמן וכו' (זוכרי. יברכנו) רבון וכו' (הוד שביסוד)

כ"ו אייר, הַיּוֹם אֶחָד וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים: הרחמן (קדשתך. אלהים) רבון (יסוד שביסוד)

כ"ז אייר, הַיּוֹם שְׁנַיִם וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת: הרחמן וכו' (יגלכ"זק. אלהינו) רבון וכו' (מלכות שביסוד)

כ"ח אייר, הַיּוֹם שְׁלשָׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד: הרחמן (שועתנו. יברכנו) רבון וכו' (חסד שבמלכות)

כ"ט אייר הוא ער"ח סיון, הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים: הרחמן (קבל. אלהי') רבון (גבור' שבמלכו')

א' סיון הוא ר"ח, הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלשָׁה יָמִים: הרחמן (ושמע. ויראו) רבון (ת"ת שבמלכות)

ג' סיון, הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים: הרחמן (צעקתינו. אותו) רבון (נצח שבמלכו')

ג' סיון, ראשון לשלשת ימי הגבלה,

הַיּוֹם שִׁבְעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים: הרחמן וכו' (יודע. כל) רבון וכו' (הוד שבמלכות)

ד' סיון, הַיּוֹם שְׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים: הרחמן (תעלומות. אפסי) רבון (יסוד שבמלכות)

ה' סיון, הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם לָעֹמֶר, שֶׁהֵם שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת: הרחמן וכו' (שקו"צית. ארץ) רבון וכו' (מלכות שבמלכות).

סדר חג השבועות

הרגל השני הוא חג הקציר הוא חג השבועות ביום חמשים לספירת העומר, והוא לעולם בששה בסיון כפי סדר קביעתנו בגלות ואינו חל כי אם באחד מימי אוב"ד, ונוהגין קודם י"ט לשטוח עשבים זכר למ"ת שהי' בהר ירוק, ואם חל שבועות ביום א' צ"ל קודם כניסת השבת, גם נוהגין להעמיד ענפי אילנות לפי שבו נידונין פירות האילן כדי שיתפללו עליהן, ומרבין במיני פרקים המריקין לשמחת הי"ט הזה. יש אומרין שמאחרין להתפלל עד שחשכה, ומי שמקדים להתפלל בשיעור שמוסיפין מחול על הקדש הרי זה זריז ונשכר בקיום מצוה ומתקיים זה וזה בידו, כי מ"מ בשעה שמתפללין כבר הוא לילה, ועיקר הקפידא למאן דחש לה היא שלא לאכול קודם הלילה.

וסדר התפלות שוה לשלש הרגלים אלא שבחג השבועות אומרין זמן מתן תורתנו אע"פ שמ"ת הי' בנ"א לספירה מ"מ לקביעתנו שאייר חסר לעולם הוא ו' בסיון שבו ניתנה תורה אליבא דחכמים.

קידוש לשבועות

מקדשין בביה"כ ובבית על השולחן ואומרין זמן בשתי הלילות (ובקידוש ליל שני שחל בשבת אומרין תחלה ויכולו.)

סברי מרנן ורבנן ורבותי

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל־עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל־לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ומוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת־יוֹם השבת הזה ואת יום חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים ושבת וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

במוצאי שבת מוסיפין נר והבדלה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי

הַמַּעֲשֶׂה: בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

כבר נתפשט המנהג עפס"ה והאר"י ז"ל להיות נעורים ליל זה לעסוק בתורה ואמנם הנעורים יזהרו שלא יתעסקו בדברי בטילה ואצ"ל בשחוק וקלות ראש, ומי שאינו בטוח בעצמו שלא יטרד בתפלתו למחר ע"י מניעת השינה מוטב שיישן קצת כדי שלא יצא שכרו בהפסדו.

בשחרית נכנסין לבי"הכ ומסדרין הברכות וס"ע ופ"דז וק"ש כמו בשבת ומתפללין תפלת הרגלים, והש"ץ חוזר התפלה, וגומרין את ההלל, ואומרין קדיש תתקבל, ומוציאין ב' ס"ת (ואומרין הדבון ככתוב לעיל בסדר קה"ת לשבת) וקורין בס"ת א' ה' גברי בפ' יתרו מן בחדש השלישי עד סוף הסדר (וכבר נהגו בכל הקהלות לקרות פיוט אקדמות אחר פסוק בחדש הראשון, ובכמה קהלות אומרין ארבין קודם הדברות) ולמפטיר קורין בפ' פנחס וביום הביכורים, ומפטירין ביחזקאל ויהי בשלשים שנה וכו' ואומרין אשרי וכו' ומחזירין ס"ת להיכל והש"ץ אומר ח"ק, ועומדין להתפלל תפלת מוסף, והש"ץ חוזר התפל' ואומר קדושת נעריצך ואדיר וכו' והכהני' עולין לדוכן, וגומרין הסדר.

למנחה אומרין אשרי ובל"ג ח"ק, ומתפללין כמו בערבית, והש"ץ חוזר התפלה, קדיש תתקבל, עלינו, קדיש יתום.

לערבית של י"ט שני מתפללין כמו בראשון.

בשחרית נוהגין לומר מגלת רות קודם קה"ת ומוציאין ב' ס"ת וקורין ה' גברי בסדר ראה ומתחילין פ' עשר תעשר כשחל בשבת, אבל בחול מתחילין כל הבכור עד סוף הסדרא, וקורין למפטיר וביום הביכורים כדאתמול, ומפטירין בחבקוק וכו' (ובשבת אומרין יקום פורקן) ונותנין מתנת יד וגומרין כל הסדר ותפלת מוסף כדאתמול.

למנחה כדאתמול אלא שאם חל בשבת מוסיפין ואני תפלתי וקורין בתורה בפ' נשא.

לערבית במו"ט מתחילין והוא רחום וכו' ומתפללין של חול ואומרין אתה חוננתנו בחונן הדעת, ואחר התפל' אומר הש"ץ קדיש תתקבל, ומבדילין על הכוס בפה"ג ובמבדיל, אבל לא על הנר ולא על הבשמים, אכן במ"ש מתפללין ומבדילין הכל כמו במוצאי ש"ש.

סדר חג הסוכות

הרגל השלישי הוא **חג הסכות** הוא **חג האסיף** בחמשה עשר יום לחדש השביעי הוא חדש תשרי. וקודם י"ט עושין את הסוכה כהלכתה, ואוגדין את הלולב כדינו, ומצוה לאגוד הלולב עם הו"ע בקשר גמור הייני ב' קשרים זע"ז. לא אגדו מבע"י אז מותר אגודו עונבו. קושרין ההדס גבוה מערבה, בד א' בימין הלולב ובד אחד בשמאלו וא' באמצע, וכן ב' בדי ערבה משני לדדי הלולב, וקושר הכל כאחד כדי שיטול כל הג' מינים בשעת ברכה בידו, ונוהגין לעשות עוד ג' קשרים למעלה בלולב לבדו לנוי, ויעשה בענין שלא יעכב כסכוך העלין בנענוע.

יש נוהגין לומר תפלה זו בשעה שאוגדין את הלולב.

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיתקשרו על ידי אגודת לולב זה הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה על ידי ג' הדסים שהם כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב ע"ה ושני בדי ערבות שהם כנגד משה ואהרן ועל ידי לולב ואתרוג שהם כנגד יוסף ודוד ויתקשרו ארבעה אותיות שמך הגדול והקדוש על ידי שלשה הדסים אות יו"ד של שמך הגדול ועל ידי שני בדי ערבות מלוי ה"ה של שמך הגדול ועל ידי הלולב מלוי ו"ו של שמך הגדול ועל ידי אתרוג מלוי ה"ה אחרונה של שמך הגדול ומשם יושפע לעבדך פלוני בן אמתך פלונית חיים טובים שעולה כמנין הד"ס וכמנין לול"ב עם שני המלות ותתן לי זרע כשר וחכ"ם וצדי"ק שעולה כמנין ערב"ה עם הכולל ותתן לי לב טוב להבין תורה שעולה כמנין אתרוג עם הכולל ותתן לי זכות שאאגוד אותם בבית מקדשך במהרה בימנו אמן:

בערבית מתפללין תפלת הרגל ככתוב לעיל ואומרין יום שמחתנו מפני מפני שהוא חג האסיף שאדם שמח בתבואת ופירות שלכם, ועוד שבית יש בו שמחת מחמת סליחת העוונות שנגמרה מי"כ ע"ס החג, והרי כאן שמחה כפולה.

סדר קידוש לסוכות

מקדשין כביה"כ, ובבית ממתינין מלקדש עד שיהי' לילה. (ובשב' אומרין תחלה יום הששי)

סברי מרנן ורבנן ורבותי

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל

עם

עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו· וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ו מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם השבת הזה ואת יוֹם חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה· (הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה) זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם· כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל־הָעַמִּים ושבת וּמוֹעֲדֵי קָדְשֶׁךָ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

במוצאי שבת מוסיפין נר והבדלה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

כשמקדשין בסוכה מברכין כאן לישב בסוכה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לֵישֵׁב בַּסֻּכָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

כתוב בזוהר פ' אמור ר"ה סבא כשנכנס לסוכה היה מזמן אושפיזין וכו' ע"כ בכניסתו לסוכה מקבל אושפיזין קדישין דלהזמין תמן בזה"ל: בסוכות תשבו. תיבו אושפיזין עילאין תיבו. תיבו אושפיזין מהימנותא תיבו. ונהגו עכשיו לומר, יהי רצון זה.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּשְׁרֶה שְׁכִינָתְךָ בֵּינֵינוּ וְתִפְרוֹס עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ בִּזְכוּת מִצְוַת סֻכָּה שֶׁאֲנַחְנוּ מְקַיְּמִין לְיַחֲדָא

שמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל ולהקיף אותה מזיו כבודך הקדוש והטהור נטוי על ראשיהם מלמעלה כנשר יעיר קנו ומשם יושפע שפע החיים לעבדך פב"פ אמתך ובזכות צאתי מביתי החוצה והרך מצותיך ארוצה יחשב לי כזאת כאלו הרחקתי נדוד והרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני ומאושפיזין עלאין אושפיזין דמהימנותא תהיינה אזני קשבות רב ברכות ולרעבים גם צמאים תן לחמם ומימם נאמנים ותתן לי זכות לשבת ולחסות בסתר צל כנפיך בעת פטירתי מן העולם ותחסני מזרם וממטר כי תמטר על רשעים פחים ותהא חשובה מצות סוכה זו שאני מקיים כאלו קימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה ותנאיה וכל מצות התלוים בה ותטיב לנו החתימה ותזכני לישב ימים רבים על האדמה אדמת קדש בעבודתך וביראתך. ברוך יי לעולם אמן ואמן:

בשחרית נכנסין לביה"כ ומסדרין הברכות וס"ה ופ"ח וק"ש כמו בשבת, ומתפללין תפלת הרגלים, וש"ץ אחר התפלה וגומר אותה ואח"כ קודם שנוטלין את הלולב נוהגין לומר תפלה זו.

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי בפרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל אותיות שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידי. ולידע איך שמך נקרא עלי וייראו מגשת אלי. ובנענועי אותם תשפיע שפע ברכות מדעת עליון לנוה אפריון למכון בית אלהינו. ויהא חשוב לפניך מצות ארבעה מינים כאלו קימתיה בכל פרטותיה ושרשיה ותרי"ג מצות התלוים בה. כי כונתי ליחדא שמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל אמן: ברוך יי לעולם אמן ואמן:

ברוך

ונוטל הלולב בידו ומברך:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת לוּלָב:

ונוטל האתרוג ומחברו לו ומברך (ואם חל יום ראשון בשבת מברכין זמן בשני)

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

ומנענעין לכל רוח, ואח"כ גומרין את ההלל מעומד בברכה תחלה וסוף ומנענעים בהודו ובאנא, ובהודו השני, וכשגמרו את ההלל אומר הש"ץ קדיש תתקבל, ומוציאין ב' ס"ת וקורין ה' גברי (ובשבת ז') בסדר אמור בפ' שור או כשב עד וידבר משה את מועדי ה', וקורין בס"ת ב' למפטיר בפ' פינחס ובחמשה עשר יום לחדש השביעי וגו', ומפטירין בזכרי' סי' י"ד הנה יום בא לה' וגו', (בשבת יקום פורקן) אשרי יהללו, ומחזירין הס"ת להיכל, והש"ץ אומר ח"ק ומתפללין תפלת מוסף והש"ץ חוזר, ואומרין הושענא, קדיש תתקבל, אין כאלהינו.

למנחה אשרי ובל"ג ח"ק (ובשבת מוסיפין ואני תפלתי וקורין בפ' וזאת הברכה) ומתפללין, והש"ץ חוזר, קדיש תתקבל. עלינו. ק"י.

לערבית מתפללין ומקדשין כסדר דאתמול.

לשחרית יום שני מתפללין כדאתמול ונוטלין את הלולב, ומברכין ואין אומרין זמן, אם לא כשחל ראשון בשבת, וגומרין את ההלל וקורין בתורה כדאתמול ומפטירין במ"א סי' ח' ויקהלו אל המלך שלמ' וגו' וגומרין כל סדר שחרי' ומוסף כדאתמול. **מנחה** כדאתמול.

לערבית במוצאי י"ט לא"הם בימי החול אומרין והוא רחום וכו', ומתפללין ש"ע של חול ואומרין **אתה חוננתנו** בחונן הדעת **ויעלה ויבא** בעבודה אחר התפלה אומר הש"ץ קדיש תתקבל ומבדילין על הכוס המבדיל בין קדש לחול אבל אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים, ואומרין עלינו וקדיש יתום.

ואם היום ערב שבת מתפללין מנחה של י"ט וערבית כבשארי ע"ש ואומרין ויכלו ומגן אבות ואין מזכירין בו של י"ט ואין חותמין רק בשל שבת (ובענין במה מדליקין נחלקים הקהלות במנהגיהם יש שאומרין אותו ויש שא"א) עלינו, קדיש יתום.

בחולו של מועד שחרית מתפללין כבכל שארי ימות השנה ואומרין מזמור לתודה, ומדלגין מזמורים של שבת ומתחילין יהי כבוד כמו בחול, (חוץ מן הושענא רבא שהרבה קהלות נוהגים לומר בו מזמורי' של שבת,) ומתפללין ש"ע ואומרין יעלה ויבוא בעבודה, ואם לא אמרו מחזירין אותו והש"ץ חוזר התפלה, וחולצין התפילין, ונוטלין הלולב, וגומרין את ההלל, ומנענעים בהודו ובאנא. קדיש שלם, ומוציאין ס"ת אחד, (וא"א על הכל חוץ מן הו"ר לפי מנהג ק"ק) וקורין בו ד' בקרבנות החג בפ' פנחס, ואחר הקריאה ח"ק,

ומתפללין ואומרים יהללו ומזמור ומחזירין הס"ת להיכל, אשרי, ובא לציון, ח"ק, ומתפללין מוסף של י"ט ואומרין פ' קרבנות שפיקא דיומא שהיו קורין לרביעי, והש"ץ אחר התפלה ואומר קדושת כקדש, (ובה"ר כצריכך לפי מנהג ק"ק) ומוציאין ס"ת (ובה"ר ז' ס"ת) ומניחין על הבימה ואומרין הושענא של יומו לפי המנהג, ומקיפין הבימה פעם אחת, (ובה"ר ז' פעמים) ומחזירין ס"ת להיכל, קדיש שלם, עלינו. (ובה"ר נוהגין לנגן קדיש בניגון ר"ה וי"כ, והרבה קהלות אומרין ג"כ אין כאלהינו). ואומרין מזמור ל"ת ובה"ר מזמור ס"ה.

בשבת חול המועד נוהגין לומר מגלת קהלת קודם הוצאת ס"ת ואח"כ ק"י, ומוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון ז' גברי בפ' כי תשא מן ויאמר משה אל ה' ראה אתה אומר אלי עד לא תבשל גדי בחלב אמו, ולמפטיר קורין בס"ת ב' לפי סדר היום, ומפטירין ביחזקאל סי' ל"ח והי' ביום ההוא ביום בא גוג וגו'. ומתפללין מוסף של י"ט ואומרין ההושענא של שבת וגומרין הסדר כנהוג.

למנחה מתפלל כסדר שבת אלא שאומרין יעלה ויבוא בעבודה.

לערבית מתפללין ומבדילין כבשארי מוצאי שבת אלא שא"א ויהי נועם וא"ק.

בשמיני עצרת לערבית מתפללין כנגד שארי י"ט אלא שאומרין את יום השמיני חג העצרת הזה וכן בקידוש ואומרין זמן בליל ראשון ושני, וכשחל בשבת אומרין ויכולו ומגן אבות ויש שאומרין ג"כ במה מדליקין. וסדר הקידוש תמצא לעיל בסוכות.

בשחרית מתפללין על סדר י"ט, וגומרין את ההלל, וכשחל בשבת אומרין קהלת קודם הוצאת ס"ת ומוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון ה' גברי בסדר ראה בפ' כל הבכור, ובשבת מתחילין מן עשר תעשר ומתחלק לז' גברי, ובס"ת ב' קורין למפטיר בפ' פינחס ביום השמיני עצרת וגו', וכותבין מתנת יד, אשרי ויהללו, ח"ק, תפלת מוסף ומתחילין לומר **משיב הרוח** וגומרין כל סדר י"ט. ואחר שיר של יום אומרין מזמור י"ב למנצח על השמינית. ובענין ישיבת הסוכה בשמיני כתב הגאון מוהר"ר יעב"ץ, בח"ל אוכלין בסוכה לילו ויומו ואין מברכין על ישיבתה, והמנהגים חלוקים, אבל הותיקין יושבין בה בלילה וביום, רק שאין ישינין בה בלילה, אבל כל סעודה שיש להם לאכול אוכלין בה, עכ"ל.

תפלה לומר כשיוצאין מן הסוכה.

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ כְּשֵׁם שֶׁקִּיַּמְתִּי וְיָשַׁבְתִּי בַּסֻּכָּה זוֹ כֵּן אֶזְכֶּה לְשָׁנָה הַבָּאָה לֵישֵׁב בְּסֻכַּת עוֹר שֶׁל לִוְיָתָן:

במנחה ש"ע אשרי ובל"ג ח"ק (ובשבת מוסיפין ואני תפלתי וקורין בפ' וזאת הברכה שלשה גברים) ומזכירין משיב הרוח, והש"ץ חוזר התפלה. קדיש תתקבל, עלינו, ק"י

בערבית לשמחת תורה מתפללין ככל סדר ערבית שמיני עצרת, ואומרין משיב הרוח וגו' ומקדשין ואומרין זמן.

בשחרית

בשחרית מסדרין ומתפללין כל סדר דאתמול, ואומרין משיב הרוח וגו' והש"ץ חוזר התפלה, וגומרין את ההלל ואח"כ קדיש תתקבל, ובהרבה קהלות הכהנים עולין לדוכן, וקודם הוצאת ס"ת אומרין אתה הראת וכו' ככל הכתוב במחזור, וקורין בס"ת ראשון כל הצבור בסדר וזאת הברכ' וכופל ומשלש עד מעונה אלהי קדם להספיק לכולן, ולבסוף קורא המשלים עם כל הנערים ואומר רשות לחתן תורה ומסיימין אליו מעונה אלהי קדם, אכן מהר"י סג"ל הי' נוהג לקרוא בפ' זאת הברכה רק לששה גוברין, עד ועזר מצריו תהי' א', כתפיו שכן ב', אלפי מנשה ג', עם ישראל ד', ובגאותו שחקים ה', ואז אומר רשות לחתן תורה ומסיימין אליו מעונה אלהי קדם, וכן מנהג ק"ק פפ"ד, ואומרין רשות לחתן בראשית וקורין לו בס"ת ב' פ' בראשית, ומגביהין ס"ת ב' ופותחין ס"ת ג' וקורין למפטיר בפ' פינחס כדאתמול, ומפטירין ביהושע א' ויהי אחרי מות משה וגו', ומשלימין הסדר כדאתמול. ואומרין מזמור ל' תפלה למשה.

למנחה מתפללין כדאתמול. לערבית במו"ט להיל מתחילין והוא רחום וכו' ואומרין אתה חוננתנו בתפלה ואחר התפלה ק"ת ומבדילין על הכוס בפה"ג והמבדיל, ואין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים. ובמו"ט לשבת מתפללין כבשארי ערבי שבתות.

כ"ד תשרי הוא אסרו חג וא"א בו תחנה ולא למנצח, אכן בק"ק פ"פ דמיין נוהגין שלא לומר תחנה עד אחר ר"ח חשון. בשבת שאחר החג קורין פ' בראשית, ומברכין החדש, ובמנחה מתחילין לומר ברכי נפשי.

תם סדר הרגלים, בעזרת אל אלים.

סדר ראש השנה ומנהגיו

ער"ה הגדולים מתענים ולא משלימין, והאוכלים קודם ע"ה יזהרו שלא ישתכרו ושלא ימשכו עד אור היום.

באשמורת קודם ע"ה נופלין על פניהם אבל לא בתפלה, ואין אומרין למנצח כמו בשאר ע"ט, אע"פ שבמנהגים משמע שאומרין אותו, האידנא לא נהוג עלמא הכי ונימוקם עמם, אבל אל ארך אפים ודאי יש לומר כשחל בב', ואין קורין ויחל ואין אומרים עננו, אמנם היחיד בתפלת מנחה יוכל לאומרו בשומע תפלה כבשאר ת"צ.

בער"ה אין תוקעין, ומכבסין ומסתפרין כמו בשאר ע"ט, ויש שטובלים ג"כ לכריתות וא"צ ברכה, ולובשין לבנים ובגדי י"ט.

אחד בתשרי ר"ה למעשרות לשמיטין ליובלות ולנטיעה, בו ביום נברא אד"הר ונידון ויצא דימוס והי' סימן לבניו כדאי' בפסיקת' ובש"ס שהעתקתי בביאורי לאופן יו"ד של ר"ה ע"ש.

חלוק ר"ה משארי י"ט שאם שכח להניח עירוב תבשילין ונזכר בראשון אינו יוכל להניחו ולהתנות כמו בשאר י"ט לפי ששני הימים של ר"ה קדושה אחת הן ואינן משום ספק.

בערבית נכנסין לביה"כ ומתחילין ברכו ומסדרין ק"ש בברכותיו ואומרין תקעו והש"ץ אומר ח"ק ועומדין להתפלל.

תפלת ראש השנה

לערבית ולשחרית ולמנחה׃

העומדין להתפלל בכריעה וכפיפת הראש צריכין לזקוף בסוף הברכות.

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

*זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים

ויעשו

*) אם לא אמר זכרנו ומי כמוך אין מחזירין אותו, וכן הדין בוכתבנו ובספר חיים כיון שסיים הברכה אסור לו לחזור.

וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה שֶׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ. וְכָל הָרִשְׁעָה כֻּלָּה כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ

נקדש בצדקה: ברוך אתה יי המלך הקדוש:*

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו. ורצית בנו. ורוממתנו מכל הלשונות. וקדשתנו במצותיך. וקרבתנו מלכנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

במוצאי שבת מוסיפין ותודיענו.

ותודיענו יי אלהינו את משפטי צדקך ותלמדנו לעשות חקי רצונך ותתן לנו יי אלהינו משפטים ישרים ותורת אמת חקים ומצות טובים ותנחילנו זמני ששון ומועדי קדש וחגי נדבה. ותורישנו קדשת שבת וכבוד מועד וחגיגת הרגל. ותבדל יי אלהינו בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את יום השבת הזה ואת יום הזכרון הזה. יום זכרון תרועה באהבה מקרא קדש זכר ליציאת מצרים:

אלהינו

---

*) אם טעה או שהיה מסופק אם אמר המלך הקדוש חוזר לראש שלש ראשונות, ו״א בטעו ואמר האל הקדוש ונזכר תוך כדי דיבור כזה ואמר המלך הקדוש א״צ לחזור

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ· יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ· וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ· וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ· וְזִכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ· לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה· זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה· וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה· וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים: וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים· חוּס וְחָנֵּנוּ· וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ· כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל־הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ: וְיֵדַע כָּל־פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יָצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה:

בשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ:)

קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ

שבענו מטובך ושמחנו בישועתך·

לשבת (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה ישראל מקדשי שמך)

וטהר לבנו לעבדך באמת כי אתה אלהים אמת ודברך אמת וקים לעד· ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש השבת וישראל ויום הזכרון:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם· והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך· ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים· ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו· אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך· על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים· הטוב כי לא כלו רחמיך והמרחם כי לא תמו חסדיך מעולם קוינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר יוצרנו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחייתנו וקימתנו כן תחיינו ותקימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חקיך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך· ברוך אל ההודאות:

ועל

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃
וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ׃
וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ
וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת׃

בשחרית אומרים זה׃

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ׃

בערבית ומנחה אומרים זה׃

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל־הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ׃

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב
לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם׃

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם׃ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃ יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃ עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃ יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ׃

ע״ה הש״ץ חוזר התפלה בערבית, אבל אומר קדיש תתקבל אחר שהשלימו הקהל את תפלתם

תפלתם (ובשבת אומר תהלה ויכולו ומגן אבות ואומר המלך הקדוש וחותם בשל שבת לבד, וברוב הקהלות אין אומרין במה מדליקין, אכן בק"ק פפ"ד ובנותי' אומרין) והש"ץ מקדש בביה"כ ואומר שהחיינו. עלינו, ק"י, ונפטרין לבתיהם לשלום.

נוהגין לומר איש לחברו

ליחיד לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵב: ולרבים תִּכָּתֵבוּ:

ולנקבה לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכָּתֵבִי: ולרבות תִּכָּתַבְנָה:

סדר קידוש לר"ה

מקדשין על השולחן ואומרין זמן בשתי הלילות (ובשבת מתחילין ויכולו):

סברי מרנן ורבנן ורבותי

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל־עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל־לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יום השבת הזה ואת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה יום זכרון תְּרוּעָה באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל־הָעַמִּים. וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל־הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ השבת ויִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן:

במוצאי שבת מוסיפין נר והבדלה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

ברוך

ואומרין שהחיינו בשני הלילות.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

ובוצעין על הפת ומברכין המוציא ואוכלין פרוסת הבליעה. ואח"כ נוטלין תפוח מתוק וטובלין אותו בדבש ומברכין עליו בורא פרי העץ ואוכלין אותו ואומרין

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּחַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוּקָה:

מצוה לאכול ולשתות ולשמוח ביום הקדוש הזה כמו בשאר י"ט ומועדי ה' אף כי הוא זה הראש והראשון שבשנה, ואמרו רז"ל סימנא מילתא הוא ע"כ יש לאכול מאכלים טובים ומתוקים ויחזק הסימן לטוב ע"י דיבור פה שעושה רושם בלי ספק, וכמו שאמרו ז"ל אבל החלומות שהולכין אחר הפה, וכללו של דבר שיאכל משמנים וישתה ממתקים וכמו שמבואר בנחמי' (ח' י') שאמר לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו, ואל תעצבו כי חדות ה' היא מעוזכם: ויבטח בה' ית' שיזמין לו פרנסתו בכבוד.

בשחרית ר"ה משכימין לביה"כ ומסדרין הברכות ופ' קרבנות (ואין אומרין ובראשי חדשיכם) וס"ע, ופ"דז עם ברכותיהם וקורין ק"ש ויזהרו לגמרן עם הנה"ח כראוי ושלא לאחר זמן התפל'. ומתפללין שבע ברכות כמו בערבית והש"ץ חוזר התפל', וכבר נהגו להוסיף בה פיוטים כל מקום לפי מנהגו, והכהנים עולים לדוכן והש"ץ גומר התפל' ואומרין א"מ.

חַן שבת זאגט מאַן קיין אבינו מלכנו.

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה כָּל־צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ׃
אָ"מַ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית (וּמַגֵּפָה) מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵימָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ׃ (כ"א מחל וסלח)
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵנוּ (וחטאתנו) מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רוֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה׃
אָ"מַ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה׃ (כ"א מחילה וסליחה)
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ (וְ)הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נָא אַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ׃

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל־שֵׁם קָדְשֶׁךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל־יִחוּדֶךָ׃
אָ"מ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל־קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם־לֹא־לְמַעֲנֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃
אָ"מ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ׃
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃

הש"ץ אומר קדיש תתקבל, ואומרין אין כמוך ופותחין אה"ק ואומרין ויהי בנסוע וכו' וכל הסדר הכתוב לעיל בקה"ת לשבת, ומוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון בפ' וירא מן וה' פקד את שרה עד ימים רבים, ומתחלק לחמשה גברי ובשבת לשבעה, ובס"ת ב' קורין למפטיר בפ' פינחס ובחדש השביעי עד אשה לה', ומפטירין בש"א סי' א' ויהי איש אחד עד וירם קרן משיחו, והמפטיר מברך תחלה וסוף ככתוב לעיל בסדר קה"ת לשבת. אם יש מילה בר"ה מלין קודם תקיעת שופר, ובשב' שאין תוקעין אומרין תחלה יקום פורקן ואשרי ואח"כ מלין.

סדר התקיעות

חייב כל אדם מישראל לשמוע בר"ה תשע קולות, שלשה סדרים של שלש שלש, שהן שלש תרועות וכל אחת פשוטה לפני' ופשוטה לאחרי'. תרועה זו האמורה בתורה נסתפק לנו אם היא יללה והיינו גניחות דקות, או גנוחות שהן שברים, או אם הם שניהם יחד, לפיכך לצאת ידי כל ספק הצריכו חז"ל לתקוע תשר"ת ג' פעמים, תש"ת ג' פעמים, תר"ת ג' פעמים, וסי' לדבר יום תרועה יהי"ה לכם גימטריא תלתין הוי.

תקיעת שופר צריכה כוונת שומע ומשמיע, לפיכך התוקע והשומע כל אחד צריך לכוון לקיים מ"ע שכתוב בתורה יום תרועה יהי', ויוציא בשפתיו ליקב"ה וכו' הריני מוכן לקיים מצוה שצונו בוראנו לתקוע בשופר (והשומע אומר לשמוע קול שופר) היום הזה כמו שכתוב בתורה יום תרועה יהי' לכם. תקיעת שופר צריכה להיות מעומד, אחד השומע ואחד משמיע בעמידה. י"א שטוב לתוקע נגד ימין וכ"כ המנהג, וי"א

השמאל

דשמא׳ל עריפא, הלכך אין להקפיד כל כך. יהפוך פי השופר למעלה. קודם שתוקע מנק

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לִשְׁמוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

(מלכיות) תקיעה שברים תרועה תקיעה: ג״פ, ואח״כ קור׳ המקר׳ שב

(זכרונות) תקיעה שברים תקיעה: ג״פ, שב:

(שופרות) תקיעה תרועה תקיעה: ג״פ, והאחרונה תקיעה גדולה מושכין ומאריכין בה שהוא סימן סילוק שכינה.

אחר התקיעות אומרין אשרי העם יודעי תרועה יי באור פניך יהלכון: ואומרי אשרי, יהללו, ומחזירין ס״ת להיכל והש״ץ אומר ח״ק ועומדין להתפלל תפלת מוסף.

התחיל לתקוע ולא יוכל להשלים, ישלים אחר ממקום שפסק ראשון, ואפילו ג׳ או ד׳ זא״ז די להם בברכה שברך ראשון ותקיעות שתקע עלו להם, ואפילו לא יוכל לתקוע כלל העומד תחתיו תוקע על סמך ברכות הראשון, ובלבד שהיו שם התוקעים האחרונים בשעת ברכה ותקיעה ושמעו, אבל אם לא שמע הברכה צריך לברך לעצמו וא״צ לברך בקול רם שהצבור כבר יצאו י״ח בברכה, ואם בא באמצע התקיעות והוצרך להשלים התקיעות שפסק בהן הראשון צריך לחזור לראש התקיעות או לאותן שהפסיד אם שמע מקצתן והלך לחוץ באמצע, בד״א כשלא יצא עדין י״ח, אבל מי שכבר יצא ובא להוציא הציבור לעולם אינו מתחיל אלא ממקום שפסק ראשון.

נוהגין להעמיד אחד להקרות את התוקע סדר התקיעות מלה במלה, והוא יכון נ״כ בכוונות הראויות, ואם המתפלל שחרית אדם בקי הוא קודם לאחר, אם לא שהחכם מקרא שיש לו בוודאי דין קדימה. התוקע כשיושבין ראוי שיזכה גם בתקיעות של בה הברכות אם הוא הגון, כי המתחיל במצוה אומרין לו גמור, א״ל שנהגו לחלקן ולזכו גם לאחר במצוה. בתקיעות שעל סדר הברכות לא יתקע הש״ץ היכא דאפשר באחר, אם לא שמובטח לחזור לתפלתו וליכא דעדיף מני׳. מי שהחזיק ע״פ הצבור בתקיעת שופר אפילו פעם אחת, אין מעבירין אותה ממנו, אפילו יש שם אחר בקי יותר ממנו כל זמן שלא הורע כח בקיאותו וכשרותו, והוא שלא החכו עמו על זמן. הכותל שכך תקיעת או תפלתו אינו רואה סימן ברכה. נוהגין לתקוע בביה״כ על הבימה במקום קה״ת אסור להסיח בין הברכות והתקיעות, ואפילו בין הסדרים, ואפילו בין תקיעות דמיושב לתקיעות דמעומד אסור, מיהו אם סח מענין התקיעות והתפלות אינו הפסק, ואם סח דברים בטלים מ״מ אין צריך לחזור ולברך, בד״א בין סדר לסדר, אבל סח בין ברכה לתקיעה שלא מענין התקיעה (אפילו בדברי קדושה ותפלה) צריך לחזור ולברך. הא״ז״ל הי׳ נוהג להתודות בלחש בין תקיעות דמיושב כי אז השטן מעורבב, ודברי סאוריו עולים ע״י קול השופר ולא יש קטגור אז.

ביחיד לא יתפלל אדם תפלת מוסף עד אחר ג׳ שעות על היום׃

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ

בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל־הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ

בלבב

בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ׃ וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים • אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ • וְרָצִיתָ בָּנוּ • וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת • וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ • וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ • וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת־יוֹם השבת הזה ואת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה • יוֹם זכרון תְּרוּעָה באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד הַשְּׁלוּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה הוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל־חָי וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת

קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסְפֵי יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְיוֹם) הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי משֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

(זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור)

וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: וַעֲשִׂיתֶם עֹלָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד אַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ. וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר. וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם: מִלְּבַד עֹלַת הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ. וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּטָם לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיְיָ:

נק״ק פפ״דמ ובנותיה אומרים
וְשָׂעִיר לְכַפֵּר. מִלְּבַד עֹ[לַת]
הַחֹדֶשׁ וּמִנְחָתָהּ וְשָׂ[עִיר]
לְחַטָּאת וְנִסְכֵּיהֶם כְּמִשְׁפָּ[טָם]
וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

לשבת
יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי. כֻּלָּ[ם] יִשְׂבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטּוּבֶךָ וּבַשְּׁבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ וְקִדַּשְׁתּוֹ חֶמְדַּת יָמִים אֹ[תוֹ] קָרָאתָ. זֵכֶר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ (נ״א וכסא כבודו) בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד (נ״א אַחֵר)· אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן· לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ· לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ· יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ· וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ· וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עוֹל מַלְכוּתֶךָ· וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד· כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְנֶאֱמַר לֹא הִבִּיט אָוֶן בְּיַעֲקֹב וְלֹא רָאָה עָמָל בְּיִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהָיו עִמּוֹ וּתְרוּעַת מֶלֶךְ בּוֹ: וְנֶאֱמַר וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְנֶאֱמַר יְיָ

מֶלֶךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְיָ עֹז הִתְאַזָּר אַף תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל תִּמּוֹט: וְנֶאֱמַר שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ עִזּוּז וְגִבּוֹר יְיָ גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְיָ צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה: וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ יְיָ צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי אֵין אֱלֹהִים: וְנֶאֱמַר וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלוֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדֶךָ וְהִנָּשֵׂא עַל כָּל־הָאָרֶץ בִּיקָרֶךָ וְהוֹפַע בַּהֲדַר גְּאוֹן עֻזֶּךָ עַל כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל אַרְצֶךָ וְיֵדַע כָּל־פָּעוּל כִּי אַתָּה פְעַלְתּוֹ וְיָבִין כָּל יָצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ וְיֹאמַר כֹּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה:
לשבת (אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה בִמְנוּחָתֵנוּ:)
קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ

לשבת (וְהַנְחִילֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן שַׁבַּת קָדְשֶׁךָ וְיָנוּחוּ בָהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ)
וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כִּי אַתָּה אֱלֹהִים אֱמֶת וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ השבת וישְׂרָאֵל וְיוֹם הַזִּכָּרוֹן׃

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם וּפוֹקֵד כָּל יְצוּרֵי קֶדֶם׃ לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל־תַּעֲלֻמוֹת וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית׃ אֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ׃ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ׃ אַתָּה זוֹכֵר אֶת־כָּל־הַמִּפְעָל׃ וְגַם כָּל הַיְצוּר לֹא נִכְחָד מִמֶּךָּ׃ הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל־הַדּוֹרוֹת׃ כִּי תָבִיא חוֹק זִכָּרוֹן לְהִפָּקֵד כָּל־רוּחַ וָנֶפֶשׁ׃ לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין תַּכְלִית׃ מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ׃ וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ׃ זֶה הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן׃ כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ וְעַל הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר אֵיזוֹ לַחֶרֶב׃ וְאֵיזוֹ לַשָּׁלוֹם׃ אֵיזוֹ לָרָעָב׃ וְאֵיזוֹ לָשֹׂבַע׃

וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ • לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת • מִי לֹא נִפְקָד כְּהַיּוֹם הַזֶּה • כִּי זֵכֶר כָּל הַיְצוּר לְפָנֶיךָ בָּא • מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ • וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר • מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו • וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ • אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶךָּ • וּבֶן אָדָם יִתְאַמֶּץ בָּךְ • כִּי דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִכָּשֵׁלוּ • וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל־הַחוֹסִים בָּךְ: כִּי זֵכֶר כָּל־הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם: וְגַם אֶת־נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ • וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים • בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם • עַל כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ • לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל • וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם: וְנֶאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק

וְאֶת־יַעֲקֹב: וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר זֵכֶר עָשָׂה לְנִפְלְאוֹתָיו חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ: וְנֶאֱמַר טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: וְנֶאֱמַר וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדָיו: וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר הָלֹךְ וְקָרָאתָ בְאָזְנֵי יְרוּשָׁלַיִם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ לֶכְתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה: וְנֶאֱמַר וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת־בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם: וְנֶאֱמַר הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים כִּי־מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל־כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם־יְיָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכָּרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשְּׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם וּזְכָר לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת

הַחֶסֶד וְאֶת הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדָה שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת־יִצְחָק בְּנוֹ עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ וְכָבַשׁ רַחֲמָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ וּבְטוּבְךָ הַגָּדוֹל יָשׁוּב חֲרוֹן אַפְּךָ מֵעַמְּךָ וּמֵעִירְךָ וּמִנַּחֲלָתֶךָ וְקַיֶּם לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר: וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: כִּי זוֹכֵר כָּל הַנִּשְׁכָּחוֹת אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם וְאֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ· וַעֲקֵדַת יִצְחָק לְזַרְעוֹ (שֶׁל יַעֲקֹב) הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּזְכּוֹר· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ זוֹכֵר הַבְּרִית:

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ עַל עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפַלֵּי* טֹהַר גַּם (כָּל) הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמְּךָ בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל הַר סִינַי לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת

*) בערפלי כ"ה בכ"י והוא עיקר כמו שהוכחתי בבילורי למחזור.

וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת־הוֹד קוֹלֶךָ וְדִבְּרוֹת קָדְשֶׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ בְּקוֹלוֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה: וְנֶאֱמַר וַיְהִי קוֹל הַשֹּׁפָר הוֹלֵךְ וְחָזֵק מְאֹד מֹשֶׁה יְדַבֵּר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְקוֹל: וְנֶאֱמַר וְכָל־הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלַּפִּידִם וְאֵת קוֹל הַשֹּׁפָר וְאֶת־הָהָר עָשֵׁן וַיַּרְא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעַמְדוּ מֵרָחֹק: וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְיָ בְּקוֹל שׁוֹפָר: וְנֶאֱמַר בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הָרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְיָ: וְנֶאֱמַר תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ: כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: וְנֶאֱמַר הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: וְעַל יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כָּתוּב לֵאמֹר כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא־נֵס הָרִים תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ: וְנֶאֱמַר וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר וַיְיָ עֲלֵיהֶם יֵרָאֶה וְיָצָא כַבָּרָק חִצּוֹ וַאדֹנָי אֱלֹהִים בַּשּׁוֹפָר יִתְקָע וְהָלַךְ

בְּסַעֲרוֹת תֵּימָן יְיָ צְבָאוֹת יָגֵן עֲלֵיהֶם: כֵּן תָּגֵן עַ
עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁלוֹמֶךָ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵ
וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקָרֵב פְּזוּרֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם
וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּ
וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂ
לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ כִּמְצֻוֶּה (נ״א כְּמִצְוָה) עָלֵינ
בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁ
חָדְשֵׁכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֹלֹתֵיכֶ
וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹ
לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּ
שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר וּמַאֲזִין תְּרוּעָה וְאֵ
דּוֹמֶה לָּךְ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַ
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם· וְהָשֵׁב אֶ
הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָ
תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּ
וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים· בָּרוּךְ אַתָ
יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מודים

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּינוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד.

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

הש"ץ חוזר התפלה, ואומרין פיוטים כפי מנהג המקום, ותוקעין על סדר הברכות מדינה ומדינה לפי מנהגה, ויחיד אינו תוקע על סדר ברכות מעומד, שאינו רשאי להפסיק תפלתו. אחר שגמר הש"ץ תפלת עמידה אומר קדיש תתקבל, ואומרין אין כאלהינו ומסיימין הסדר כנשאר י"ט ואומרין מזמור פ"א, וחוזרין לתקוע שלשים קולות, ואח"כ נפטרים לבתיהם לשלום.

למנחה נכנסין לביה"כ ואומרין אשרי, ובל"ג, ח"ק, (ובשב' מוסיפין ואני תפלתי ומוציאין ס"ת וקורין ג' גברי בפ' האזינו, ומחזירין ס"ת להיכל ואומרין ח"ק) ומתפללין שבע ברכות כמו בערבי', והש"ץ חוזר התפל' ואומרין א"מ (ובשב' א"א ולא צו"ץ) ק"ת עלינו, ק"י.

אחר מנחה קודם שקיעות החמ' הולכי' על שפת נהר שיש בו דגים או באר מים חיי' ואומרי'

מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא־הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא: יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתָם: וְכָל חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּשְׁלִיךְ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם:

סדר ערבית ליל שני שוה לראשון ואם חל במ"ש אומרין ותודיענו, ומקדשין בביה"כ וגם בבית ואומרין שהחיינו, אלא שמהדרין אחר פרי או בגד חדש לסמוך עליו ברכת זמן, ואם אינו מוצא מ"מ מברך זמן.

בשחרית יום שני מתפללין כמו בראשון, וקורין בפ' וירא מן והאלהים נסה

עד

עד סוף הסדר, ולמפטיר קורין כדאתמול ומפטירין בירמי' סי' ל"א כה אמר ה' מצא חן עד רחם ארחמנו, ותוקעין כדאתמול, ואם חל ראשון בשבת אומרין שהיינו על השופר ביום שני, ובק"ק אומרין אותו לעולם, ומתפללין מוסף הכל על סדר דאתמול. ואחר שיר של יום נוהגין לומר מזמור מ"ז.

במוצאי ר"ה ערבית מתפללין ומבדילין בתפלה ועל הכוס כבשאר מי"ט, ואם הוא שבת מתפללין כבשארי שבתות ואומרין במעין שבע המלך הקדוש.

בכל עשרת י"ת אומרים המלך הקדוש, והמלך המשפט, וזכרנו, ומי כמוך, וכתוב, ובספר בכל התפלות, ודין השכחה בהם מבואר על מקומם, ואחר תפלת שחרית ומנחה אומרים א"מ מלבד ע"ש ועי"כ שא"א אותו.

צום גדליה הוא הנקרא צום השביעי לעולם בג' תשרי (ואם הוא שבת נדחה ליום א'), והמנהג שלא לומר עננו בתפלת ערבית. בתפלת שחרית בחזרת התפלה אומר הש"ץ עננו ברכה בפני עצמה בין גואל לרופא, ואחר התפלה אומרין א"מ, ותחנה ושומר ישראל, ואל ארך אפים, ומוציאין ס"ת וקורין ויחל בדלוג, ואין מפטירין, ואומרין ח"ק על הס"ת בבימה, ומכניסין ס"ת להיכל ואומרין אשרי, למנצח, ובל"ג, הכל כסדר כל יום חול.

במנחה אחר אשרי אומרין ח"ק, ומוציאין ס"ת וקורין ויחל וא"א קדיש, ומפטירין דרשו ומברכין תחלה וסוף עד מגן דוד, ומכניסין ס"ת ואומרין ח"ק לפני העמוד ועומדין להתפלל בלחש, והקהל אומרין עננו בש"ת ואחר סיום התפלה אומרין רבון, והש"ץ חוזר התפלה ואומר או"א ברכנו.

שבת שובה

השבת הזה נקרא שבת שובה ע"ש שמפטירין בה שובה ישראל. בערבית בכניסת שבת מתפללין על סדר שאר שבתות, ואומרין במעין שבע המלך הקדוש שאין כמוהו.

בשחרית ככל סדר שבת, וקורין פ' וילך או האזינו, והיינו אם חל יום א' ר"ה ביום ב' או ג' קורין וילך, ואם חל ביום ה' או ז' קורין האזינו, ולעולם מפטירין בסוף הושע שובה ישראל עד סוף הנביא ומדלגין ליואל סי' ב' פסוק ט"ו תקעו שופר בציון קדשו צום עד סוף הסימן ולא יבושו עמי לעולם כדי להשלים כ"א פסוקים, והחשוב שבקהל מפטיר, ואין מניחין לנער להפטיר בה אם לא במקום שכולו נערים.

במנחה מתפללין על סדר שבת, וא"א צ"ץ ולא פרקים ולא ברכי נפשי.

סדר ערב יום כפור

בהשכמה לסליחות אין אומרין ווידוי כ"א פעם אחת, ואין אומרין תחנון, וגם לא אל רחום שמך אם לא כשחל ערב י"כ בע"ש. **בשחרית** מנהג הרבה קהלות שלא לומר מזמור לתודה, ואין אומרין תחנון, ולא למנצח ולא מזמור לאסף, ומנהג הרבה קהלות שלא לומר א"מ אלא אם כן שחל בע"ש.

כבר פשט המנהג בישראל בעי"כ לקחת לכפרה תרנגול לזכר ותרנגולת לנקבה (ולמעוברת תרנגול ותרנגולת), ובוחרין בלבנים ובלבד שלא יהדרו אחריהן. אם אין לו תרנגול לוקח משאר ב"ח מידי דלא חזי להקרבה. לא מצא ב"ח יקח עלין עם זרע או נטע ומחזירו סביב לראשו, כי האדם עץ השדה ומשתתף עמו בנפש הלוקחת.

לוקח הכפרה בידו הימנית ואומר נפש תחת נפש וקורא

בני אדם יושבי חשך וצלמות אסירי עני וברזל יוציאם
מחשך וצלמות ומוסרותיהם ינתק: אוילים מדרך
פשעם ומעונותיהם יתענו: כל אכל תתעב נפשם ויגיעו
עד שערי מות: ויזעקו אל יי בצר להם ממצוקותיהם
יושיעם: ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם: יודו
ליי חסדו ונפלאותיו לבני אדם: אם יש עליו מלאך מליץ
אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו: ויחננו ויאמר
פדעהו מרדת שחת מצאתי כופר:

ומסבבו סביב ראשו ואומר (ווער זיך זעלבסט דיא כפרה אומשלאגט זאגט)

זה חליפתי זה תמורתי זה כפרתי* זה התרנגול ילך
למיתה ואני אכנס ואלך לחיים טובים ארוכים ולשלום:

וחוזר וקורא בני אדם וגו' וכך עושה ג' פעמים, ואח"כ שוחטו מיד סמוך לסמיכה.
ואחר שעשה כך לעצמו הולך ועושה כענין זה לבני ביתו אם אינם יכולים לעשות בעצמן, ואם יודעים לקרות יאמרו הם הפסוקים.

המסבב ליחיד אומר (ווער דיא כפרה איינר אנדערן אנפערזאן אומשלאגט זאגט)

זה חליפתך זה תמורתך זה כפרתך זה התרנגול ילך
למיתה ואתה תכנס ותלך לחיים טובים ארוכים ולשלום

---

*) מחזיק הכפרה בידו השמאלית ומניח ידו הימנית על ראש התרנגול ואומר:

לרבי' בתרנגול אחד (ווער דיח ככר' מעהררן מחנספערסחָן לוגלייך חוומשחָגט זחָגט)

זֶה חֲלִיפַתְכֶם זֶה תְּמוּרַתְכֶם זֶה כַּפָּרַתְכֶם זֶה הַתַּרְנְגוֹל יֵלֵךְ לְמִיתָה וְאַתֶּם תִּכָּנְסוּ וְתֵלְכוּ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם

המסבב לנקבה (ווער דיח כפרה חיינר ווייבספערזחָן חוומשחָגט זחָגט)

זֹאת חֲלִיפָתֵךְ זֹאת תְּמוּרָתֵךְ זֹאת כַּפָּרָתֵךְ זֹאת הַתַּרְנְגוֹלֶת תֵּלֵךְ לְמִיתָה וְאַתְּ תִּכָּנְסִי וְתֵלְכִי לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

המסבב לנקבות באחת (ווער זיח מעהרערן ווייבספערסחָנן לוגלייך חוומשחָגט זחָגט)

זֹאת חֲלִיפַתְכֶן זֹאת תְּמוּרַתְכֶן זֹאת כַּפָּרַתְכֶן זֹאת הַתַּרְנְגוֹלֶת תֵּלֵךְ לְמִיתָה וְאַתֶּן תִּכָּנַסְנָה וְתֵלַכְנָה לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

המסבב לרבים ורבים, וכן למעוברת (ווער מעהרערע כפרות לוגלייך מעהרערן פערסחָנען חָדר חיינר טווחַנגערן פרויח חוומשחָגט זחָגט)

אֵלּוּ חֲלִיפוֹתֵיכֶם אֵלּוּ תְּמוּרוֹתֵיכֶם אֵלּוּ כַּפָּרוֹתֵיכֶם אֵלּוּ הַתַּרְנְגוֹלִים יֵלְכוּ לְמִיתָה וְאַתֶּם תִּכָּנְסוּ וְתֵלְכוּ לְחַיִּים טוֹבִים אֲרוּכִים וּלְשָׁלוֹם:

ונוהגים לפדות הכפרות בממון ולתת הממון לעניים וכן יותר טוב מלתת להם הכפרות.

מצוה מה"ת לאכול ולהרבות בסעודה בעי"כ, ואסור להתענות בו אפילו תענית חלום.

עבירות שבין אדם לחברו אין י"כ מכפר עד שירצה את חברו ואפילו לא הקניטו אלא בדברי' צריך לפייסו; לא נתפייס בפעם אחת צריך לפייסו עד ג"פ, ויקח עמו ג' אנשי' בכל פעם, ויותר מזה אינו זקוק לו, רק יאמר בפני עשרה שבקש ממנו מחילה אבל אם הי' רבו כ"צ עד שיתפייס; והמוחל לא יהי' אכזרי, הוציא עליו שם רע בשקר א"צ למחול, אם מת האיש אשר קטא לו מביא יו"ד ב"א ומעמידם על קברו ואומר חטאתי לאלהי ישראל ולפלוני שחבלתי בו.

הבריאים טובלין קודם שמתפללין ואין מברכין על טבילה זו, והטובל עושה ט' קבים נשפכים בפ"א, ואם שופך מן ב' כלים צריך להתחיל השני עד שלא יפסוק הראשון.

מי שמת לו מת בין ר"ה לי"כ מותר לרחוץ ולטבול בעי"כ סמוך ללילה.

סדר תפלת מנחה לעי"כ

מקדימין להתפלל מנחה, והיחיד מתפלל ש"ע עד עושה השלום ואח"כ מתחיל או"א תבא לפניך וכו' וגומר כל סדר הווידוי וסדר על חטא עד גמירא, אבל הש"ץ בחזרת התפלה אינו מתודה, גם אין אומרין א"מ במנחה.
אחר שסיימו ס"ה התפלה לוקין כל הקהל ברצוע כל דהוא, הנלקה מוטה פניו לצפון ומתוד', והמלקה אומר והוא רחום ג"פ שהם ל"ט תיבו' כנגד ל"ט מלקות, והנלק' יתודה.
לאחר מנחה אוכלים ומפסיקין מבע"י שצריך להוסיף מחול על הקדש.
מקום שנוהגין להדליק נר ליו"כ מדליקין, וכן אנו נוהגין ומברכין אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של יום כפורים. ויש מקומות שאין מברכין כ"א כשחל י"כ בשבת ואז מברכין להדליק נר של שבת ושל י"כ. ומדליקין נרות בביה"כ. ונוהגין לעשות נר לכל אחד, ונר נשמה לאו"א שמתו. אם כבו הנרות לא יאמר להדליקם.
יש להציע השולחנות והמטות ולכבד הבית לי"כ כמו לשבת.
נוהגים ללבוש בגדים נקיים ולבנים, ובגד מתים העליון.

דברים האסורים בי"כ.

יוה"כ לילו כיומו לכל דבר. ומה הם הדברים האסורים בו? מלאכה, אכילה, שתיי', רחיצה, סיכה, נעילת הסנדל, ותשמיש המטה. ויש לנהוג באשתו דין נדה שלא ליגע בה ושלא להרבות עמה בדברים. התינוקות מותרין בכל אלו חוץ מנעילת הסנדל. ירדו גשמים ורוצה לילך מביתו לביה"כ או להפך והוא אסתנים מותר לו לנעול מנעליו עד שמגיע למקומו, ויש מחמירין.

דיני חולה ועוברה ומניקה.

עוברה שהריחה ונשתנו פני' אע"פ שלא אמרה צריכה אני (וגם לא אמרה א"צ) לוחשין לה באזנה י"כ היום, אם נתקררה דעתה מוטב ואם לאו מאכילין אותה' מעט עד שתתיישב דעתה וכן כשאמרה צריכה אני אפילו לא נשתנו פני'; ודווקא עוברה אבל בשאר בן אדם לא מהני אמירה גרידא, אלא אם הריח ופניו משתנות מאכילין אותו.
יולדת תוך ג' לא תתענה כלל אפילו אמרה איני צריכה, ומאכילין אותה פחות מכשיעור; מג' ועד ז' אמרה צריכה אני מאכילין אותה, מכאן ואילך הרי היא ככל אדם, וימים אלו אין מונין אותם מעת לעת, שאם ילדה בז' בתשרי לעת ערב אפילו אינו אלא שעה נחשב ליום שלם ואין מאכילין אותה בי"כ אם לא שאמרה צריכה אני שכיון שנכנס יום רביעי ללידתה מיקרי לאחר ג'.
חולה שצריך לאכול, אם יש שם רופא בקי (בין שהוא ישראל בין שאינו ישראל) האומר אם לא יאכילוהו אפשר שיסתכן, מאכילין אותו על פיו וא"צ לומר שמא ימות, ואפילו החולה אומר איני צריך שומעין לרופא, ואם החולה אומר שצריך, אפילו מאה רופאים אומרים אינו צריך שומעין לחולה. רופא אומר צריך ורופא אומר אינו צריך, מאכילין אותו וה"ה לשנים נגד שנים, ואם שנים אומרין צריך ואפילו מאה אומרים אינו צריך והחולה ג"כ אומר א"צ מאכילין אותו. והה"ד לחולה ורופא שאפילו מאה רופאים אומרים אינו צריך שומעין לחולה, ולא חיישינן דמאמין לרופא. אם חולה ורופא אומר א"צ ורופא אומר צריך, או שהחולה אינו אומר כלום ואחד אומר צריך ושנים אומרים א"צ אין
מאכילין

מאכילין אותו. אם החולה אומר א"צ והרופא מסופק, מאכילין, אבל אם הרופא אומר א"צ והחולה אומר איני יודע אין מאכילין. רופא שאינו מכיר החולה ה"ה כאדם דעלמא הוריו לא מעלין ולא מורידין, וביולדת מהימנינן לנשים הבקיאות בה, מיהו אם כקלא עד שנראה לרוב ב"א שאללו שהוא מסוכן אם לא יאכל מאכילין. כשמאכילין אותו מאכילין מעט מעט שלא יצטרף לשיעור, הילכך מאכילין כשני שלישי בילה בינונית, וישהו כדי אכילת ד' בילים, והשתי' יבדקו בחולה עצמו כמה הוא כראה מלא לוגמיו שלו אם מסלקו לצד אחד, וישקוהו פחות משיעור ההוא, וישהו בין שתי' לשתי' כדי אכילת ד' בילים, ולפחות כדי שתיית רביעית, ואם אמדוהו שאין שיעורים הללו מספיקים לו, או שהחולה אומר כן או אפילו נסתפק בדבר, מאכילין ומשקין כל הצורך מיד. מי שאחזו בולמוס מאכילין אותו עד שיאורו עיניו. אין שם מאכל של היתר מאכילין אותו דבר איסור, הקל קל תחלה. היו צריכין לחמם לו יין ימלא ישראל הכלי ויקום ע"י איכו ישראל אם אפשר, ודוקא כשאין החולה קן נו דאל"ה א"צ לחזור כלל אחר איכו ישראל. חולה שאוכל בי"כ א"צ לקידוש, ואם יכול לברך בהמ"ז מזכיר י"כ ביעלה ויבוא.

בערבית נכנסת י"כ נכנסין לביה"כ בעוד היום גדול, מחמת התרת נדרים של"ל ביום חול, ומתעטפים בטלית ונוהגים לברך עליו, ומעמידין ב' חשובי קהל אחד מימין הש"ץ וא' משמאלו ואומרין לו בישיבה ש"מ וכו' והש"ץ אומר כל נדרי נ"פ (וכבר הרגנתי לדבר בלשון כל נדרי בפתיחתי עליו ע"ש) ואח"כ פסוק ונסלח, ואומר שהחיינו בלא כוס, ויפה הדבר לברך כל אחד לעצמו, ומתחילין ברכו וכו' ואומרין ק"ש בברכותי' וק"א אומרין בשכ"מלו בקול רם וכ"ד האר"י ז"ל, ואומרים ופרוס (ובשבת ושמרו) כי ביום הזה וגו', ח"ק ועומדין להתפלל שבע.

תפלת יום כפור

לערבית ולשחרית ולמנחה •

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה •

זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃
אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃
מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃
אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃
וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל־הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה שֶּׁבָּרָאתָ׃
וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃
וּבְכֵן

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלוֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ • וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים • אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ • וְרָצִיתָ בָּנוּ • וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת • וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ • וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ • וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת־יוֹם השבת הזה לקדושה ולמנוחה ואת יום הַכִּפֻּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה לִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ

(באהבה) מִקְרָא קֹודֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ׃ וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ׃ וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ׃ וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ׃ לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה׃ וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה׃ וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים׃ וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים׃ חוּס וְחָנֵּנוּ׃ וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחַל׃ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה וּבְיוֹם הַכִּפֻּרִים הַזֶּה׃ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ (וְחַטֹּאתֵינוּ) מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ׃ כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא־אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: (אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ׃ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃ (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה ישראל מקדשי שמך) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר

וָדוֹר

וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה)׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ׃ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה׃ מֶלֶךְ עַל כָּל־הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפֻּרִים׃

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם׃ וְהָשֵׁב אֶת־הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד׃ עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ׃ וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן׃

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ׃ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ׃ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָּל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ׃ בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת׃

נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם׃ הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ׃

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃ וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ׃

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ

וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת׃

בשחרית ומנחה אומרים זה.

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ׃

בערבית אומרים זה.

שָׁלוֹם רָב עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל־הַשָּׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ׃

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם׃

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ (כ"א אָנָּא)

תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ׃

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר. יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף. רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ.

סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ׃

וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ׃ כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ׃

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם׃ וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל־הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ׃

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם׃ וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל־חָי׃ אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב׃ אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָּ׃ וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ׃ וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ׃ שֶׁתִּסְלַח לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ׃ וְתִמְחוֹל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ׃ וּתְכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל־פְּשָׁעֵינוּ׃

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאוֹנֶס וּבְרָצוֹן׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוּר הַלֵּב׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה׃
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת׃
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה׃

וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְשׁוּת פֶּה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שְׂפָתָיִם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:
(וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת) סְלַח לָנוּ · מְחַל לָנוּ · כַּפֶּר לָנוּ:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שֹׁחַד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֶצַח:
(וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ · מְחַל לָנוּ · כַּפֶּר לָנוּ:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל:

וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עֹרֶף:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאַת חִנָּם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב:
וְעַל כֻּלָּם (אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת) סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ:
*וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
ועל

* אין פפ"דם אונד מעהרערן קהלות ווירד נאך דיזר ארדנונג געזאגט.

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם:

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי* (כ"א וַעֲרִירוּת)
(וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ:)
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין
סְקִילָה. שְׂרֵפָה. הֶרֶג. וְחֶנֶק. עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעַל
מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה. וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ
קוּם עֲשֵׂה. אֶת־שֶׁגְּלוּיִם לָנוּ. וְאֶת־שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם
לָנוּ. אֶת־שֶׁגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ. וְהוֹדִינוּ
לְךָ עֲלֵיהֶם. וְאֶת־שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם
וִידוּעִים. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְהַנִּגְלֹת
לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם. לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת.
כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל. וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל־דּוֹר
וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה:)

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם תָּלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת (למנהג וַעֲרִירִי):
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת: ועל כלם וכו'

---

*) בכל כ"י ודפוסי' ישנים ליתא מלת ערירי וזהו ראי' שהוא תוספת מאחרונים ותיקנו על מתכונתו לפי שהוא חסר ובלאו ערירות.

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי. וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ
לֹא נוֹצַרְתִּי. עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי. קַל וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי. הֲרֵינִי
לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד. וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מָרֵק
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָיִים רָעִים:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל
הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבוֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן
שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן
יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי
לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי. עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ.
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

כשחל בשבת אומר הש"ץ בערבית ויכולו וברכת מעין שבע המלך הקדוש וחותם מקדש השבת. מאריכי' בסליחו' ווידוי כל מקו' לפי מנהגו, ומסיימין בא"מ (חוץ משב') קדיש תתקבל, עלינו, ק"י. ונוהגין להרבות בשירות ותושבחות ולומר שיר היחוד וכתר מלכות ודומיהם, ויש גומרין ס' תהלים, ויש נעורים כל הלילה, וטוב הדבר למי שבוטח יפה ומובטח בעצמו שלא יטרד למחר בתפלתו ולא יזיק לו בתעניתו, שאל"כ יצא שכרו בהפסדו.

בשחרית י"כ משכימין לבה"כ ומסדרין הברכות וכו' כמו בשאר י"ט ורוב הקהלות אומרין והאופנים, ויש קהלות אומרין והחיות, וקורין ק"ש בברכותיה ואומרים בשכמל"ו בקול רם ומתפללין תפלת עמידה כמו בערבית אלא שאומרין שים שלום וכו', והש"ץ חוזר התפלה בקול ואומר קדושה דמוסף בכל תפלות היום, ומאריכין בקרובות וסליחות לפי המנהג, וטוב שלא להאריך בתפלת השחר כדי להתפלל מוסף בעונתו קודם ז' שעות, ואם האריך הש"ץ יותר מדאי ידלגו בסליחות, וקובעין הוידוי בתוך התפלה והצבור צ"ל הוידוי עמו בעמידה, וברוב הקהלות הכהנים עולין לדוכן גם בשחרית ובק"ק פ"פ דמיין ובנותי' אומרים והערב, ויש קהלות שאין כ"ב בשחרית, ואחר סיום התפלה פותחין הארון ואומרין א"מ (חוץ משבת שא"א אותו) והש"ץ אומר קדיש תתקבל בניגון, ואומרין אין כמוך ומוציאין ב' ס"ת (וסדרו תמצא לעיל בסדר קה"ת לשבת) וקורין ששה גברי (ובשבת ז') מריש פ' אחרי מות עד סוף פסקא, ומניחין ס"ת ב' אצל הראשון ואומר ח"ק על שניהם, ומגביהין וגוללין, ופותחין ס"ת ב' וקורין למפטיר בפ'

פנחס

כבש ובעשור לחדש וגו' עד ומנחתה ונסכיהם ומפטירין בישעי' סי' נ"ז פסוק י"ד ואמר סולו סולו עד כי פי ה' דבר, והמפטיר מברך ברכה ראשונה ואחרונה ואומר על התורה ככתוב לעיל בסדר קה"ת לשבת, ואם הוא שבת אומרין יקום פורקן ומזכירין נשמות ואומרין אב הרחמים לפי המנהג, ואם יש מילה מלין קודם אשרי, והנכון שלא לברך על הכוס, והיכא דנהוג מנהג עוקר הלכה (ואם היולדת צריכ' לאכילה מלין אחלה ושתה היא מהכוס). אשרי, יהללו ומחזירין ס"ת להיכל, והש"ץ אומ' ח"ק ועומדין להתפלל מוסף.

תפלת מוסף לי"כ

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גּוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה·

זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְכָתְבֵנוּ
בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ

וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל־הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ · וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּה יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים · אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ · וְרָצִיתָ בָּנוּ · וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת · וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ · וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ · וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת־יוֹם השבת הזה לקדושה ולמנוחה ואת יום הַכִּפֻּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ (באהבה) מִקְרָא קוֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

וּמִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָתֶךָ בַּבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שִׁמְךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד הַשְּׁלוּחָה בְּמִקְדָּשֶׁךָ: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמָן שֶׁתָּשׁוּב וּתְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים וְתִבְנֵהוּ מְהֵרָה וּתְגַדֵּל כְּבוֹדוֹ

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ גַּלֵּה כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְהוֹפַע וְהִנָּשֵׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָּל־חָי וְקָרֵב פְּזוּרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם וּנְפוּצוֹתֵינוּ כַּנֵּס מִיַּרְכְּתֵי אָרֶץ וַהֲבִיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרִנָּה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם וְשָׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קָרְבְּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ תְּמִידִים כְּסִדְרָם וּמוּסָפִים כְּהִלְכָתָם: וְאֶת מוּסַף יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה וְאֶת מוּסַף יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה. נַעֲשֶׂה וְנַקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ. כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ כָּאָמוּר:

לשבת וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי כְבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְנִסְכּוֹ: עֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתּוֹ עַל עֹלַת הַתָּמִיד וְנִסְכָּהּ:

(זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור)

וּבֶעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת נַפְשֹׁתֵיכֶם כָּל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה לַיְיָ רֵיחַ נִיחֹחַ פַּר בֶּן בָּקָר אֶחָד. אַיִל אֶחָד. כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה שִׁבְעָה. תְּמִימִם יִהְיוּ לָכֶם: וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם כִּמְדֻבָּר שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים לַפָּר. שְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים לָאָיִל. וְעִשָּׂרוֹן לַכֶּבֶשׂ. וְיַיִן כְּנִסְכּוֹ וּשְׁנֵי שְׂעִירִים לְכַפֵּר. (נ״א ושעיר לכפר מלבד חטאת הכפורים) וּשְׁנֵי תְמִידִים כְּהִלְכָתָם:

לשבת

יִשְׂמְחוּ בְמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֹנֶג עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי. כֻּלָּם

ישבעו ויתענגו מטובך ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אתו קראת. זכר למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו מחל לעונותינו ביום השבת הזה וביום הכפרים הזה. מחה והעבר פשעינו (וחטאתינו) מנגד עיניך. כאמור אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא־אזכר: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: (אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך. ותן חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמחנו בישועתך. (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישרון בכל דור ודור ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח (אלא אתה). ברוך אתה יי. מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל. ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה. מלך על כל־הארץ מקדש השבת וישראל ויום הכפרים.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד. עבודת ישראל עמך.

ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל

מודים דרבנן

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד.

וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד צְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: (כ״א אָנָּא)

תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר. יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף. רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ.

סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ: וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ. כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם. וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

אַתָּה יוֹדֵעַ רָזֵי עוֹלָם. וְתַעֲלוּמוֹת סִתְרֵי כָּל חָי: אַתָּה חוֹפֵשׂ כָּל חַדְרֵי בָטֶן וּבוֹחֵן כְּלָיוֹת וָלֵב: אֵין דָּבָר נֶעְלָם מִמֶּךָּ. וְאֵין נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. שֶׁתִּסְלַח לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְתִמְחוֹל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ. וּתְכַפֵּר לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאֹנֶס וּבְרָצוֹן:

וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמּוּץ הַלֵּב:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּבְלִי דָעַת:

וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוּי שְׂפָתָיִם:

עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגָלוּי וּבַסָּתֶר:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוּי עֲרָיוֹת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדִבּוּר פֶּה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת וּבְמִרְמָה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהַרְהוּר הַלֵּב:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּהוֹנָאַת רֵעַ:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּוִדּוּי פֶּה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּוְעִידַת זְנוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזָדוֹן וּבִשְׁגָגָה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמוֹרִים:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחוֹזֶק יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטִפְשׁוּת פֶּה:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּטֻמְאַת שְׂפָתָיִם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיֵצֶר הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים:
(וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת) סְלַח לָנוּ • מְחַל לָנוּ • כַּפֶּר לָנוּ:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפַּת שׁוֹחַד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכָזָב:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָשׁוֹן הָרָע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּלָצוֹן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַשָּׂא וּבְמַתָּן:

וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּמַאֲכָל וּבְמִשְׁתֶּה:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּנֶשֶׁךְ וּבְמַרְבִּית:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּנְטִיַּת גָּרוֹן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוּר עָיִן:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רָמוֹת:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּעַזּוּת מֶצַח:
(וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ:)
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְרִיקַת עוֹל:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּפְלִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּצְדִיַּת רֵעַ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּצָרוּת עָיִן:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַלּוּת רֹאשׁ:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּקַשְׁיוּת עוֹרֶף:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלַיִם לְהָרַע:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּרְכִילוּת:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּשְׁבוּעַת שָׁוְא:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאַת חִנָּם:
עַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בִּתְשׂוּמֶת יָד:
וְעַל חֵטְא שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְהוֹן לֵבָב:
וְעַל כֻּלָּם (אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת) סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם עוֹלָה:

ועל

וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם קָרְבָּן עוֹלֶה וְיוֹרֵד:
*וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם וַדַּאי וְתָלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת וַעֲרִירִי*(נ"א וערירות)
(וְעַל כֻּלָּם אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת סְלַח לָנוּ. מְחַל לָנוּ. כַּפֶּר לָנוּ:)
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין סְקִילָה. שְׂרֵפָה. הֶרֶג. וְחֶנֶק. עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. בֵּין שֶׁיֵּשׁ בָּהּ קוּם עֲשֵׂה. וּבֵין שֶׁאֵין בָּהּ קוּם עֲשֵׂה. אֶת־שֶׁגְּלוּיִם לָנוּ. וְאֶת־שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ. אֶת־שֶׁגְּלוּיִם לָנוּ כְּבָר אֲמַרְנוּם לְפָנֶיךָ. וְהוֹדִינוּ לָךְ.

---

* אין פפ"דם אונד מעהררן קהלות ווירד נאך דיזר אָרדנונג געזאגט.
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם אָשָׁם תָּלוּי:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם כָּרֵת
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בִּידֵי שָׁמָיִם:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוּת אַרְבָּעִים:
וְעַל חֲטָאִים שֶׁאָנוּ חַיָּבִים עֲלֵיהֶם מַכַּת מַרְדּוּת: ועל כלם וכו'.

---

*) בכל כ"י ודפוסי' ישנים ליתא מלת ערירי וזהו ראי' שהוא תוספת האחרונים והשבנו על מתכונתו לפי שהוא חסר והראוי ערירות.

לְךָ עֲלֵיהֶם · וְאֶת־שֶׁאֵינָם גְּלוּיִם לָנוּ לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וִידוּעִים · כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר הַנִּסְתָּרֹת לַייָ אֱלֹהֵינוּ · וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם · לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת · כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל · וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה:)

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי · וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא נוֹצַרְתִּי · עָפָר אֲנִי בְּחַיַּי · קַל וָחֹמֶר בְּמִיתָתִי · הֲרֵינִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה · יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד · וּמַה שֶּׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מָרֵק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים · אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָיִם רָעִים:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחְשְׁבֹתָם: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי · עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

כש"ץ חוזר התפל' וקובע ס"ע בתפל' , סליחות ווידויים , נשיאת כפים , קדיש תתקבל.

סדר מנחה ליום כפור

לפי הסדר הכתוב הי' ראוי להתחיל מנח' באמירת אשרי , ובל"ג , ואין כן מנהגא אנ מניחי' אותם מלאומרם עד אחר מנח' ולהפסיק בם בין מנחה לנעילה ופותח מנחה בהוצאת ס"ת ואומרין ויהי בנסוע , גדלו , ב"ש , אב הרחמי' , וקורין בסד' אחרי מות בפ' עריות כהן עד ומי נהם אני ה' , לוי עד שם אלהיך אני ה' , ישראל והוא המפטיר עד סוף פסקא וא"א קדיש , ומגביהין וגוללין ס"ת , ומפטירין בס' יונ' מתחלתו עד סופו , ויש קהלו' מסיימי' בפסוקי מיכ' מי אל כמוך עד מימי קד' וסגרך לפני' ולאחרי' ונוהגין שלא לומר על התור'

והגאון

(והגאון מוהר"ר יעב"ץ קורא תגר על מנהג זה ע"ש), מכניסין ס"ת להיכל ואומרין יהללו ומזמור ובנוחה, והש"ץ אומר ח"ק ועומדין להתפלל כמו בשחרית, והש"ץ אחר התפלה ואומר סליחות ווידויים, ואין בה נשיאת כפים אבל אומר אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו וכו', וא"א א"מ, ואומרין קדיש תתקבל׃

סדר נעילה לי"כ

זמן נעילה סמוך לשקיעת החמה כשהיא בראש האילנות, ויש להזהר שלא לאחרה להתפלל בלילה אלא יראה לסיימה עם ל"ה, ומתחילין ואומרין אשרי, ובל"ג, ח"ק, ומתפללין שבע (אם חל בשבת ש"ץ מזכיר בה של שבת גם בוידוי אבל היחיד אינו מזכיר) ואומרין וחתמנו במקום וכתבנו, ובמקום וכתוב אומרין וחתום ובמקום ונכתב אומרים ונחתם, ואומר ווידוי עד אתה יודע ואז אומרים אתה נותן יד וכו', וזהו סדרה׃

תפלת נעילה

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה׃

זָכְרֵנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חָפֵץ בַּחַיִּים וְחָתְמֵנוּ

בְּסֵפֶר הַחַיִּים לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים׃

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם׃

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם יְיָ מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ׃ מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ מֵמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃

מִי כָמוֹךָ אַב הָרַחֲמִים זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים: אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה·

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ וְיִירָאוּךָ כָּל־הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׁלְטוֹן לְפָנֶיךָ עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כָּבוֹד יְיָ לְעַמֶּךָ תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ וּפִתְחוֹן פֶּה לַמְיַחֲלִים לָךְ שִׂמְחָה לְאַרְצֶךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:

וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ וְעוֹלָתָה תִּקְפָּץ פִּיהָ · וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה כִּי תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן הָאָרֶץ:

ותמלוך

וְתִמְלוֹךְ אַתָּה יְיָ לְבַדֶּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ יִמְלוֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ:

קָדוֹשׁ אַתָּה וְנוֹרָא שְׁמֶךָ וְאֵין אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ כַּכָּתוּב וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ:

אַתָּה בְחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים · אָהַבְתָּ אוֹתָנוּ · וְרָצִיתָ בָּנוּ · וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְּשׁוֹנוֹת · וְקִדַּשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ · וְקֵרַבְתָּנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ · וְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ:

וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת־יוֹם השבת הזה לקדושה ולמנוחה ואת יום הַכִּפֻּרִים הַזֶּה לִמְחִילָה וְלִסְלִיחָה וּלְכַפָּרָה וְלִמְחָל בּוֹ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ (באהבה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ · יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ · וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן־דָּוִד עַבְדֶּךָ · וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם

עִיר קָדְשֶׁךָ · וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ · לִפְלֵיטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה · זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה · וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה · וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים · וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים · חוּס וְחָנֵּנוּ · וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ · כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְחַל לַעֲוֹנוֹתֵינוּ בְּיוֹם השבת הזה וביום הַכִּפּוּרִים הַזֶּה · מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ (וְחַטֹּאתֵינוּ) מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ · כָּאָמוּר אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: וְנֶאֱמַר מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: וְנֶאֱמַר כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ: (אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ · וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ שַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וְשַׂמְּחֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ · (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך וינוחו בה ישראל מקדשי שמך) וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ · מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל · וּמַעֲבִיר אַשְׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה · מֶלֶךְ עַל כָּל־הָאָרֶץ מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים ·

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם · וְהָשֵׁב אֶת

הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְּקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד · עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ · וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ · וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם הַטּוֹב כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד·

וַחֲתוֹם לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ:

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ:

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנֵחָתֵם לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ: (כ״א אָנָא)

תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ· וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עוֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ· בָּגַדְנוּ· גָּזַלְנוּ· דִּבַּרְנוּ דֹפִי· הֶעֱוִינוּ· וְהִרְשַׁעְנוּ· זַדְנוּ· חָמַסְנוּ· טָפַלְנוּ שֶׁקֶר· יָעַצְנוּ רָע· כִּזַּבְנוּ· לַצְנוּ· מָרַדְנוּ· נִאַצְנוּ· סָרַרְנוּ· עָוִינוּ· פָּשַׁעְנוּ· צָרַרְנוּ· קִשִּׁינוּ עוֹרֶף· רָשַׁעְנוּ· שִׁחַתְנוּ· תִּעַבְנוּ· תָּעִינוּ· תִּעְתָּעְנוּ·

סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ: וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ· כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ: מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם· וּמַה נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים הֲלֹא כָּל־הַנִּסְתָּרוֹת וְהַנִּגְלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

אַתָּה נוֹתֵן יָד לְפוֹשְׁעִים וִימִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים וַתְּלַמְּדֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְהִתְוַדּוֹת לְפָנֶיךָ עַל־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ וּתְקַבְּלֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ כְּאִשִּׁים וּכְנִיחוֹחִים לְמַעַן דְּבָרֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ אֵין קֵץ לְאִשֵּׁי חוֹבוֹתֵינוּ וְאֵין מִסְפָּר לְנִיחוֹחֵי אַשְׁמָתֵנוּ וְאַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאַחֲרִיתֵנוּ רִמָּה

וְתוֹלַעָה לְפִיכָךְ הִרְבֵּיתָ סְלִיחָתֵנוּ· מָה אָנוּ מֶה חַיֵּינוּ מֶה חַסְדֵּנוּ מַה צִּדְקֵנוּ מַה יִּשְׁעֵנוּ מַה כֹּחֵנוּ מַה גְּבוּרָתֵנוּ וּמַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רוֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אַתָּה הִבְדַּלְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ וַתַּכִּירֵהוּ לַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ: כִּי מִי יֹאמַר לְךָ מַה תִּפְעַל וְאִם יִצְדַּק מַה יִּתֶּן לָךְ: וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם (ביחיד אינו מזכיר של שבת) (צום) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה קֵץ וּמְחִילָה וּסְלִיחָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ לְמַעַן נֶחְדַּל מֵעֹשֶׁק יָדֵינוּ וְנָשׁוּב אֵלֶיךָ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם: וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ כִּי לֹא תַחְפּוֹץ בְּהַשְׁחָתַת עוֹלָם· שֶׁנֶּאֱמַר דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: וְנֶאֱמַר יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבוֹתָיו

וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה
לִסְלֽוֹחַ: וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ
אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד (וֶאֱמֶת) וּמַרְבֶּה לְהֵטִיב וְרוֹצֶה
אַתָּה בִּתְשׁוּבַת רְשָׁעִים וְאֵין אַתָּה חָפֵץ
בְּמִיתָתָם שֶׁנֶּאֱמַר אֱמֹר אֲלֵיהֶם חַי אָנִי נְאֻם
אֲדֹנָי יֱהֹוִה אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם
בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ וְחָיָה· שׁוּבוּ שׁוּבוּ מִדַּרְכֵיכֶם
הָרָעִים וְלָמָּה תָמוּתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל: וְנֶאֱמַר
הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה הֲלֹא
בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה· וְנֶאֱמַר כִּי לֹא אֶחְפֹּץ
בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ:

כִּי אַתָּה סָלְחָן לְיִשְׂרָאֵל· וּמָחֳלָן לְשִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן בְּכָל דּוֹר
וָדוֹר וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ (אֶלָּא אָתָּה)

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַאי· וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ
לֹא נוֹצַרְתִּי· עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי· קַל וָחוֹמֶר בְּמִיתָתִי· הֲרֵי
לְפָנֶיךָ כִּכְלִי מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה· יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי
וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד· וּמַה שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ מָרֵק
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים· אֲבָל לֹא עַל יְדֵי יִסּוּרִים וָחֳלָיִם רָעִים

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם

ונפשי כעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ובמצותיך תרדוף נפשי וכל החושבים עלי רעה מהרה הפר עצתם וקלקל מחשבתם: עשה למען שמך עשה למען ימינך עשה למען קדשתך עשה למען תורתך למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינך ועניני: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. עשה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך:

הש"ץ אחר התפלה ואומר קדושת מוסף וקובע הוידוי בתוך התפל' ובשבת מזכיר בה של שבת, והכהנים נושאים כפיהם ואומרין והערב ובסיום התפלה אומרין א"מ אפילו בשבת,

אבינו מלכנו חטאנו לפניך:

אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה:

אבינו מלכנו עשה עמנו למען שמך:

אבינו מלכנו חדש עלינו שנה טובה:

אבינו מלכנו בטל מעלינו כל־גזרות קשות:

אבינו מלכנו בטל מחשבות שונאינו:

אבינו מלכנו הפר עצת אויבינו:

אבינו מלכנו כלה כל־צר ומשטין מעלינו:

א"מ כלה דבר וחרב ורעב ושבי ומשחית (ומגפה) מבני בריתך:

אבינו מלכנו מנע מגפה מנחלתך:

אבינו מלכנו שלח רפואה שלימה לחולי עמך:

אבינו מלכנו החזירנו בתשובה שלמה לפניך:

אבינו מלכנו סלח ומחל לכל־עונותינו: (כ"א מחל וסלח)

אבינו מלכנו מחה והעבר פשעינו (וחטאתנו) מנגד עיניך:

אבינו

אבינו מלכנו קרע רוע גזר דיננו:

אבינו מלכנו מחוק ברחמיך הרבים כל שטרי חובותינו:

אבינו מלכנו זכור כי עפר אנחנו:

אבינו מלכנו זכרנו בזכרון טוב לפניך:

אבינו מלכנו חתמנו בספר חיים טובים:

אבינו מלכנו חתמנו בספר זכיות:

אבינו מלכנו חתמנו בספר פרנסה וכלכלה:

אבינו מלכנו חתמנו בספר גאלה וישועה:

א"מ חתמנו בספר סליחה ומחילה: (כ"א מחילה וסליחה)

אבינו מלכנו תצמח לנו ישועה וכו', תמצא לעיל בדף קמ"ז

ואח"כ אומרין קדיש תתקבל, ואומרין שמע ישראל פעם אחת, בשכמל"ו ג"פ, ה' הוא האלהים ז"פ, אבל בק"ק פפ"ד אומרים תחלה ה' הוא האלהים ז"פ ואח"כ שמע ישראל פעם אחת, ואח"כ אומרין בלחש בשכמל"ו פעם אחת, ותוקעין תקיעה אחת ואפילו חל בשבת, וצריך להוסיף מחול על הקדש אבל אין להאריך ולהמשיך יותר מכשיעור מפני החולשים ונשים מעוברות ומניקות, ומתפללין תפלה ערבית כסדר מי"ט, מתחילין והוא רחום וכו' ואומרין אתה חוננתנו בחונן הדעת, ובסיום התפלה אומרין קדיש תתקבל, עלינו, ק"י, (ובמ"ש אומרין גם ויתן לך) ומבדילין על הכוס בפה"ג והמבדיל, ומברכים גם על הנר בורא מאורי האש, אבל לא על הבשמים אם לא במ"ש, ובעל יוסף אומץ כתב שאפילו במ"ש אין מברכי' על הבשמי' לכן הקהלות חלוקות במנהגיהם. אין מברכין כ"א על האור ששבת מבע"י. או שהודלק בהיתר כגון לחולה, ועל הנר שהודלק מהם או מנרות. ביה"כ. נפטרים לבתיהם לשלום ופוקדים איש לרעהו לשלום כדרך שאומרים בכניסת י"ט, ואוכלים ושותים ושמחים, והמדקדקים מתחילים מיד בעשיית הסוכה לקיים ילכו מחיל אל חיל. ונוהגין לקדש הלבנה במי"כ.

למחרת י"כ משכימין לביה"כ ואין אומרין תחנה ולא למנצח.

בשבת שבין י"כ לסוכות קורין האזינו ומפטירין וידבר דוד, ואין מזכירין נשמות וא"א אה"ר, וא"א צו"ץ במנח'. ובמ"ש א"א ויה"נ וא"ק. ואין מתענין בין י"כ לסוכות.

תם סדר המועדים כלם, בעזרת אל אלהי עולם.

סדר חנוכה

גרסינן במס' שבת דף כ"א ב' מאי חנוכה. ת"ר בכ"ה בכסלו יומי חנוכה תמניא אינון, דלא למספד בהון ודלא להתענות, שכשנכנסו יונים בהיכל טמאו כל השמנים, וכשגברה יד בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהי' מונח בחותמו של כהן גדול ולא הי' בו אלא כדי להדליק יום אחד ונעשה בו נס והדליקו ח' ימים, לשנה האחרת קבעום י"ט בהלל ובהודאה עכ"ה, ופירש ה"רן כלומר שנו כ"ה בכסלו וכו', ועיין בחידושי אגדות למהרש"א, וז"ל הרב אב"ן הירחי, מצאתי בירושלמי ובילמדנו למה נסמכה פ' בהעלותך לחנוכת המזבח? לפי שכיון שהקריבו י"ב נשיאי השבטים את קרבנם לחנוכת המזבח ולא הקריבו הלויים עגמה נפשם, אמר הקב"ה למשה דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות יש להם אחרת שיעשו בני בניו מתתיה כהן גדול וחשמונאי ובניו, עכ"ל, ומני' משמע שהגירסא הנכונה וחשמונאי ובניו כמו שהעירותי לעיל על מקומו אצל בימי מתתי' ע"ש.

ימי חנוכה אסורים בהספד ותענית, ואין גוזרין בהם ת"צ ואין מתענין יום מיתת או"א.

הדלקת הנרות

בלילה הראשון מדליק אחד, מכאן ואילך מוסיף אחד בכל לילה עד שבלילה ח' יהיו ח' נרות, ונהגו בקק"א שכל אחד מבני הבית מדליק והולך ומוסיף, וצריך להדליק כל אחד במקום מיוחד שיהא ניכר לכל אחד כמה נרות מדליק, ואין להדליק בעיגול ולא אחד נכנס ואחד יוצא אלא בשורה שוה. מצוה להניח נר חנוכה על פתח הבית הסמוך לר"ה מבחוץ הי' דר בעלי' מניחו בחלון הסמוך לר"ה, ובשעת הסכנה מניחו על שולחנו ודיו וצריך נר אחר להשתמש לאורו. מניחו למעלה מג' טפחים ולמטה מי"ד טפחים.

זמן הדלקה משתשקע החמה ויאותו לאור, שכח או נאנס ולא הדליק עם שקיעת החמ' מדליק והולך עד שתכלה רגל מן השוק שהוא כמו חצי שעה, וצריך לתת בה שמן כשיעור זה, עבר זמן זה ולא הדליק, מדליק והולך כל הלילה (וספק ברכה להקל), עבר הלילה ולא הדליק אין לו תשלומין. בע"ש מדליק נר חנוכה תחלה ואח"כ נר של שבת. וכן במ"ש מדליקין ואח"כ מבדילין. מי שאין ידו משגת לקנות נר חנוכה ונר ש"ש, נר ש"ש קודם, (אבל יין לקידוש ולהבדלה נדחה מפני נר חנוכה).

קודם הדלקה מברכין.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל חֲנֻכָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

ובליל ראשון מברכין גם שהחיינו, וכן מי שנאנס ולא הדליק בליל א' מברך זמן כשמדליק.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

בליל ראשון יתחיל להדליק בנר היותר ימני מכאן ואילך מתחיל להדליק בנר כשנוסף בכל לילה ופונה משמאל לימין. ואחר שהדליק נר ראשון אומר זה.

הנרות הללו אנחנו מדליקין על הנסים ועל התשועות ועל הנפלאות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה על־ידי כהניך הקדושים וכל־שמונת ימי חנכה הנרות הללו קודש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד כדי להודות ולהלל לשמך הגדול על־נסיך ועל־ישועתיך ועל־נפלאותיך:

אחר הדלקה נוהגים לומר פיוט זה, והוא בעל שש שש תנועות.

מעוז צור ישועתי, לך נאה לשבח· תכון בית תפלתי,
ושם תודה נזבח, לעת תכין מטבח, מצר המנבח,
אז אגמור, בשיר מזמור, חנכת המזבח,
רעות שבעה נפשי, ביגון כחי כלה· חיי מררו בקושי
בשעבוד מלכות עגלה· ובידו הגדלה, הוציא את הסגלה,
חיל פרעה, וכל זרעו, ירדו כאבן מצולה,
דביר קדשו הביאני, וגם שם לא שקטתי· ובא נוגש והגלני,
כי זרים עבדתי· ויין רעל מסכתי. כמעט שעברתי·
קץ בבל, זרבבל, לקץ שבעים נושעתי,
כרות* קומת ברוש בקש, אגגי בן המדתא· ונהיתה לו למוקש,

---

*) כרות קומת ברוש. כצ"ל ור"ל לכרות קומתו של עץ ברוש בקש המן בן המדתא, וברוש תאר למרדכי כדאי' במס' מגילה דף י' ע"ב.

וְגַאֲוָתוֹ נִשְׁבָּתָה׃ רֹאשׁ יְמִינִי נִשֵּׂאתָ׃ וְאוֹיֵב שְׁמוֹ מָחִיתָ׃ רוֹב בָּנָיו׃ וְקִנְיָנָיו׃ עַל הָעֵץ תָּלִיתָ׃

יְוָנִים נִקְבְּצוּ עָלַי׃ אֲזַי בִּימֵי חַשְׁמַנִּים׃ וּפָרְצוּ חוֹמוֹת מִגְדָּלַי׃ וְטִמְּאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים׃ וּמִנּוֹתַר קַנְקַנִּים׃ נַעֲשָׂה נֵס לְשׁוֹשַׁנִּים׃ בְּנֵי בִינָה׃ יְמֵי שְׁמוֹנָה׃ קָבְעוּ שִׁיר וּרְנָנִים׃

סדר הימים והנהגת ביה"כ בחנוכה.

במנחה בערב חנוכה אין אומרין תחנה, והש"ץ מדליק בין מנחה לערבית.

בערבית ושחרית ומנחה כל שמונת ימי חנוכה אומרין על הנסים בהודאה קודם ועל כולם (גם בברכת המזון אומרים אותו קודם ועל הכל) ואם לא אמר אין מחזירין אותו, מיהו אם נזכר באותה ברכה כל זמן שלא הזכיר את השם (אפילו נזכר בין אתה לשם) חוזר.

כל ח' ימים גומרין את ההלל בברכ' תחלה וסוף ואומרין אחריו ח"ק לפי שאין בו מוסף, (חוץ מן ר"ח וחנוכה שאומרין אחריו קדיש תתקבל) וא"א תחנון ולא א"אפ ולא למנצח.

כל ח' ימים קורין בתורה בסדר נשא בקרבנות הנשיאים, שלשה בכל יום, ומתחילין ויהי ביום כלות משה (ויש מתחילין בברכת כהנים) וקורין לכהן עד לפני המזבח, לוי עד לחנוכת המזבח, ישראל עד בן עמינדב (ויש קורין לכהן עד ביום הראשון, לוי מלאה קטרת, ישראל גומר עד בן עמינדב) ואומרין ח"ק, יהללו, ומכניסן ס"ת להיכל, ואומרין אשרי, ובל"ג, קדיש תתקבל, עלינו, ק"י, ואחר שיר של יום אומרי' מזמור ל' מזמור שיר חנוכת הבית (וא"א מזמור לאסף) ובר"ח אומרים של ר"ח קודם של חנוכה.

ביום ב' של חנוכה קורין לכהן ביום השני עד קטרת, לוי מסיים הפרשה, ישראל ביום השלישי, וגומרין הסדר כדאתמול, וכן בכל יום קורין בסדר היום כנ"ל.

ביום ו' הוא ר"ח אומרין אחר ההלל קדיש שלם ומוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון בפ' התמיד כהן עד רביעית ההין, לוי עד ונסכה, שלישי פ' ר"ח כולה, רביעי בס"ת שני ביום הששי וקדיש אחריו, ואומרין יהללו ומכניסין ס"ת להיכל, אשרי ובל"ג, ח"ק, ומתפלין מוסף ר"ח ואומרין על הנסים בהודאה, והש"ץ חוזר התפלה וגו' הסדר.

ביום ז' אם גם הוא ר"ח מתפללין וקורין בתורה כדאתמול ובס"ת שני קורין לרביעי ביום השביעי, ואם אינו ר"ח מנהגא כשאר ימי חנוכה.

ביום ח' קורא כהן ביום השמיני, לוי פרשה שלאחריו, שלישי מסיי' כן עשה את המנור'.

סדר חנוכה

בשבת חנוכה מוציאין ב' ס"ת וקורין בראשון ז' גברי בפ' השבוע ואומרין ח"ק, ובשני קורין למפטיר בסדר חנוכה, ומפטירין רני ושמחי, ואין מזכירין נשמות, וא"א צ"ץ במנחה. ואם חל בו ב' שבתות מפטירין בב' בנרות דשלמה.

בשבת ר"ח וחנוכה מוציאין ג' ס"ת, וסדר הקריא' כבר כתבתי לעיל בסדר קה"ת לשבת.

סדר ארבע פרשיות וסימני ההפסקות

פ' שקלים לעולם בשבת שקודם ר"ח אדר או בר"ח עצמו אם חל בשבת.

פ' זכור לעולם בשבת שקודם פורים, אלא שלפעמים יש הפסקה בשבת שלפניו ולפעמים בשבת שלאחריו וכנזכר לקמי'.

פ' פרה ופ' החדש לעולם תכופים וסמוכים ואין ביניהם הפסקה. וסימן ההפסקות זט"ו. ב"ו. ד"ד. ובי"ו. ופירושן, שאם חל ר"ח אדר ר"ל יום שני של ר"ח שהוא ראשון לחדש בשבת מפסיקין ביום ט"ו לחדש, ואם חל ר"ח ביום ב' מפסיקין ו' בחדש, ואם חל ביום ד' מפסיקין ד' בחדש, ואם חל ביום ו' עושין ב' ההפסקות ב' בו, גם י"ו בו'. וסדר הקריאה בארבע פרשיות כבר כתבתי לעיל בסדר קה"ת לשבת.

סדר פורים

היום שקודם פורים והיינו י"ג בחדש אדר הוא תענית אסתר, ואם חל פורים בא' בשבת מקדימין להתענות ביום ה', והוא תענית צבור וקורין בו ויחל.

למנחה נכנסין לביה"כ וקורין ויחל ומפטירין דרשו, והיחיד אומר עננו בשומע תפלה, והש"ץ בחזרת התפלה בין גואל לרופא ברכה בפני עצמה, ואין אומרין תחנון (ואם חל בשבת א"א צ"ץ). ועומדין להתפלל ערבית אפילו עוד היום גדול, ואומרין על הנסים ובימי מרדכי וכו' בהודאה בתפלה לילה ויום, ואם שכח אין מחזירין אותו. ואחר התפלה אומר הש"ץ קדיש תתקבל, ופושטין המגלה כאגרת, והקורא מברך עלי' ג' ברכות אלו (וי"א שביום אין מברכין שהחיינו)

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִקְרָא מְגִלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה נִסִּים לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה:

לאחר שסיים לקרות כורך המגלה כולה ומברכין.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל הָרָב אֶת רִיבֵנוּ וְהַדָּן אֶת דִּינֵנוּ וְהַנּוֹקֵם אֶת נִקְמָתֵנוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ וְהַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַנִּפְרָע לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִכָּל־צָרֵיהֶם הָאֵל הַמּוֹשִׁיעַ:

. לו שחרית ותמגט ותמן היר גלייך שושנת יעקב.

אֲשֶׁר הֵנִיא עֲצַת גּוֹיִם וַיָּפֶר מַחְשְׁבוֹת עֲרוּמִים: בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם רָשָׁע נֵצֶר זָדוֹן מִזֶּרַע עֲמָלֵק: גָּאָה בְעָשְׁרוֹ וְכָרָה לוֹ בּוֹר וּגְדֻלָּתוֹ יָקְשָׁה לוֹ לָכֶד: דִּמָּה בְנַפְשׁוֹ לִלְכּוֹד וְנִלְכָּד בִּקֵּשׁ לְהַשְׁמִיד וְנִשְׁמַד מְהֵרָה: הָמָן הוֹדִיעַ אֵיבַת אֲבוֹתָיו וְעוֹרֵר שִׂנְאַת אַחִים לַבָּנִים: וְלֹא זָכַר רַחֲמֵי שָׁאוּל כִּי בְחֶמְלָתוֹ עַל אֲגָג נוֹלַד אוֹיֵב: זָמַם רָשָׁע לְהַכְרִית צַדִּיק וְנִלְכַּד טָמֵא בִּידֵי טָהוֹר: חֶסֶד גָּבַר עַל שִׁגְגַת אָב וְרָשָׁע הוֹסִיף חֵטְא עַל חֲטָאָיו: טָמַן בְּלִבּוֹ מַחְשְׁבוֹת עֲרוּמָיו וַיִּתְמַכֵּר לַעֲשׂוֹת רָעָה: יָדוֹ שָׁלַח בִּקְדוֹשֵׁי אֵל כַּסְפּוֹ נָתַן לְהַכְרִית זִכְרָם: כִּרְאוֹת מָרְדְּכַי כִּי יָצָא קֶצֶף וְדָתֵי הָמָן נִתְּנוּ בְשׁוּשָׁן: לָבַשׁ שַׂק וְקָשַׁר מִסְפֵּד וְגָזַר צוֹם וַיֵּשֶׁב עַל

האפר

הָאֵפֶר: מִי זֶה יַעֲמוֹד לְכַפֵּר שְׁגָגָה וְלִמְחוֹל חַטָּאת עֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ: נֵץ פֶּרַח מִלּוּלָב הֵן הֲדַסָּה עָמְדָה לְעוֹרֵר יְשֵׁנִים: סָרִיסֶיהָ הִבְהִילוּ לְהָמָן לְהַשְׁקוֹתוֹ יֵין חֲמַת תַּנִּינִים: עָמַד בְּעָשְׁרוֹ וְנָפַל בְּרִשְׁעוֹ עָשָׂה לוֹ עֵץ וְנִתְלָה עָלָיו: פִּיהֶם פָּתְחוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי פוּר הָמָן נֶהְפַּךְ לְפוּרֵנוּ: צַדִּיק נֶחֱלַץ מִיַּד רָשָׁע אוֹיֵב נִתַּן תַּחַת נַפְשׁוֹ: קִיְּמוּ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת פּוּרִים וְלִשְׂמוֹחַ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה: רָאִיתָ אֶת־תְּפִלַּת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר הָמָן וּבָנָיו עַל הָעֵץ תָּלִיתָ:

שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה בִּרְאוֹתָם יַחַד תְּכֵלֶת מָרְדְּכָי: תְּשׁוּעָתָם הָיִיתָ לָנֶצַח וְתִקְוָתָם בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר: שֶׁכָּל־קוֹיֶךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל־הַחוֹסִים בָּךְ: אָרוּר הָמָן אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ לְאַבְּדִי· בָּרוּךְ מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי: אֲרוּרָה זֶרֶשׁ אֵשֶׁת מַפְחִידִי· בְּרוּכָה אֶסְתֵּר בַּעֲדִי: וְגַם חַרְבוֹנָה זָכוּר לְטוֹב:

ואח"כ אומרים ואתה קדוש וכו', קדיש שלם בלא תתקבל (ובמ"ש אומרין ויהי נועם, וא"ק, קדיש, ויתן לך, ומבדילין) עלינו, ק"י.

בשחרית נכנסין לביה"כ בהשכמה ומתפללי' כסדר, ואחר התפל' ח"ק, וא"א תחנ' ולא א"א, ומוציאין ס"ת וקורין ג' אנשי' בפ' ויבא עמלק שבסוף סדר בשלח (ויש כופלין פסוק אחרון לפי שאין בפרשה כ"א ט' פסוקי') ואחר הקריא' ח"ק, יהללו, ומחזירין ס"ת להיכל, וקורין המגלה בברכות' תחלה וסוף ומדלגין אשר הניא ואומרין שושנת יעקב וכו' (אבן במקום שא"א פיוטי' אומרין אשר הניא גם ביום), סדר קדוש', קדיש תתקבל, עלינו, ק"י, ומזמור כ"ב למנצח על אילת השחר. ואם יש מילה בביה"כ מלין קודם קהמ"ג, ובק"ק כ"פד מלין אחר קהמ"ג, למנחה אומרין על הנסים, אבל לא לערבית לשושן פורים, וגם בו נוהגין שמחה וא"א תחנה ולא למנצח. בשנת העיבור עושין פורים קטן בחדש אדר ראשון בארבעה עשר ובחמשה עשר בו, ונוהגים גם בו שמחה וא"א בהם תחנה ולא למנצח ולא אא"א, אבן סדר הפרשיות ופורים גדול עושין לעולם באדר שני הסמוך לניסן.

בשבת שלפני ט׳ באב או בשבת ט׳ באב קורין לעולם פ׳ דברי׳, ומפטירין חזון ישעי׳, והגדול שבצבור עולה למפטיר, אע״פ שכבר עלה בשלישי או בששי אין בכך כלום.

ט׳ באב לא יחול לעולם כ״א באחד מימי אגה״ז אלא שאם חל בשבת נדחה ליום א׳.

בערב ט״ב נוהגים לאכול בחלות היום או קודם מנחה סעודה קבועה ולהרבות בה קצת מאכלים, אבל סעוד׳ המפסקת אוכלים אחר תפלות שאין דעתו לאכול עוד אחרי׳, ונוהגי׳ לישב על גבי קרקע כאונן, אבל א״צ לחלוץ מנעלים עד הלילה, גם מותר לחזור ולישב על הספסל אחר סעודה מפסקת אם עדיין יו׳, וצריך ליזהר שלא ישבו שלש׳ יחד על שולחן אחד שלא יתחייבו בכוס לזימון, אבל ישב כל אחד לבדו, אפילו בחדר אחד ויברך כל אחד לעצמו.

אין נפילת אפים במנחה, ובשבת א״א צו״ץ, ונהגו במדינות הללו שא״א גם פרקי אבות

אם חל ט׳ באב בשבת או באחד בשבת אוכל בשר ושותה יין בסעודה מפסקת ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו, אלא שצריך להפסיק מבעוד יום, ולא ירבה בה שמחה. אע״פ שאכל סעודה מפסקת מותר לחזור ולאכול אא״כ קבל עליו בפירוש שלא לאכול עוד היום, וה״ה אסור באכילה ובכל דבר האסור בו, לכן בחול צריך להחליץ מנעלים קודם שהולכי׳ לביה״כ, אבל בשבת אין חולצין אלא לאחר ברכו, מפני כבוד שבת.

ט״ב אסור באכילה ושתי׳, ועוברות ומיניקות מתענות ומשלימות בו כמו ביה״כ. חי׳ כל שלשים יום וכן חולה שצריך לאכול א״צ אומד אלא מאכילין אותו מיד, מיהו אחר ז׳ ליולדת אם אינה מרגשת צער גדול יכולה להחמיר על עצמה, זולת זה אינה רשאה. התינוקות מחנכין אותם כדרך שאמרו ביה״כ. אף טעימה אסורה בט״ב.

ט״ב אסור ברחיצה וסיכה, ואפילו להושיט אצבעו במים אסור, ואסור לרחוץ הפה אבל נוטל ידיו שחרית עד סוף קשרי אצבעותיו, ואחר שנגב ידיו ועדיין הם קצת לחות מעבירן על גבי עיניו, וכשעושה צרכיו מותר ליטול עד סוף קשרי אצבעותיו, וסיכה אינה אסורה אלא של תענוג, אבל מי שיש לו חטטין בראשו סך כדרכו.

ט״ב אסור בנעילת הסנדל של עור או מחופה בעור, אבל של בגד או של שעם וגמי מותר. ובדרך מותר לנעול סנדל וכשמגיע לרחוב היהודי׳ יחלוץ. ט״ב אסור במלאכה, ועכשו קבלו עליהם בכל מקום עד חצות עכ״פ. ואסור לטייל כל היום ומכש״כ לשחוק וכדומה.

ט״ב אסור בתש״ה, אפילו ליגע באשתו אסור, וכש״כ עמה במטה, ונהגו להצטער בשכיב׳ ע״ג קרקע, ואין יושבין על כסא וספסל עד אחר חצות, אבל שאר דברי׳ אסורים כל היו׳, ושבת מותר בכולן וי״א בתש״ה וכ״כ במדינו׳ אלו, ומכריזין בביה״כ דברי׳ שבצנעא נוהג.

בערבית הולכין לביה״כ ויושבין לארץ ומסירין הפרוכת ואין מדליקין רק נר אחד לפני התיב׳ ועוד נר א׳ שאם יכבה ידליקוהו ממנו, ומתפללין בקול דממה ודרך בכי כאבלי׳, וא״א נחם ולא עננו, ואם חל במ״ש אומרין הבדלה בחונן הדע׳. אחר תפל׳ לחש אומר ש״ץ ק״ש בלא תתקבל, ויש קהלות ק״ת, ויש קהלו׳ ח״ק, וקורא מגילת קינות בלא ברכה, ובכל איכה מגביה קולו יותר בבכי׳ ויללה, וכשמגיע לפסוק השיבנו אומרי׳ אותו הקהל בקול רם ואח״כ מסיים החזן וחוזרין הם לאמרו פ״ב וכן הש״ץ אחריהם, ואח״כ אומרי׳ פיוטי בקינות וכשמשלים יקום הש״ץ ויעמוד לפני העמוד ואומרין וא״ק, ק״ש בלי תתקבל, עלינו, ק״י.

ובשחר

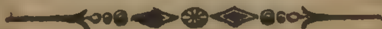
וכשחל במ"ש א"א ויהי נועם ולא ויתן לך, והש"ץ אחר שסיי' תפלת לחש ואומר קדיש פושט ידיו לאור הנר ומברך בורא מאורי האש, וכן היחיד, אבל אין מברכין על הבשמי', גם נוהגין שלא לברך הנר', ובמוצאי ט"ב מבדילין על הכוס בפה"ג והמבדיל, אבל אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים. אבל תוך שבעה ימי אבלתו מותר לילך לביה"כ לשמוע הקינות.

בשחרית ט' באב משכימין לביה"כ ומסדרין הברכות ופ' קרבנות כסדרן בכל יום, ואין מתעטפין בטלית גדול ואין מניחין תפילין (לכן גם ברכת עוטר ישראל בתפארה א"ל בשחרית כ"א במנחה) ויושבין לארץ וקורין ק"ש בברכותי' ועומדין להתפלל תפלת י"ח בלחש וא"א עננו ולא נחם והש"ץ חוזר התפל' ואומר עננו בין גואל לרופא ברכה בפני עצמה, ואם לא אמרה שם אמרה בש"ת, (ומן הדין ראוי לומר נחם אלא שברוב הקהלו' נהגו להמתין מלאומרו עד תפלת מנחה ויש קהלות שגם עכשו אינו אומר) ובסיו' התפלה אומר ח"ק וא"א תחנה ואומרין אל ארך אפים (וברוב פולין א"א) ומוציאין ס"ת וקורין בו ג' אנשים בסדר ואתחנן פ' כי תוליד בנים, כהן עד ובכל נפשך, לוי עד מלבדו, ישראל והוא המפטיר עד סוף נפקא, (וא"א מש"ב לעולים) ואומר ח"ק, ומשונה קדיש זה שאומר אותו אחר שקרא השלישי המפטיר מפני שהוא ממנין הקרואים וא"א להפסיק ביניה', וגוללין ס"ת ומפטירין אסף אסיפם בניגון נכי' ומברך לאחרי' ג' ברכות עד מגן דוד, והש"ץ אומר אשרי (וא"א למנצח) ובל"ג, ומדלגין פסוק ואני זאת בריתי ומתחילין וא"ק וגו', ואומרין ק"ש בלי תתקבל, עלינו, ק"י, וא"א שירי' ומזמורי', וכשיש מילה מלין אחר גמר הקינות שכבר אמרו פסוקי נחמה, ואבי הבן ומוהל וסנדק מותרים ללבוש בגדי שבת.

למנחה מתעטפים בציצית ומניחים תפילין ומברכי' עליה' (ואז יש לומר ג"כ ברכת עוטר ישרא') ונוהגין להשלי' אז מה שחסרו לומר בשחרית כגון תילי' שירי' ומזמורי', ואומרין פ' קרבנות וס"ע אשרי ח"ק ומוציאין ס"ת וקורין ויחל לאותן ג' שעלו לתורה בשחר כדי ליתן להם מי שברך, וגולל ס"ת ומפטיר דרשו ומברך כמו בשחר, מכניסין ס"ת, והש"ץ אומר ח"ק ועומדין להתפלל י"ח בלחש ואומרין נחם בבונה ירושלים, ועננו בש"ת, ואם לא אמר לא זה ולא זה אינו חוזר, ואם נזכר בש"ת נראין דעת ט"ז שכוללין אותו בש"ת ועכ"ט אומר תחלה ונו מסיים ועכינו כי אתה שומע וכו' וחותם בש"ת, ואם לא נזכר עד שהגיע לעבודה אומרו קודם ותחזינה. אחר סיום התפלה אומר רבון של תענית, והש"ץ חוזר התפלה ואומר עננו ברכה בפני עצמה כמו בשחר ונחם בבונה ירושלים, ודין שכחתו כדין היחיד, ואומר או"א ברכנו, ואחר התפלה אומר קדיש תתקבל, וא"א תחנה, עלינו, ק"י ונפטרין והולכין להם, ועדיין כל דיני ט' באב נוהגים עד הלילה.

למוצאי ט' באב מתפללין ערבית כדרכו, וכבר נזכר לעיל שאם חל ט' באב בא' בשבת מבדילין על הכוס במוצאי ט"ב בפה"ג והמבדיל, אבל לא על הנר ולא על הבשמי', ומקדשין הלבנה במוצאי ט"ב, ונהגו שלא לאכול בשר ולא לשתות יין ולא לספר ולא לכבס ולא לרחוץ בליל עשירי ולא ביומו עד חצות, ואפילו כשהוא נדחה מ"מ אסור בבשר ויין בליל התענית, אבל ביום שאחריו מותר מיד, וכשחל עשירי בע"ש מותר לכבס ולספר ולרחוץ מיד.

בשבת שאחר ט"ב קורין לעולם פ' ואתחנן ומפטירין נחמו נחמו עמי וגו' ועל שם, זה נקרא שבת נחמו, ומכאן ואילך מפטירין עד תשלום ז' דנחמתא.

קודם סעודה נוטלין ידיהם כדין ונשעת הניגוב מברכין ענ"י, ואוחזין הלחם ביו"ד אצבעות ומברך המוציא. ובולע הפת במקום שנאפה היטיב, והמסובין יכוונו לשמוע הברכה ויענו אמן, ואסור להפסיק בין ברכה לבליעה ולא בין בליעה לאכילה. ברכת היין שלפני המזון קודם ברכת המוציא פוטר את היין שבתוך המזון, ואם לא שתה לפני המזון ובא לו יין בתוך המזון מברך עליו בפה"ג ואינו פוטר את שלאחר המזון, וכל אחד ואחד מברך לעצמו. כל מה ששותה תוך הסעודה די לו בברכה אחת אא"כ הוא נמלך, ויין פוטר כל מיני משקין. כל מה ששותה בתוך המזון א"צ ברכה אחרונה דבה"מ פוטרתו.

אחר הסעודה קודם בה"מ בחול אומרין מזמור זה.

קלז עַל־נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם־בָּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן: עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ: כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אֵיךְ נָשִׁיר אֶת־שִׁיר יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר: אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָםִ תִּשְׁכַּח יְמִינִי: תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַםִ עַל־רֹאשׁ שִׂמְחָתִי: זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָםִ הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְשַׁלֶּם לָךְ אֶת גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ: אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת עֹלָלַיִךְ אֶל הַסָּלַע

ובשבת וי"ט וימים שא"א בהם תחנון אומרים שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון. וקודם בה"מ נוטל הכוס ואומר כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא. ואומר הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה שצונו בוראנו לברך על המזון, לשם יחוד קב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו.

שלשה שאכלו כאחת חייבים בזימון, וכיצד מזמנים? המזמן אומר הב לן ונבריך, או בל"א רבותי ויר וואלען בענטן, והם עונים יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: והמזמן אומר ברשות = = = נְבָרֵךְ (בעשרה מוסיף אֱלֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ: והמסובין עונים בָּרוּךְ (בעשרה מוסיפין אֱלֹהֵינוּ) שֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: (ומה העומדים שם אף שאינם מן המסובין

גם הם יענו ויאמרו בָּרוּךְ וּמְבוֹרָךְ שְׁמוֹ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

ואחר המזמן יאמר ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַזָּן אֶת־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים הוּא־נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וּבְטוּבוֹ הַגָּדוֹל תָּמִיד לֹא־חָסַר לָנוּ וְאַל יֶחְסַר לָנוּ מָזוֹן לְעוֹלָם וָעֶד: בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוּא זָן וּמְפַרְנֵס לַכֹּל וּמֵטִיב לַכֹּל וּמֵכִין מָזוֹן לְכָל־בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַזָּן אֶת־הַכֹּל:

נוֹדֶה לְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עֲבָדִים וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחָתַמְתָּ בִּבְשָׂרֵנוּ וְעַל תּוֹרָתְךָ שֶׁלִּמַּדְתָּנוּ וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ וְעַל חַיִּים חֵן וָחֶסֶד שֶׁחוֹנַנְתָּנוּ וְעַל אֲכִילַת מָזוֹן שָׁאַתָּה זָן וּמְפַרְנֵס אוֹתָנוּ תָּמִיד בְּכָל־יוֹם וּבְכָל־עֵת וּבְכָל שָׁעָה: בחנוכה ופורים אומרין כאן על הנסים כמלאכו בתפלת קול.

ועל

אם שכח לומר על הנסים ונזכר בתוך ועל הכל קודם שסיים הברכה אפילו נזכר בין אתה ובין ה' אומר שם על הנסים עד גמירא וחוזר ומתחיל ועל הכל וגו', אבל אם כבר אמר השם אין מחזירין אותו, וכשמגיע אצל הרחמן הוא יזכנו יאמר הנוסחא הכתובה שם.

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך. יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד: ככתוב ואכלת ושבעת וברכת את־יי אלהיך על־הארץ הטובה אשר נתן לך:

ברוך אתה יי על־הארץ ועל המזון:

רחם יי אלהינו על־ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו: אלהינו אבינו רענו זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו והרוח־לנו יי אלהינו מהרה מכל־צרותינו ונא אל־תצריכנו יי אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד:

בשבת אומרים. רצה ודין שכחתו תמצא בסוף נה"מ.

רצה והחליצנו יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא

לפניך

לְפָנֶיךָ לִשְׁבָּת־בּוֹ וְלָנוּחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוַת רְצוֹנֶךָ בִּרְצוֹנְךָ הָנִיחַ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁלֹּא תְהִי צָרָה וְיָגוֹן וַאֲנָחָה בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ וְהַרְאֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּנֶחָמַת צִיּוֹן עִירֶךָ וּבְבִנְיַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנֶּחָמוֹת:

בר"ח וי"ט אומרין יעלה ויבוא, ודין שכחתו תמצא בסוף בה"מ.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וְיָבֹא וְיַגִּיעַ וְיֵרָאֶה וְיֵרָצֶה וְיִשָּׁמַע וְיִפָּקֵד וְיִזָּכֵר זִכְרוֹנֵנוּ וּפִקְדוֹנֵנוּ וְזִכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ. וְזִכְרוֹן מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדֶּךָ. וְזִכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ. וְזִכְרוֹן כָּל־עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ. לִפְלֵטָה לְטוֹבָה לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם לר"ח רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ: לר"ה הַזִּכָּרוֹן: לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת: לש"ע הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת: לפס' חַג הַמַּצּוֹת: לשבועו' חַג הַשָּׁבֻעוֹת הַזֶּה. זָכְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה. וּפָקְדֵנוּ בוֹ לִבְרָכָה. וְהוֹשִׁיעֵנוּ בוֹ לְחַיִּים. וּבִדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. חוּס וְחָנֵּנוּ. וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ כִּי אֵל (מֶלֶךְ) חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה בְרַחֲמָיו יְרוּשָׁלָיִם אָמֵן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַדִּירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ גֹּאֲלֵנוּ יוֹצְרֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוֹשׁ יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב

וְהַמֵּטִיב לַכֹּל שֶׁבַּכֹּל. יוֹם וָיוֹם הוּא הֵטִיב הוּא מֵטִיב הוּא יֵטִיב לָנוּ: הוּא גְמָלָנוּ הוּא גוֹמְלֵנוּ הוּא יִגְמְלֵנוּ לָעַד לְחֵן לְחֶסֶד. וּלְרַחֲמִים וּלְרֶוַח הַצָּלָה וְהַצְלָחָה: בְּרָכָה וִישׁוּעָה נֶחָמָה פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל־טוֹב וּמִכָּל־טוּב אַל יְחַסְּרֵנוּ:

הָרַחֲמָן. הוּא יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

הָרַחֲמָן. הוּא יִתְבָּרַךְ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דּוֹרִים וְיִתְפָּאַר בָּנוּ לָנֶצַח נְצָחִים וְיִתְהַדַּר בָּנוּ לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים: הָרַחֲמָן הוּא יְפַרְנְסֵנוּ בְּכָבוֹד: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁבּוֹר עֻלֵּנוּ מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה מְרֻבָּה בַּבַּיִת הַזֶּה וְעַל שֻׁלְחָן זֶה שֶׁאָכַלְנוּ עָלָיו: הָרַחֲמָן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב וִיבַשֵּׂר לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת: הָרַחֲמָן הוּא יְבָרֵךְ אֶת (אָבִי) מוֹרִי בַּעַל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶת (אִמִּי) מוֹרָתִי בַּעֲלַת הַבַּיִת הַזֶּה

אותם.

אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זַרְעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם
אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל כֵּן יְבָרֵךְ
אוֹתָנוּ כֻּלָּנוּ יַחַד בִּבְרָכָה שְׁלֵמָה וְנֹאמַר אָמֵן:

בַּמָּרוֹם יְלַמְּדוּ עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוּת שֶׁתְּהִי
לְמִשְׁמֶרֶת שָׁלוֹם וְנִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יי
וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ: וְנִמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל
טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

לשבת הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ
שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים:

לר"ח הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה

בי"ט הָרַחֲמָן הוּא יַנְחִילֵנוּ יוֹם שֶׁכֻּלּוֹ טוֹב:

לר"ה הָרַחֲמָן הוּא יְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ אֶת־
הַשָּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה:

לח"הם דסוכות הָרַחֲמָן הוּא יָקִים לָנוּ אֶת־סֻכַּת דָּוִד הַנֹּפֶלֶת:

*הָרַחֲמָן הוּא יְזַכֵּנוּ לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא: מַגְדִּיל (בר"ח ובשבת ובי"ט אומרים מִגְדּוֹל) יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ

ועשה

*) שכח מלומר על הנסים אומר כאן נוסחא זה, הָרַחֲמָן הוּא יַעֲשֶׂה לָנוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בַּזְּמַן הַזֶּה בִּימֵי וכו'.

וְעֹשֶׂה חֶסֶד לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְראוּ אֶת־יְיָ קְדֹשָׁיו כִּי־אֵין מַחְסוֹר לִירֵאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדֹרְשֵׁי יְיָ לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיְיָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ:

נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם:

יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

אם שכח רצה בשבת וכבר התחיל ברכת הטוב אם הוא בסעודה ראשונה ושני' צריך לחזור לראש, ובסעודה שלישית אינו צריך, אבל אם נזכר קודם שהתחיל ברכת הטוב אומר שם נוסחא זה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן שַׁבָּתוֹת לִמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת וְלִבְרִית (ואם הוא ר"ח ושכח גם יעלה ויבוא מוסיף כאן וראשי חדשים לזכרון) בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת: (ובר"ח מסיים וישראל וראשי חדשים.)

אם שכח יעלה ויבוא בי"ט (אבל לא בחה"מ) וכבר התחיל ברכת הטוב חוזר לראש, אבל קודם שהתחיל ברכת הטוב אומר שם נוסחא זה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן יָמִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה אֶת יוֹם חַג (פלוני) הַזֶּה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

ואם חל י"ט בשבת ושכח רצה ויעלה ויבוא כולל של שבת וי"ט יחד ואומר
אשר נתן שבתות למנוחה לעמו ישראל באהבה לאות ולברית וימים טובים לששון ולשמחה את יום חג פלוני הזה ברוך אתה ה' מקדש השב' וישרא' והזמני':

אם שכח יעלה ויבוא לר"ה אחר שהתחיל ברכת הטוב אינו חוזר אבל קודם שהתחיל הטוב אומר נוסחה זה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל אֶת יוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: ואינו חותם.

וכשחל ר"ה בשבת ולא הזכיר שניהם אומר:
ב"א"י א"מ"ה אשר נתן שבתות למנוחה לעמו ישרא' באהבה לאות ולברית וימים טובי' לישרא' את יום הזכרון הזה ברוך אתה ה' מקדש השבת וישרא' ויום הזכרון:

אם שכח יעלה ויבוא בר"ח אם נזכר אחר שהתחיל ברכת הטוב אינו צריך לחזור, אבל אם נזכר קוד' שפתח ברכת הטוב אומר גם נוסחא זה: בָּא"יְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן רָאשֵׁי חֳדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִכָּרוֹן: ואינו חותם.

ברכת המזון לנשואין

קודם ברכת המזון אומרים זה.

דְּוַי הָסֵר וְגַם חָרוֹן· וְאָז אִלֵּם בְּשִׁיר יָרוֹן· נְחֵנוּ בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק· שְׁעֵה בִּרְכַּת בְּנֵי יְשֻׁרוּן: בִּרְשׁוּת מָרָנָן וְרַבָּנָן וְרַבּוֹתַי· נְבָרֵךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ, וְשֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ· ועונין בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ וְשֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ: וחוזר המברך ואומר בָּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַשִּׂמְחָה בִּמְעוֹנוֹ· וְשֶׁאָכַלְנוּ מִשֶּׁלּוֹ· וּבְטוּבוֹ חָיִינוּ:

ואחר בה"מ מברך שבע ברכות אלו.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁהַכֹּל בָּרָא לִכְבוֹדוֹ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר הָאָדָם:
ברוך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ · בְּצֶלֶם דְּמוּת תַּבְנִיתוֹ · וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בִּנְיַן עֲדֵי עַד · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הָאָדָם: שׂוֹשׂ תָּשִׂישׂ וְתָגֵל הָעֲקָרָה בְּקִבּוּץ בָּנֶיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׂמְחָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ: שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח רֵעִים הָאֲהוּבִים כְּשַׂמֵּחֲךָ יְצִירְךָ בְּגַן עֵדֶן מִקֶּדֶם · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ חָתָן וְכַלָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּרָא שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה חָתָן וְכַלָּה · גִּילָה רִנָּה דִּיצָה וְחֶדְוָה · אַהֲבָה וְאַחֲוָה · וְשָׁלוֹם וְרֵעוּת · מְהֵרָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִשָּׁמַע בְּעָרֵי יְהוּדָה · וּבְחוּצוֹת יְרוּשָׁלָיִם · קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה · קוֹל חָתָן וְקוֹל כַּלָּה · קוֹל מִצְהֲלוֹת חֲתָנִים מֵחֻפָּתָם · וּנְעָרִים מִמִּשְׁתֵּה נְגִינָתָם · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ חָתָן עִם הַכַּלָּה:

אחר בה"מ מברך על הכוס בפה"ג.

ברכת אירוסין

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל הָעֲרָיוֹת · וְאָסַר לָנוּ אֶת הָאֲרוּסוֹת וְהִתִּיר לָנוּ אֶת הַנְּשׂוּאוֹת לָנוּ עַל יְדֵי חֻפָּה וְקִדּוּשִׁין · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי חֻפָּה וְקִדּוּשִׁין:

ושותה החתן והכלה ואח"כ מקדש הכלה בטבעת קידושין ואומר

הֲרֵי אַתְּ מְקֻדֶּשֶׁת לִי בְּטַבַּעַת זוֹ כְּדַת מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל:

וקורין הכתובה ואח"כ מברכין על כוס שני בפה"ג ושבע ברכות ככתוב בעמוד הקודם לזה.

סֵדֶר בְּרָכוֹת

על היין מברך לפניו	על תבשיל מה׳ מיני דגן
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:	בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת:

ברכה אחרונה

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל

על היין מברכין לאחריו זה.	על פירות משבעת המינים.	על מעשה קדירה מה׳ מיני דגן.	אכל מן ה׳ מיני דגן וגם שתה יין
הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן	הָעֵץ וְעַל פְּרִי הָעֵץ	הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה	הַמִּחְיָה וְעַל הַכַּלְכָּלָה וְעַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרִי הַגֶּפֶן

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֶמְדָּה טוֹבָה וּרְחָבָה שֶׁרָצִיתָ וְהִנְחַלְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ לֶאֱכוֹל מִפִּרְיָהּ וְלִשְׂבּוֹעַ מִטּוּבָהּ רַחֵם (נָא) יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הֵיכָלֶךָ וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ. וְשַׂמְּחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֹאכַל מִפִּרְיָהּ וְנִשְׂבַּע מִטּוּבָהּ וּנְבָרֶכְךָ עָלֶיהָ בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה: בשבת וּרְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה: בר״ח זָכְרֵנוּ בְּיוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה: בי״ט וְשַׂמְּחֵנוּ בְּיוֹם חַג (פלוני) הַזֶּה: בר״ה וְזָכְרֵנוּ לְטוֹבָה בְּיוֹם הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה: כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וּמֵטִיב לַכֹּל וְנוֹדֶה לְּךָ עַל הָאָרֶץ

וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן:	וְעַל הַפֵּרוֹת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל הַפֵּרוֹת	וְעַל הַמִּחְיָה בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמִּחְיָה	וְעַל הַמִּחְיָה וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן בָּא״י עַל הָאָרֶץ וְעַל הַמִּחְיָה וְעַל פְּרִי הַגָּפֶן:

שתה יין ואכל מפירות הארץ מברך על הגפן ועל פרי הגפן ועל העץ ועל פרי העץ, וחותם על הארץ ועל הגפן ועל הפרות בא״י על הארץ ועל הגפן ועל הפרות.

אכל מן ה׳ מיני דגן וגם מפרות הארץ מברך על המחיה ועל הכלכלה ועל העץ ועל פרי העץ, וחותם על הארץ ועל המחיה ועל הפרות ברוך אתה יי על הארץ ועל המחיה ועל הפרות.

אכל מן ה׳ מיני דגן ומפרות הארץ ושתה יין כולל שלשתם יחד בברכה ואומר על המחי׳ ועל הכלכלה ועל הגפן ועל פרי הגפן ועל העץ ועל פרי העץ, וחותם גם בשלשתן.

על פרי העץ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ:

על פרי הארץ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מ״ה בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה:

על משקים ובשר בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱמ״ה שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ:

ואחריהם מברך בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְחֶסְרוֹנָם עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָא לְהַחֲיוֹת בָּהֶם נֶפֶשׁ כָּל חָי בָּרוּךְ חֵי הָעוֹלָמִים:

בנה או קנה בית או כרם או כלים או מלבושים או נפלה לו ירושה מברך שהחיינו. ברכת גומל ושפטרני כבר כתובים הם.

הלובש מלבוש חדש בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מ״ה מַלְבִּישׁ עֲרוּמִּים:

על רעם וסער ורעש בא״י אֱמ״ה שֶׁכֹּחוֹ וּגְבוּרָתוֹ מָלֵא הָעוֹלָם:

על שמועות טובות לו ולאחרים בא״י אֱ״מ הָעוֹלָם הַטּוֹב וְהַמֵּטִיב:

על שמועות רעות בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם דַּיַּן הָאֱמֶת:

על ריח עץ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מ״ה בּוֹרֵא עֲצֵי בְשָׂמִים:

על ריח עשב בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מ״ה בּוֹרֵא עִשְׂבוֹת בְּשָׂמִים:

על ריח פרי בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱמ״ה הַנּוֹתֵן רֵיחַ טוֹב בַּפֵּרוֹת:

על ריח בשמים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מ״ה בּוֹרֵא מִינֵי בְשָׂמִים:

על שמן אפרסמון בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מ״ה בּוֹרֵא שֶׁמֶן עָרֵב:

כל ברכות הראיה אינו מברך אם ראה הדבר שמברך עליו תוך שלשים יום, הרואה

מקום

מקום שנעשה בו נס לארבעה צריך להודות. א' אם הוא מקום שנעשה הנס לאבותינו כמו חומות יריחו מברך שעשה נס לאבותינו. ב' אם לאבותיו אומר לאבותי, ג' אם לרבו אומר לרבי. ד' אם לו מברך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶ״הָ שֶׁעָשָׂה לִי נֵס בַּמָּקוֹם הַזֶּה:

הרואה חכם בחכמת התורה בָּאַ״יְ אֱמֶ״הָ שֶׁחָלַק מֵחָכְמָתוֹ לִירֵאָיו:

הרוא' חכ' בחכמת העולם בָּאַ״יְ אֱמֶ״הָ שֶׁחָלַק מֵחָכְמָתוֹ לְבָשָׂר וָדָם:

הרואה מלך וחיליו בָּאַ״יְ אֱמֶ״הָ שֶׁחָלַק מִכְּבוֹדוֹ לְבָשָׂר וָדָם:

הרואה בתי כנסיות בחורבנן מברך דיין האמת, בישובן מברך.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַצִּיב גְּבוּל אַלְמָנָה:

הרואה את חברו החביב לו אחר ל' יום מברך שהחיינו, ולאחר י״ב ח' מברך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְחַיֵּה מֵתִים:

הרואה את חברו שנתרפא מחליו מברך.

בְּרִיךְ רחמנא מלכא דעלמא די יהבך לן ולא יהבך לעפרא

הרואה אדם משונה בָּאַ״יְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מְשַׁנֶּה הַבְּרִיּוֹת:

הרואה אילנות בעת פריחת ניסן מברך פעם אחת בשנה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱמֶ״הָ שֶׁלֹּא חִסַּר בְּעוֹלָמוֹ דָּבָר וּבָרָא בוֹ בְּרִיּוֹת טוֹבוֹת וְאִילָנוֹת טוֹבִים לְהַנּוֹת בָּהֶם בְּנֵי אָדָם:

הרואה אילנות טובים ובריות נאות מברך.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁכָּכָה לוֹ בְּעוֹלָמוֹ:

הרואה ים האוקינוס בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱמֶ״הָ עֹשֶׂה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל:

הרואה ברקים וכוכבים המעופפים בלילה, הרים רמים וגבעות ומדבריות נוראים ומשונים, וכן הרואה החמה בראשית שנת מחזור גדול בתקופת ניסן ביום ד' לבקר, וכן הלבנה במולדה בראש טלה, או אחד משאר כוכבי לכת בראש טלה, או אחד מי״ב מזלות עולה מקצה המזרח מברך.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית:

הקשת בָּאַ״יְ אֱמֶ״הָ זוֹכֵר הַבְּרִית נֶאֱמָן בִּבְרִיתוֹ וְקַיָּם בְּמַאֲמָרוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּפִּיל חֶבְלֵי שֵׁנָה עַל עֵינָי וּתְנוּמָה עַל עַפְעַפָּי: וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּשְׁכִּיבֵנִי לְשָׁלוֹם וְתַעֲמִידֵנִי לְשָׁלוֹם וְאַל יְבַהֲלוּנִי רַעְיוֹנַי וַחֲלוֹמוֹת רָעִים וְהַרְהוֹרִים רָעִים וּתְהִי מִטָּתִי שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ וְהָאֵר עֵינַי פֶּן אִישַׁן הַמָּוֶת כִּי אַתָּה הַמֵּאִיר לְאִישׁוֹן בַּת־עָיִן: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֵּאִיר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּכְבוֹדוֹ:

אל מלך נאמן.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: ויש מוסיפים פ' והיה וס' ציצית.

וִיהִי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

צא יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן: אֹמַר לַיְיָ
מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח־בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילְךָ
מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת: בְּאֶבְרָתוֹ יָסֶךְ לָךְ
וְתַחַת כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ: לֹא־
תִירָא מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם: מִדֶּבֶר
בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם: יִפֹּל מִצִּדְּךָ
אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק בְּעֵינֶיךָ
תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי־אַתָּה יְיָ
מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ: לֹא־תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה
וְנֶגַע לֹא־יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ: כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ
לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ: עַל־כַּפַּיִם יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן־
תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ: עַל־שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ
תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ
אֲשַׂגְּבֵהוּ כִּי־יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ
אָנֹכִי בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ: אֹרֶךְ יָמִים
אַשְׂבִּיעֵהוּ וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי: ארך ימים וגו׳.

יְיָ מָה־רַבּוּ צָרָי רַבִּים קָמִים עָלָי: רַבִּים
אֹמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ בֵאלֹהִים סֶלָה:
וְאַתָּה יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי: קוֹלִי

אֶל־יְיָ אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה׃ אֲנִי שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְיָ יִסְמְכֵנִי׃ לֹא אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ עָלָי׃ קוּמָה יְיָ הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי־הִכִּיתָ אֶת־כָּל־אֹיְבַי לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ׃ לַייָ הַיְשׁוּעָה עַל־עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה׃

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם׃ בָּרוּךְ יְיָ בַּלָּיְלָה׃ בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ׃ בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ׃ כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חָי וְרוּחַ כָּל־בְּשַׂר

אִשׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יַחֵד שִׁמְךָ וְקַיֵּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה.

הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל־רָע יְבָרֵךְ אֶת־הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל־חֻקָּיו כָּל־הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא־אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ רֹפְאֶךָ: וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן יִגְעַר יְיָ בְּךָ הַשָּׂטָן וְיִגְעַר יְיָ בְּךָ הַבֹּחֵר בִּירוּשָׁלִָם הֲלֹא זֶה אוּד מֻצָּל מֵאֵשׁ: הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים

גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל׃ כֻּלָּם אֲחֻזֵי חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חַרְבּוֹ עַל יְרֵכוֹ מִפַּחַד בַּלֵּילוֹת׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ׃ יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ׃ יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם׃

הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ ג״פ

לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ׃ קִוִּיתִי יְיָ לִישׁוּעָתְךָ׃

יְיָ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי׃ ג״פ

בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִימִינִי מִיכָאֵל׃ וּמִשְּׂמֹאלִי גַּבְרִיאֵל׃ וּמִלְּפָנַי אוּרִיאֵל׃ וּמֵאֲחוֹרַי רְפָאֵל׃ וְעַל רֹאשִׁי שְׁכִינַת אֵל׃ ג״פ

קכח שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל־יְרֵא יְיָ הַהֹלֵךְ בִּדְרָכָיו׃ יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃ אֶשְׁתְּךָ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ׃ הִנֵּה כִי־כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְיָ׃ יְבָרֶכְךָ יְיָ מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלָםִ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ׃ וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃

רִגְזוּ וְאַל תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה׃ ג״פ

אדון עולם וכו׳.

סדר תפלת הדרך

אסור לצאת לדרך קודם שיתפלל שנאמר צדק לפניו יהלך ר"ת צלי. כל המתפלל ויוצא לדרך הקב"ה עושה לו חפציו, וטוב ליתן צדקה לפני צאתו שנאמר צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. א"צ לומר תה"ד אלא פעם אחת בכל יום שהולך, וזהו הנוסחא.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתּוֹלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם · וְתַדְרִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם · וְתַגִּיעֵנוּ לִמְחוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים וּלְשִׂמְחָה וּלְשָׁלוֹם · וְתַצִּילֵנוּ מִכַּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב בַּדֶּרֶךְ: וּמִכָּל מִינֵי פֻּרְעָנִיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לָבוֹא לָעוֹלָם: וְתִשְׁלַח בְּרָכָה בְּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ: וְתִתְּנֵנוּ לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָּל רוֹאֵינוּ · וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ · כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה וְתַחֲנוּן אָתָּה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

ואומר ג"פ וְיַעֲקֹב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ־בוֹ מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב כַּאֲשֶׁר רָאָם מַחֲנֵה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנָיִם:

יכוין ראם ר"ת רפאל אוריאל מיכאל. וגבריאל נכלל בשם אלהים מדת הגבורה:

ואומר ג"פ וַיִּסָּעוּ וַיְהִי חִתַּת אֱלֹהִים עַל־הֶעָרִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְּנֵי יַעֲקֹב: ואומר ג"פ פסוק המלאך הגואל· ג"פ לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ: ג"פ הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לִשְׁמָרְךָ בַּדָּרֶךְ וְלַהֲבִיאֲךָ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִנֹתִי:

אומר ג"פ ברכת כהני' ח"פ ויהי נועם ויכוון נפשו' כ"י מלאכי"ו יצו"ה ל"ך ס"ת יוה"ך והוא שם מסוגל לשמירה: ואומר אַתָּה סֵתֶר לִי מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: בִּטְחוּ בַיְיָ עֲדֵי־עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים:

יְיָ עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ
מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ
בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: ויכוין נר"ת יבק. ואומר

שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי:
עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַל יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל
יָנוּם שֹׁמְרֶךָ: הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְיָ
שֹׁמְרֶךָ יְיָ צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ: יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה
וְיָרֵחַ בַּלָּיְלָה: יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ:
יְיָ יִשְׁמָר צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:
ואומר מִגְדַּל עוֹז שֵׁם יְהוָה בּוֹ יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב: בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל מִימִינִי מִיכָאֵל. וּמִשְּׂמֹאלִי גַּבְרִיאֵל. וּמִלְּפָנַי
אוּרִיאֵל. וּמֵאֲחוֹרַי רְפָאֵל. וְעַל רֹאשִׁי שְׁכִינַת אֵל: וילך לדרכו לשלום.

הנכנס לכרך קודם שיכנס יאמר

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּכְנִיסֵנִי
לַכְּרַךְ זֶה לְשָׁלוֹם: נכנס בשלום יאמר יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ
אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתּוֹצִיאֵנִי מִכְּרַךְ זֶה לְשָׁלוֹם:
יצא בשלום יאמר מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי
שֶׁהוֹצֵאתַנִי מִכְּרַךְ זֶה לְשָׁלוֹם. וּכְשֵׁם שֶׁהוֹצֵאתַנִי לְשָׁלוֹם
כֵּן תּוֹלִיכֵנִי לְשָׁלוֹם. וְתִסְמְכֵנִי לְשָׁלוֹם. וְתַצְעִידֵנִי לְשָׁלוֹם
וְתַצִּילֵנִי מִכַּף כָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב בַּדֶּרֶךְ: לא ילך נעלם יותר מן ג"פ.

צדוק הדין

אמרינן בגמרא חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה ומסקינן בגמרא לקבלם בשמחה. ע"כ לפעמים כשתבא לו איזה רעה או שמע איזה בשורה רעה ח"ו, יודה לאל ית"ש דיין אמת והכל בא בדין. ויברך

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם דַּיַּן אֱמֶת:

מי שלא היה על בית עלמין תוך שלשים יום יאמר ברכה זו בבואו שמה קרוב ד' אמות לקברים.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בַּדִּין. וְזָן וְכִלְכֵּל אֶתְכֶם בַּדִּין. וְהֵמִית אֶתְכֶם בַּדִּין. וְיוֹדֵעַ מִסְפַּר כֻּלְּכֶם בַּדִּין. וְעָתִיד לְהַחֲזִיר וּלְהַחֲיוֹתְכֶם בַּדִּין. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים:

ואח"כ אומר אתה גבור עד להחיות מתים תמלא בתפלת שחרית.

כשמוליכין את המת לבית הקברות אומרים זה.

הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל דְּרָכָיו מִשְׁפָּט. אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא: הַצּוּר תָּמִים בְּכָל פֹּעַל. מִי יֹאמַר לוֹ מַה תִּפְעָל. הַשַּׁלִּיט בְּמַטָּה וּבְמַעַל. מֵמִית וּמְחַיֶּה מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל: הַצּוּר תָּמִים בְּכָל מַעֲשֶׂה. מִי יֹאמַר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה. חֶסֶד חִנָּם לָנוּ תַּעֲשֶׂה. וּבִזְכוּת הַנֶּעֱקַד כְּשֶׂה. הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה: צַדִּיק בְּכָל דְּרָכָיו הַצּוּר תָּמִים. אֶרֶךְ אַפַּיִם וּמָלֵא רַחֲמִים. חֲמָל נָא וְחוּס נָא עַל אָבוֹת

וּבָנִים

וּבָנִים · כִּי לְךָ אָדוֹן הַסְּלִיחוֹת וְהָרַחֲמִים : צַדִּיק אַתָּה יְיָ לְהָמִית וּלְהַחֲיוֹת · אֲשֶׁר בְּיָדְךָ פִּקְדוֹן כָּל רוּחוֹת · חָלִילָה לְךָ זִכְרוֹנֵנוּ לִמְחוֹת · וְיִהְיוּ נָא עֵינֶיךָ בְּרַחֲמִים עָלֵינוּ פְקוּחוֹת · כִּי לְךָ אָדוֹן הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת : אָדָם אִם בֶּן שָׁנָה יִהְיֶה · אוֹ אֶלֶף שָׁנִים יִחְיֶה · מַה יִּתְרוֹן לוֹ כְּלֹא הָיָה יִהְיֶה · בָּרוּךְ דַּיַּן הָאֱמֶת מֵמִית וּמְחַיֶּה : בָּרוּךְ הוּא כִּי אֱמֶת דִּינוֹ · וּמְשׁוֹטֵט הַכֹּל בְּעֵינוֹ · וּמְשַׁלֵּם לְאָדָם חֶשְׁבּוֹנוֹ וְדִינוֹ · וְהַכֹּל לִשְׁמוֹ הוֹדָיָה יִתֵּנוּ : יָדַעְנוּ יְיָ כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶךָ · תִּצְדַּק בְּדָבְרֶךָ · וְתִזְכֶּה בְּשָׁפְטֶךָ · וְאֵין לְהַרְהֵר אַחַר מִדַּת שָׁפְטֶךָ : צַדִּיק אַתָּה יְיָ וְיָשָׁר מִשְׁפָּטֶיךָ : דַּיַּן אֱמֶת · שׁוֹפֵט צֶדֶק וֶאֱמֶת · בָּרוּךְ דַּיַּן הָאֱמֶת · שֶׁכָּל מִשְׁפָּטָיו צֶדֶק וֶאֱמֶת : נֶפֶשׁ כָּל חַי בְּיָדֶךָ · צֶדֶק מָלְאָה יְמִינְךָ וְיָדֶךָ · רַחֵם עַל פְּלֵיטַת צֹאן יָדֶיךָ · וְתֹאמַר לַמַּלְאָךְ הֶרֶף יָדֶךָ : גְּדֹל הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה · אֲשֶׁר עֵינֶיךָ פְקֻחוֹת עַל כָּל דַּרְכֵי בְּנֵי אָדָם · לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו : לְהַגִּיד כִּי יָשָׁר יְיָ צוּרִי וְלֹא עַוְלָתָה בּוֹ : יְיָ נָתַן וַיְיָ לָקָח · יְהִי שֵׁם יְיָ מְבוֹרָךְ : וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ :

דינו יתומים וחזן דיין קדיש חונר קהל ונהגו מיט בינו ויקריה .

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דְּהוּא עָתִיד לְאִתְחַדָּתָא וּלְאַחֲיָא מֵתַיָּא וּלְאַסָּקָא לְחַיֵּי עָלְמָא · וּלְמִבְנֵי

קַרְתָּא דִירוּשְׁלֵם וּלְשַׁכְלֵל הֵיכָלֵהּ בְּגַוַּהּ׃ וּלְמֶעֱקַר
פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה מֵאַרְעָא וּלְאָתָבָא פּוּלְחָנָא דִשְׁמַיָּא
לְאַתְרֵהּ׃ וְיַמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵהּ וִיקָרֵהּ
בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ

אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ
לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ

וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה
וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא
וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחָמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן

ק׳ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל
יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃ ק׳ עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃
עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל
כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן׃

נאך דער קבורה רייסט מאן גראז אויז, ווערפט עז הינטער זיך אונד זאגט ויציצו
וְיָצִיצוּ מֵעִיר כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ׃ (חיינגט זאגן) זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃

הערנאך וואשט מאן דיא הענדע אונד זאגט דיזעם.

בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנָי אֱלֹהִים דִּמְעָה מֵעַל כָּל
פָּנִים וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי יְיָ דִּבֵּר׃

נאכהער זעצט מאן זיך דרייאמאהל אונד זאגט ויהי נועם וגו׳.

ומצוה לנחם אבלים ולדבר על לבם דברי ניחומים וכשיפטר מן האבל יאמר׃
הַמָּקוֹם יְנַחֵם אוֹתְךָ (ולרבים אֶתְכֶם) בְּתוֹךְ שְׁאָר אֲבֵלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלָיִם׃

ביום ב׳ בשחרית י״ט שני וכן במנחה מתפללין כסדר של י״ט כדאתמול.
ערבית מוצאי י״ט לחה״מ מתחילין והוא רחום וכו׳ ומתפללין ש״ע ואומרין
אתה חוננתנו בחונן הדעת ויעלה ויבוא בעבודה (ואם שכח מחזירין אותו)
אחר התפלה אומר הש״ץ קדיש תתקבל, ואח״כ מברכין על ס״ע וסופרין
היום שְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (נכח, יקנט.) רבון (גבורה שבחסד)

מבדילין על הכוס בפה״ג והמבדיל, ואין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים,
ואח״כ אומרין עלינו, ק״י, ונפטרין לשלום, וכל אחד מבדיל בביתו להוציא ב״ב.

בכל ימי חה״מ מתפללין י״ח ואומרין יעלה ויבוא בעבודה, ואם לא אמרו מחזירין
אותו, והש״ץ חוזר התפלה, וחולצין התפילין וקורין הלל, ואחריו קדיש תתקבל,
ומוציאין ס״ת (בפסח ב׳ ס״ת ובסוכות ס״ת א׳) וקורין, וגוללין, ואומרין יהללו, ומחזירין
הס״ת להיכל. אשרי, ובל״ג, ח״ק, ומתפללין תפלת מוסף של י״ט כמבואר על מקומו
והש״ץ חוזר התפלה וגומר הסדר כדרכו בקול, ואומרין שיר מזמור כל מקום לפי מנהגו.

י״ח ניסן.
היום שְׁלשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (גדול׳.ויברכנו) רבון (תפאר׳ שבחס׳)
י״ט ניסן.
היום אַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (ימינך. יאר) רבון (נצח שבחסד)
כ׳ ניסן.
היום חֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (תתיר.פניו) רבון (הוד שבחס׳)

ליל כ״א ניסן ז׳ דפסח בערב מתפללין של י״ט ומקדשין על היין וא״א זמן, וסופרין
היום שִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (צרורה. אתנו) רבון (יסוד שבחסד)

כ״ב ניסן, ח׳ דפסח בערב מתפללין של י״ט כדאתמול, וסופרין
היום שִׁבְעָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד לָעֹמֶר*: הרחמן
(קב״ג יח״ץ. סלה) רבון וכו׳, (מלכות שבחסד).

---

*) אמר המגיה. בסידור של הגאון מוהר״ר יעב״ץ ז״ל גרס היום שבעה ימים לעמר
שהם שבוע אחד, וכן באחריכא היום כך וכך לעומר שהם וכו׳ וכתב על זה בהערה
וז״ל: כב״ל להסמיך הימים לעומר והוא המוסכם מכל הדוקדקים וכן ע״פ האר״י ז״ל ולא
כמו וכו׳ עכ״ל, וגם אנכי בסידורי זה בסידור הגאון החזקתי ואחרי דבריו לא שניתי מאומה,
והעתקתי הדברים ככתבו וכלשונו ממש. ויהי כבוא סידורי זה לפני רבינו הגדול
הגאון המפורסם אב״ד ור״מ דק״ק כפ״ד יע״א ובי דינא רבא, הוי יתבי וקא מקבו בי׳
בהידותא וגזרו עלי להסיר מתוכו הנוסחא ולהציב תמורתו הנוסחא הנהוגה, ושמעתי
בקולותם ושבתי להדפים הירועה הזא׳ שנית. ומולאה מדבר כן אהי׳ למעיין כמתעתע
באלו כנה נוסחות שונות לזאת הצבתי למשפט לגלות אזניו בזה כי מהדורא
בתרייתא זו עשיתי בגזירת עירין רבני ק״ק כפ״ד יע״א.

כ״ג ניסן, הַיּוֹם שְׁמוֹנָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְיוֹם אֶחָד
לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (קבל. לדעת) רבון וכו׳ (חסד שבגבורה).
כ״ד ניסן, הַיּוֹם תִּשְׁעָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁנֵי
יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳, (רנת. בארץ) רבון וכו׳ (גבורה שבגבורה).
כ״ה ניסן, הַיּוֹם עֲשָׂרָה יָמִים שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וּשְׁלֹשָׁה
יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (עמך. דרכך) רבון וכו׳ (ת״ת שבגבורה)
כ״ו ניסן, הַיּוֹם אַחַד עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְאַרְבָּעָה
יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (שגבנו. בכל) רבון וכו׳ (נצח שבגבורה).
כ״ז ניסן, הַיּוֹם שְׁנֵים עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וַחֲמִשָּׁה
יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (טהרנו. גוים) רבון וכו׳ (הוד שבגבורה).
כ״ח ניסן, הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שָׁבוּעַ אֶחָד וְשִׁשָּׁה
יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (נורא. ישועתך) רבון וכו׳ (יסוד שבגבורה).
כ״ט ניסן, הַיּוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת
לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (קר״ע שט״ן. יודך) רבון וכו׳ (מלכות שבגבורה).
ל׳ ניסן הוא א׳ דר״ח אייר, הַיּוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת
וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (נא. עמים) רבון וכו׳ (חסד שבת״ת).
א׳ אייר ב׳ דר״ח, הַיּוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת
וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (גבור. אלהים) רבון (גבורה שבת״ת).
ב׳ אייר, הַיּוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה
יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (דורשי. יודוך) רבון וכו׳ (ת״ת שבת״ת).
ג׳ אייר, הַיּוֹם שְׁמוֹנָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה
יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (יחודך. עמים) רבון וכו׳ (נצח שבת״ת)

ד׳ אייר, הַיּוֹם תִּשְׁעָה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (כננת. כלס) רבון וכו׳ (הוד שבת״ת)·

ה׳ אייר, הַיּוֹם עֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (שמרס. ישמחו) רבון וכו׳ (יסוד שבת״ת)·

ו׳ אייר, הַיּוֹם אֶחָד וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (כג״ד יכ״ש. ויברכנו) רבון וכו׳ (מלכות שבת״ת).

ז׳ אייר, הַיּוֹם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (ברכס. לאמים) רבון (חסד שבנצח).

ח׳ אייר, הַיּוֹם שְׁלשָׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (טהרס. כי) רבון וכו׳ (גבורה שבנצח)

ט׳ אייר, הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (רחמס. תשפט) רבון (ת״ת שבנצח).

י׳ אייר, הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (צדקתך. עמים) רבון (נצח שבנצח)·

י״א אייר, הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (תמיד. מישר) רבון (הוד שבנצח).

י״ב אייר, הַיּוֹם שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁלשָׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (גמלס. ולאמים) רבון (יסוד שבנצח).

י״ג אייר, הַיּוֹם שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (בט״ר צת״ג. בארץ) רבון וכו׳ (מלכות שבנצח).

י״ד אייר, הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: הרחמן וכו׳ (חסין. תנחס) רבון וכו׳ (חסד שבהוד)·

ט"ו אייר, הַיּוֹם שְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (קדוש. סלה) רבון וכו' (גבורה שבהוד)

ט"ז אייר, הַיּוֹם אֶחָד וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (ברוב. יודוך) רבון (ת"ת שבהוד)

י"ז אייר, הַיּוֹם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (טובך. עמים) רבון וכו' (נצח שבהוד)

י"ח אייר, הוא ל"ג בעומר וא"א בו תחנון גם במנחה שלפניו, ומסתפרין ומרבין בו שמח'.

הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (נהל. אלהים) רבון וכו' (הוד שבהוד)

י"ט אייר, הַיּוֹם אַרְבָּעָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם אַרְבָּעָה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (עדתך. יודוך) רבון וכו' (יסוד שבהוד)

כ' אייר, הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (חק"ב טנ"ע. עמים) רבון וכו' (מלכות שבהוד)

כ"א אייר, הַיּוֹם שִׁשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (יחיד. כלם) רבון וכו' (חסד שביסוד)

כ"ב אייר, הַיּוֹם שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (גאה. ארץ) רבון וכו' (גבורה שביסוד)

כ"ג אייר, הַיּוֹם שְׁמֹנָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (לעמך. נתנה) רבון (ת"ת שביסוד)

כ"ד אייר, הַיּוֹם תִּשְׁעָה וּשְׁלֹשִׁים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (פנה. יבולה) רבון (נצח שביסוד)

כ"ה אייר, הַיּוֹם אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה

יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (זוכרי . יברכנו) רבון וכו' (הוד שביסוד)

כ"ו אייר, הַיּוֹם אֶחָד וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם חֲמִשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (קדשתך . אלהים) רבון (יסוד שביסוד)

כ"ז אייר, הַיּוֹם שְׁנַיִם וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (יגלפ"זק . אלהינו) רבון וכו' (מלכות שביסוד)

כ"ח אייר, הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְיוֹם אֶחָד לָעֹמֶר: הרחמן (שועתנו . יברכנו) רבון וכו' (חסד שבמלכות)

כ"ט אייר הוא ער"ח סיון, הַיּוֹם אַרְבָּעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁנֵי יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (קנל. אהי') רבון (גבור' שבמלכו')

א' סיון הוא ר"ח, הַיּוֹם חֲמִשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וּשְׁלֹשָׁה יָמִים: הרחמן (ושמע . ויראו) רבון (ת"ת שבמלכות)

ב' סיון, הַיּוֹם שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְאַרְבָּעָה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (צעקתנו . אותו) רבון (נצח שבמלכו')

ג' סיון, ראשון לשלשת ימי הגבלה,

הַיּוֹם שִׁבְעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וַחֲמִשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן וכו' (יודע . כל) רבון וכו' (הוד שבמלכות)

ד' סיון, הַיּוֹם שְׁמֹנָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁשָּׁה שָׁבוּעוֹת וְשִׁשָּׁה יָמִים לָעֹמֶר: הרחמן (תעלומות . אפסי) רבון (יסוד שבמלכות) -

ה' סיון, הַיּוֹם תִּשְׁעָה וְאַרְבָּעִים יוֹם שֶׁהֵם שִׁבְעָה שָׁבוּעוֹת לָעֹמֶר: הרחמן וס' (שקו"נית . ארץ) רבון וכו' (מלכות שבמלכות).

סדר חג השבועות

הרגל השני הוא חג הקציר הוא חג השבועות ביום חמשים לספירת העומר, והוא לעולם בששה בסיון לפי סדר קביעתנו בגלות ואינו חל כי אם באחד מימי אוכ"ד, ונוהגין קודם י"ט לשטוח עשבים זכר למ"ת שהי' בהר ירוק, ואם חל שבועות ביום א' כ"ל קודם כניסת השבת, גם נוהגין להעמיד ענפי אילנות לפי שבו נידונין פירות האילן כדי שיתפללו עליהן, ומרבין במיני פרחים המריחין לשמחת הי"ט הזה.

בחג השבועות אומרין זמן מתן תורתנו אע"פ שמ"ת הי' בנ"א לספירה מ"מ לקביעתנו שאייר חסר לעולם הוא ו' בסיון שבו ניתנה תורה אליבא דחכמים.

כבר נתפשט המנהג עפס"ה והאר"י ז"ל להיות נעורים ליל זה לעסוק בתורה ואמנם הנעורים יזהרו שלא יתעסקו בדברי בטילה ואצ"ל בשחוק וקלות ראש, ומי שאינו בטוח בעצמו שלא יטרד בתפלתו למחר ע"י מניעת השינה מוטב שיישן קצת כדי שלא יצא שכרו בהפסדו.

בשחרית נכנסין לביה"כ ומסדרין הברכות וס"ע ופז"ו וק"ש כמו בשבת ומתפללין [...]תפלת הרגלים, והש"ץ חוזר התפלה, וגומרין את ההלל, ואומרין קדיש תתקבל, [...]מוציאין ב' ס"ת (ואומרין הרבון ככתוב לעיל בסדר קה"ת לשבת) וקורין בס"ת א' ה' [...]גברי בפ' יתרו מן בחדש השלישי עד סוף הסדר (וכבר נהגו בכל הקהלות לקרוא פיוט אקדמות אחר פסוק בחדש הראשון, ובכמה קהלות אומרין ארכין קודס הדברות) [...]למפטיר קורין בפ' פינחס וביום הביכורים, ומפטירין ביחזקאל ויהי בשלשים שנה וכו' [...]אומרין אשרי וכו' ומחזירין ס"ת להיכל והש"ץ אומר ח"ק, ועומדין להתפלל תפלת מוסף, [...]הש"ץ חוזר התפל' ואומר קדושת נעריצך ואדיר וכו' והכהני' עולין לדוכן, וגומרין הסדר.

למנחה אומרין אשרי ובל"ג ח"ק, ומתפללין כמו בערבית, והש"ץ חוזר התפלה, קדיש תתקבל, עלינו, קדיש יתום.

בי"ט שני לערבית מתפללין כמו בראשון ומקדשין ואומרין זמן.

בשחרית נוהגין לומר מגלת רות קודם קה"ת ומוציאין ב' ס"ת וקורין [...]סדר ראה ומתחילין פ' עשר תעשר כשחל בשבת, אבל בחול מתחילין כל הבכור [...]עד סוף הסדרא, וקורין למפטיר וביום הביכורים כדאתמול, ומפטירין בחבקוק וכו' [...](ובשבת אומרין יקום פורקן) וכותבין מתנת יד וגומרין כל הסדר ותפלת מוסף כדאתמול.

[...]למנחה כדאתמול אלא שאם חל בשבת מוסיפין ואני תפלתי וקורין בתורה בפ' נשא.

לערבית במ"ש מתחילין והוא רחום וכו' ומתפללין של חול ואומרין אתה חוננתנו [...]חונן הדעת, ואחר התפל' אומר הש"ץ קדיש תתקבל, ומבדילין על הכוס בפה"ג והמבדיל [...]בל לא על הנר ולא על הבשמים, אבן במ"ש מתפללין ומבדילין הכל כמו בשארי מ"ש.

סדר חג הסוכות

הרגל השלישי הוא חג הסוכות הוא חג האסיף
בחמשה עשר יום לחדש השביעי הוא חדש תשרי.
בערבית מתפללין תפלת הרגל ככתוב לעיל ואומרין יום שמקדשין:

סדר קידוש לרגלים

מקדשין בביה"כ, ובבית על השולחן. (ובשבת אומרין תחלה יום הששי) סברי.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עָם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֶּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה שבתות למנוחה ו מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה חַגִּים וּזְמַנִּים לְשָׂשׂוֹן אֶת יוֹם השבת הזה ואת יום

לפסח חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה. זְמַן חֵרוּתֵנוּ

לשבועות חַג הַשָּׁבוּעוֹת הַזֶּה. זְמַן מַתַּן תּוֹרָתֵנוּ

לסוכות חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה. זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ

לשמיני עצרת ולש"ת הַשְּׁמִינִי חַג הָעֲצֶרֶת הַזֶּה זְמַן שִׂמְחָתֵנוּ

באהבה מִקְרָא קֹדֶשׁ זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בָחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל־הָעַמִּים ושבת וּמוֹעֲדֵי קָדְשְׁךָ באהבה וברצון בְּשִׂמְחָה וּבְשָׂשׂוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ השבת ו יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

במוצאי שבת מוסיפין נר והבדלה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קְדֻשַּׁת שַׁבָּת לִקְדֻשַּׁת יוֹם טוֹב הִבְדַּלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה קִדַּשְׁתָּ. הִבְדַּלְתָּ וְקִדַּשְׁתָּ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתֶךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:

סדר חג הסוכות

כשמקדשין בסוכה מברכין כאן לישב בסוכה.

בא"י אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסכה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה:

בזוהר פ' אמור ר"ה סבא כשנכנס לסוכה הי' מזמן אושפיזן וכו' ונהגו עכשיו לומר זה.

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתשרה שכינתך בינינו ותפרוס עלינו סכת שלומך בזכות מצות סכה שאנחנו מקימין ליחדא שמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחדא שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל ולהקיף אותה מזיו כבודך הקדוש והטהור נטוי על ראשיהם מלמעלה כנשר יעיר קנו ומשם יושפע שפע החיים לעבדך פב"פ אמתך ובזכות צאתי מביתי החוצה ודרך מצותיך ארוצה יחשב לי כזאת כאלו הרחקתי נדוד והרב כבסני מעוני ומחטאתי טהרני ומאושפיזין עלאין אושפיזין דמהימנותא תהיינה אזניך קשבות רב ברכות ולרעבים גם צמאים תן לחמם ומים נאמנים ותתן לי זכות לשבת ולחסות בסתר צל כנפיך בעת פטירתי מן העולם ותחסני מזרם ממטר כי תמטר על רשעים פחים ותהא חשובה מצות סוכה זו שאני מקים כאלו קימתיה בכל פרטיה ודקדוקיה ותנאיה וכל מצות התלוים בה ותטיב לנו החתימה ותזכני לישב ימים רבים על האדמה אדמת קדש בעבודתך וביראתך. ברוך יי לעולם אמן ואמן:

בשחרית קודם שנוטלין את הלולב נוהגין לומר תפלה זו.

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי בפרי עץ הדר וכפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל אותיות שמך המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידי. ולידע איך שמך נקרא עלי ויראו מגשת אלי. ובנענועי אותם תשפיע שפע ברכות מדעת עליון לנוה אפריון למכון בית אלהינו. ויהא חשוב לפניך מצות ארבעה מינים כאלו קימתיה בכל פרטותיה ושרשיה ותרי"ג מצות התלוים בה. כי כונתי ליחדא שמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם י"ה בו"ה ביחודא שלים בשם כל ישראל אמן: ברוך יי לעולם אמן ואמן:

ברוך

אין מברכין על הירח אלא בלילה בשעה שהוא זורח ונהנין מאורו. הסכמת רוב המחברי' שאין לברך עד שיעברו עלי' ג' ימי', ואחר ג' ימי' מיד ראוי לברכה, אלא שמצוה מ"מ לברך עלי' במ"ש, לפיכך אם מ"ש קוד' ז' בחדש ממתינין עד מ"ש, אבל לא יותר, וכן אנו נוהגין, ובס"כ בימות הגשמי' שאין להמתין על מ"ש יותר מז'. ונהגו שלא לברך עלי' לא בשב' ולא בי"ט א: לא בשעת שיש לחוש שתעבור עונת'. עד אימתי מברכין עלי'? עד י"ו מיום המוליד, ולא י"ו בכלל, והנרא' עיקר דחשבון ט"ו יום מע"ל להקל, אפילו הוא יותר מחלי כ"ט י"ב תשצ"ג, דהיינו עד"מ אם הי' המולד במ"ש ד' או ג' שעות בליל', מותר לברך עלי' תחלת ליל ב' אע"ג שכבר עבר זמן החלי הנ"ל, אמנם אם הי' ליקוי הלבנה באותו חודש אינו מברך עלי' אחר הליקוי שהוא ודאי אמצע חודש האמתי.

תולה עיניו לראותה בתחלת הברכה, ומיישר רגליו ומברך מעומד.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ. מֶלֶךְ הָעוֹלָם. אֲשֶׁר בְּמַאֲמָרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים. וּבְרוּחַ פִּיו כָּל־צְבָאָם חֹק וּזְמַן נָתַן לָהֶם. שֶׁלֹּא יְשַׁנּוּ אֶת תַּפְקִידָם: שָׂשִׂים וּשְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנָם. פּוֹעֵל אֱמֶת שֶׁפְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת. וְלַלְּבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ. עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת לַעֲמוּסֵי בָטֶן. שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ. וּלְפָאֵר לְיוֹצְרָם. עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַדֵּשׁ חֳדָשִׁים:

ג"פ בָּרוּךְ יוֹצְרֵךְ. בָּרוּךְ עוֹשֵׂךְ. בָּרוּךְ קוֹנֵךְ. בָּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ:

ומרקד כנגד הלבנה ואומר ג"פ, ויזהר שלא יכרע בברכיו רק זוקף באצבעותיו.

ג"פ כְּשֵׁם שֶׁאֲנִי רוֹקֵד כְּנֶגְדֵּךְ. וְאֵינִי יָכוֹל לִגַּע בָּךְ. כַּךְ לֹא יוּכְלוּ כָּל אוֹיְבַי לִגַּע בִּי לְרָעָה:

ג"פ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן: כָּאָבֶן יִדְּמוּ זְרוֹעֲךָ בִּגְדֹל וָפַחַד אֵימָתָה עֲלֵיהֶם תִּפֹּל:

דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם:

ואו' לחבירו ג"פ שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם: וחבירו משיב ג"פ עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם:

ג"פ סִימָן טוֹב וּמַזָּל טוֹב יְהֵא לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל אָמֵן:

קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה זֶה בָּא· מְדַלֵּג עַל הֶהָרִים· מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת: דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי· אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים· הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ· מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים:

תנא דבי רבי ישמעאל· אלמלא לא זכו ישראל· אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחדש דיים· אמר אביי הלכך צריך למימרא מעומד:

מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ:

ויהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי למלאות פגימות הלבנה. ולא יהיה שום מיעוט· ויהי אור הלבנה כאור חמה. וכאור שבעת ימי בראשית. כמו שהיה קודם מיעוטה. שנאמר את שני המאורות הגדולים ויתקיים מקרא שכתוב

וּבִקְשׁוּ אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מַלְכָּם אמן:

ואומרין שיר למעלות אשא עיני וגו'. הללויה הללו אל בקדשו וגו'. למנצח בנגינות מזמור שיר אלהים יחננו וגו'.

